

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

TÜRK - İŞ

**Beşinci
GENEL KURULA SUNULAN
İDARÎ ve MALÎ RAPORLAR**

BURSA : 27 . OCAK 1964

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONTEDERASYONU

BEŞİNCİ GENEL KURUL

G Ü N D E M İ

1. Açılış
2. Başkanlık Divanının seçimi
3. Misafirlerin konuşmaları
4. Raporların müzakeresi
5. Komisyon seçimleri:
 - a) Ana tüzük
 - b) Hesap tetkik
 - c) Tahmini bütçe
 - d) Mevzuat
 - e) Teşkilatlanma
6. İcra ve Yönetim Kurullarının ibrası
7. Komisyon raporlarının müzakeresi
8. Seçimler:
 - a) Başkan
 - b) Genel Sekreter
 - c) Muhasip
 - d) Yönetim Kurulu
 - e) Haysiyet Divanı
 - f) Denetim Kurulu
9. Kapanış

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....
Demirbaş No: 1350
Tasnif No: 331.8806.B e s 1964

331.8806
BEŞ
1964
1350

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sahife

- Giriş.....	1
- Türk-İş ilk Genel Kuruluna sunulan muvakkat İcra Kurulu raporu.....	1
I. - MEVZUAT ÇALIŞMALARI VE BAZI TEMEL MESELELER.....	10
- Kurucu Meclis çalışmaları ve Anayasamız.....	11
- Sendikalar Kanunu.....	12
- ICFTU'nun Sendikalar Kanunu ile ilgili görüşü.....	13
- 320 sendika başkanının bildirisi.....	15
- Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanunu.....	19
- Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanun tasarısının son şekli üzerinde Türk-İş'in görüşü.....	20
- Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanun tasarısı hakkında ICFTU'nun görüşü.....	22
- Toplu Pazarlık ve Sendikalar Kanun tasarıları hakkında, Karma Komisyon'daki tadillerden sonra ICFTU'nun görüşü....	24
- İktisadi Devlet Teşekkülleri ve iştirakleri hakkındaki kanun tasarısı.....	26
- İş Kanunu.....	27
- Deniz İş Kanunu.....	28
- Millî Prodüktivite Merkezi Kuruluş Kanunu.....	28
- Tarım İş Kanunu.....	30
- Sosyal Sigortalar.....	30
- Sosyal Sigortalar ile ilgili Türk-İş'in görüşü.....	32
- İşsizlik Sigortası.....	34
- İşçi ikramiyeleri ile ilgili 6772 sayılı kanun.....	37
- 27 Mayıs'tan sonra işten çıkarılanlar.....	37
- Sosyal mesken politikası ve işçilerimizin mesken durumu.....	39
- Türk-İş'in işçi mesken projesi.....	41
- Sosyal turizm.....	42
- Türk-İş'e bağlı olarak kurulacak Sosyal Turizm Kurumu....	43
- Bakanlarla yapılan toplantılar.....	44
- Hür sendikacılığın gelişmesi ve itibar görmesi hususunda hükümetin tutumu.....	45
- Devlet kesiminde işçilere yapılan sosyal yardımların yekneşak hale getirilmesi.....	47
- Asgari ücretler.....	47
- İşçi Disiplin Kurullarında sendikaların temsili.....	47
- Muvakkat işçiler mevzuu.....	48
- Tarım işçilerinin kanun himayesi altına alınması.....	49
- İşçi Ateşelikleri.....	49
- Radyolarda işçi saati.....	50
- Çocuk yuvaları ve kreşler.....	50
- İş Kanununa tâbi olmayan işçilerimizin 8 saatten fazla çalıştırılmamaları.....	51
- İş Mahkemeleri.....	51
- İşçi disiplin cezalarının bir defaya mahsus olmak üzere affı.....	51
- Taşıt Kanunu.....	52
- Bakanlarla yapılan toplantılarda ele alınan diğer çeşitli meseleler.....	52
- Asgari ücretlerde sağlanan artışlar.....	54

II.- TÜRK-İŞ VE REJİM

- 5.9.1961 tarihli partilerarası müsterek beyanname.....	56
- Türk-İş'in parti başkanlarına yazdığı 5.8.1961 tarihli mektup.....	58
- Türk-İş'in Başbakana verdiği 11.6.1962 tarihli muhtıra...	59
- Türk-İş'in 21.6.1962 tarihli parti liderlerini ikaz mektubu.....	60
- Parlamento üyelerinin denetlenmesi.....	61
- Sarayhanebaşı Mitingi.....	62
- 22 Aralık 1962 Mitingi.....	63
- İşçi Bayramı.....	64

III - KALKINMA PLANI VE TÜRK-İŞ.....65

- Türk-İş'in planla ilgili olarak Başbakana gönderdiği 20.7.1963 tarihli mektup.....	66
- Danışma Kurulunda Türk-İş temsilcileri.....	67
- Kalkınma Planı ile ilgili olarak Türk-İş'in Parlamento üyelerine gönderdiği mektup.....	67
- 1963 yılı programının Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesi münasebetiyle Türk-İş'in Başbakana gönderdiği ikaz mektubu.....	69
- Enflasyon tehlikesi.....	70
- Adil ve verimli bir vergi sistemi.....	71
- Yatırımlar.....	71
- Gelir dağılışındaki adaletsizlik.....	72
- Planlama Konyesi kurulmalıdır.....	73
- Ortak Pazar ve Türk-İş.....	73
- Hükümetin vergi politikası ve Türk-İş.....	74
- Türk-İş'in vergi kanunlarıyla ilgili olarak Millet Meclisi Başkanıyla, parti gurup başkanlarına gönderdiği ikaz mektubu.....	74

IV - TEŞKİLATLANMA MESELELERİ

- Teşkilatlanma Komisyonunun Türk sendikacılığının Teşkilatlanma Planı ile ilgili raporu.....	76
- Mümessiller Heyetince seçilen Teşkilatlanma Komisyonunun raporu.....	80
- Türk-İş Teşkilatlanmada İhtilafları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonu raporu.....	83
- İşkolu yönetmeliği hakkında Türk-İş'in görüşü.....	87
- İşkolu yönetmeliğine göre Türk-İş'e bağlı teşekküllerin durumu.....	93
- Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri ile münasebetlerimiz.....	97
- Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ile münasebetlerimiz.....	98
- Bölge Temsilcilikleri.....	103
- Türk-İş Eğitim Merkezi.....	105
- Millî seminerler, bölge seminerleri, işkolu seminerleri, kadınlar semineri, mahallî seminerler.....	106
- 1964 yılı eğitim programı.....	110
- Türk-İş Sendikacılık Koleji.....	110
- Türk-İş Araştırma Merkezi.....	113
- İşçi aile bütçeleri ve geçim endeksleri.....	116

- Türk-İş Basın Merkezi.....	117
- Basınla münasebetlerimiz.....	119
- Türk-İş yayınları.....	120
- Türk-İş Merkez Binası.....	122
V - MALÎ RAPOR.....	1
- Gelirler.....	2
- Aîdat gelirleri.....	2
- Fevkalade gelirler.....	2
- Eğitim ve seminer faaliyetlerine yardımlar.....	4
- Çalışma Bakanlığı yardımları.....	4
- AİD yardımları.....	4
- ICFTU yardımları.....	5
- OECD seminer yardımları.....	6
- BIT yardımları.....	7
- MASRAFLAR	
- Demirbaşlar.....	8
- ICFTU aidatı.....	8
- Personel ücretleri ve yolluklar.....	9
- Sair masraflar.....	9
- Tasfiyesi gereken hesaplar.....	10
- Nakit alacak.....	10
- EKLI TABLOLAR	
- Defter-i Kebir Kat'i Hesap Mizanı	
- Türk-İş'e bağılı teşekküllerin aîdat durumunu gösterir bilânço	
- Türk-İş Eşya Piyangosu bilet hesabına borçlu olanların listesi	
- Türk-İş aîdat pullarının teşkilâtlarda kalan miktar ve tutarını gösterir liste	
- TAHMİNÎ BÜTÇE TASARISI	1
- 1 Ocak 1964 - 31 Aralık 1964 Türk-İş tahmini hesap bilânçosu.....	6
- Türk-İş aîdat pulları mizanı.....	
- YÖNETİM KURULU RAPORU.....	

Sayın Delegeler,

Türk-İş'in 5.ci Genel Kuruluna şeref veren saygı değer konuklar,

Temel hak ve hürriyetlerimizin alınmasında bizden hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen aziz basın mensupları,

Türk-İş'in 5.ci Genel Kuruluna hoşgeldiniz der, sizleri saygı ile selâmlarım.

Bundan 12 sene evvel yine bu tarihi şehrimizde sayıları bu kadar kabarık olmamakla beraber, işçi temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapılmıştı. O toplantının, olgun, heyecanlı ve ülkücü havasını bugün de aynı tarihi şehirde çok canlı bir hatıra olarak şükranla anıyor ve yaşıatıyoruz.

Her ne kadar Türk-İş'in hukuken kuruluş tarihi 31 Temmuz 1952 ise de, Türk-İş 12 sene evvel Bursa'da yapılan o toplantıda fiilen kurulmuştur.

Buzurlarınızda Türk-İş'in ilk kurucuları olan ve ilhamını Türk işçisinden alan olgun, heyecanlı ve ülkücü arkadaşlarımızı saygı ve şükranla anmayı bir borç biliriz.

O günden bugünlere gelinmesinde, hiç şüphesiz kurucuların, Türk sendika yöneticilerinin büyük hisseleri vardır. Ama, şuna inanıyoruz ki, o günlerden bugünlere kadar hak ve hürriyetlerinin elde edilmesinde en büyük şeref payı, bu hakları şuurla, azimle ve yılmadan savunmasını bilmiş ve olgunluğuna herkesi inandırmış olan Türk işçisininindir.

Aziz Delegeler,

5.ci Genel Kurul toplantımızı, Türk sendikacılığının yeni ve olumlu bir devreye girdiği sınıra yapmakla iftihar ediyoruz. Gerçekten son üç yıl, Türk sendikacılığının bir yeniden kuruluş devresi olmuştur. Her sendikacılığın gelişmesini ve kuvvetlenmesini önleyen engeller, bu devrede kaldırılmış ve işçilerimiz toplu sözleşme ve grev haklarına kavuşmuştur. Türk sendikaları, artık uluslararası hür işçi teşekküllerinin üyesidir. Türk işçisi pek yakında iktisadî devlet teşekkülleri ve müesseselerinin idare organlarında temsil edilecektir.

Sendikalar, çok sayıda işçinin az sayıda sendika etrafında toplanmasını sağlayacak şekilde yeniden teşkilatlanmakta ve güçlü teşekküller haline gelmektedir. Sendikalı işçi sayısı, çığ gibi büyümektedir. Halen sendikalı sayısı 400.000 in üstündedir. Kısa zamanda bu tempo ile devam ettiği takdirde miktarının bir misline çıkması için sebep yoktur.

Böylece kuvvetli ve bağımsız sendikalarla toplanmaya başlayan Türk işçisi, toplum hayatında layık olduğu mevkiî alma ve sosyal adaletin gerçekleştirilmesinde, kalkınma davamızın başarıya ulaştırılmasında ve demokrasimizin dengeye kavuşturulmasında tarihi vazifesini ifa edecek güç ve şura varma yolundadır.

Sevgili Arkadaşlarımız,

Bu iftihar verici safhaya kendiliğinden gelmedik. Bugün elde edilen hak ve hürriyetler uzun yıllar süren mücadelelerin ve sayısız ızdırapların sonunda sağlanmıştır.

Nereden başlayıp, nereye geldiğinizi görmek için, Türk-İş'in ilk Genel Kuruluna sunulan muvakkat İcra Kurulunun raporunu hatırlatmayı faydalı bulduk. Bu tarihi vesikayı aynen okuyoruz:

" TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU MUVAKKAT İCRA KOMİTESİ RAPORU

Sendikalı işçilerin kıymetli delegeleri,
Türk işçilerinin sayın temsilcileri,

Türk-İş'in kongresine şeref veren değerli misafirlerimiz,

Demokrasinin bekçileri aziz basın mensupları.

Milyonlarca işçinin birleşme isteklerinin kuvveti ile meydana gelen Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) Muvakkat İcra Komitesi adına hepinizi en samimi duygularla karşılar, kongremize kadar zahmet ettiğiniz için hepinizi saygı ile selamlarız.

İzmir'de Fuar Alanında Türk ve yabancı devletler pavyonları kardeşlik havası içinde yer almışlarken, Türk işçilerinin burada yaptıkları toplantı her vonden büyük bir mana ve önem taşımaktadır.

Dünya sanatının çeşitli örnekleri birarada teşhir edilirken olbetteki sınaî kalkınma ve bu kalkınmada işçilerin paha biçilmez emekleri de büyük bir gururla teşhir ediliyor demektir. İşte, sınaî kudretin zarif tezahürlerinin belirdiği İzmir'de işçiler de yüzyıllardan beri elde edemedikleri geniş ölçüde teşkilatlanma hakkına bugün burada kavuşmuş olmanın hazzı içindedirler.

Türk-İş'in ilk kongresinin İzmir'de toplanmasına karar verilmesi; endüstri kalkınmasında ve memleket refahının sağlanmasında biz işçilerin rolünü belirtmeğe bir vesile olmak gayesini gütmüştür. Bugün Türk işçilerinin bütün temsilcilerinin burada toplanabilmesinin uzun bir mazisi vardır. Bu mazi bizlere hakedilmiş hürriyetler miras bırakabilmek için çeşitli baskılarla savaşmış ve üzücü takibata göğüs görmüş, hattâ bu uğurda can vermiş işçi ağabeylerimizin gayretleriyle doludur.

Müsaadenizle kısa hatlarla uzun mazinin muhtasar bir tarihçesini yapmak istiyoruz.

İşçilerin teşkilatlanma hürriyeti ve cumhuriyete kadar geçen devir.

İşçi sınıfı Osmanlı İmparatorluğu devrinde bir hayli mücadeleler yapmıştır. İşçi umumiyetle harp sanayiinde, mensucat, gıda, kağıt ve matbaa işkollarında çalışıyordu. Ücret durumunun düşüklüğü, zorla muayyen işkollarında çalıştırılmaları mecburiyetinde kalan işçilerin ilk defa olarak 1863 de kabul edilen Maden Nizamnamesi ile kısmen korunmak istenmişlerdir.

Sanayiî gelişmesi 1871 de Ameleperver Cemiyetinin kurulmasına yol açmış, artan istismar 1872 de bir çok grevlere sebep olmuştur. Grevler sonunda teşkilatlanmanın zarureti bir kat daha anlayan işçiler birçok gayretler sarfetmişler, 1876 Kanun-u Esasisinin kabulünde bir hayli rol oynamışlardır. Zira aleniyete dö-külen işçi feryatları hükümeti muayyen islahat ve prensipler kabulüne zorlamıştır.

İmparatorluğun bünyesi sınaî gelişmeleri durdurmakta, buna mukabil yabancı şirketler sömürme sahalarını genişletmekte idiler. İşçinin hakkını koruyan hiçbir makam ve kuvvetli bir işçi teşkilâtı mevcut değildi. Bu durum işçileri muayyen teğobbüslere girmeğe zorluyordu. Nihayet 1895 den sonra Tophane Fabrikaları İşçileri Osmanlı Amele Cemiyetini kurmağa muvaffak olmuşlardır. Birçok amele yardım sandıkları da bu arada kurulmuş bulunuyordu. Fakat ne cemiyetler, ne de sandıklar istenilen randımanı veremedi. Ve işçiler tahammül edilmeyen istismar karşısında 1908 in yaz aylarında 30 a yakın grev ilân etmiş, böylece yeni bazı hak ve menfaatler sağlamıştır. İşçiler meşruti idarenin teessüsü için de bir hayli faaliyet göstermişlerdir. Fakat İttihat Terakki Cemiyeti işbaşına geçtikten sonra 23 Eylül 1924 de Tatil-i Esgal Kanunu Muvakkatını kabul ederek, grevleri kan dökmek pahasına da olsa bastırmıştı. Bu durum karşısında bir an ümitlerini kaybetmeyen işçiler yine sendikalar kurmuş ve işçi menfaatlerini korumuştur. Ancak 31 Mart vakasından sonra örfi idare ilân edilince sendika kurma hareketi baskı ile karşılanmış. Meclis-i Mebusan Tatil-i Esgal Kanunu Muvakkatını 27 Temmuz 1325 de kabul edilince bu defa işçiler sendika yerine cemiyetler teşkil etmiş ve bu arada Osmanlı San'atkarân Cemiyetini kurmuşlardır.

1911 de reji işçilerinin kurdukları Anelo İttihat Cemiyeti mevcut işçi teşekkülleriyle bir federasyon teşkiline çalışmışlardır. Bu teşebbüs muvaffak olamamış, buna mukabil sendika kurma kabiliyeti 1912 de yeniden hızlanmıştır. Ancak Balkan Harbinin çıkması bu hareketi durdurmuş, 1913 Babiâli Baskını her türlü demokratik hakların kullanılmasına set çekmiştir. Hile Birinci Dünya Harbinin patlaması işçi hareketlerinin son derece mevzileşmesine sebep olmuştur. Harp sıralarında kurulan cemiyetlerin karakterleri ise işçinin harp ekonomisine adapte edilmesi şeklinde belirtilebilir.

Millî Mücadele Devri

Ve Cumhuriyetin ilk yılları

Millî Mücadele Devri başlayınca işçilerin muhtelif adlarla kurdukları cemiyetler Millî Kurtuluş Hareketine geniş ölçüde hizmet etmiştir. İşçiler işgal altındaki İstanbul'da halka her türlü zulüm yapan yabancılara karşı haklarını koruma davasında greve bağvurmaktan geri kalmamışlardır. Şark Demiryolları İşçileri 13 Ekim 1922 de başlayan grevini Tramvay İşçilerinin grevi takip etmiş, işçilerin birleşme ve kuvvetlenme faaliyetleri göçitli yönlerden durdurulmak istenmiştir. Fakat işçiler varlıklarını daima şuurla ispat etmişlerdir. Büyük Millet Meclisi Hükümeti kurulduktan sonra işçiler için ilk mühim kanun kabul edilmiştir. Bu kanun Havza-ı Fahmiye Aneloleri Kanunudur. Ki Kömür Havzası İşçilerine aittir. İstanbul'un kurtuluşundan sonra faaliyetlerine devam etmekte olan işçi teşekküllerinin 16 sı birleşmek için toplantılar yapmış ve bir ana tüzük hazırlanmıştır. Fakat işçilerin kuvvetlenmesinden çekinenler bu hareketi baltalamışlardır. Bu arada İstanbul, Zonguldak ve Balya Anelo Birlikleri birleşme hareketine bağvurmuşlarsa da bu teşekküller 1924 den sonra ayakta duramamışlardır. Nihayet hükümet 4 Mart 1925 de Tatrır-ı Sükân Kanununu nesretmiş ve hazırlanmış bulunan Mesai Kanunu Meclise sevk edildiği halde komisyonlarda yıllarca beklotilmiştir.

Tek parti devrinin ilk yıllarında;

Hükümet Partisi 1927 de ana tüzüğünün 40 cı maddesiyle kendi kendine bazı hükümler kabul etmiştir. Bu hükümlerle parti bütün siyasi içtimai teşekkülleri kontrolü altına almış, 1931 den itibaren de "tek parti, tek şef, tek millet" parolası ile işçi sınıfı ve realitesini inkâra başlamıştır. Bu zihniyet hükümetin iktisadi politikasında da kendini göstermiş ve işçilerin toplu halde bulundurulmaması için endüstri tesisleri birçok şehirlerle dağıtılmıştır. Parti 1935 de İzmir'de bir işçi ve Esnaf Birliği kurdu ve bu birlik vasıtasıyla "İşçi ve Esnafı rejime her vechile bağla ve faydalı kılmak" a gayret etmiştir. Nihayet Mesai Kanunu İş Kanunu adı altında yeniden ele alınmış, İş Kanunu 1936 yılında grev hakkını yasak eden hükümlerle kabul edilmiştir. İkinci Cihan Harbinin demokrasiler lehine neticelenmesi üzerine iç ve dış baskılar hükümetin daha anlayışlı bir politika kabul etmesine sebep olmuştur.

Nihayet, İnsan Hakları Beyannamesi ve Birleşmiş Milletler Şartı Büyük Millet Meclisince kabul edilmek suretiyle yeni bir devir açılmıştır. İnsan Haklarına aykırı olan "sınıf esasına müstenit durnek kurma yasağı", Cemiyetler Kanununun değiştirilmesiyle ortadan kaldırılmıştır. Bunun üzerine göçitli siyasi partiler kurulmuş, göçitli işçi sendikaları faaliyete geçmiştir. Ancak, sıkı yönetimin halâ İstanbul'da hüküm sürmesi hükümetin bu yeni faaliyetleri kısa bir zaman sonra durdurucu tedbirlere bağvurmasına imkân vermiştir. Partiler ve sendikalar kapatılmıştır.

Sendikalar Kanununun çıkması,

Ve başlayan üçüncü devre,

Hükümet sendika hareketlerini kendi kontrolü altında bulundurabilmek ve işçilerin geniş ölçüde faaliyetlerini önleyebilmek için alâcacele bir kanun hazırlamış ve Meclis Sendikalar Kanununu kabul etmiştir.

Bu kanunun kabulünden sonra Hükümet, Partisine mensup şahıslara direktif vererek her işkolunda sendikalar kurdurulmasına çalışmıştır. Fakat işçiler Hükümet Partisi kontrolünde olduğu hissini geniş ölçüde uyandıran bu yeni harekete karşı bariz şekilde çekingen davranmıştır. Fakat bu çekilmelere rağmen hükümetin maddî ve manevî yardımları sayesinde sendikalar hareketi ağır tempolarla ilerlenmiştir. Kısa zamanda çok şeyler öğrenen ve uykudan siltirilmiş bir aslan heybetiyle yeni haklar elde etmek için sendikalar da mevcut parti müdahalelerini bertaraf etmek isteyen işçiler, gittikçe daha aktif şekilde sendika saflarında yer almıştır. Nihayet son milletvekili seçiminde grev hürriyetini ve yeni sosyal islahatı programında kabul eden parti, işçi çoğunluğunun güven oyunu almıştır. Böylece, kanaatinizce batılı anlamıyla yeni bir demokrasi nizamına tesis faaliyeti içinde sendika hareketi de yeni bir devreye girmiştir.

Geçirmekte olduğumuz devre

Partilerin iktidarda yer değiştirmesinden sonra sendikalaşma hareketi tabii seyrini takip etmiştir. Nihayet meslekî federasyonlar kurulmuş, sendikacılık alanında tecrübe ve bilgi sahibi olan olunanlar kolaylıkla iş başına geçmiştir. İşçiler memleket çapında daha yüksek bir organizasyona kavuşmuşlardır.

Böylece yaşamakta olduğumuz yıllar işçilerin teşkilatlanma gayretlerinin on mükâmil safhasına vardığı bir devir olmuştur.

Şimdi Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun kurulmasıyla en yüksek seviyesine erigen bu teşkilatlanma gayretlerinin (TÜRK-İŞ)'e intikalinin kısa bir izahını yapmak tarih huzurunda borcumuzdur.

Türkiye Tekstil ve Örne Sanayii İşçileri Sendikaları Federasyonu (TEKSİF)'in ilk kongresinde hazır bulunan sendika liderlerinden bir kısma 18 Şubat 1952 de Teksif Federasyonu İstanbul merkezinde ilk tarihi oturumlarına yapmışlardır. Teksif Federasyonu, İzmir Sendikalar Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Türkiye Taşıt İşçileri Federasyonu ve Toleyis Federasyonu ile Bursa İşçi Sendikaları Birliği temsilcileri Konfederasyon kurulmasına ve tüzüğünün hazırlanmasına karar vermişlerdir.

Tüzük hazırlanmış, bütün işçi teşekküllerine gönderilmiş ve ona tüzük etrafında karara varmak için Bursa'da bir toplantı yapılacağı bildirilmiştir.

6 Nisan 1952 günü yapılan Bursa toplantısında Toleyis Federasyonu ve Teksif Federasyonları ile Karabük Demir Çelik Sanayii İşçileri Sendikası, İzmir İşçi Sendikaları Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Ankara İşçi Sendikaları Federasyonu, Bursa İşçi Sendikaları Birliği, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği, Eskişehir Sakarya Bölgesi İşçi Sendikaları Federasyonu ile Tarsus Akdeniz Bölgesi İşçi Sendikaları Birliğini temsil eden 28 delege hazır bulunmuştur. Toplantıya davet edildiği halde Zonguldak Maden İşçileri Sendikasının delege göndermemiş olması açıkça ifade edelim ki teessürümüzü mucip olmuştur. Bu sendikanın burada da temsil edilmemiş bulunması mevcut teessürümüzü bir kat daha arttırmıştır. Temenni ederiz ki, Zonguldak Maden İşçileri de yakın bir gelecekte (TÜRK-İŞ) de temsil edilmiş olsun ve işçi davalarının başarıma hizmetinde kendine düşen şerefli vazifeyi bu organizasyonda da üzerine almaktan kaçınmasın.

Bursa'da seçilen 5 kişilik Mavalkat İcra Komitesi, 5 aylık bir faaliyet devresinde gerekli işleri yapmış, nihayet memleket işçilerinin temsilcileri olan sizleri burada toplu bir halde selâmlamak bahtiyarlığına ererek, büyük vazifesini başarıma hazzını tadmıştır. Bu başarıları inkâr verenlere en derin minnetlerimizi bildirir, hükümetten gördüğümüz ilgi ve müzaheretle huzurunuzda teşekkür ederiz.

Teşkilâtın bugünkü durumu,

Bursa'da 6 Nisan'da toplanan sendikalar temsilcileri Türk-İş'in Temmuz 1952 ayında resmen faaliyete geçmesini kararlaştırmıştır.

Muvakkat İcra Komitemiz bu karara uyarak çalışmalarını programlaştırmıştı. Nihayet 31 Temmuz 1952 Perşembe günü saat 15.00 de na tüzük Ankara Valiliğine verildi ve o gün muhtelif şehirlerdeki gazete ve dergiler bu mutlu habişi Türk efkârı umumiyesine duyurdular.

36 gün sonra bugün ilk Genel Kurul toplantısını yapan Türk-İş'e yardımının muhtelif şehirlerinde faaliyette bulunan birlik ve federasyonlardan (10) u kurucu ve () iltihak etmiş teşekküller olarak delegelerini göndermiş bulunuyorlar. Bu delegeler işçi sınıfının hür iradeleri ile vazifelendirdikleri sorumlu sendikacılar olarak bu kongrede söz alacak ve tekliflerde bulunarak işçi sınıfının kalkınması davasını milliyetçi bir görüşle planlaştırmaya inkan vereceklerdir.

Şurasını belirtmek isteriz ki, nüfusu 21 milyonu aşan vatandaşlarımızın 6 milyonu bilfiil işçilik yapan insanlardır. Fakat İş Kanunu yalnız muayyen sahada faaliyette bulunan vatandaşları işçi telâkki ettiği için, İş Kanununa tâbi olanlarımız yarım milyonu dahi bulmamaktadır. İş Kanununun tek parti devründe o günün düşüncelerine göre yayınlandığını hatırlayacak olursak bu neticenin neyi ifade etmek istediğini kolaylıkla anlarız.

Bugün burada delegeler olarak bulunan işçiler, sendikalar etrafında toplanmış olanları temsil etmekte ise de, çekinmeden söyleyebilirizki, Türk-İş, bütün işçilerin en yetkili meslekî teşekkülüdür. Türk-İş, çalışan bütün insanların aynı hakları sahip olmaları ve refaha ulaşmaları davasını başlıca gaye edinmiştir. Bu davanın tahakkukunu can-ı gönülden arzu eden bütün işçiler her bakımdan Türk-İş in tabii üyeleridir.

Bazı işverenlerin tazyikleriyle sendikalara üye olmayanlar, davamızda bizimle beraber olduklarını bildirmekten çekinmemişlerdir. Bu bakımdandır ki Türk-İş işverenlerden korkmayı ve kanunlardan faydalanmamayı bertaraf edecek bir başarı devresine erdiği zaman Türk-İş'de üye olanların sayısı memleketimizdeki işçi sayısına tekâbüle edecektir.

Bugünkü kanunların sendikalara tanıdığı haklar ve gelir temin etmek için verdiği imkânlar işçileri tatmin etmekten çok uzaktır. Bu yüzden Türk-İş'in geniş bir bütçeye sahip olması temin edilmiştir. İş Kanununun 30 cu maddesi hükümlerine göre işçilerden kesilen ceza paralarının adil esaslara göre Çalışma Bakanlığınca işçilere iadesi artık bir zarurettir. 200.000 liraya aştığı bildirilen ceza paralarının tevzii işi kısa zamanda neticelenmelidir. Türk-İş'in kuruluş tarihi olan 31 Temmuz 1952 den sonra kesilen ceza paralarının ise Türk-İş'e tahsisi ve her yıl sonunda def'aten ödenmesi yerinde bir hareket olacaktır. Hükümetin bu sahada da anlayış göstermesini ümit etmek isteriz.

HÜKÜMETLE MÜNASEBETLERİMİZ

Türk-İş, 31 Temmuz 1952 günü resmen faaliyete geçtikten iki gün sonra Çalışma Bakanlığına bir yazı göndermiş ve şunları belirtmiştir.

"Kurucu üye teşekküllerin sorumlu delegelerinin oyuyla meydana gelen mes'ul İcra Komitemiz Türk-İş'in ilk Genel Kurul toplantısına kadar geçecek süre içinde kongre hazırlıkları da dahil birçok maddî ve manevî müşküller karşısında kalcığını müdriktir.

Bütün bu müşküllerimizin hallinde başta Bakanlığınız olmak üzere Hükümetimizin Türk işçisinin kurmağa muvaffak olduğu Türkiye'nin bu büyük işçi teşekkülüne azami kolaylık, müsamaha ve yardımlarını esirgemeyeceğine emin bulunuyoruz.

Bu kanunun kabulünden sonra Hükümet, Partisine mensup şahıslara direktif vererek her işkolunda sendikalar kurdurulmasına çalışmıştır. Fakat işçiler Hükümet Partisi kontrolünde olduğu hissini geniş ölçüde uyandıran bu yeni harekete karşı bariz şekilde çekingen davranmıştır. Fakat bu çekilmelere rağmen hükümetin maddî ve manevî yardımları sayesinde sendikalar hareketi ağır tempolarla ilerlenmiştir. Kısa zamanda çok şeyler öğrenen ve uykudan silkinmiş bir aslan hoybetiyle yeni haklar elde etmek için sendikalar da mevcut parti müdahalelerini bertaraf etmek isteyen işçiler, gittikçe daha aktif şekilde sendika saflarında yer almıştır. Nihayet son milletvekili seçiminde grev hürriyetini ve yeni sosyal islahatı programında kabul eden parti, işçi çoğunluğunun güven oyunu almıştır. Böylece, kanunimizce batılı anlamıyla yeni bir demokrasi nizamını tesis faaliyeti içinde sendika hareketi de yeni bir devreye girmiştir.

Geçirmekte olduğumuz devre

Partilerin iktidarda yer değiştirmesinden sonra sendikalaşma hareketi tabii seyrini takip etmiştir. Nihayet meslekî federasyonlar kurulmuş, sendikacılık alanında tecrübe ve bilgi sahibi olan elemanlar kolaylıkla iş başına geçmiştir. İşçiler memleket çapında daha yüksek bir organizasyona kavuşmuşlardır.

Böylece yaşamakta olduğumuz yıllar işçilerin teşkilatlanma gayretlerinin en mükâmil safhasına vardığı bir devir olmuştur.

Şimdi Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun kurulmasıyla en yüksek seviyesine erişen bu teşkilatlanma gayretlerinin (TÜRK-İŞ)'e intikalinin kısa bir izahını yapmak tarih huzurunda borcumuzdur.

Türkiye Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikaları Federasyonu (TEKSİF)'in ilk kongresinde hazır bulunan sendika liderlerinden bir kısmı 18 Şubat 1952 de Teksif Federasyonu İstanbul merkezinde ilk tarihi oturumlarını yapmışlardır. Teksif Federasyonu, İzmir Sendikalar Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Türkiye Taşıt İşçileri Federasyonu ve Toleyis Federasyonu ile Bursa İşçi Sendikaları Birliği temsilcileri Konfederasyon kurulmasına ve tüzüğünün hazırlanmasına karar vermişlerdir.

Tüzük hazırlanmış, bütün işçi teşekküllerine gönderilmiş ve ana tüzük etrafında karara varmak için Bursa'da bir toplantı yapılacağı bildirilmiştir.

6 Nisan 1952 günü yapılan Bursa toplantısında Toleyis Federasyonu ve Teksif Federasyonları ile Karabük Demir Çelik Sanayii İşçileri Sendikası, İzmir İşçi Sendikaları Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Ankara İşçi Sendikaları Federasyonu, Bursa İşçi Sendikaları Birliği, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği, Eskişehir Sakarya Bölgesi İşçi Sendikaları Federasyonu ile Tarsus Akdeniz Bölgesi İşçi Sendikaları Birliğini temsil eden 28 delege hazır bulunmuştur. Toplantıya davet edildiği halde Zonguldak Maden İşçileri Sendikasının delege göndermemiş olması açıkça ifade edelim ki teessürümüzü mucip olmuştur. Bu sendikanın burada da temsil edilmemiş bulunması mevcut teessürümüzü bir kat daha arttırmıştır. Tenenmi ederiz ki, Zonguldak Maden İşçileri de yakın bir gelecekte (TÜRK-İŞ) de temsil edilmiş olsun ve işçi davalarının başarıma hizmetinde kendine düşen gereflî vazifeyi bu organizasyonda da üzerine almaktan kaçınmasın.

Bursa'da seçilen 5 kişilik Mavakkat İcra Komitesi, 5 aylık bir faaliyet devresinde gerekli işleri yapmış, nihayet memleket işçilerinin temsilcileri olan sizleri burada toplu bir halde selâmlamak bahtiyarlığına ererek, büyük vazifesini başarıya hazzını tadmıştır. Bu başarıları inkâr verenlere en derin minnetlerimizi bildirir, hükümetten gördüğümüz ilgi ve müzaheretle huzurunuzda teşekkür ederiz.

Teşkilâtın bugünkü durumu,

Bursa'da 6 Nisan'da toplanan sendikalar temsilcileri Türk-İş'in Temmuz 1952 ayında resmen faaliyete geçmesini kararlaştırmıştır.

Muvakkat İcra Komitemiz bu karara uyarak çalışmalarını programlaştırmıştı. Nihayet 31 Temmuz 1952 Perşembe günü saat 15.00 de na tüzük Ankara Valiliğine verildi ve o gün muhtelif şehirlerdeki gazete ve dergiler bu mutlu habişi Türk efkârı umumiyesine duyurdular.

36 gün sonra bugün ilk Genel Kurul toplantısını yapan Türk-İş'e yurdumuzun muhtelif şehirlerinde faaliyette bulunan birlik ve federasyonlardan (10) u kurucu ve () iltihak etmiş teşekküller olarak delegelerini göndermiş bulunuyorlar. Bu delegeler işçi sınıfının hür iradeleri ile vazifelendirdikleri sorumlu sendikacılar olarak bu kongrede söz alacak ve tekliflerde bulunarak işçi sınıfının kalkınması davasını milliyetçi bir görüşle plânlaştırmaya imkân vereceklerdir.

Şurasını belirtmek isteriz ki, nüfusu 21 milyon aşan vatandaşlarımızın 6 milyonu bilfiil işçilik yapan insanlardır. Fekat İş Kanunu yalnız muayyen sahada faaliyet e bulunan vatandaşları işçi telâkki ettiği için, İş Kanununa tâbi olanlarımız yarım milyonu dahi bulmamaktadır. İş Kanununun tek parti devrinde o günün düşüncelerine göre yayınlandığını hatırlayacak olursak bu neticenin neyi ifade etmek istediğini kolaylıkla anlarız.

Bugün burada delegeler olarak bulunan işçiler, sendikalar etrafında toplanmış olanları temsil etmekte ise de, çekinmeden söyleyebilirizki, Türk-İş, bütün işçilerin en yetkili meslekî teşekkülüdür. Türk-İş, çalışan bütün insanların aynı hakları sahip olmaları ve refaha ulaşmaları davasını başlıca gaye edinmiştir. Bu davanın tahakkukunu can-ı gönülden arzu eden bütün işçiler her bakımdan Türk-İş i tabii üyeleridir.

Bazı işverenlerin tazyikleriyle sendikalara üye olmayanlar, davamızda bizimle beraber olduklarını bildirmekten çekinmemişlerdir. Bu bakımdandır ki Türk-İş işverenlerden korkmayı ve kanunlardan faydalanmamayı bertaraf edecek bir başarı devresine erdiği zaman Türk-İş'de üye olanların sayısı memleketimizdeki işçi sayısına tekâbül edecektir.

Bugünkü kanunların sendikalara tanıdığı haklar ve gelir temin etmek için verdiği imkânlar işçileri tatmin etmekten çok uzaktır. Bu yüzden Türk-İş'in geniş bir bütçeye sahip olması temin edilememiştir. İş Kanununun 30 cu maddesi hükümlerine göre işçilerden kesilen ceza paralarının adil esaslara göre Çalışma Bakanlığınca işçilere iadesi artık bir zarurettir. 200.000 liraya aştığı bildirilen ceza paralarının tevzii işi kısa zamanda neticelenmelidir. Türk-İş'in kuruluş tarihi olan 31 Temmuz 1952 den sonra kesilen ceza paralarının ise Türk-İş'e tahsisi ve her yıl sonunda def'aten ödenmesi yerinde bir hareket olacaktır. Hükümetin bu sahada da anlayış göstermesini ümit etmek isteriz.

HÜKÜMETLE MÜNASEBETLERİMİZ

Türk-İş, 31 Temmuz 1952 günü resmen faaliyete geçtikten iki gün sonra Çalışma Bakanlığına bir yazı göndermiş ve şunları belirtmiştir.

"Kurucu üye teşekküllerin sorumlu delegelerinin oyuyla meydana gelen mes'ul İcra Komitemiz Türk-İş'in ilk Genel Kurul toplantısına kadar geçecek süre içinde kongre hazırlıkları da dahil birçok maddi ve manevî müşküller karşısında kalcığını müdriktir.

Bütün bu müşküllerimizin hallinde başta Bakanlığınız olmak üzere Hükümetimizin Türk işçisinin kurmağa muvaffak olduğu Türkiye'nin bu büyük işçi teşekkülüne azami kolaylık, müsamaha ve yardımlarını esirgemeyeceğine emin bulunuyoruz.

Bu meyanda Konfederasyonumuzun mes'ul İcra Komitesi her an günün şartlarını gözönünde tutacak ve memleket şumul davaların hallinde hükümetimizin en yakın yardımcısı olacaktır."

Bu beyan Türk-İş'in hükümetle olacak münasebetlerini en açık şekilde ifade etmiş bulunmaktadır. Temenniniz tarafımızdan ishar edilen bu hattı harekâtın hükümet tarafından en iyi şekilde karşılanması ve zaman zaman ihtivağ duyacağınız yardım ve müzaheretini esirgemesidir.

Bu arada şunu da ifade edelim ki: Marsal Planı teknik yardım sonundan Amerika'ya staja gönderilecek 100 işçinin tâbi olacağı şartlar hakkında Çalışma Bakanlığının mes'ul makamlarla yaptığı anlaşma İcra Komitemizi tatmin etmiştir.

İcra Komitemiz Çalışma Bakanlığına gönderdiği 9.8.1952 tarih ve 1/17 sayılı yazıyla görüşünü bildirmiş, Amerika'ya gönderilecek işçilerin ve ailelerinin menfaatlerini koruyucu ve gönderilecek olanların sendika davamızda yararlı olması imkânlarını gözetici bir görüşle müdafaa etmiştir. İstediklerimiz şudur ki:

Sendika hareketlerinde fayda sağlayacağını ümit etmek istediğimiz Amerika'ya işçi göndermek teşebbüsü Türk-İş'in görüşüne uygun olarak halledilebilsin.

Amerika'ya işçi gönderilmesinde takip edilecek yol hakkında memleketimizi ziyaret eden yabancı sendikacılarla işçi teşekküllerimizin evvelce yapmış olduğu temaslarda ileri sürülen fikirler, Türk-İş'in hükümete belirttiği görüşe mesnet olmuştur.

YABANCI SENDİKACILARLA TEMAS

Hükümetimizin demokrat memleketlerle yapmakta olduğu işbirliği hareketine asla aykırı düşmeyen bir hareket, gün geçtikçe gelişmektedir. Bu da zaman zaman yabancı sendikacıların memleketimizi ziyaret etmesi hareketidir.

Bugün bir kısmını bu motlu günümüzde aramızda görmekle sevinç duyduğumuz sendikacılar bizlerle kardeşlik bağlarını kurmak yolunda birçok gayretler sarfetmişlerdir. Bilhassa Türk-Yunan dostluğunun mümtaz bir tezahürü olan Yunan Kral ve Kraliçesi memleketimizi ziyaret ettiği zaman Yunan İş Federasyonu Genel Sekreteri Komitemize bir dostluk mesajı göndermiş bulunuyordu. İcra Komitemiz memleketimizle dostça işbirliği yapan bütün memleketlerdeki işçi teşekküllerine karşı en iyi niyetlerle, en samimi hisler taşıdığı için bu mesaja gerektiği şekilde mukabelede bulunmuştur.

Milletlerarası Hür Dünya İşçileri Sendikaları Konfederasyonu ile resmen işbirliği yapmak için verilecek kararın yüksek hey'etinize ait olduğunu hatırlatmak vazifesimizdir. Kongrenin en doğru karar alacağına şüphe etmemekteyiz.

TÜRK BASINI VE TÜRK-İŞ

Memleket içinde olduğu kadar yurt dışında da basının alakasına geçen ve geniş yankılar uyandıran Türk-İş, matbuatın dördüncü kuvvet olduğunu tam manasıyla müdriktir. Basın mensuplarına karşı üye teşekküllerimiz ve Türk-İş daima sempati göstermiş ve efkârı umumiye müesseseleri olan gazetelerin davalarımızla meşgul olmaları için her türlü gayret sarfedilmiştir. İstanbul basınında bilhassa Gecce Postası, Hergün, En Son Dakika ve Son Saat Gazeteleri sendika hareketlerine geniş yer ayırmak suretiyle teşekküllere layık ve takdire değer yardımlarda bulunmuşlardır. Diğer gazeteler de zaman zaman davalarımızla ilgilenmiş, çalışmalarımıza duyurmuşlardır. Ankara'da intişar eden Türk Sokyal Güvenlik Dergisi ana tüzüğümüzü ücret almadan negretmek suretiyle teşekküllerimize dostluk göstermiştir. Bütün gazetelere teşekkür ederiz.

Bütün bu yayın faaliyetlerini kâfi görmeyen sendikalar meslekî gazeteler yayınlayarak işçi meselelerinin geniş kitlelerce benimsenmesi gayesine hizmet etmişlerdir. Türk-İş'in de ileride bir yayın organına sahip olmasına temin etmek herhalde hepimizin arzularından biridir.

Türk basınının gelişme hayatı ile meşgul olması her ne kadar bizleri geniş ölçüde memnun bulunmuşsa da bir iki gazetenin işçi haklarına ve menfaatlerine karşı işler ettikleri dostça olmayan niyetleri ve tecavüzleri üzerinde durmak yerinde olur. Türk-İş İcra Komitesi bundan böyle bu gibi neşriyat karşısında yapılacak işin ne olduğunu ve ne olacağını elbetteki takdir ve tesbit edecektir.

İşçi Hareketlerine ve davalarına sütunlar ayıkan basınımıza Türk-İş'in selâmlarını ve sevgilerini belirten birer telgrafı Gazeteciler Sendikalarına göndermek hususunda yüksek heyetinizin karar vermesini önemle rica etmenize müsaade buyurunuz.

TÜRK-İŞ'İN MÜSTAKBEL FAALİYETİ VE BAZI HATİRLATMALAR

Türk işçilerinin mevcut haklarının ve menfaatlerinin korunması ile bunlara yenilerini ilâve etmek için çalışmak birinci vazifemiz olmalıdır. Bu vazifelerle birlikte mütalâa edilmesi zarurî olan bir husus da birer vatandaş olarak memleket menfaatlerini müdafaa gösterilen titizliktir. Türk-İş'in gayelerine uygun faaliyetler gösterebilmesi geçitli masraflara ihtiyac göstercektir. Türk-İş'in yegâne gelir kaynağı bugünkü durumda üye aidatlarıdır. Bu aidatla vakti bulacak herhangi bir aksaklık çalışmaların son derece mahdudlaşmasına yol açacaktır. Bu bakımdan Türk-İş'in gelecek faaliyeti gelirlerinin eksiksiz olarak teminine bağlıdır. Üye teşekküllere düşen birinci vazife Türk-İş'in faaliyetini sekteye uğratmamak yolunda geniş çapta gayret göstermek olmalıdır. Çalışma Raporunu da ek olarak sunduğumuz bütçe yüksek tasvibinize nashar olursa ikinci vazifemiz bütçe gelirlerini tamamı tamamına karşılamak olmalıdır.

Şaurlu Türk işçilerinin değerli temsilcileri birçok sahelerde olduğu gibi bu işde de kendilerine düşen vazifeyi elbetteki başarı ile sonuçlandıracaklardır.

Türk-İş istikbalde muhtemelen çok çetin davaların halli ile karşı karşıya kalacaktır. Bu işde tutulacak yolun son derece demokratik esaslarla tayin edilmesindeki faydanın gözden uzak bulundurulmamasını hatırlatmakta fayda vardır. İşçi sınıfının sesine kulak vermeden sendikaların, federasyonların ve birliklerin karar ve düşünceleri arasında müstarek bağlantılar kurmadan ve bir fikir muhassalası elde etmeden mühim kararlara varmaktan sakınmak, müstakbel İcra Heyetlerine düşen bir vazife olsa gerektir. Tesbit edebilmek için İcra Heyeti Üyelerinin bizzat tetkikler yapabilmeleri, tecrübe sahibi olabilmeleri, iş programlarını tatbik imkânı bulabilmeleri mevkiilerinde uzun müddet kalabilecek liyakate ihtiyaç gösterdiği kadar bazı bozguncu ve iyi niyetli olmayan kimselerin aramızda yapacakları menfi telkin ve propagandalara kulak asmamaya da bağlıdır. Seçilecek İcra Heyetinin sendikalarda, federasyonlarda, birliklerde ve konfederasyonda sorunlu mevkiilere getirilen sendikacıların işsiz kalmamalarını, maddî sıkıntılar içinde kıvrınamamalarını, sosyal sigortalardan faydalanmalarını sağlamak yolunda çalışması lâzımdır.

Halen Meclise verilmiş bulunan bu mahiyetteki bir kanun tasarisının ısrarla desteklenmesi ve daha da şumullü bir şekilde Meclisten çıkarılması işçi organizasyonlarının daha iyi ellerde, daha müsbet gelişmesine çok geniş ölçüde yararlı olacaktır.

Müstakbel İcra Heyeti hükümetin işsizliği önleyici tedbirler almasına yardımcı olmak mevkiindedir. İşsizlik sigortasının ihdası belki hükümete bazı külfetler tahmil edecektir. Her türlü sosyal felâketlerin kaynağı olan işsizliğin bertaraf edilmesine hasredilecek gayretler, işsizlik sigortasının mevcut olmasına yüzünden devam edezelen sosyal facialar yanında çok daha az ölçüde olacaktır.

Hele hükümetin devam edegelen sosyal felâketleri önleyici gayretlerinin icabı olan malî külfetler, işsizlik sigortasının ihdası ile yeniden kabul edilecek malî külfetlerden son derece daha fazladır. Davayı, geniş ölçüde organize edilmiş bir konferansta ortaya koyup, mütalâa etmek ve karara varmak memleketin ihtiyacı duyduğu büyük bir zarurettir.

Memleket davaları başında ücretlerin bugünkü seviyelerinden çok daha yüksek bir seviyeye çıkarılması da bulunmaktadır. Ücretlerin düşüklüğünün ve ücret ödeme sistenlerinin gayri âdil olduğunu unutmamamız gerekir. Asgari ücret yönetmeliğinin bütün yurttta ve bütün işkollarında tatbikini istemek ve bu isteğin tahakkuku için her türlü kanunî çarelere başvurmak İcra Heyetinin vazifelerinden biri olmalıdır. Hayat endekslerine göre, fiat dalgalanışlarına bağlı soyyal bir ücret sisteminin kabulüne çalışmamız memleketin temel menfaatleri için sarfedilmiş gayretler olacaktır.

Hükümetin işçi ücretleri için çalışma programında mes'uliyetler yüklenmesi başlıca emeliniz olmalıdır.

Hakem Kurullarının yalnız iş ihtilâfları ile uğraşır, hükümet kontrolünden âzade işçi ve işverenlerin müsavi sayıda temsilcilerinin de iştiraki ile müstakil bir teşekkül haline gelmesi, ücret politikasında vazih prensiplerle bağlanmış bulunması halline mecburiyet duyduğumuz ana meselelerimizden birisidir. İşçilerin iktisaden hür olmalarını sağlamak için ücretlerle işverenlerin kar ölçüleri arasında bir nisbet bulmak vazifesi Hakem Kurullarına düşmelidir. Eline geçen para ile günü gününe yaşayan işçiler böyle bir işçi ücreti nizamının çeşitli mahrumiyetleri içinde bulunmak suretiyle iktisadî istiklâllerini muhafaza güçlüğü çekmektedirler. Bu bakımdan işçilerin yaşama seviyelerini yükseltmeğe çalışmak, geçim şartlarını kolaylaştırmak ve işverenlerin bazı hallerde bağvurdıkları iktisadî tazyike dayanabilmek demokrasimizin kökleşmesi davasıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Türk-İş, işçilerin refahına çalışırken, çalışma mevzuatının ıslahı ile de uğraşmaktan geri kalmamalıdır. Antidemokratik kanunların tasfiyesi içinde Konfederasyon hükümetin yardımcısı olmalıdır.

Sendikacılık hayatımızın ve işçilikle geçen yıllarımızın bize öğrettiği hakikatler işçilerin sıkı sıkıya birbirlerine bağlı ve davalarını savunmada fikir birliği ile müstereken hareket etmeleri mecburiyetidir.

Kanaatinize göre Türk-İş İcra Heyetinin ilk faaliyet devresinde uğraşmağa mecbur olduğu davalar şunlardır:

1. Henüz sendika kurulmamış işkollarında sendikalar kurmak
2. Bir şehirde mevcut aynı işkolundaki sendikaları birleştirmek, idareciler arasındaki şahsî kavgınlıkları gidermek
3. Sendikaları meslekî federasyonlarda toplamak
4. Çalışma Bakanlığı bütçesinin en az 10 milyona iblağı için hükümet nezdinde teşebbüse geçmek, Sağlık Bakanlığının sosyal yardımlarla ilgili bütçe ve görevlerini Çalışma Bakanlığına devretmek tezini ısrarla savunmak
5. Bölge Çalışma Müdürlüklerinde mütehassıs işçilerin iş teftişi ile alâkalı kadrolarda vazife görmelerini sağlamak, çalışma hayatının ihtiyacı duyduğu istikrar bakımından faydalı olsa gerektir. Bunu temine çalışmak yerinde bir gayret olacaktır.
6. İş Kanununun bütün işyerlerine tarında, denizde, havada ve ticarethanelerde çalışanlara, memur kadrosu dışında kalan ve muhtelif namlar altında çalıştırılan bütün vatandaşlara şamil bir ana kanun olmaası yolunda gayret sarfına zaruret olsa gerektir.
7. İş Kanununun işkollarındaki hususiyetlere ait boş bırakacağı özellikler kollektif iş akitleriyle tanımlanabilir ve bunda esasla fayda vardır mütalâasındayız.

8. Grev hürriyetinin istisnasız olarak bütün işgilere tanınması tezi müdafaa olunmalıdır.

Bu davalar İcra Heyetinin ön plânda ve ilk devrede meşgul olacağı esaslı işlerin en mühimleridir kanaatindeyiz. Bunların halli mücadelesinde bütün işçiler İcra Heyetini destekledikleri ve kararlarına uygun faaliyet gösterdikleri takdirde ümit ederiz ki hükümetin de göstereceği iyi niyet ve sosyal ıslahat gayreti ile birlikte istekler halledilmez meseleler olmayacaktır.

NETİCE

Muvakkat İcra Komitemiz üzerine aldığı vazifeleri yerine getirerek kısa bir devre içindeki çalışmalarını hakkında bir fikir vermiş bulunmaktadır. Ayrıca Türk-İş'in müstakbel faaliyetlerinin neler olması gerektiği hakkında da görüşlerini belirtmiş ve sizleri prensipler üzerinde münakaşa eder görmek istemiştir.

Sizlerden dilediğiniz bize emanet edilen vazifeleri ve tanıdığınız yetkileri kötüye kullanmadığınıza karar vermeniz, kanunî tabiriyle bizleri (ibra) etmenizdir. Eğer Türk-İş'in müstakbel faaliyetleri hakkındaki meseleler üzerinde de görüşlerini belirterek fikirlerimizle mutabakat halinde olduğunuzu beyan ederseniz saadetimizi ve bahtiyarlığımızı temin etmiş olursunuz.

Türk-İş ana tüzüğünün 5 ci maddesinin kesin şeklini alınmasında âmil olacak konuşmalar vazifeleriniz arasında bulunmaktadır.

Vicdan rahatlığı ile huzurunuzdan ayrılmanıza müsaadelerinizi diler, hepinizir şahsında bütün işçi kardeşlerimizi en derin muhabbetle selamlarız."

Muhterem Delegeler,

Aradan geçen 12 sene sonra yapılan Türk-İş'in 5 ci Genel Kurulu bu defa, yurdumuzda sosyal davranışların çok kesif bir duruma girdiği, temsil etmekle şeref duyduğumuz işçi toplumu bakımından hak ve menfaatlerin Anayasaya maledildiği ve senelerdir özlemine duyduğumuz sendika hürriyeti, toplu iş sözleşmesi ve grev hakkını düzenleyen kanunların çıkıp yürürlüğe girdiği bir devre içersinde toplanmış bulunuyor. Eminiz ki raporumuzun başında verdiğimiz Türk-İş'in ilk Genel Kurulundan bu tarafa geçen zaman içinde meydana gelen gelişme ve yıllardır teşkilatlarımızın savunuculuğunu yapageldiği temel hak ve menfaatler konusunda kaydedilen mutlu ilerlemeler siz kıymetli arkadaşlarımız tarafından da dikkatle izlenmektedir. Bilhassa Kasım 1960 da yapılan 4 cü Genel Kurul toplantısından bu tarafa gerek Konfederasyonumuzun Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna katılması gerekse bir kısım millî sendika ve federasyonlarımızın Milletlerarası Hür Meslek Federasyonlarına iltihakları ve işçi eğitimi konusunda daha verimli çalışmalar yapılması, mevzuat bakımından elde edilen gelişmeler Konfederasyonumuzun Kasım 1960 tarihinde yapılan kongresinden bu tarafa basiretli, plânlı ve istikrarlı bir çalışma yokunu ihya etmesi ve Konfederasyonumuza bağlı teşkilatlarımız arasında tam bir ahengin meydana getirilebilmesi için sarfedilen samimi ve ciddi gayretlerin neticesi olarak ortaya çıkmaktadır.

Muhterem Arkadaşlar,

İcra Heyetimiz vazifesine bundan evvelki Genel Kurulda şu yemini ederek başlamıştır.

"Üç yıl müddetle seçildiğim İcra Heyeti üyesi olarak Türk-İş ana nizamnamesi hükümlerine tamamen riayet edeceğine ve bu müddet zarfında vazifemin selâhiyet ve hudutları dahilinde Türk işçisinin maddî ve manevî cephelerden kalkınması için azamî gayreti göstereceğine, hiçbir zaman ve hiçbir surette vazifemi şahsiyatla karıştırmayacağına ve Türk-İş'in nüvesini teşkil eden müstakil sendika, birlik, federasyon ve Türkiye tipi sendikaların arzu ve isteklerini emir telâkki ederek alâkadar olup, neticelendireceğine, idare veya İcra Heyetinde Türk işçisinin

menfaatlerini haleldar edecek bir cereyan yordüğün takdirde derhal bunlarla mücadele edeceğime, mücadelede muvaffak olamadığım takdirde ana nizamname hükümleri gereğince işinde teşkilâtı haberdar edip, umumî heyeti fevkalâde kongreye davet etmek için lüzumlu teşebbüsde bulunacağuma, Allahın ve namusun üzerine yemin ederim."

Yukardaki yemini teker teker eden İcra Heyetimiz aldığı vazifenin kudsîyetini müdrik olarak işe başlamış ve ettiği yemine sadık kalmıştır.

Sayın Delegeler,

Konfederasyonumuzun Kasım 1960 da yapılan 4 üc Genel Kurul toplantısında muhterem delegelerin izhar bulundukları tenkit ve tenennilerden ilham alan İcra Heyetimiz çalışmalarını genel olarak:

1. Bazı temel meseleler ve mevzuat konuları

- a) Kurucu Meclis çalışmaları ve Anayasa
- b) Sendikalar Kanunu
- c) Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt
- d) İktisadî devlet teşekkülleri
- e) İş Kanunu
- f) Deniz İş Kanunu
- g) Tarım İş Kanunu
- h) Sosyal Sigortalar Kanunu
- i) İşsizlik sigortası
- j) 6772 sayılı kanun
- k) 27 Mayıs'tan sonra işten çıkarılınlar
- l) Sosyal mesken politikası
- n) Sosyal turizm
- n) Bakanlarla yapılan toplantılar
- c) Asgari ücretler

2. Rejim meseleleri

- a) Türk-İş ve rejim
- b) Parlamento üyelerinin denetlenmesi
- c) Sarayhanabağı mitingi
- d) 22 Aralık mitingi
- e) İşçi Bayramı

3. Kalkınma plânı ve Türk-İş

4. Teşkilâtlanma konuları

- a) Teşkilâtlanma
- b) Kıbrıs işgileri ile münasebetler
- c) Uluslararası Hür İşçi Sendikalarıyla münasebetler
- d) Diğer teşkilâtlarla münasebetler
- e) Bölge Temsilcilikleri
- f) Eğitim faaliyet raporu
- g) Araştırma Bürosu
- h) Basın Bürosu
- i) Basınla münasebetlerimiz
- j) Yayınlarımız
- k) Türk-İş merkez binası

5. Mâlî Durum

6. Mitefferrik

şeklinde bölümlere ayırmış ve bütün bu konularda aşağıda sırasıyla arzettiğimiz çalışmalarını yapmıştır.

KURUCU MECLİS ÇALIŞMALARI VE ANAYASAMIZ:

Hepimizin bildiği gibi, yeni demokratik düzenin temeli Temsilciler Meclisi tarafından atılmış ve bu Meclis bugünkü modern Anayasamızı hazırlamıştır.

Türk siyasi tarihinde olduğu kadar Türk sendikacılık tarihinde de bu Meclisin müntaz ve müstesna bir yeri olacaktır.

Temel haklarımızdan olan grev yapma hürriyeti, toplu iş sözleşmesi yapma hakkı, sendika kurma hak ve hürriyeti, sosyal güvenlikle alakalı haklar ve işsizlik tedbirlerinin alınması gibi diğer iktisadi ve sosyal temel haklar bu Meclis zamanında sağlam esaslara bağlanmıştır.

Aziz Arkadaşlar,

Bu Meclisin kuruluş kanunu olan 158 sayılı kanun, bu Mecliste işçilerin de temsilini öngörmüştür. Adı geçen kanunun ilgili 12 ci maddesi şöyledir:

"İşçi Sendikalarından gelecek temsilciler (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu ve İcra Heyeti ile bu kanun yayımı tarihinde mevcut bütün işçi federasyonları ve işçi birlikleri Yönetim Kurulları ve İcra Heyetlerinin biraraya gelmesi suretiyle teşekkül eden Temsilci Seçme Kurulu) tarafından seçilecek 6 temsilciden ibarettir.

Bu kurul, Konfederasyon Başkanlığı tarafından yapılacak çağrı üzerine bu kanun yayımı tarihinden sonra en geç 15 gün içinde İstanbul'da toplanarak temsilcileri seçer." Bu suretle 6 arkadaşımızın Temsilciler Meclisine girmesi sağlanmıştır.

Bu 6 arkadaşımızın seçimi 29 Aralık 1960 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır. Seçim büyük bir ciddiyet ve olgunlukla yapılmış ve Konfederasyonumuz bu hususta güzel bir imtihan vermiştir. Seçimler neticesinde Temsilciler Meclisi üyeliğine; Ömer Karahasan, İsmail İnan, Feridun Şakir Özüncü, Kerim Akyüz, Bahir Ersoy, Tokin Çallu seçilmişler ve kutsal vazifelerini başarıyla yerine getirmişlerdir.

Temsilcilerimizle temsilcilik süreleri içinde tam bir fikir birliği içinde çalışmış ve Anayasamıza giren işçi hak ve hürriyetleri bakımından temsilcilerimizin rolü büyük olmuştur. Kendilerine hazırlarınızda teşekkür etmeyi bu bakımdan bir borç telâkki ediyoruz.

Muhterem Delegeler,

Temsilciler Meclisinin devamı müddetince, temsilcilerimiz hergün Konfederasyonumuzla irtibatı muhafaza etmişler ve böylelikle Anayasamızda yer alması arzu edilen hak ve hürriyetleri gerçekleştirme yolundaki çalışmalarımız ve takip edeceğimiz politika müstereken tesbit edilmiştir.

Bu arada temsilcilerimiz her bakımdan dikkatle edilmiş bilhassa İOFTU kanalıyla getirilen millî Anayasalardaki işçi hak ve hürriyetlerini gösteren dökümanlar, kendilerine büyük ölçüde yardımcı olmuştur.

Konfederasyonumuz, Temsilciler Meclisinde kabul edilerek halk oyuna sunulan Anayasa'nın tasvip görmesi için gaba göstermiştir.

Bir taraftan yeni Anayasamızın tenitilmesi maksadıyla açılan kampanyaya sendikalarımızın da geniş ölçüde katılmaları sağlanmış, hazırlatılan bu yoldaki duvar

ve el afişleri dağıtılmıştır. Diğer taraftan Anayasamızın getirdiği yenilikler işçilerimize anlatılarak 9 Temmuz 1961'de halk oyuna sunulan Anayasamıza "EVET" denmesi istenilmiştir. ve nihayet bütün işçi hareketinin candan desteği sayesinde, memleketimizin yüzyıllardır birikmiş meselelerinin hallini ve işçilerimizin insanca yaşayabilme davasının en kısa ve en güvenli yollardan gerçekleşmesini sağlayacak olan batı Anayasalarından daha mükemmel bir Anayasaya kavuşmuş bulunuyoruz.

SENDİKALAR KANUNU:

Türk sendikacılık hareketinin hür ve bağımsız sendikacılığı ülkemizde gerçekleştirecek bir Sendikalar Kanununa kavuşması için gösterdiği çabanın tarihi çok eskidir. O tarihlerden itibaren demokratik düzene inanmış Türk işçi hareketi bu konu ile ilgili çalışmalarını çok cepheli yapmış ve bu çok cepheli çalışması sayesinde bugün yine Anayasada sağladığı temel hak ve hürriyetler görevi içinde teşkilatlanma ve faaliyette bulunma kararını almıştır.

Aziz Arkadaşlar,

Türk-İş'in Sendikalar Kanunu ile ilgili çalışmalarının geçitli safhalarında bu konudaki genel ve özel görüşlerini teşkilatına günü gününe bildirdiği hepinizin malumdur. Biz, raporumuzda çalışmalarımızın bütün teferruatına inmeden belli başlı noktaları üzerinde duracağız.

Türk-İş'in Sendikalar Kanunu ile alakalı çalışması Kurucu Meclis zamanında başlar. Türk-İş, Kurucu Meclis çalışmalarına başlar başlamaz bir taraftan bu meclisin öncelikle yapacağı Anayasada Türk işçisinin temel haklarının garanti altına alınması yolunda çaba gösterirken, diğer taraftan senelerden beri üzerinde hassasiyetle durduğu hür ve bağımsız sendikacılığı gerçekleştirecek bir Sendikalar Kanununun da bu Meclis tarafından kabul edilmesi yolunda faaliyette bulunmuştur. Meclis çalışmalarına geçince, bu Meclisteki işçi temsilcileriyle sıkı bir irtibat kurarak bir kanun tasarısı hazırlanmış ve hazırladığı bu tasarımı Kurucu Meclis Çalışma Komisyonuna kadar intikal ettirmiştir. Kurucu Meclis Çalışma Komisyonu tasarımı müzakere ederken temsilcilerimiz vasıtasıyla her zaman Türk-İş'in görüşünü almış ve noticede görüşünüze tamamen uygun bu tasarımı kabul ederek, Meclis Başkanlığına sunmuştur. Ancak, Temsilciler Meclisinin çalışma devresi bu kabul tasarının görüşülmesine imkan bırakmadığı için tasarının o devrede görüşülüp kanunlaşması imkânsızlaşmış oldu.

Aziz Arkadaşlar,

Türk-İş'in Sendikalar Kanunu ile ilgili çalışmalarının ikinci safhası Anayasa kabulü ve genel seçimlerden sonra başlar. Seçimleri müteakip 3 milletvekili tarafından Meclise sevk edilen teklif ile hükümet tarafından hazırlanan tasarı üzerinde derhal çalışmalara başlanmış, bir taraftan bu çalışmalar sür'atle geliştirilirken, diğer taraftan tasarıların tam metinleri teşkilatın görüşüne sunulmuş ve teşkilatın görüşü merkezdeki çalışmalar noticesinde ortaya çıkan fikirlerle meczolunarak alakalılara intikal ettirilmiştir.

Türk-İş ayrıca her iki tasarı üzerindeki genel görüşlerini, tasarının maddeleri üzerindeki görüşlerini, tasarıda yapılması gerekli değişiklikler üzerindeki görüşlerini teferruatlı olarak belirten bir döküman ile hazırladığı mukabil tasarı hem hükümete ve hem de komisyon üyelerine göndermiş, ayrıca tasarı üzerindeki görüşünü aşağıdaki bültende kamu oyuna duyurulmuştur.

" Türk işçisi yeni Anayasa düzeninin getirdiği temel hak ve hürriyetler görevi içinde teşkilatlanma ve faaliyette bulunmaya kararlıdır. Bu görevi yerine getirecek, hak ve hürriyetlerine kastedecek her türlü kısıtlayıcı gayretleri engelleyecek güçtedir. Türk işçi topluluğu artık kendilerine hak verilmesini siyasetçiler lütfundan bekleyen çaresiz ve güçsüz bir topluluk değildir.

Mensubu bulunduğumuz caminin işçi hakları ve hürriyetleri konusunda temel felsefesini bilmekte ve bu hak ve hürriyetleri aynı ölçülerle kullanmaya hazırlıklı bulunmaktadır. Kısaca Türk işçisi bugün kendisine bir lütf olarak hak verilmesini beklemiyor, bunu talep ediyor ve bu hakları kullanmaya hazırlanıyor.

Durum bu iken; hazırlanıp, Karar Komisyonunda müzakere ve kabul edilen ve Millet Meclisine sevkedilecek olan Sendikalar Kanunu Tasarısının "lâfzıyla, ruhuyla ve her türlü vasfı ile; Anayasaya ve temel işçi hak ve hürriyetlerine aykırı" olduğu ve demokratik işçi hareketlerinden korkan bir düşüncenin mahsulü olduğu müşahade edilmektedir. Kanun tasarısı bugünkü durum ile, işçi haklarını savunmada, işçilerin millî gelirden hisselerini sosyal adalete uygun ölçülerde almasını sağlamada esas olan güçlü ve bağımsız sendikaların kurulmasını önleyecek niteliktedir. Kanun tekniği bakımından aksak oluşu ile başlayarak, geçitli ağalardan sakat bulduğumuz bu tasarının hazırlanış felsefesini bütünüyle reddettiğimiz için teferruat üzerinde durmaksızın temel aksaklıklarına işaret etmek istiyoruz.

- Kanun, işçi hareketlerinin dağılmasına yol açacak kadar kolaylıkla federasyonlar ve konfederasyonlar kurulmasına imkan vermekte, hatta buna teşvik edici bir ifade taşımaktadır.

- Kanun, işçi hareketlerinin dağılmasına yol açacak kadar kolaylıkla sendika organlarının görevlerini birbirine karşı yetkilerini tayin edecek kadar teferruata immiştir.

- Anne müesseselerinin ve derneklerin murakabesine dair mevcut umumi hükümlere ilâve olarak sendikaların bir yeni murakabe için her yıl hesaplarını Çalışma Bakanlığına vermeleri gibi çok garip bir hüküm de kanunda yer almış durumdadır. Bu, sendikaların işveren devlet müesseselerine ve diğer işverenlere karşı pazarlık gücünü devamlı olarak ortaya koyacak ve böylelikle sendika gayretlerinin hudutlarını ölçerek, kısırlatıcı tedbirler alma imkânını verecek tamamen antidemokratik bir hükümdür.

- Kanun, sendikaların her türlü siyasî faaliyetlerinin kısıtlanmasında kullanılabilir hükümler ihtiva etmektedir.

- Kanun, işkollarının tarifi yetkisini Çalışma Bakanlığına vermekte, böylelikle bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, işkollarının dar tarif edilebilmesi yoluyla büyük ve güçlü sendikalar kurulmasının önlenebilmesi imkânını hazırlamaktadır.

Kanun bu vasıfları ve daha buna eklenebilecek geçitli mahsurlu tarafları ile hiçbir zaman bu tasarıyı hazırlayanların Türk işçi hareketlerini hasıl görmek istediklerini belirten bir vesikadan ileriye gidemeyecektir. Çünkü Türk işçisi Anayasamızın kendisine verdiği imkânları sonuna kadar kullanmaya kararlı ve hazırlıklıdır. Türkiye'de hür sendikacılığın gerektirdiği tipte sendikalar kurulacak, hür sendikacılık felsefesi ve prensiplerine göre faaliyette bulunulacaktır."

Kanun oyu ile ilgililere bu görüş duyurulduktan sonra tasarı üzerinde bu görüşün ışığı altında çalışmalara başlanılmıştır. Bir taraftan teşkilattan gelen görüşler teker teker gözden geçirilirken, diğer taraftan tasarı İngilizceye tercüme ettirilerek ICFTU'ya ve diğer uluslararası işçi teşekküllerine gönderilmiş ve onların da bu konuda Türk-İş'e yardımcı olmaları istenilmiştir.

ICFTU genel olarak tasarıyı beyendiğini aşağıki gönderdiği mektupla ifade etmiştir.

ICFTU
ESP/jb-3748
Brüksel 17 Nisan 1963

Aziz Kardeşim Tunç,

Toplu Pazarlık ve Sendikalar kanun tasarıları hakkında

15 Mart tarihli mektubunuzla birlikte "Toplu Pazarlık, Grev ve Lokavt" ile "Sendikalar" kanun tasarılarını göndermenize ziyadesiyle memnun olduk.

Teklif edilen bu iki kanun tasarısını da inceleyerek, görüşlerimizi bir rapor halinde sunuyoruz.

Bu kanun tasarısı hakkında sizlerin görüşlerinizi ve müzakerelerin seyri hakkında bilgi verirseniz memnun olacağız.

Saygılarımızla

A.Braunthal

Eki:2

Sendikalar kanun tasarısı hakkında görüşlerimiz
Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt kanun tasarısı hakkında görüşlerimiz.

SENDİKALAR KANUN TASARISI HAKKINDA NOTLAR

Tasarı aslında, sendika kurmakta hürriyet ve işçilerin kendi istekleriyle sendikaya üye olma haklarını korumaktadır. Bunun için ILO'nun 87 numaralı karar-namesi "teşkilatlanma haklarının korunması ve derrick hürriyeti" ile mutabakattadır. Tasarının bazı maddeleri hakkında görüşlerimiz faydalı olabilir:

Madde 16. Siyasî faaliyetler

Sendikalarla siyasî partiler arasında malî bağların bulunduğu veya buna izin veren memleketler olduğu halde ILO bunların millî kanunlarla düzenlenmesini tanımaktadır. 1952 ILO konferansında kabul edilen sendikacılık hürriyetine ait madde aşağıdadır.

"Sendikalar millî kanunları ve memleketlerindeki tatbikatı ve üyelerinin kararıyla bir siyasî parti ile münasebet kurmaya veya ekonomik veya sosyal gayeleri için tüzüklerine siyasî faaliyetlerini dahil ederlerse bu çeşit münasebetler veya faaliyetler memleketteki siyasî durum ne olursa olsun sendikacılığın devamını veya sosyal veya siyasî hareketlerini buna bağlamalıdır."

Yukarıda nakledilen paragraftan anlaşılacağına göre, ILO sendikaların siyasî partilerle münasebetlerini "millî kanun ve tatbikatta" bağlamaktadır. Bu da sendika ve siyasî partiler arasındaki malî münasebetlerin sendika haklarına tecavüz etme-den millî kanun tarafından sınırlanabileceğini göstermektedir.

Madde 22. Paragraf 3

Şu da aydınlatılmalıdır ki bu paragraftaki "dış kaynaklar" terimi Birleşmiş Milletler makamları veya ILO ve UNESCO gibi muhtelif kolları veya OECD gibi bölge teşkilatlarının yardımlarını içine almaktadır.

Madde 27.

Bu madde yalnızlığı önlemek için ilâve edildiği halde, bu geçit boyanlar başka teşkilatların idare heyetleri veya dernekleri tarafından istendiği takdirde sendikacılara karşı tenyiz edici olarak düşünülebilir.

Aziz Arkadaşlar,

İCFTU Sendikalar Kanunu tasarısını beğenmiş olmakla beraber Türk-İş'in tesbit ettiği birçok noksanlıklar adı geçen tasarıda bulunmaktaydı. İlk hanlede bu noksanlıkların giderilmesi için Ocak 1962 nin son haftasında Çalışma Bakanlığının davetiyle toplanan üçüncü Çalışma Meclisinde kanunda yer alması lâzım gelen genel prensipler münakaşa edilerek hükümete ışık tutulmuştur.

Bilindiği üzere üçüncü Çalışma Meclisi sert ve çetin münakaşalara sahne olmuştur. Konuların arzettiği ehemmiyet gözönüne alınarak üyesi olduğumuz Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi de Çalışma Meclisinin mesaisine mişavirimiz olarak katılmış ve bizi lüzumlu bilgiyle takviye etmiştir.

Aziz Arkadaşlar,

Tasarıların Türk-İş Temsilciler Meclisinde, üçüncü Çalışma Meclisinde ve teşkilâtlararası kurulan komisyonlarda müzakeresi yapıldıktan sonra Türk-İş'in nihai görüşü aşağıdaki şekilde belirtilmiştir. Ancak, derlenip toparlanmış olan bu görüşü bir kere daha gözden geçirilmek üzere Türk-İş'e bağlı Türkiye'de mevcut bütün sendika başkanları 8.4.1963 tarihinde Ankara'da toplantıya çağırılmışlar ve bu toplantıda son görüş gözden geçirilmiş ve aynı zamanda Türk-İş'in Parlamento'ya takip edeceği politikanın ana hatları tesbit edilmiştir. Bu arada toplanan 320 sendika başkanı aşağıda bulacağınız tasarı hakkındaki Türk-İş'in görüşünü ittifakla kabul etmiş ve aynı zamanda bir bildiriyle bunu kamu oyuna duyurmuştur.

320 sendika başkanının aşağıdaki bildirisi gerek kamu oyunda ve gerekse Parlamento içinde geniş tepkiler yapmış ve kanunların lehimizde çıkmasında önemli bir rol oynamıştır.

682/34

Ankara 8.4.1963

Türk Sendikacılarının bildirisi

Herşeyin üstünde olan ve herşeye kadir Türk kamu oyuna duyurulur:

8.4.1963 Pazartesi günü Türk-İş'e bağlı, yurdun herköşesinden gelen 320 sendika başkanı aşağıdaki kararları oybirliği ile almıştır:

1. Türk işçisini temsil eden biz, 320 sendika başkanı Anayasamızın ruhuna uygun, demokratik, sendikalar, grev ve toplu sözleşme kanunlarına kavuşmanın hasret ve amacındayız. Bunu en meşru yollarla elde etmek kararındayız.

2. Bu haklarımızı kısıtlanmaya galışan kişiler ve teşekküller için, demokratik nizamın en tabii unsuru seçme ve oy kullanma hakkınızı, şahıslar olarak, değerlendirecek ve onların tekrar seçilmemeleri için muhitlerimizde parti farkı gözet - meksizin yekvücut olarak gayret göstereceğiz. İnancımız demokrasiyi, onun gerektirdiği hakları vermesini bilenlerin koruyacağıdır.

3. Türk-İş etrafında bölünmez bir kitle olarak birleşen bizler, sosyal ve demokratik haklarımızın kotarılmasında savunduğumuz haklarımızı destekleyenleri alkışlarız. Bu haktanır kişilerin ileriki seçinlerde de tekrar teşri-i görev alabilmeleri için, yine bu milletin birer ferdi olarak çalışacağımızı açıklarız.

4. Bu münasebetle yüksek meclisimizin en tabii demokratik ve sosyal haklarımızı tanıyacağı inancında olduğumuzu belirtmek isteriz.

Yukarıda işaret ettiğimiz gibi 320 sendika başkanı Türk-İş'in tasarı hakkındaki görüşünü de ittifakla kabul etmiştir. Ancak, bu görüş çok uzun olduğundan biz raporumuza 1-Giriş, 2-Genel görüşler, 3-Tasarının ana vasıflarını almakla yetineceğiz. Görüşün tam metni Türk-İş'in toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kanunu ile sendikalar kanununun bütün safahatını içine alan bir kitabında nesredilmiştir.

1-Giriş

Türk-İş, Sendikalar Kanunu tasarısıyla ilgili çalışmalarının çeşitli safhalarında bu konudaki genel ve özel görüşlerini ilgililere ve halk oyuna açıklamıştır. Bu açıklamalardan sonra önemi iki gelişme olmuştur. Bunlardan birincisi Geçici Komisyon çalışmaları ile ilgilidir. Bu çalışmalar sırasında tasarıda bazı değişiklikler yapılmış, fakat bunlar Türk-İş'in belirttiği görüşleri hi bir şekilde aksettirmemiş, aksine durumu ağırlaştıracak bir şekil almıştır. Diğer gelişme ise Türk-İş'in kendisine bağlı teşekküllerle yaptığı etraflı tenaslar olmuştur. Bu tenaslarda Türk-İş çeşitli teşekküllerin görüşlerini daha yakından tanıma imkânını bulmuştur. Bu görüşler bugüne kadar Türk-İş'in ifade ettiği düşünceleri teyit etmekte ve bazı yeni unsurlarla bunları tamamlamaktadır.

Burada Sendikalar Kanunu tasarısının son şekli üzerinde Türk işçisinin görüşleri belirtilecektir.

II- Genel görüşler

Demokratik bir düzen, çalışanların, teşkilatlanma ve teşkilatlı hareket yoluyla refahlarını arttırma hak ve imkânını buldukları bir düzendir. Hür ve bağımsız bir sendikacılık bu düzenin temel taşlarından biridir. Anayasamız bu anlayış içinde hazırlanmıştır ve bu anlayış içinde uygulanmalıdır. Bugün Türkiye'de demokrasiye inanmış olanların bağımsız ve güçlü bir sendikacılık hareketini bu düzenin vazgeçilmez bir ilkesi olarak benimsemeleri şarttır. Anayasayı toplum hayatımızın ana çerçevesi olarak kabul ettiklerini söyleyenlerin bu konuda samimi olup olmadıklarının ölçüsü, bağımsız ve güçlü bir sendikacılığın gelişmesini istemeyenleridir.

Türk işçisi yeni Anayasa düzeninin getirdiği temel hak ve hürriyetler çerçevesi içinde teşkilatlanma ve faaliyette buluma kararını almıştır. Türk işçisi batı dünyasının işçi hakları ve hürriyetleri konusundaki felsefeyi bilmekte ve bu hak ve hürriyetleri aynı ölçülerle kullanmaya hazırlıklı bulunmaktadır. Kendisine güvenmekte ve kendisine güvenilme zarureti kazanılmış bir hak saymaktadır.

Demokratik düzene inanan, Anayasamızın ilkelerine bağlanmış olan ve Türk işçisini tanıyan her insanın Türkiye'de bağımsız ve güçlü bir sendikacılığın gelişmesini destekleyeceğini biliyoruz ve siyasi hayatımızda görev ve sorumluluk almış olanlardan bu çerçeve içinde hareket etmelerini bekliyoruz.

Sendikalar Kanun tasarısı Türkiye'de hür ve güçlü bir sendikacılık hareketinin gelişmesinden korkan bir düşüncenin izlerini taşımaktadır. Tasarıda, işçi haklarını savunacak, işçilerin millî gelirden sosyal adalet ölçülerine uygun bir pay almalarını sağlayacak, güçlü ve bağımsız bir sendikacılık hareketinin gelişmesini önleyecek birçok hükümler vardır.

Aşağıda önce tasarının tümü hakkındaki görüşler, sonra da maddeler üzerindeki düşünceler ve değişiklik teklifleri ifade edilecektir.

III- Tasarının ana vasıfları

Tasarı güçlü bir sendika teşkilatlanmasından ürken ve bunu sınırlamak isteyen bir zihniyeti aksettirmektedir. Bunun başlıca belirtileri aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

1. Sendikaların ve özellikle sendika üst teşekküllerinin kurulmasını sendikacılığın tabii gelişmesine bırakacak genel hükümler yerine, tasarı işçi hareketlerinin dağılmasına imkan veren ve hatta bunu teşvik eden teferruatlı hükümler ihtiva etmektedir.

2. Tasarı sendika organlarının kuruluşu, faaliyet sahaları ve kaynaklarını kullanması konularında tam bir güvensizlik ifade eden ve lüzumsuz, birçok teferruatı ihtiva eden amir hükümler ve kayıtlayıcı hükümler koymaktadır.

3. Sendika idarecilerine tanınan teminat bakımından, tasarı bugünkü iş mevzuatından da geriye gitmektedir. Sendika üyeliği teminatı konusundaki hükümler ise gereğinde alehhte kullanılabilecek şekilde vuzuhsuz ifade edilmiştir.

4. Sendikaların hesaplarını her yıl Çalışma Bakanlığına verme mecburiyeti gibi sendika hürriyeti ile bağdaştırılması imkansız olan ağır hükmi tasarının hazırlanmasına hakim zihniyeti çok açık bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Bu hükümlerle sendikalar bir işveren olarak kâğıtlarına çıkacak devlet teşebbüsleri ile temalarında pazarlık kabiliyetlerinin en önemli unsurlarından birini kaybetmiş olacaklardır.

5. İşkollarının tesbiti yetkisi Çalışma Bakanlığına verilmekte, böylece bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da işkollarının dar tarif edilmesi yoluyla büyük sendikaların kurulmasını önleme imkanı hazırlanmaktadır. Bundan başka Çalışma Bakanlığına doğrudan doğruya işçiyi veya işvereni ilgilendiren konularda teşebbüs ve miracaat hakkı tanınmaktadır.

6. Çok büyük ihmal konularında bile ağır cezai hükümler koymuş olan tasarı bununla da yetinmeyerek cezai hükümleri sendika idareciliği haklarını kaybetme gibi insan hakları ile bağdaştırılamıyacak hükümlerle ağırlaştırmakta ve böylece sendikacılıkta liderlik kadrosunun kolayca bertaraf edilmesi imkanlarını hazırlanmaktadır.

Tasarı bu vasıflarını muhafaza ettikçe Anayasa ilkelerine uygun bir sendikacılık hürriyetinin sağlanmış olduğunu kabul etmek imkansız olacaktır. Yüksek meclisin Anayasanın verdiği imkanları sonuna kadar kullanmaya kararlı ve hazırlıklı olan Türk işçisinin haklarını verecek bir Sendikalar Kanununu kabul etmesini bekliyoruz.

Aziz Arkadaşlar,

Bu şekilde Türk sendikacılık hareketinin kanunlar üzerindeki son görüşü belirtilmiş oldu. Geriye bu görüşün ilgililere tam intikali ve kanunların bu görüşe uygun olarak çıkmasının sağlanması kalıyordu. Türk-İş bu konuda da gerekli hassasiyeti göstermiş, memleketimizin demokratik düzen içinde yer almasında önemli rol oynayacak toplu iş sözleşmesi yapma hakkı, grev hürriyeti ve hür sendikacılığı gerçekleştirilecek kanunların Millet Meclisinde görüşülmesine başlamadan önce, milletvekillerini ve senatörleri aydınlatmak ve görüşlerini duyurmak amacıyla, onlara Meclis içi çalışmalarında yardımcı olacak ve her an ihtiyaç duyulacak her türlü bilgiyi bir dosyada toplayarak bunları teksir etmiş ve her milletvekili ve senatöre bir dosya göndermiştir.

Dosyalarda bulunan dökümanlar, kanun tasarılarının ilgili olduğu bütün gerekli bilgileri ihtiva etmekte idi.

Medenî ve sosyal haklarının şuuruna varmış bulunan ve bu hakları gereği gibi kullanabilmek için gittikçe teşkilâtlanan Türk işçisinin de istediği temel hakların hatırlanması maksadıyla dosyalara, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin sosyal hak ve hürriyetlerle ilgili belli başlı maddelerinin tercümeleri, Japonya, Federal Almanya, İtalya gibi hür ve medenî ülkelerin Anayasalarından işçi hak ve hürriyetleri ile ilgili belli başlı madde ve hükümlerinin tam tercümeleri Anayasamızın ayrı bir kağıt üzerinde biraraya getirilmiş çalışma hayatı, işçi hak ve hürriyetleri ile ilgili madde ve hükümleri, memleketimizin de katıldığı çalışma teşkilâtına toplu sözleşme ilâ ilgili 91 sayılı sözleşmenin tam metni, T.B.M.M den geçmiş olan 5 Yıllık Kalkınma Planımızın işçi hak ve hürriyetlerinin düzenlenmesinde öngördüğü esaslar, İkinci Karma Hükümet programında yer alan işçi hak ve hürriyetleri ile alakalı kısmı, Karma Komisyon'dan çıkan tasarıların tam metni ve nihayet Türk işçisinin Anayasamızdaki hükümlere uygun olarak ileriye sürdüğü istekleri ve işçilerin demokratik esaslarını ihtiva eden ve son olarak 320 sendika başkanı tarafından da ittifakla kabul edilen Türk-İş'in son görüşü ile Türk-İş tarafından hazırlanan Sendikalar Kanun Tasarısı da dosya da yer almakta idi.

Aziz Arkadaşlar,

Tasarıların Meclis'de müzakeresine başlandığında, Türk-İş'in milletvekillerine gönderdiği dökümanlar etkisini gösterdi. Bir milletvekilinin konuşması bu etkinin güzel bir ifadesi idi. Adı geçen milletvekili (bugün memnuniyetle müşahade ediyoruz ki hakların nizamlanması maksadıyla hazırlanan kanun tasarıları hakkındaki nokta-i nazarlarını Parlamento'ya kuvvetle aksettirebilmişlerdir. Dilhassa Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun bu yoldaki çalışmaları ve faaliyetleri Türk sendikacılığının geleceği bakımından bize ümit vermektedir.) sözleriyle Türk sendikacılık hareketine güvenini ve Türk sendikacılık hareketinin bu yoldaki olumlu çalışmasını ifade etmiş oldu.

Bu arada milletvekillerinin dosyalarına konan değiştirme takrirleri de milletvekilleri tarafından büyük ilgi görmüş ve Türk Parlamento tarihinde ilk defa Parlamento dışındaki bir teşekkülün hazırladığı değiştirme takrirleri Başkanlık Divanına verilmiştir. Başkanlık Divanına verilen Türk-İş'in hazırladığı değiştirme takrirlerinden birçoğları aynen, birçoğları da tadilen kabul edildi.

Aziz Arkadaşlar,

Bütün bu çalışmalardan sonra hepinizin bildiği gibi 274 sayılı kanun tasarısı Millet Meclisinden ve Cumhuriyet Senatosundan geçerek kanunlaşmış oldu.

Ancak, şurasını belirtelim ki, insanlar tarafından yapılan herşeyde mükemmellik aramak biraz insafsızlık olur. Bu kanunun da noksan tarafları bulunabilir. Ancak, bunun da istikbalde düzeltililebileceği ve düzeltilmesi yolunda gaba gösterileceği kabul edilmelidir. Bugün için adı geçen kanundaki aksaklıklar kanunun noksan ve kısıntılı olmasından değil, bu kanunu tatbik eden idari organların kanunun taşıdığı zihniyetten uzak bir zihniyete sahip olmalarındandır. Huzurunuzda, bu konuda çalışma bakanlığı üst kademe yöneticilerinin çalışma Bakanı Sayın Bülent Ecevit hariç hepsinin zihniyeti bu kanunların ruhuna ve lafzına uygun bir tatbikatı gerçekleştirmeye elverişli bulunmadığını belirtmek isteriz. Çalışma bakanlığının üst kademelerinde görev alan yöneticiler zihniyetlerini değiştirmedikleri müddetçe çalışma hayatını ilgilendiren kanunlar ne kadar mükemmel olursa olsun tatbik kabiliyeti zayıf olacaktır.

Sendikalar Kanununun tatbikatında meydana gelen aksaklıklar çoğunlukla Çalışma Bakanlığının yanlış tefsir ve tutumundan ileri gelmektedir. Bu hususta birçok misaller vermek mümkündür. Çalışma bakanlığının bu kabil tutum ve davranışlarını değiştirmek için yaptığımız mücadele üzümlerle ifade edelim ki şu anda müsbet bir neticeye ulaşmamıştır. Fakat bu zihniyetin daha fazla devam edemeyeceğini alâkalıların artık anlamaları lâzımdır. Bu yoldaki mücadelemiz bitmemiştir. Mücadelemizi hedefe ulaştırmak kararındayız.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ, GREV VE LOKAVT KANUNU:

Demokrasi düzenine geçtiğimiz 1947 senesinden beri batı memleketlerinin senelerce evvel tatbik ettikleri ve böylelikle iktisaden olduğu kadar sosyal bakımdan da kalkınmalarının bir faktörü olarak kabullendikleri toplu sözleşme ve grev sistemini bizde maalesef siyasî iktidarlar bir türlü benimsememiş ancak, seçimin seçime bu hakların savunucusu rolünde görünerek seçin sonraları müsbet bir icraatta da bulunmamışlardır.

Bu tutum yalnız emeklerini satmak suretiyle geçimini sağlayanların geçim sıkıntısı çekmeleri ve sosyal güvenlikten mahrum kalmalarına yol açmakla kalmamış aynı zamanda memleketimizde sosyal ve iktisadî dengenin bir türlü teessüs etmemesine sebebiyet vermiştir. Millî gelirin muayyen bir zümrenin elinde terakümüne yarayan bu tutum toplu sözleşme ve grev hürriyetinden yoksun işçilerin emeklerinin işverenler tarafından istismarına vesile olmuş ve bu kanıda olan işçiler huzursuzluk içinde tan verimli olamadıklarından, bu da millî istihsalımız için bir kayıp olmuştur. Diğer taraftan toplu sözleşme ve grev hakkından yoksun Türk sendikacılığı da normal gelişmesini takip edememiştir.

Aziz Arkadaşlar,

Durum ta 27 Mayıs ihtilâline kadar bir taraftan sendikalarımızın mücadelesi, diğer taraftan da siyasî iktidarların oyalamasıyla geçti.

Senelerden beri mücadelesini yaptığımız sendika hürriyeti ve toplu iş sözleşmesi ve grev hürriyeti ancak yeni Anayasamızla Türk işçisine sağlanmış oldu. Bu suretle siyasî partilerin oyalama taktikleri sona ermiş, yukarıda anılan hak ve hürriyetler Anayasa teminatı altına alındıktan başka, bu hak ve hürriyetleri tanzim edecek kanunların Anayasanın tatbiki girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde çıkarılması garantilenmiş oldu.

Hatırlayacağınız üzere Kurucu Meclis'in tegrii hayatı içinde toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kanunu tasarısı hazırlanmış, görüşümüz alınmak üzere Türk-İş'e gönderilmişti. Çoğaltılan bu tasarı teşkilâtımıza iletilmiş, mütalâaları istenmiştir.

Birçok teşkilât ve otoritelere gönderilen bu tasarı, kısıtlayıcı hüküm ve noksanlıklarla doluydu. Bu tasarı hakkında Türk sendikacılık hareketinin tepkisi çok sert oldu. Çünkü tasarı getirdiği hükümlerle Türk işçisini sükut-u hayale uğratmıştı. Türk-İş teşkilâtının görüşünü aldıktan sonra mukabil bir tasarı hazırlanmış ve hazırladığı bu tasarının mutlaka dikkate alınması yolunda ilgilileri ikna etmiştir. Ancak Parlamento seçinlerinin yapılmasıyla bu tasarı ve bu tasarı üzerindeki görüşler yeni hükümete ön bir hazırlık olarak bırakılmış oldu.

Günler haftaları, ayları takip etti. Yapılan sendika kongrelerinde, Türk-İş Yönetim Kurulu ve Temsilciler Meclisi toplantılarında ısrarlı bir faaliyet gösterilerek yeni Meclisin tasarıları bir an evvel görüşmesi yolunda çaba sarfedildi. Bu arada yine konu ile ilgili olarak ilgililerin dikkatini çekmek ve işçinin bu yoldaki kesin kararını kamu oyuna duyurmak üzere 31 Aralık 1961'de İstanbul'da Sarayhanebaşın'da muhteşem bir miting düzenlendi. Ve nihayet Ocak 1962'nin son haftalarında toplanan Türk-İş Temsilciler Meclisi ve Çalışma Bakanlığının daveti ile toplanan Üçüncü Çalışma Meclisi gerek Sendikalar Kanunu ve gerekse Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanun tasarıları üzerinde uzun süren bir çalışmadan sonra bu tasarılar da yer alması lâzım gelen prensipler üzerinde münakaşa ederek hükümete ışık tuttu.

Bildiğiniz üzere, Üçüncü Çalışma Meclisi sort, çetin münakaşalara sahne oldu. Bu meclise konuların arzettiği ehemmiyeti gözönüne alan Türk-İş, üyesi olduğumuz Uluslararası Hür Dünya İşçileri Sendikaları Konfederasyonuna da bu meclise Türk-İş yöneticilerine yardımcı olmak üzere bir müşavir istedi. Bu müşavir Üçüncü Çalışma

Meclisinde Türk-İş yöneticilerine müğavirlik etti.

Üçüncü Çalışma Meclisinin mesaisi bittikten sonra Çalışma Bakanlığı hükümet programı ve Anayasanın kesin emri icabı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt kanun tasarısını hazırlayarak ilgili merciâ ve teşkilâtlara göndererek görüşlerini istedi.

Türk-İş bu tasarıyı alır almaz bir taraftan teksir ederek teşkilâtına, diğer taraftan İngilizceye tercüme ettirerek ICFTU'nun tetkikine sunmuştur. Neticede teşkilâttan ve ICFTU'dan gelen görüşlerimizle meczederek hazırladığımız metinleri bir kere de Yönetim Kurulumuzun tetkikinden geçirdikten sonra, bu tasarıyı görüşmek üzere kurulan Karma Komisyon üyelerine diğer dökümanlarla birlikte göndermiştir. Karma Komisyonunda ödevli bulunan arkadaşımız İzmir Milletvekili Saim Kaygan ile komisyon mensubu olmamakla beraber İcra Heyeti arkadaşımız Senatör Ömer Ergün müzakereleri yakinen izlediler. Ancak, bu komisyonunda görüşlerimizin pek azını kabul ettirmeye muvaffak olabildiler. Hazurunuzda iki arkadaşımızın komisyonunda gösterdikleri büyük gayret dolayısıyla, kendilerine teşekkürü zevkli bir vazife saymaktayız.

Tasarılar bu şekilde bazı sıvrilikler ve kısıtlayıcı hükümleri havi olarak Millet Meclisi Genel Kuruluna sevk edilmiş oldu. Artık bütün mücadelenin bu Meclis içinde yapılması gerekiyordu. Bu arada Meclis içindeki yapılacak mücadelenin ana hatlarını tesbit etmek için Sendikalar Kanunu ile alakalı bölümünde de izah ettiğimiz gibi 320 sendika başkanı 8.4.1963 tarihinde Ankara'da toplantıya çağırıldı.

Aziz Arkadaşlar,

8.4.1963 tarihinde yapılan bu toplantıda Türk-İş'in bu konudaki görüşü gözden geçirildi ve aşağıdaki hususlar ittifakla karara bağlandı.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ, GREV VE LOKAVT KANUNU TASARISININ
SON ŞEKLİ ÜZERİNDE TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ

1- Giriş

Türk-İş "Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu tasarısı" ile ilgili çalışmaların çeşitli safhalarında bu konudaki özel ve genel görüşlerini ilgililere ve halk oyuna açıklamış bulunmaktadır. Bu açıklamalardan sonra önemli iki gelişme olmuştur. Bunlardan birincisi Geçici Komisyon çalışmalarının yürütülme şekli ve tasarının bu çalışmalar sırasında uğradığı değişikliklerle ilgilidir. Diğeri ise Türk-İş'in kendisine bağlı teşekküllerle yaptığı temaslardır.

Gerek Sendikalar Kanunu, gerek Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanunu tasarılarının yasama organındaki incelemeleri sırasında, bu konu ile hayatî bir mesele nin kararlaştırıldığını bilen ve bu şekilde ilgilenen, çalışmalara geniş ölçüde ışık tutacak bilgi ve tecrübe sahibi işçi camiasının aydınlatılmasından sistemli olarak kaçınılması ve hiçbir şekilde danışma yoluna gidilmemiş olması Türk işçileri arasında hayal kırıklığı uyandırmıştır. Vergi alınması veya vergi indirimi gibi idarenin tek taraflı karar almasının mutad olduğu konularda bile özel sektörün temsilcileriyle temas yolunu seçen Parlamentomuzun bu hayatî meselede Türk işçisiyle hiçbir temas kurmamış olması ve yetkili işçi idarecilerini mesolelerden tamamen habersiz bulunması üzücü bir olaydır. Konuyu takip etmek için çaba gösteren Türk-İş idarecilerini şaşırtan diğer bir olay da komisyon çalışmalarındaki usul olmuştur. Çalışmalar sırasında ortaya çıktığı bilinen bir metnin komisyonun toplanmadığı bir sırada değişik bir şekil alabilmesi komisyon raporlarının komisyon çalışmalarını aksettirmeyecek şekilde kaleme alındığı veya değiştirildiği intibasını uyandırmıştır. Tasarının komisyonunda aldığı şekil, Türk-İş'in belirttiği yönde, yeni Anayasanın ve demokratik düzenin ilkelerine uygun işçi hak ve hürriyetlerinin tanınması yönünde olmuştur. Bunun aksine, bahis konusu hakların demokratik ilkelerle

bağdaşması imkânsız bir şekilde kısılması yönünde bir gelişme ile karşı karşıya bulunmaktayız.

Türk-İş'in görüş teatisine imkân vermiştir. Teşkilâtın geçitli çevrelerinin görüşleri Türk-İş'in ifade ettiği düşünceleri teyid etmekte ve bazı noktalarda tamamlayıcı unsurların ortaya çıkmasına imkân vermektedir.

II- Genel görüşler

Demokratik bir düzenin temel unsurlarından biri olan hür sendikacılığın varlığının başlıca teminatı toplu sözleşme ve grev konusundaki imkânlardır. Kuvvetli bir sendikalaşmaya imkân verecek bir toplu sözleşme ve grev mevzuatını yerleştirme, Türkiye'de Anayasa sisteminin düzenli bir toplum hayatının gelişmesine imkân verecek şekilde işleminin temel şartıdır. Türk işçisi batı ülkelerinde uygulanan ilkeleri bilmekte, bu ölçülerde ve gerçek anlamında demokratik bir sendikacılık hareketinin Türkiye'de geliştirilmesini vazgeçilmez ve geciktirilemez bir hedef saymaktadır. Türk işçi teşekkülleri görevlerini yerine getirmede toplum karşı sorumluluklarını bilerek hareket edebileceklerini ve bu hususta toplum düzenimizin işleminde görev alan birçok kuruluşlardan daha büyük bir sorumluluk duygusu taşıdıklarını göstermişlerdir.

Anayasa düzenine bağlı olduklarını ve bunun Türk toplumunun gerçeklerine uygun olduğuna inandıklarını ifade edenlerden demokratik ilkeleri gerçekleştirecek bir kanun bekliyoruz.

III- Tasarının ana vasıfları

Tasarının aldığı son şekil Türkiye'de güçlü bir sendikacılığın gelişmesi zaruretinin benimsenmemiş olduğunu göstermektedir. Bunun başlıca tezahürleri aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Bir işyerinde geçitli iş kategorilerinin temsili esasına göre kurulan sendikalara ayrı toplu iş sözleşmesi yapma yetkisinin tanınması yolunu açık bulundurma, tasarı, sendikacılığı temelinden zayıflatıcı bir unsur getirmektedir.
2. Tasarı batı sendikacılık tatbikatının yüzkarası sayılan istisnai bazı durumları örnek alarak siyasi karar organlarına grevleri geciktirmede geniş yetkiler tanımakta ve demokratik sendikacılıktan uzaklaşmaktadır.
3. Grev yasağı ile ilgili hükümleri çok geniş tutmak ve çok yaygın bir tatbikata imkân verecek vuzuhsuz hükümler koymak suretiyle, tasarı, hür sendikacılık prensiplerine hem de Türk işçisine güvensizlik ifade eden bir zihniyeti aksettirmektedir.
4. Sendika üyesi olmayanlara grev oylaması yaptırmak ve buna katılmak imkânını sağlayan ve işverene grev yapmayan veya katılmaktan vazgeçen işçileri çalıştırma yetkisi veren ve yalnız sendikacıları değil bütün işçileri ağır ceza tennitleri altında bulunduran tasarı sendikacılığın güç kazanmasını güçleştirecek unsurlarla yüklüdür.

Türk-İş yüksek meclisin Anayasanın verdiği hakları sonuna kadar kullanmaya kararlı olan Türk işçisinin haklarını verecek bir kanunun kabul edilmesini beklemekte ve aşağıdaki değişiklikleri teklif etmektedir.

Aziz Arkadaşlar,

Sendikalar Kanunu bahsinde de işaret ettiğimiz gibi Türk sendikacılık hareketi in bu kanun üzerindeki son görüşü belirtildi. Parlamento içi çalışmalar yapıldı. Ve nihayet bu kanun da Sendikalar Kanunu gibi kanunlaşmış oldu.

Bu arada adı gecen kanun üzerinde ICFTU'dan alınan iki görüşe de yer vermeden geçmiyeceğiz. Çünkü bu kanunların değerlendirilmesinde bu görüşün büyük bir önemi olacaktır.

ICFTU'nun 5 Ekim 1962 tarihli mektubu ile tasarının ilk safhasındaki görüşü aşağıdadır.

"Sayın Bay Demirsoy,

22 Ekim tarihli mektubunuza cevaben toplu sözleşme ve grev kanun tasarısı hakkındaki görüşümüzü açıklamakla gerek duyarım.

Esas itibariyle tasarı, sendikaların pazarlık güçlerine kötü etki yapacak ve mantıkî olmayan maddeleri havi bulunmaktadır. Fakat tenkitlerinizi okuyunca göreceğiniz gibi bazı bölümler okadar tatmin edici değildir.

Bazı paragrafların değerlendirilmesi ve yorumlanması tereddüt seketliklerinden dolayı zorlaşmıştır. İnşallah bu yüzden yalnız sonuca varmamızdır.

A. Braumthal
Genel Sekreter Yardımcısı

Madde 1-3. 91 sayılı BIT toplu sözleşme tasarısına uygundur.

Madde 4- Her ne kadar toplu sözleşmenin süresinin ve diğer sürelerinin kararlaştırılması, sendikalar göre, taraflara bırakılmak gerekirse de, tasarıdaki süreler uygundur ve sendikaların pazarlık güçlerine zarar getirecek durumda değildir. Süresiz sözleşmelerin sona ermesi ile ilgili hükümler yararlıdır. Günlü belirli bir süre geçtikten sonra bunların, iki taraftan birinin isteği üzerine gözden geçirilmesi mümkün kılınmıştır.

Madde 5- Bu madde sendikaların ortadan kalkması ya da kaldırıldığı hallere mün hasırdır. Bu durumlar ayrı bir Sendikalar Kanunu ile düzenlenir. Bu bakımdan burada görüşmenin bir faydası yoktur. Çünkü Sendikalar Kanunu görüşülürken bu mesele bahse konu olacaktır. Fakat ne olursa olsun bu madde ile sendikaların kaldırılması yolu açık tutulmuş bulunmaktadır. Onun için bu maddede yalnız sendikaların kendilerini feshetmelerinden bahsetmek doğru değildir.

Madde 6-7. Söylenecek birşey yoktur.

Madde 8-10. Burada anlaşılan "en çok temsil edici sendikadır" (Yani işyerindeki işçilerin çoğunu organize etmiş sendika) ve bu sendikaya intiyazlı bir durum tanınmaktadır. Fakat bu maddeler en geniş ve en çok temsil edici durumda olan sendikanın nasıl tayin edileceğini göstermiyorlar. İşyerindeki bütün işçileri temsilen toplu pazarlık yapacak sendikanın nasıl tayin edileceğini tamamlayıcı maddelerle gösterilmedikçe 8, 9 ve 10 cu maddeler eksik kalacaktır.

Madde 11-12- Söylenecek birşey yoktur.

Madde 12-16- Uyumsuzluğun ha er verilmesiyle ilgili bu maddeler adil ve işleri hızlandırıcı gözükmektedirler.

Madde 17-18- Söylenecek birşey yoktur.

Madde 19- Sendikalar grev hakkında konulan sınırlandırmaları iyi karşılamazlar. Bu maddedeki sınırlandırmalar, genel olarak, grev hakkını fazlasıyla sınırlandırıyorlar, denilebilir.

Fakat ilgili federasyon bu konuda tek söz sahibi durumundadır. (Yani Türk-İş) ve bu sınırlandırmaların hangilerinin kabul edilir olduğunu kararlaştırmalıdır.

Madde 20- Burada önemli olan nokta "memleketin güvenliği ve sağlığı" terimine verilecek anlamdır. Bu kavram dar anlamda yorumlanırsa, "soğutma dönemi" yerinde görülebilir. Dar anlamında alınması için garanti sağlanmalıdır; yoksa bu gibi terimler hükümetçe kötüye kullanılabilir.

Madde 21-22- Söylenecek birşey yoktur.

Madde 23-24- İhtar süreleri uygundur.

Madde 25- Söylenecek birşey yoktur.

Madde 26- Grev yapmalarına izin verilmeyen işçilerin tayin yolu iyi değildir. İşverenle sendika arasındaki mügavereden sonra kararlaştırılmalıdır ve bunun usulü de mevcut toplu sözleşmede gösterilmelidir.

Madde 27-28- Bu maddeler grev hakkını tayin ettiklerinden faydalıdır.

Madde 34- İl Hakem Kurulunun meydana gelişi ve usuller âdil gözükmemektedir.

Madde 35- Yüksek Hakem Kurulu için de aynı şey söylenebilir. Fakat 35 (c) deki gibi bazı önemli meselelerde, Çalışma Bakanı tarafsız üyeleri seçmeden işveren ve işçi sendikalarına danışsa daha iyi olurdu.

Madde 36-42- Bu maddeler memnuniyet vericidir.

Madde 43-46- Bu maddeler tatmin edicidir. 44 ücü madde sendikaların üst teşekküllerinin her bir işverenle yaptıkları toplu sözleşmelerden söz açıyorsa da, sanayi çapında yapılacak sözleşmeler için açık kapı da bırakıyor denilebilir. Maddenin böyle geniş yorumlanması üstünde ısrar etmek faydalı olur. Çünkü bu sayede bütün bir sanayi için yapılacak toplu sözleşme kavramına yol açılmış olur.

Madde 47- Hakem Kurullarının kararlarının mümkün olduğu kadar çabuk verilmesi üzerinde ısrar edilmesi faydalı olabilir.

Madde 48- İşlerin parasız yapılması şeklinde bu maddenin yorumlanması sendikaların menfaati icabıdır.

Madde 49-51- Söylenecek hiçbir şey yoktur.

Ceza Hükümleri: Genel fikir: İngilizce tercümesine göre madde 52-58 deki cezalar tatmin edici değildir. Çünkü çoğunluk azamî ceza gösterilmemiştir. Madde 56 ise ne asgarî, ne azamî bir ceza koymamaktadır.

Sonuç: Genel olarak diyebiliriz ki, tasarı 91 ve 92 sayılı BIT tavsiyelerindeki (toplu sözleşme ve gönüllü uzlaştırma ve hakem) asgarî şartlara uymaktadır. Bazı usullerin pazarlık yapan taraflara bırakılması daha doğru olur iseydi de, tasarının hem lafzı, hem de ruhu başka memleketlerdeki kanunlarla karşılaştırılınca hiç fena değildir.

Öte yandan, Türk-İş, bir sözleşmedeki bütün ya da bazı maddelerin o sözleşmenin şumulüne giren sanayi ve bölgedeki bütün işveren ve işçilere teğmil edilmesinin ne kadar yerinde olduğu üzerinde durmalıdır. Bu bakımdan 91 sayılı tavsiyenin aşağıdaki maddelerine atıl yaprak isteriz.

5(2): Ulusal kanunlar ya da yönetmelikler bir sözleşmenin temsiline, şu şartlarla karar verebilir:

(a) Sözleşme halihazırda, gerekli otoriteye göre, yeter derecede temsil edici olan işverenleri ve işçileri kapsamaktadır.

(b) Genel olarak, sözleşmenin teşkil edilmesi isteği sözleşmeye taraf olan işçi ya da işveren sendikalarınınca öne sürülecektir.

(c) Sözleşme teşkil edilmeden önce, sözleşmenin uygulanacağı işçiler ve işverenlere görüşlerini açıklamak fırsatı verilmelidir.

ICFTU'nun yukardaki görüşü takarının Karma Komisyona intikal ettiği durumuna aittir. Türk-İş, tasarı Karma Komisyondan geçip Millet Meclisine intikal ettiğinde tasarıyı tekrar tercüme ettirerek ICFTU'ya göndermiş, ICFTU'da tasarının bu safhasındaki durumu hakkındaki görüşünü aşağıdaki mektupla belirtmiştir.

ICFTU
ESP/jb-3848
Brüksel 17 Nisan 1963

"Aziz Kardeşim Tunç,

Toplu Pazarlık ve Sendikalar Kanunu tasarıları hakkında

15 Mart tarihli mektubunuzla birlikte bizlere "Toplu Pazarlık, Grev ve Lokavt" ile "Sendikalar" kanun tasarılarını göndermenize ziyadesiyle memnun olduk.

Teklif edilen bu iki kanun tasarısını da inceleyerek, görüşlerimizi bir rapor halinde sunuyoruz.

Bu kanun tasarıları hakkında sizlerin görüşlerini ve müzakerelerin seyri hakkında bilgi verirseniz memnun olacağız.

Saygılarımızla

A. Braunthal
Genel Sekreter Yardımcısı

Eki:2

Sendikalar Kanunu tasarısı hakkında görüşlerimiz
Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanun tasarısı hakkında görüşlerimiz"

TOPLU SÖZLEŞME, GREV VE LOKAVT KANUN TASARISI
HAKKINDA GÖRÜŞLER

Genel:

Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt kanun tasarısını genel olarak incelersek, Türkiye'de bir toplu pazarlık sistemini kurmak ve yerleştirmek gayesine matuf olduğunu görürüz. Bu sistemin ana hatları şu şekildedir:

(1) Herhangi bir işkolunda veya o işkolu ile ilgili diğer işkollarındaki en geniş kitleyi temsil eden sendikaya, işverenle toplu pazarlık yapma hakkı tanımaktır. Aynı zamanda tasarı, işvereni, tanınan sendika ile müzakere yapmağa mecbur tutmaktadır.

(2) Tasarı grev hakkını tanımakta, fakat bu hakkı kullanmadan evvel takip edilmesi icap eden bazı hususları kat'î olarak belirtmektedir.

Bu esaslar, ILO deklârasyonları ve tavsiyeleri ve bilhassa deklârasyon 87: "Cemiyet kurna ve teşkilâtlanma hakları" (1948); deklârasyon 98: "Teşkilatlanma ve toplu pazarlık hakları" (1949); Toplu sözleşmelerle alakalı 91: Tavsiye (1951) ve haken usulü ve uzlaşma ile alakalı tavsiye 92 (1951)'lerle uyusabilmektedir.

Fakat tasarının bazı maddelerinin değiştirilmesi, bizlerce lüzumludur. Bu değişiklikler aşağıda gösterilmiştir.

Madde 8:

Toplu sözleşmelerle alakalı, ILO nun 91. tavsiyesi, madde 8 den daha şumullü ve kifayetli esaslar ihtiva etmektedir. Bu tavsiye şu şekildedir.

Paragraf 5 (2): Millî kamunlar veya hükûmler, diğer şartların yanısıra, toplu sözleşmeleri şu şekillerde uzatabilir ve kapsamını genişletebilir:

(d) Selâhiyetli merci, diğer sendikaları da yeter derecede temsile gayan görürse işverenlerle yapılan toplu sözleşmelerin şumullüne bunlar da girer.

(h) Bir sözleşmenin uzatılması sadece o toplu sözleşmenin taraflarından olan bir veya birkaç işçi veya işveren teşekkülü tarafından talep edilebilir.

(c) Herhangi bir toplu sözleşmenin şumul sahası genişletilmeden evvel, bu genişleme ile kapsanacak işveren veya işçi teşekküllerinin görüşleri nazarı itibare alınmalıdır.

Madde 27.1.Fıkra, 2.Bent:

"Hak ve borçlar" terimi, çok geniş bir manâda kullanılmıtır. Diğer taraftan "Hak ve borçlar"ın kimler tarafından hesaplanacağı da belirtilmemiştir. Bu terimin sarih olmanası işverenler tarafından kendi lehlerinde kullanılabilir.

Madde 29.1.Fıkra, 2.Bent:

Bu paragraftaki ceza bir sendikayı malî bakından mahvedebilir, bunun için işçilerin pazarlık haklarına korumak da tasarının gayesine zıt düşmektedir.

Madde 54:

Sendikalar, kanunsuz grevlerde bile, hapis cezalarına taraftan değildirler. Fikrimizce hapis cezaları şiddet vakalarında kullanılmalıdır.

Madde 56.Bent 2:

Genel sendika prensiplerine göre kamu hizmetleri de grev hakkına sahiptir. Birçok memleketlerde bu inkâr veya men edilmektedir. Grev yapan kamu hizmetli-leri için hapis cezaları da 54 cü maddede gösterdiğimiz sebeplere dahildir.

Madde 58:

Bu madde (İngilizce tercümesi yalnız değilse) işverene iş gidisi hakkında tek taraflı karar hakkı tanımaktadır. Böyle bir madde sendikanın işverenle pazarlık hakkını ciddiyetle kısıtlar. Eğer bu madde yavaşlatma grevini yasaklamak istiyorsa, bu geçit de grev tatbikatına girer ve grevin kanunî olduğu yerde kanunî, olmadığı yerde gayri kanunî sayılır. Yavaşlatma grevde, grevdeki gibi hapis cezasına muhalefet edilmektedir."

Aziz Arkadaşlar,

Tasarıların gerek Türk-İş kademesinde müzakeresi ve gerekse Parlamento içinde müzakereleri sırasında ICFTU'nun yukardaki her iki görüşünün de büyük faydası olmuştur. Bilhassa Parlamento'da üyesi olmakla şeref duyduğumuz ICFTU'nun ismi sık sık geçmiş ve bazı milletvekilleri tarafından ICFTU'nun görüşünün mutlak şekilde dikkate alınması talep edilmiştir. Ancak, Sendikalar Kanunu bölümünde de işaret ettiğimiz gibi bu kanunda da görüşümüzün yüzde yüz gerçekleştiğini iddia edecek değiliz. Fakat bu konudaki ciddi ve kararlı çalışmalarımız tasarının Parlamento'ya ilk sevk edildiği durumdan daha ileriye doğru gelişmesini sağlamıştır.

Aziz Delegeler,

Konfederasyonumuz tasarıların kanunlaşmasını müteakip de boş durmamış ve bu kanunlardan en iyi şekilde yararlanmak için teşkilatımızı döküman etmeği öngörmüş ve konu ile ilgili hazırladığı 12 parça dökümana teşkilatına zamanında göndermiştir.

Şurasını memnuniyetle ifade etmek isteriz ki, Çalışma Bakanlığı dahi kanunların tatbiki ile alakalı teşkilatına bu şekilde döküman etmemiş, birçok Bölge Çalışma Müdürlükleri Türk-İş'in gönderdiği bu dökümanlardan istifade etmek yoluna gitmişlerdir.

Burada bir hususu da ifade etmeden geçemeyeceğiz. İşçilerimizi ilgilendiren her konuda en az bizler kadar heyecan gösteren ve davalarımıza inanan sayın Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in bu kanunlarda büyük emeği geçmiştir. Türk sendikacılık hareketi sayın Bülent Ecevit'i bu hizmetlerinden dolayı her zaman saygı ve şükranla anacaktır. Bizler de huzurlarınızda sayın Ecevit'e şükran ve teşekkürlerimizi bildirmeği zevkli bir vazife telâkki ediyoruz.

İKTİSADÎ DEVLET TEŞEKKÜLLERİ VE İŞTİRAKLERİ HAKKINDA KANUN TASARISI:

İktisadî alanda dünyanın bugün ulaştığı seviyeden yıllarca, hattâ bazı bölümlerde yüzyıllarca geriyiz. Ne tarımda, ne sanayide, ne de iktisadî hayatın diğer kesimlerinde ilmin ve teknolojinin gerektirdiği şartlar yaratılamamıştır. Her alanda istihsalin düşüklüğü, davalarımızın, çözülmemesinde en başta gelen sebeptir. Gelişme tempomuz özellikle millî gelirin artışı o derece yavaştır ki, bugünkü gidis devam ederse milletin, özlediği ve hak ettiği refah seviyesine ulaşmak için daha nice nesillerin yoksulluğa ve acılara katlanması gerekecektir.

Batı uygarlığının ortak malı haline gelmiş prensip ve metodlarından faydalanarak, ilmin ve aklın ışığında, doğru yönde sür'atle ilerlenesse, gelişmiş ülkeler ile aramızdaki mesafenin daha korkunç bir surette açılacağı şüphesizdir.

Ülkemizin içinde bulunduğu kötü durum zamanla toplumumuzun varlığı için dahi bir tehlike teşkil edebilir.

Memleketimizin yukarıda izah ettiğimiz feci durumunun sebeplerini araştırdığımızda, karşımıza çıkan belli başlı problemlerden en mühimi muhtakkak ki, siyasî ve iktisadî hayatın fiilen dar bir zümrenin inhisar ve baskısı altında bulunması ve bu zümrenin batı uygarlığının iktisadî görüş ve felsefesinden yoksun olmasıdır.

Modern bir Anayasamız ve bu Anayasa çerçevesi içinde hazırlanan bir Kalkınma Planımız olduğu halde, bu zümre bir türlü Anayasanın ve planın maksat ve ruhuna uygun şekilde zihniyetlerini değiştirememektedir. Bu durumun tipik misalini bir kanun tasarısı vesilesiyle görmek pekâlâ mümkündür. Bu tasarı, "İktisadî Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri Hakkındaki Kanun Tasarısı" dır.

"Ükûmet, yeni girdiğimiz düzene uygun olarak, adı geçen kanun tasarısını hazırlamış ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuştur. Ükûmet, bu tasarı ile iktisaden kalkınmış bütün memleketlerde tatbik edilen işletmeler seviyesindeki işbirliği ve müşaverecinin kalkınmamıza ve sınaî demokrasinin teessüsüne yapacağı müsbet etkiyi geç de olsa kabul ederek, bütün iktisadî devlet teşekküllerinde ve sermayesinin yarısından çoğu devlete ait işletmelerde işçinin, işletmenin yönetim ve üretilmine katılmasını sağlamıştır. Böylelikle yeni girdiğimiz düzende işçiler iktisadî devlet teşekküllerinin Yönetim Kurullarında ve o teşekküllere bağlı müesseselerin Yönetim Komitelerinde kendi seçecekleri işçilerle temsil edilecekler ve işyerinin yönetiminde ve dolayısıyla her türlü hesabında, kâr ve zararında söz sahibi olacaklardır.

Ancak, bu ileri görüşe bir türlü kendilerini alıştıramayan ve ancak işlerine geldiği zaman yönlerini batıya çeviren kimseler batıdan alınmış bu sistemi bir türlü hazmedemediler ve tasarı Millet Meclisi komisyonlarına geldiğinde, derhal zihniyetlerini ortaya koydular. Kana komisyon üyelerinden birçoğu nedense işçilerin teşekküllerin Yönetim Kurullarında temsilini yadırgadılar. Bunlar, memleketimize demokratik işletmecilik prensiplerinin girmesini bir türlü istemiyorlardı.

Aziz Arkadaşlarımız,

Bütün bu direniş ve yadırgamalara rağmen Türk sendikacılık hareketi yeni Anayasa düzeni içinde temsil ettiği toplumun hak ve menfaatlerini korumağa her ne pahasına olursa olsun andığıdır. Sendikalarımız artık memleketin iktisadî, sosyal ve hatta siyasî oluşlarında söz sahibi olacaklar, memleketin kötü kaderini değiştirmek için gaba göstereceklerdir.

Bu sebepledir ki, tasarıdan işletme komitelerinde işçilerin temsilinin çıkarıldığını öğrenir öğrenmez Türk-İş Geçici Komisyon üyelerine ve bu tasarı üzerinde söz alacak milletvekillerine hazırladığı dökümanları göndermiş, bilhassa sanayileşmiş memleketlerin işçi işveren münasebetlerini geliştirmek amacıyla kurdukları komiteleri ana hatları ile açıklamış, bu komitelerin kuruluş ve işleyişini özellikle belirtmiş ve ayrıca şifahi olarak bazı komisyon üyelerini ve milletvekillerini ikna ederek tasarı metnine bu hususun tekrar konmasına sağlamıştır. O kadar ki Türk-İş'in 11 Avrupa ülkesindeki durumu belirten dökümanı büyük bir ilgi görmüş, ilgililer teklif sahibi hükümetin dahi tasarısını müdafaa ederken böyle bir dökümandan bahsetmediğini ifade ederek, Türk-İş'in bu yoldaki gayretlerini takdirle kaydetmişlerdir.

Tasarı Millet Meclisinden görüşümüze uygun olarak çıkmıştır. Tasarı, Cumhuriyet Senatosundan da müsbet şekilde geçerek kanunlaşmıştır.

Şimdilik sendikalar iktisadî devlet teşekküllerinin ve onlara bağlı müesseselerin yönetiminde ve denetiminde söz sahibi olacaklardır. Hedefimiz bu sistemin memleketin her türlü iktisadî kuruluşlarında uygulanmasına çalışmak olacaktır.

İŞ KANUNU:

Memleketimizde iş hayatını tanzin eden yegâne kanunun bundan 27 sene evvel kabul edilen 3008 sayılı kanun olduğu hepinizin malûmudur. Bu kanun müyyen zamanlarda 5518, 5868, 6298 sayılı kanunlarla tadil edilmişse de bugüne kadar tatbikatta meydana çıkan aksaklıklar giderilememiştir. Bu ana kanunun mutlak surette bütün maddeleriyle birlikte yeniden ele alınması ve bugünkü şartlara uygun, işçinin istikbalini garanti altına alan demokratik esasları havi bir kanun haline getirilmesi teklifimiz

netice vermiştir. Birçok merhalelerden geçen yeni tasarının, hâdîmetten de geçerek Meclise 1964 çalışma devresi içinde görüşülerek kanunlaşması beklenmektedir.

İş Kanunu ile ilgili bütün gelişmeler ve Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan tasarı ve bu tasarı üzerinde yapılan değişiklikler günü gününe teşkilâtımızın bilgisine sunulmuş ve teşkilâtımızdan alınan neticeler en iyi şekilde değerlendirilerek alakâlılara intikal ettirilmiştir.

Ayrıca bu konuda 3 cü Çalışma Meclisinde de kurulan komisyonda tezlerimiz savunulmuş, yeni hazırlanan tasarıda savunduğumuz bu tezlere geniş şekilde yer verildiği memnuniyetle görülmüştür.

Bir taraftan eski 3008 sayılı kanunun tamamen yenilenmesi için gaba gösterilirken, diğer taraftan kanunun şumul sahasının genişletilmesi ve iş hayatımızda uygulanma bulamayan bazı maddelerinin uygulanması yolunda da gaba gösterilmiştir. Böylelikle İş Kanunu kapsamı dışında tutulan birçok işyerleri ve işçilerimiz kanun kapsamına alınmış ve senelerdir yoksun bulundukları birçok yeni haklara kavuşmuşlardır. Bunlardan Belediye Temizlik İşlerinde çalışan arkadaşlarımızın durumları kaydedilmeye değer bir olaydır. Ayrıca 3008 sayılı kanunun 86 cı maddesi de bu devrede iki defa tatbik mevkiine konmuştur. Birincisi Lâstik işkolunda Yüksek Hakem Kurulunun kaldırdığı sezon bu madde gereğince Bakanlar Kurulu tarafından bütün işyerlerine teşmilen uygulanmıştır. Diğer taraftan D.D.Y. de çıkan bir iş uyuşmazlığı ve bu yokta verilen Yüksek Hakem Kurulu kararı ihtilâf çıkarmamış, diğer D.D.Y. işyerlerine de uygulanmak suretiyle de işleyebilen bir madde olduğu bu devrede pekâlâ ispat edilebilmiştir.

Netice olarak yeni girdiğimiz düzende iş hayatımızın belli bağlı prensipleri bu kanunda yer alacağından kanunun T.B.M.M. den çıkıncaya kadar yakinen izlenmesi gerekmektedir.

DENİZ İŞ KANUNU:

Halen yürürlükte bulunan Deniz İş Kanunu bu sektörde çalışan arkadaşlarımızın ihtiyaçlarına cevap verebilme niteliğinden çok uzaktır. Bu sebeple bu işkolunda kurulu sendikanın da gösterdiği büyük bir gayret neticesi, bu hususta hazırlanan tasarı B.M.M. ne ulaştırılmıştır. Ancak, sendikanın hazırladığı tasarı milletvekilleri tarafından Meclise intikal ettirildiğinden tasarının komisyonda müzakeresi sırasında hükümet de bir tasarı getireceğini ifade etmiş ve neticede bu sebepten dolayı tasarının bu devrede kanunlaşması gecikmiştir.

Önümüzdeki devrede Türk-İş'in alakâlı sendikayla sıkı işbirliği yapması sayesinde tasarının problemlerimize cevap verebilecek bir şekilde kanunlaşması beklenebilir. Sendikanın bu konuda gösterdiği gayret takdire şayandır.

MİLLÎ PRODÜKTİVİTE MERKEZİ KURULUŞ KANUNU:

Gelişme halindeki bir memlekette sosyal hizmetlerin, sosyal güvenliğin ve eğitim işlerinin tatminkâr şekilde yürütülmesi ancak o memleketin topyekun istihsalından elde edileceğine göre, memleket istihsalının topyekun arttırılması ve artan bu istihsaldan istihsale katılanların eğitim şartları altında istifade etmesi lâzımdır. Bu sebeple Kalkınma Planımız verimliliğe büyük bir önem vermektedir. Fattâ toplu pazarlık rejiminin ruhuna aykırı olan bir müdahale de getirmiştir. Çünkü Türk Kalkınma Planı ücret artışlarını verim artışına bağlanmaktadır. Ancak, plân verim artışlarından tarafların adil şekilde istifadesini de sağlamıştır. İktisaden geri kalmış ve adil bir gelir dağılımından yoksun memleketlerde işçilerin verimliliği karşı bir endişeleri mevcuttur. Esasen işçiler artan verimden hisselerini tam olarak aldıklarına kani olmadıkça sendikaların verim artışı yolunda gösterdikleri gaba hiçbir ülkede başarıya ulaşamamıştır.

Bu sebeple işçilerin bir taraftan verim artışı yolunda teşvik verim artışının imkân dahilinde getirilmesi yanında bu verim artışlarının tesbitinde işçilerin görüşlerini önemle gözönünde tutacak bir merkezin bulunması şarttır. İktisaden gelişmiş birçok memleketlerde bu amaçla Millî Produktivite Merkezleri kurulmuştur. Memleketimizde de böyle bir merkezin kurulma fikrini benimseyen Türk-İş alâkalı-ları bu yolda teşvik etmiş ve neticede hükümet, böyle bir tasarıyı D.M.M ne götürmüştür.

Ancak tasarıya göre bu merkez istenileni veremeyecektir. Çünkü bu merkezin kuruluş şekli, merkezin vereceği kararların güphe ile kargılanmasına müsâttir. Hazırlanan "Millî Produktivite Merkezi" kanun tasarısında ve bir milletvekilinin kanun teklifinde Türk-İş tarafından görülen noksanlıklar şu şekilde özetlenebilir:

1. Geçici Komisyon sözcüsü sayın Orhan Apaydın'ın hazırladığı teklifteki merkezin görevleriyle ilgili ikinci maddenin (f) fıkrası, "produktiviteyi ölçmek hususunda gerekli hazırlıkları yapmak" şeklinde çok muğlak bir ifade taşımaktadır. Millî Produktivite Merkezinin, yeni gireceğimiz düzende başta gelen görevi produktiviteyi ölçmek olacaktır. Çünkü ilk 5 yıllık plâna göre sosyal adalet ilkelerine göre tesbiti gereken asgari ücretlerin üstündeki yükselişlerin, verimlilik artışlarına bağlanması icabetmektedir. Sandekaların toplu sözleşme müzakerelerinde, artan produktivitenin miktarını sıhhatli olarak bilmeleri şarttır. Eğer bu merkez tarafından produktivite artışı sıhhatli olarak tesbit ve ilân edilmezse, işçi ve işverenler arasında, bu hususta birçok anlaşmazlıkların çıkması tabii olacaktır. Bu sebeple, merkezin görevlerini tesbit eden ikinci maddenin (f) fıkrası hükümet teklifinin (e) fıkrasındaki metinle değiştirilmelidir.

2. Merkezin en yetkili organı olan Genel Kurulun teşekkül tarzını da sakat bulmaktayız. Bu organa, önümüzdeki devrede büyük vazifeler düştüğüne göre, bu organın verdiği kararların ve ilân ettiği hükümlerin sıhhatine tarafların tam itimadını sağlamak için, dünyanın birçok memleketlerinde olduğu gibi üç gruptan eşit şekilde temsilci sağlanması yerine, işinleri değişik olmakla beraber, aynı grubun temsilcileri, bu kurulda çoğunluğu sağlamaktadırlar. Böyle ki:

"Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği", "Türkiye Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği", "Oda ve Borsalar" ve "Ziraat Odaları". Bunlar aynı grubun teşekkülleridir. Hatta Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu da daha ziyade aynı grubu temsil eder. Bu bakından Genel Kurula çağırılacak temsilcilerle hükümet, işçi ile işveren eşitliği sağlanmalıdır. Diğer taraftan Genel Kurulun temsilci üyeleri arasında yer alan ve halen faaliyette bulunan "Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu" isminin aynen yer alması Anayasamızın ruhuna ve eşitlik prensibine aykırıdır. Bilindiği gibi, gerek Sendikalar Kanununda, gerekse Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt kanun tasarılarında, bu tasarılar içindeki kuruluşlarda işçilerin temsili, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonuna verilmişken, komisyon ve Meclis bunu herhangi bir teşekkülle peşin irtiyaz tanımayacağı gerekçesiyle reddetmiş ve çoğunlukla bu kabil kuruluşlarda tarafları temsil edecek teşekkülleri "en çok mensubu olan işçi ve işveren konfederasyonu" şeklinde değiştirmiştir. Tasarının bu ölçüye uygun şekilde düzeltilmesi şarttır.

3. Yine yukarıda belirtilen hususlar gereğince, merkezin Yönetim Kurulunda da, Genel Kurulda olduğu gibi, işçi işveren ve hükümet eşitliğine mutlak surette yer verilmelidir. Bunun yanıbaşında, Yönetim Kurulunda grupların temsili, o grupların en çok üyeye sahip olan teşekküllerinin en üst teşkilâtı tarafından yapılmalıdır.

4. Merkezin gelirleri arasında yer alan ve merkezde temsil edilen grup teşkilâtlarının ödedikleri aidatlardan işçi teşkilâtları istisna edilmelidir. Çünkü işçi teşkilâtlarının yaptıkları hizmet, sayı bakımından büyük bir kitleyi kapsamaktadır. Buna karşılık, işveren teşkilâtlarının yaptıkları hizmet, sayı bakımından çok az kimseyi hitap etmektedir. Aynı zamanda merkezin yaptıkları vazifelerden, elde edilecek nimetlerden tatbikatta muhakkak ki, birinci derecede işveren grubu istifade edecek olduğuna göre merkezin gelirlerine de işveren grubunun daha fazla bir yüzde ile katılması şarttır.

Bu görüş tasarımı müzakere etmekle görevli komisyon üyelerine yazılı olarak bildirilmiş, hattâ zaman zaman komisyon üyeleri ile yapılan temaslarda şifahî olarak da geniş izahat verilmiştir ve neticede tasarının komisyondaki şekli lehimize yeni hükümler getirmektedir. Ancak, Mecliste de aynı hükümlerin muhafazası yolunda çaba göstermek gerekecektir.

TARIM İŞ KANUNU:

Ekonomisi tarıma dayanan az gelişmiş memleketimizde bu sektörde çalışan arkadaşlarımızın durumları bugün için kelimenin tam manâsıyla fecidir. Memleketimizde işsizliğin belli başlı sebeplerinden en önemlisi bu sektörde çalışan arkadaşlarımızın kanun himayesinden yoksun ve sosyal güvenlik bakımından mahrum olmaları dolayısıyla geçimlerini sağlamak için köylerden şehirlere akın etmek zorunda kalmalarıdır.

Memleketimizde çalışan 12 milyon 740 bin nüfusun 9 milyon 860 bininin tarım sektöründe olduğu düşünülürse, konuya verilecek değerin önemi ölçülebilir.

Memleketimizde bugüne kadar tarım işçilerinin içinde bulundukları güç şartları inceleyen ve ona göre tedbirler almak isteyen bir hükümet çıkmadığı gibi, işçi teşkilatları dışında başka bir teşekkül de bu önemli konuyla ilgilenmemiştir. Gerçi bir ara Tarım Bakanlığı tarafından bir tasarı hazırlanmıştır. Fakat kayda değer yenilikler getirmeyen bu tasarı dahi itibar görmemiş, muhtemelen Bakanlık arşivlerinde tozlanmaya terk edilmiştir.

Konfederasyonumuz bu devrede Tarım İşçilerinin problemlerini gözme yolunda bazı teşebbüslere girişmiş, ilk olarak bu sahada çalışan bazı arkadaşlarımızın mevcut problemlerini mahallinde tesbit eden rapor ve dökümanları toplayarak, bunlar üzerinde bir etüd yapmağa başlamıştır. Yaptığı etüdlerin bir kısmının negredilmesi kamu oyunda ve basında geniş tepkiler yapmıştır. Önümüzdeki günlerde raporların ışığı altında hazırlanacak Tarım İş Kanunu tasarısının da aynı sempatiyi ve ilgiyi göreceği muhakkaktır. Konfederasyonumuz, bir taraftan bu teknik çalışmalar yaparken, diğer taraftan da bu sektörde çalışan işçilerin teşkilâtlanmaları yönünde gayret göstermiş ve üç sene evvel tarım sektöründe sendikalı işçi sayısı 1000 civarındayken bu miktar daha şimdiden 5000 in üzerine çıkmıştır. Nele bu işkolunda yapılacak bir toplu iş sözleşmesi neticesi bu miktar üç dört misline kısa bir dönemde ulaşacaktır. Ancak, 7 milyon tarım işçisinin bulunduğu memleketimizde 5000 in bir değer taşımadığı malûm olmakla beraber ümit verici bir başlangıçtır. Zaten iktisaden kalkınmış birçok memleketlerde dahi tarım sektöründe çalışan işçiler teşkilâtlandırılmamış veya but da teşkilâtlandırılmaları çok uzun seneler ve güç şartlar altında yapılabilmektedir. B. bakımdan memleketimizde ilk başlangıç ümit verici bir durum arz etmektedir.

Aziz Delegeler,

İlk olarak Tarım Bakanlığı Devlet Üretim Çiftliklerinde çalışan tarım işçilerinin kanunî hakları ve sosyal güvenlikleri yapılmakta olan bir toplu iş sözleşmesi garanti altına alınmaktadır. Bu toplu iş sözleşmesinin bütün safahatı Konfederasyonumuzca yakinen izlenmektedir. Çünkü bu toplu iş sözleşmesi Türk-İş'in hazırladığı Tarım İş Kanununa esas olacaktır.

SOSYAL SİGORTALAR:

Sendikalarımızın belli başlı hedeflerinden birisi de muhakkak ki mensuplarının sosyal güvenliklerini garanti altına almaktır. B. yolda göstereceğimiz çabada Anayasamız bize ışık tutacaktır. Her konuda olduğu gibi yeni Anayasamız sosyal güvenliğe de geniş bir yer vermiş ve bu güvenliğin sağlanması için birçok organlara sorumluluklar yüklemiştir.

Toplum hayatının, sosyal adalet ilkelerine göre düzenlenmesinde çalışmanın temel ölçü olarak alınması ve çalışanların toplum içinde lâyık oldukları refah seviyesine erişebilmesi sendikalarımızın sosyal politikasında takip edecekleri ana hedef olmalıdır.

Bu sebeple sendikalarımız çalışanların beden ve ruh sağlığını koruyacak, gelişmelerini sağlayacak ve çalışanların hakları bakımından her türlü istismarı önleyecek tedbirlerin alınması yolunda mücadele etmeli ve bütün çalışanların geleceğe güvenle bakmalarını sağlayacak sosyal sigorta sisteminin gelişmesi yönünde çaba göstermelidirler.

Bugüne kadar sendikalarımız bu konuda üzerlerine düşen sorumluluğu müdrik olarak gösterdikleri çaba netice vermemiş sayılmamakla beraber, henüz hedefe ulaşılmış değildir.

Bugün memleketimizde İşçi Sigortaları Kurumu sosyal güvenlik çalışmalarını en geniş anlamıyla uygulayan tek Kurum olarak sosyal güvenlik hareketinin çekirdeğini meydana getirmekte olmakla beraber, henüz gerek şumul sahası bakımından, gerekse yaptığı hizmetler bakımından bugünün ihtiyaçlarına ve Anayasamızın sosyal esprisine cevap vermekten bir hayli uzaktır.

Sendikalarımızın bütün çabaları bugüne kadar bu kuruma istenilen istikameti verememiştir. Hükümet edenler de birçok ahvalde bu Kurumu gayeleri dışına yöneltmek istemişler, kurumun fonlarını başka maksatlara kullanmakta zerre kadar sakınca görmemişlerdir. Artık yeni girdiğimiz düzende bu kurumun Anayasamızın sosyal esprisine ve kalkınma planının tesbit ettiği sosyal hedeflere uygun şekilde anlayışını değiştirerek kendisine bir çeki düzen vermek zamanı gelmiş ve geçmektedir. Bu düzenin politikasına ayak uyduramayan İşçi Sigortaları Kurumu ve onu yönetenler şunu gayet iyi bilmelidirler ki, işçi teşkilatları artık bu Kuruma istikamet vermek için her türlü harekete girişmeyi göze almışlardır ve bu hususta kararlıdırlar.

Her şeyden önce kurumun teşkilât kanunu değiştirilmeli ve Kurum hükümet müdahalesinden uzak üçlü bir sistemle yönetilmelidir. Bununla alakalı olarak kurumun her Genel Kurulunda müzakere edilerek, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin ittifakla kabul ettikleri teşkilât kanunu tasarısının ana prensiplerine mutlaka yer verilmeli ve bu tasarı yukarıda belirtilen espriye uygun olarak kanunlaşmalıdır. Bugüne kadar gerek sendikalarımızın ve gerekse Türk-İş'in bu konudaki devamlı çabaları maalesef müsbet bir netice verememiştir. Ancak, çabalarımız devam etmekte olup, hedefe mutlaka ulaşmak niyetindeyiz. Bu sebeple önümüzdeki çalışma yılı içinde diğer tasarılar yanında sigorta teşkilât kanunu da mutlaka istediğimize uygun şekilde çıkmalıdır.

Diğer taraftan sosyal sigorta dallarını biraraya toplayan ve ismine işçi teşkilatlarının görüşünün aksine (Sosyal Sigortalar Kanunu)Tasarısı denen tasarıda da birçok boşluklar vardır. Bu konuda Türk-İş, gerek Sosyal Sigorta Kurullarında gerekse 3 ü Çalışma Meclisinde üzerine düşen sorumluluğu müdrik olarak gerekli uyarımları yapmış ve kanunun her safhasında teşkilâtı haberdar ederek, teşkilâttan gelen teklif ve temennileri değerlendirerek, bunları alakalılara zamanında intikal ettirmiştir. Kanunun Millet Meclisinde görüşüldüğü sırada da gerekli temaslari yaparak milletvekillerini uyurmağa çalışmış ve bunda bir dereceye kadar da başarı sağlamıştır. Ancak, bütün çabalarımıza ve hükümetin verdiği kat'i teminata rağmen sosyal sigortalar isminin çıkması sağlanamamış, işçi kelimesinden sakınan bir zihniyetin ağır bastığı Millet Meclisinde ismi çoğunluğu elde edememiştir.

Ancak, yaptığımız temaslara göre tasarının Cumhuriyet Senatosunda müzakeresi sırasında işçi isminin tekrar konması imkân dahilinde görülmektedir. Bu yolda temalarımız devam etmektedir.

Tasarı hakkında teşkilâtımızın görüşüne uygun olarak Türk-İş tarafından hazırlanan görüşü 10 maddede toplanmak mümkündür.

1. Madde 1 ile 1945 yılından bu yana bütün resmî daireler, bankalar, işçi işveren ve milletçe bonimsenen "İşçi Sigortaları Kurumu" ismi değiştirilmek istenmektedir. İşçi Sigortaları Kurumu isminin Sosyal Sigortalar Kurumu şeklinde değiştirilmesine karşıyız. Kurum adının şimdiki adıyla kalmasında isabet olacaktır. Aksi halde zihinlerde tereddütler uyanacaktır. Kurumun faaliyeti ile ilgilenen sahipleri işçilerin ve teşkilâtlarının Kurum üzerindeki kısmi denetiminden kaçınılmak istendiği zehabı uyanacaktır. İşçi kelimesinden sakınıldığı da düşünülebilir. Sigortalıların yüzde yüzü işçi olduğuna göre Kurumun adından işçi kelimesinin kaldırılmış olması, Kurumun şumul sahasının genişlediği manasına getirilmek istenmesi umumî efkara yalnız bilgi ve kanaat vermekten de ileri gidemez. Kurumun bu yıl Genel Kurul toplantısında da isminin değiştirilmemesi hususunda ittifak edilmiştir. Haziran 1963 ayı başında bir seneden beri devam eden Bakanlar ve sendika temsilcileri toplantısında da hükümet üyeleri ile ismin muhafazası hususunda görüş birliğine varılmıştır.

2. Madde 11 de (e) fıkrasında işverence sağlanan bir tasitle işin yapıldığı yere sigortalıların toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında uğranılan kazalar iş kazası kabul edilmiştir. Halbuki ferdi işe gidip gelmelerde de, nadiren bile olsa kaza olmaktadır. İşçi sabah evinden işe gitmek üzere çıktığı anda kendisini işe adamıştır. Münferit işe gidip gelmelerde vuku bulacak kazaların iş kazasından sayılması işçi için büyük bir garanti olacaktır.

3. 19 cu maddede sürekli iş göremezlik halinin tesbiti işçinin iş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az yüzde on azalması şart koşulmuştur. Şimdiye kadarki bu tatbikat yüzünden sigortalılar ile kurum arasında sayısı bir hayli kabarık ihtilâf zahir etmiş, davalar ikame edilmiştir. Sigortalıların, Kuruma bu sebeple güveni sarsılmıştır. Hangi hallerde işçinin çalışma gücünün ne miktar azaldığı hususundaki mevcut tüzük muhtevasını hazırlayanlardan bir başkasının işinden çıkması da kabil değildir. Sürekli iş göremezlik halinin tesbitinde iş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az haddinin yüzde ondan yüzde beşe indirilmesi ilerdeki maduriyetleri önleyecektir. İş kazası ve meslek sigortası şimdiye kadar açık veren bir sigorta dala olmadığına göre yüzde beşe indirilmesi kabildir.

4. Madde 35 ve 36 ile sigortalının eş ve çocukları ile malûl ve yaşlılara yapılacak ilaç yardımlarında ilaç bedelinin yüzde yirmisinin istenmesinin muhtemel yolsuzluklara karşı bir tedbir olarak mütalâa etmekteyiz. Ancak miktarını fazla bulmaktayız. Hastalık sigortası için yüzde dört prim veren sigortalıdan az ücretle malûllüğe veya yaşlılığa sevk edilenlere yapılacak ilaç yardımından bedelinin yüzde onunun tahsil edilmesini teklif ediyoruz.

5. Madde 55 ile 61 de malûllük veya yaşlılık hallerinde sigortalıya bağlanacak aylığı geciktirmekle yükümlü olduğu kimseler için son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının yüzde ellisi, geciktirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalıya ise yüzde kırk, oranında gelir bağlanacağını âmirlerdir. Prim ödemede ertelik, fakat ninette ise farklılık yapılması yani, geciktirmekle yükümlü veya yükümsüz diye bir ayırımı gidilmesi adil bir hareket olamaz. Kaldı ki hem kurum ve hem de sigortalılar için bu yüzden tatbikatta aşırı formaliteler olacak ve anlaşmazlıklar doğacaktır. Bunun yanında yaşı 60 ı geçkin sigortalıların bu ve daha yüksek yaşlarında geciktirmekle yükümlü kimselerin sigortalı adedinin az sayıda olmasıyla ödene aslında yüzde kırk demektir. Ayırımın kaldırılarak her iki halde de miktarın yüzde elli olarak kalmasını istiyoruz.

6. Madde 60 da yaşlılık aylığından yararlanabilme şartları tesbit edilmiştir. İsrarlı teklifimiz yeraltında çalışan maden işçilerinin yaş hadlerinin 50 yaşına indirilmesidir. Takdir edileceğine inandığımız husus, yeraltı işçiliğinin ağır ve yıpratıcı oluşudur.

7. Madde 129 da işveren veya kurum tarafından verilecek hesap kartları için yapılacak itirazların 3 yıl geçtikten sonra dinlenemeyeceğidir. İddet azdır. 5 yıla çıkarılması.

8. İşçi Sigortaları Kurumu, işçi ve işveren verdikleri primlerle sigortalıların sosyal güvenliğini güvenlik altına almaktadır. Prim ödemede devletin iştiraki yoktur. Kurum, devletin sırtından mühim bir yükü devralmıştır. O halde, bugün için 4-5 milyon insana hitap edecek bu müessesenin bazı kayıtlarla sigortalıya daha iyi imkanlar sağlamasını kısıtlanmak doğru olmaz. Alınan primlerle Kurumun sigortalının en iyi şekilde tedavisini sağlamak istemesi normal iken, Kurumun sağlık tesis ve sözleşme yetkilerini dar bir çember içine almak en hafif tabiriyle insafsızlıktır. Tasarının 123 cü maddesi tetkik edildiğinde eczane açmak için konan kayıtlara şaşırmamak kabil değildir. Eczahane sahipleri mi korunacaktır, yoksa milyonlarca vatandaşın vermekte olduğu primlerin en ekonomik şekilde harcanması mı düşünülecektir? Esefle müşahade ettiğimiz üzere kanun koruyucusu, eczahane sahiplerini himaye etmektedir. Bu tip kayıtlar sebebiyle ilerde yeni yeni primler mükellefiyetleri ile karşılaşabiliriz. Kurumun eczahane açma konusunda başlatıcı şartlar konması değil, Kurumun ilâğ ithaline cevaz verilmesi yerinde bir hareket olacaktır.

Türk-İş ve teşkilâtlarının eczahane açma konusunda tasarının Meclise intikal ettiği şekilde mer'iyet kesbetmesine tahammülü yoktur. Madde değiştirilmeli ve Kuruma bu mevzuda serbest hareket etme imkânları sağlanmalıdır. Bu sebeple de maddenin aşağıdaki şekli almasını talep ediyoruz.

"Kurum bu kanunla kendisine verilmiş bulunan vazife ve vecibeleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için hastahane, sanatoryum, pravanatoryum, yataklı ve yataksız dispensar, sağlık istasyonu, eczahane ve her türlü benzeri müesseseler kurup işletebileceği gibi, lüzum gördüğü yerlerde hastahane, eczahane, hekim, epelemler ve sair bakîkâ ve hükmî şahıslarla sözleşmeler yapmağa da yetkilidir. Kurum ilâğ ithalini de res'oln yapabilir."

9. Sosyal güvenlikle ilgili kanun tedvini sık sık olanmayacağına göre geçici madde 20 de bankalar, sigorta şirketleri, ticaret ve sanayi odaları ve borsaları personelinin de bu kanun içinde düşünülmesi lâzım gelir. Aynı kurulmuş tesis ve sandıkları olan personelin eski hakları varsa bu kanuna göre tanınmış üstün hakları muhafaza edilmek üzere Kuruma devredilecek şekilde düzenlenmelidir. İstirap geçenlerin gerçek arzusu budur. Müessese başındakilerin arzuları ise bazı külfetlerden dâirelerini masum tutmak için gayret göstermektir. Bu gayretkeçliklere itibar edilmemelidir.

10. Kanun gereğince çıkarılacak tüzükler için işçi ve işveren teşkilâtlarının en üst kademelerinden mütalâa alınması şart koşulmalıdır.

Sosyal sigortalar kanun tasarısında görülen noksanlıklara ve bunlarla alakalı çalışmalarımızı özetledikten sonra, bu konuda çok önemli gördüğümüz iki hususu da işaret etmekte fayda mülâhaza ediyoruz.

Dünlardan birincisi, 15 yıllık kalkınma plânında öngörülen İşçi Sigortaları Kurumunun önümüzdeki devrede memleketin yegane sosyal güvenlik müessesesi haline getirilmesi neticesi doğacak aksaklıklardır. Çünkü, 15 yıllık kalkınma plânında İşçi Sigortalılarının diğer yardım kurum ve sandıklarıyla birleştirilerek yeni bir genel sosyal güvenlik düzenine doğru gidilmesi karşısında zaten mevcut sigortalılara gerektiği şekilde hizmet yapamayan bu Kurumun işlerini daha güçleştirecek ve 16 sene gibi bir zaman zarfında ancak yaptığı hizmetler bakımından bugünkü seviyeye gelen

ve bu müddet zarfında iştirakçilerine hizmetten ziyade külfet yükleyen bu Kuruma işgiler dışında kalan gurupları almak, bu gurupların Kurumun külfetlerine katlanmadan nimetlerinden istifade etmeleri gibi sosyal adalet ilkelerine uymayan bir sonuç doğuracaktır. Bu sebeptendir ki, diğer guruplar için kurulacak sosyal güvenlik müesseseleri ancak İşçi Sigortaları Kurumunun gücüne eriştiği gün plânın öngördüğü bir genel sosyal güvenlik düzenine doğru gidilebilir.

Diğer husus da, sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesini temin eden bir kanun gereğince kanunun tatbik edildiği bölgelerde İşçi Sigortaları Kurumuna ait sağlık tesislerinin de Sağlık Bakanlığına devredilmesi öngörülmüştür. Bu da, yukarıda işaret ettiğimiz gibi Anayasamızın maksat ve ruhuna ve sosyal adalet ilkelerine aykırı bir davranış olacaktır. Çünkü bu Kurumun bütün fonları ve sağlık tesislerine yaptığı yatırım işçi ve işverenlerin ödedikleri primlerden teşekkül etmiştir. Bunun dışında bu teşekküle hiçbir şekilde iştirak etmemiş toplumun diğer guruplarının sağlıklarıyla görevli bir Bakanlığa bu tesislerin devri diğer toplum içindeki guruplara da bir faide temin etmeyeceği gibi işçinin bugünkü ihtiyacına cevap vermeyecek olan bu tesislerin devri işçinin sağlığını tehlikeye atacaktır.

Türk-İş, gerek bu kanunun hazırlanmasında, gerekse Temsilciler Meclisinde müzakeresinde bu fıkra karşı olmuştur. Ancak, o günün ortamında adı geçen kanundan bu hükmün çıkarılması mümkün olamamıştır. Bugün için alâkalıların görüşü kanunun o hükmünün tatbik kabiliyeti bulamayacağı ve aynı zamanda 15 yıllık kalkınma plânına aykırı bir hükmün olarak da hükümetler tarafından iltifat görmeyeceği o kanunun alâkalı maddesinin ölü bir madde olarak kalacağı, gerekirse kanunun değiştirilmesi cihetine gidilmesi ifade edilmiştir.

Başta Türk-İş olmak üzere teşkilâtlarımızın önümüzdeki günlerde bu iki konuda çok hassas davranmaları, icabında gerekli reaksiyonu göstermeleri şarttır. Yoksa işçinin sosyal güvenliği ciddi tehlikelerle karşı karşıya kalacak, sendikalarımız en mühim hedeflerinden birisine ulaşamayacaktır.

İşçi Sigortaları Kurumu ve sosyal güvenlikle alâkalı görüş ve çalışmalarımızı yukarıda ifade etmiş bulunuyoruz. Bunun dışında bu istikamette münferit ve neticesi müsbet sonuçlanan birçok çalışmalarımız olmuştur. Ancak, bunları teferruat olarak gördüğümüzden raporumuza koymadık. Daha ziyade prensipler üzerindeki görüş ve çalışmalarımızı özetledik.

İŞSİZLİK SİGORTASI:

Sosyal sigortaların bir dalı olan İşsizlik Sigortası üzerinde bugüne kadar gerek hükümetin ve gerekse Türk-İş'in çalışmaları bir neticeye ulaşmamıştır.

Dünya milletlerinin en mühim problemlerinden olan çalışanların sosyal güvenliği özellikle işsiz kalması halinde alınacak tedbirler memleketimizin ve teşkilâtlarımızın belli bağlı konusu olarak devam edelmektedir.

Bu sebeptendir ki, hükümetler, sendikaların ve kamu oyunun şiddetli baskısı neticesinde çalışanların işsizlikleri hallerinin garanti altına alınması yolunda zorlanmaktadır. Ancak, bu zorlamalar geçmiş hükümetlerin müsbet bir mesai sarfettiklerini sağlayamamıştır. Zaman zaman alâkalıların İşsizlik Sigortasının ihdası edileceği yolunda beyanlarda bulunmalarına rağmen tatbikatta bir ilerleme görülenmemiştir.

Devamlı çalışma iktisadî gelişmenin sebebi ve neticesidir. İktisadî bakımdan az gelişmiş memleketimizde de gelişme problemi doğrudan doğruya işsizlik problemidir. Bu problemin tamamen giderilmesi memleketimiz için daha uzun senelere ihtiyaç göstermektedir. Bu sebeple memleketimizde tam çalıştırma sağlanıncaya kadar asgari bir İşsizlik Sigortasının ihdası şart ve zaruridir. Sendikalarımız bir taraftan ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için harekete geçerken, diğer taraftan yukarıda bahsettiğimiz gibi asgari bir İşsizlik Sigortasının ihdası şart ve zaruridir.

Sendikalarımız bir taraftan ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için harekete geçerken diğer taraftan yukarıda bahsettiğimiz gibi asgari bir işsizlik Sigortasının ihdası için mücadelelerine devam etmelidirler.

Memleketimizde gerek iktisadi kalkınma ve gerekse sendikaların teşkilatlanmaları ve güçlenmeleri tam manasıyla gerçekleşmediği için, asıl hedefimiz olan bütün işsizlere iş temin etmenin de çok senelere bağlı bulunması dolayısıyla çalışanların sosyal güvenliği özellikle Anayasamızda teminat altına alınmış ve bu yolda hükümetlere belirli vazifeler verilmiştir. Hükümete verilen vazifeler arasında işsizliği önleyici tedbirlerin alınması da vardır. Anayasamızın 42 ci maddesi (Çalışma herkesin hak ve ödevidir. Devlet çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadi ve mali tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmaya destekler; işsizliği önleyici tedbirler alır. Angarya yasaktır. Memleket ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda vatandaşlık ödevi niteliği alan, beden veya fikir çalışmalarının şekil ve demokratik esaslara uygun olarak kanunla düzenlenir.) şeklinde işin ciddiyetini ve hükümetin bu konudaki sorumluluğunu açıkça ortaya koymuştur.

Diğer taraftan yine 5 yıllık kalkınma planında sosyal güvenlik ve işsizlik sigortasına ait hedefler, tedbirler şu şekilde sıralanmaktadır.

1. Planda iktisadi kalkınmaya paralel olarak sosyal adaletin gerçekleştirilmesi hedef alınmıştır. Bu hedefin gerçekleştirilmesinde etkili olacak unsurlardan biri de sosyal sigorta çalışmalarıdır. Sosyal sigorta çalışmaları insanların öteden beri "geleceğe güvenlikle bakabilme" konusunda duydukları ihtiyacı karşılamak için meydana getirilmiştir. Bu bakımdan bu ihtiyaç toplumun her gurubu için bahis konusudur. Ancak guruplar arasındaki maddi imkan farklarından dolayı, güvenlik ihtiyaçları da değişiktir. Geçimini yalnız emeği ile sağlayan işçiler için bu ihtiyaç daha acil ve kesiftir. Öncelikle bu alanda bağlayan sigorta sistemleri zamanla ileri ülkelerde, sosyal meseleleri gözlemek üzere yaygın bir şekilde kurulan sosyal güvenlik düzeni haline gelmiştir. Geniş anlamıyla sosyal sigortalar, zaman içinde ve özellikle gelir gurupları arasında bir gelir dağıtım mekanizması olarak düşünülebilir. Böylece sosyal adaletin gerçekleşmesinde de sosyal sigortaların büyük bir etkisi vardır.

İktisaden az gelişmiş olan yurdumuzda sosyal güvenliğin sağlayacağı himaye ve yardımlara ihtiyaç daha da fazladır. Çünkü esasen düşük olan millî gelirimizin dağılımı adilane olmaktan uzaktır. Bundan dolayı sosyal güvenlik faaliyetlerinin yurdumuz ihtiyaçlarını karşılayacak bir şekilde ve imkanlarımıza göre iktisadi kalkınmaya paralel olarak geliştirilmesi planın amaçlarından biridir.

Sosyal güvenlik yardımları, nihai talebi ayarlayıcı mahiyette olduğundan, iktisadi faaliyetlerdeki dalgalanmalara azaltıcı ve istikrar sağlayıcı bir unsur olarak da iktisaden gelişen yurdumuzda gittikçe önem kazanacaktır. Genel bir sosyal güvenlik sisteminin, aynı zamanda işçi akımını kolaylaştıracağı için sanayi strüktürünü düzeltmede de önemli bir etkisi vardır.

Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları işçi ve işverenden alınan sigorta primlerinin toplandığı merkezler olarak yatırım kaynakları yaratılması bakımından da önemlidir. İşçi ve işverenden toplanan primler, toplam tasarrufu arttırırlar.

Hedefler:

Sosyal güvenlik alanında 15 yıl içinde gerçekleştirilecek hedefler aşağıdadır:

a. Herkes için ihtiyarlık ve sağlık sigortalarını kapsıyan genel bir sosyal güvenlik düzeni kurulacaktır.

b. Bütün sosyal güvenlik çalışmalarının bir elden yürütülmesi sağlanacaktır. Ancak sigortalıların özel yararları ve durumları bu düzen içinde gözönünde bulundurulacaktır.

c. Sigorta priminin tamamını ödeyecek olan serbest meslek erbabı, esnaf ve sanatkarlar sosyal güvenlik düzeni içine alınacaklardır.

d. Sürekli işçi niteliği taşıyanlar için işsizlik Sigortası kurulacaktır.

e. Sigorta fonları, iktisadî kalkınma hedeflerine sigortacılığın mahiyetine uygun bir şekilde ve bu fonlarla karşılanacak yüklemeleri sürekli ve emin olarak yerine getirecek tarzda işl. bilecektir.

Tedbirler:

a. Plân döneminde sosyal güvenlik tedbirlerinin himayesinden yararlanan işçilerin oranı artacaktır. Ancak genel sigorta düzeni uzun bir hazırlık süresinden sonra sağlam bir teşkilatlanma ile kurulabilecektir. Bunun için ilk dönemde öncelikle sigortanın sanayide gelişen işçilerin bütününi kavraması üzerinde durulacaktır.

b. Yurdumuzda sosyal güvenlik düzeninin çekirdeği olan İşçi Sigortaları Kurumu belirli bir sınıf için kurulmuş bir Kurum olarak görülmektedir. Oysa sosyal güvenlik çalışmaları toplumun her gurubu için bahis konusudur. Bundan dolayı bugünkü İşçi Sigortalılarının, öteki yardım kurum ve sandıklarıyla birleştirilecek yeni bir genel sosyal güvenlik düzenine doğru gidilmesi sağlanacaktır.

c. Sürekli işçi niteliğinde olanlar için bir işsizlik Sigortasının kurulmasının imkânları araştırılacaktır. Böyle bir sigorta çalışmasının etkili bir şekilde yürütülebilmesi için İş ve İşçi Bulma Kurumu Teşkilâtının geliştirilmesi ve İşçi Sendikaları ve sosyal güvenlik teşkilâtıyla sıkı bir işbirliği kurulması yoluna gidilecektir.

d. Sosyal güvenlik çalışmalarının amacı sosyal ve fizikî felâketlerle karşılaşanların insan haysiyeti ile bağdaştırılamayacak bir duruma düşmesinin, işverenlerden sağlanmış fonlar yardımıyla önlemektir. Sosyal güvenlik çalışmaları bir bütün olduğundan çeşitli sigorta dallarının ayrı ayrı çalışmaları hen sosyal sigorta kavramıyla bağdaştırılamayacak bir durum yaratmakta, hem de idarî zorluklara yol açmaktadır. İşçi Sigortaları Kurumunca yürütülen bu çeşitli sigorta çalışmaları tek bir sosyal güvenlik düzeni haline getirilecektir.

e. Tarım sektöründe işçi olarak çalışanların ve çiftçilerin de genel sosyal güvenlik düzeni içine alınması imkânları araştırılacaktır.

f. Büyük şehirlerde başlamak üzere serbest meslek sahipleri, esnaf ve fikir işçileri için ihtiyarlık ve ölüm sigortası kurulması yoluna gidilecektir.

Yurdumuzun iktisadî imkânları ve bugünkü büyük idarî meselelerden dolayı toplumumuzun her gurubu ve ferdini kapsayan bir sosyal güvenlik düzeninin hemen sağlanması mümkün olmayacaktır. Bu sebeple genel sosyal güvenlik düzenine yukarıda belirtilen şekilde başlanacak hazırlıklarla yavaş yavaş gidilebilecektir. Bu konuda yapılması gerekli bütün hazırlık çalışmalarına hemen başlanacaktır.

Sosyal güvenliğin en önemli temellerinden biri vatandaşlara sürekli ve kararlı çalışma imkânları yaratmaktır. Plânın istihdam politikası bu temelin sağlam şekilde kurulması esasına dayanmaktadır. Görülüyor ki, gerek Anayasamız ve gerekse kalkınma planı kanunun ciddiyetini dikkate alarak hükûmete ödevler vermiştir.

Ancak hükümetin bugüne kadar bu konuda ciddi ve olumlu bir gelişmesi Türk-İş'e intikal etmemiştir.

Konfederasyonumuz bu yolda gerekli bütün hazırlıkları yapmış olup, eğer kısa bir müddet içinde hükümet bir teklifle T.M.M. ne gitmezse Konfederasyon hazırladığı teklifi milletvekilleri vasıtasıyla Meclise intikal ettirecektir.

6772 SAYILI KANUN:

Hepinizin malûmu olduğu üzere 4.7.1956 tarih ve 6772 sayılı kanunla her yıl iki ve üç aylık istihkaklara tutarında devlet sektöründe çalışan işçilere ikramiye ödenmektedir.

7 yıllık tatbikat ve mübahedeler göstermiştir ki, bu ilâve tediyeler işçilerimizin geçim şartlarına istenilen ferahlığı getirememiştir. Yalnız böyle olmakla kalmayıp, özel sektör ve resmi sektör gibi, gelişme hayatımızda da bir ikilik yaratmıştır.

Konfederasyonumuz teşkilâtımızın bu yoldaki taleplerini de dikkate alarak ikramiyelerin ücretlere ilâve edilmesi yolunda hükümet nezdinde temasa gemiş ve her iki Koalisyon Hükümeti de bu konuya programlarına almışlardır.

Ancak Maliye Bakanlığının hazırladığı tasarıda yer alan esaslara Türk-İş'in itiraz etmesi ve Türk-İş'in bu itirazına Maliye Bakanlığının uymak istemeyişi, tasarıdan bir türlü Millet Meclisine intikal edememesi neticesini doğurmuştur. Maliye Bakanlığı görüşünde ikramiyelerin yalnız günlük ücretlere ilâvesini öngörmüş, bunun dışında hafta tatili, fazla mesailer gibi diğer munzam ödemelerde ilâve tediyelerinin dikkate alınmamasını istemişti. Bu görüşü ne Türk-İş'in ve ne de teşkilâtlarımızın benimsenmeyeceği muhakkaktır.

Bu sebeple, Konfederasyonumuz görüşüne uygun olarak hazırladığı tasarayı İcra Heyeti üyesi ve Senâtor Ömer Ergün Millet Meclisine intikal ettirmiştir. Tasarının görüşümüze uygun olarak çıkması yolunda gaba gösterilecektir.

27 MAYIS'DAN SONRA İŞTEN ÇIKARILANLAR:

Konfederasyonumuzun bu dönemde en çok uğruştuğu konulardan biri de şüphesiz ki 27 Mayıs 1960 devriminden sonra hissi ve politik sebeplerle işten çıkarılan arkadaşlarımızın durumu olmuştur.

İcra Heyetimiz Genel Kurulumuza aldığı karara uyarak konu üzerinde ciddiyetle durmuştur. İlk olarak hemen kongre ortesinde bir heyetle birlikte zamanın devlet ve hükümet başkanı sayın Cemal Gürsel'i makamında ziyaret etmiş, kendilerine geniş izahat vererek işyerlerinde huzursuzluğun devam ettiğini, işten çıkarılan ve taksikata tâbi tutulan işçilerimizin perişan bir halde cemiyete müşkül bir halde bulunduklarını, bu duruma son verilmesiyle işlerinden atılan arkadaşlarımızın işlerine iadesi, nakledilen arkadaşlarımızın aynı işyerlerine alınmalarını terdâ için gerekenlere emir vermeleri istemiştir, sayın Devlet Başkanı da taleplerimiz hususunda hassasiyetle duracaklarını, alakalılara gereken emri vereceklerini ifade etmişlerdir. İcra Heyetimiz bir müddet bekledikten sonra bir notice çıkmayınca durumu zamanın Başbakan Yardımcısı sayın Fahri Üzdilek'e tekrar arz etmiş, Devlet Başkanımızın vaatlerini, bu işin bekleneceği tahammülü olmadığına hatırlatmış ve alakalılara bu konuda kat'i emrin en kısa zamanda verilmesini istemiştir. Sayın Fahri Üzdilek de Başbakanlık Müsteşarı Hilmi İncesulu'ya emir vererek bütün Bakanlara Devlet Başkanımız ve kendisinin arzularının Türk-İş'in görüşüne uygun olarak, işlerinden ayrılmış sebepler yüzünden çıkarılanların derhal eski işlerine alınmaları şeklinde olmasını belirtmiştir.

Bu ziyaretten sevinçle dönen İcra Heyetimiz yine bir müddet beklemiş, neticenin istenilen şekilde sonuçlanmamasının üzüntüsü içinde o günlerde Konfederasyonumuzu ziyarete gelen sayın Millî Birlik Komitesi üyesi Sami Küçük'e de durumu izah etmiş ve müzaheretlerini rica etmişti. Bununla da kalmayıp Çalışma Bakanı sayın Ahmet Tahtakılıç ziyaret edilmiş, kendilerine de geniş bilgi verilerek, bir kere de Çalışma Bakanlığı yönünden mevzuun ele alınması talep edilerek, kendilerine bu yolda bir de not verilmiştir.

Çalışmalarımız bu şekilde devam etmekteyken Başbakan Yardımcısı Muharrem İhsan Kızıloğlu'ndan yazıyla, Çalışma Bakanı sayın Cahit Talas, Sanayi Bakanı sayın Şahap Kocatopçu, Tekel Bakanı sayın Fethi Aşkın ve Ticaret Bakanı sayın Mehmet Baydur'dan da şifahi olarak yardım ve müzaheretleri rica edilmiş ve Bakanlıklarına bağlı işyerlerinden çıkarılmış işçilerin çok müşkül durumda oldukları, bunların tekrar eski işlerine alınmaları için alâkalılara emir vermeleri talep edilmişti.

Ancak, bütün bu çalışmalara rağmen müsbet sonuç Birinci Koalisyon Hükûmetine kadar alınamamış ve nihayet Bakanlarla Türk-İş temsilcilerinin yaptıkları ilk toplantıda durum enine boyuna müzakere edilerek müsbet sonuca varılmıştır.

Bakanlarla yapılan bu toplantıda Türk-İş konunun kesinlikle halledilmesini talep etmiş, daha önceden alınan bu yoldaki Bakanlar Kurulu prensip kararının aynen uygulanmasını ileri sürmüş ve tesbit ettiği isimleri her Bakana ayrı ayrı takdim ederek bu yolda gayretlerini istemiştir. Neticede aşağıda bir örneğini verdiğimiz genelge ile alâkalı Bakanlıklar teşkilâtlarına talimatlarını vermişlerdir.

5.9.1962

- " 7/2741 Sümerbank Genel Müdürlüğüne
2742 Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.
2743 Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu
2744 T.Selüloz ve Kağıt Fab. İşl.

Hükûmetin ilk günden itibaren siyasi sebeplerle işlerinden uzaklaştırılmış bulunan işçilerin tekrar eski işlerine alınmaları için gerekli teşebbüs ve temennilerde bulunduğu malumdur.

1950 yılından itibaren Genel Müdürlüğünüze bağlı fabrika ve işyerlerinden siyasi sebepler altında işlerinden çıkarıldıkları iddia olunanların isimleri ilişik listede gösterilmiştir.

İşletmeye herhangi bir şekilde zarar edebilecek bir harekette bulunmaları halinde mevzuat hükümleri dairesinde derhal işten uzaklaştırılmaları kayıt ve şartıyla bir defaya mahsus olmak üzere bunların tekrar eski işlerine alınmaları ve eski işlerine alınmalarında çok büyük mahsur görülenlerin en yakın başka bir ünitede iş verilmesi,

Bunlardan işten çıkarılırken aldıkları kıdem tazminatını def'aten iade edecek durumda olmayanların emsali müesseselerde olduğu gibi kıdem tazminatlarının taksitlere bölünmek suretiyle tahsili uygun görülmüştür.

Gereğinin buna göre ifasını ve neticenin bildirilmesini rica ederim.

Fethi Çelikbaş
Sanayi Bakanı"

Aziz Delegeler,

Bakanlıkların teşkilâtına gönderdikleri genelgeler neticesi 27 Mayıs'dan sonra işlerinden çıkarılan arkadaşlarımızın yüzde 99'u işlerine alınmış oldu. Ve Türk-İş'de çabalarının bu şekilde müsbet olarak sonuçlanmasının bahtiyarlığına erişti.

Burada Türk-İş'in bu başarısında büyük emeği geçen sayın Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'e teşekkürü bir borç biliriz.

SOSYAL MESKEN POLİTİKASI VE İŞÇİLERİMİZİN MESKEN DURUMU:

Mesken mevzuu ile ilgili çalışmalarımızın özetine geçmeden önce, bu konuda memleketimizin içinde bulunduğu ortamı kısaca özetlersek işin ciddiyetini daha çok anlamış olacağız.

Memleketimizde işçilerimizin büyük çoğunluğu sıhhi ve fenni bakımdan elverişsiz bir şekilde yapılmış evlerde ve çok sıkışık şartlarda barınmaktadır.

Köylerdeki meskenlerin hemen hepsi yagama şartları bakımından kötü ve sağlığa elverişsiz durumdadır. Şehirlerde ise, her yüz meskenden ancak 41'inin barınma şartları iyidir. Bunlardan 33'ünün şartları orta ve 26'sının kötüdür. Bilhassa büyük şehirlerimizde vatandaşların mesken şartları arasında büyük farklar vardır. Ankara'da her 100 kişinin 45'i, İstanbul'da 21'i, İzmir'de ise 18'i gecekonduarda yaşamaktadırlar. Şehirlerimizdeki meskenlerin %27,4'ünü tek odalı, %36,4'ünü ise 2 odalı evler teşkil etmektedir. Şehirlerdeki ailelerin çoğunluğu bu küçük evlerde sıkışık olarak barınmaktadır.

1960 yılında şehirlerimizde ihtiyacın karşılanması için en az 120 bin mesken yapılması gerekirken ancak 56 bin mesken yapılabilmektedir. Yapılan meskenlerin çoğunluğu pahalı ve lüks binalardır. Meselâ: 1960 yılında Ankara'da ruhsatlı olarak yapılan meskenlerin ortalama büyüklüğü 123 m²'dir. Halbuki aynı yıl Ankara'da yaşayan işçilerin %87'si 50 m² den küçük evlerde oturmakta idi.

Büyük şehirlerde yaşayan işçilerin çoğu, şehir içinde arsa fiyatları çok yüksek olduğu için ve kira vererek iyi şartta binalarda oturacak kadar para kazanamadıklarından şehirlerin her türlü hizmetten mahrum bölgelerinde kanunsuz olarak yapmak zorunda kaldıkları gecekonduarda oturmaktadırlar. Bu konuda hızla büyüyen bir şehir örneği vermek üzere Ankara'da işçilerin meskenleri ile diğer meskenler arasındaki farklar aşağıda gösterilmiştir:

1. Ankara halkının %60'ı kiracıdır, %40'i evsahibidir. Ankara'daki işçilerin %48'i kiracıdır, %52'si evsahibidir.
2. Ankara halkının %52'si sağlam, %14'ü tamir edilebilir, %34'ü tamir edilemeyecek kadar çürük meskenlerde oturmaktadır. Ankara'da işçilerin %15'i sağlam, %16'sı tamir edilebilir, %69'u kötü meskenlerde oturmaktadırlar.
3. Ankara'daki meskenlerin %90'ında elektrik var, %10'unda yoktur. İşçi meskenlerinin %80'inde elektrik var, %20'sinde yoktur.
4. Ankara'daki meskenlerin %24'ünde havagazı var, %76'sında yoktur. İşçi meskenlerinin hiçbirinde havagazı yoktur.
5. Ankara'da meskenlerin %65'inde mutfak vardır. İşçi meskenlerinin %30'unda mutfak vardır.
6. Ankara'da meskenlerin %51'inde banyo vardır. İşçi meskenlerinin %17'sinde banyo vardır.
7. Ankara'daki meskenlerin %72'sinde müstakil helâ var, %28'inde helâ müsterektiler. İşçi meskenlerinin %46'sında müstakil helâ var, %54'ünde helâ müsterektiler.

8. Ankara'daki meskenlerin %60 ında şehir suyu var, %40 ında yoktur. İşçi meskenlerinin %22 sinde şehir suyu var, %78 inde yoktur.

Yukarıda memleketimizin mesken davasını Ankara'yı örnek vermek suretiyle kısaca tesbite çalıştıktan sonra, şimdi devremizde işçi mesken politikası ile alakalı çalışmalarımıza geçebiliriz.

Memleketimizde işçi mesken politikasının İşçi Sigortaları Kurumu marifetiyle yürütüldüğü hepinizin malûmudur. Ancak, İşçi Sigortaları Kurumu aradan çok uzun seneler geçmesine rağmen bu konuyu bir türlü bir plân ve programa bağlayamamıştır. Bugüne kadar yapılan bütün sigorta genel kurullarında konunun ciddiyetle ele alınmasına ve bu yolda birçok teklif ve temenniler yapılmasına rağmen, şu anda dahi müsbet bir gelişme kaydedilememiştir.

Türk-İş bu devrede 12 senedir aksayan bu faaliyetin esaslı bir sisteme bağlanması yolunda büyük bir çaba göstermiştir.

İlk olarak Türkiye'de mevcut bütün işçi yapı kooperatifleri yöneticilerinin katılacağı bir toplantının düzenlenmesini alakalılardan istemiş ve bu toplantı 22.12.1961 Cuma günü saat 10.00 da Ankara'da İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğü konferans salonunda (TÜRKİYE İŞÇİ YAPI KOOPERATİFLERİ KONFERANSI) adı altında toplanmıştır. Bu toplantıya 500 den fazla İşçi Yapı Kooperatifinin başkan ve müdürleriyle Çalışma Bakanlığı, İmar İskân Bakanlığı, İşçi Sigortaları Kurumu temsilcileri katılmışlar, 3 gün devam eden bu toplantıda kooperatiflerin mevcut problemleri görüşülmüş ve istikbalde İşçi Sigortaları Kurumunun takip edeceği mesken politikasının ana hatları tesbit ve tayin edilmiştir. Ancak, aradan uzun bir zaman geçmesine rağmen bu konferansta alınan kararlar tatbik mevkiine konmamış, ancak geçici tedbirlerle bu politikanın yürütülmek istendiği görülmüştür. Türk-İş'in zaman zaman yaptığı ikaz ve tavsiyeler ilgililer tarafından dikkate alınmamış ve böylelikle yukarıda izahına çalıştığımız acıklı manzaranın devamı âdeta teşvik edilmiştir.

Türk-İş, İşçi Sigortaları Kurumunun takip ettiği mesken politikasının sakatlığını ve yapılan tavsiyelere riayet edilmediğini dikkate alarak durumu bir kere de Bakanlarla yaptığı toplantının gündemine almış ve işçi mesken politikası ile alakalı görüşünü enine boyuna bu toplantıda savunarak acil tedbirlerin alınması yolunda birçok tavsiye ve tekliflerde bulunmuştur.

Türk-İş bir taraftan Kurumun işçi mesken politikasına istikamet vermek isterken diğer taraftan 5 yıllık kalkınma plânı içinde işçi meskenlerinin İmar İskân Bakanlığı tarafından yapılmasını öngören teklifle karşılaşmıştır. Bu teklif içinde bulunduğumuz ciddi problemi daha da ağırlaştıracak niteliktedir. Çünkü bu teklife göre İşçi Sigortaları Kurumunun işçi meskenleri için ayırdığı fon doğrudan doğruya İmar İskân Bakanlığına devredilecek ve böylelikle bu fonun kullanılmasında işçilerin söz sahibi olması iſkân haricinde kalacak ve tamamen işçilerin ödedikleri primlerden meydana gelen bu fonla İmar İskân Bakanlığı işçiler dışında bütün toplumun mesken ihtiyacını karşılamaya çalışacaktır. Bu hususta Türk-İş tarafından Bakanlar Kuruluna götürülerek hükümetin böyle bir tasarrufa yetkisi olmadığı belirtilmiş, ancak, işçilerin primlerinden teşekkül etmiş fonlarının yine işçiler için kullanılması lazım geldiği prensibi savunulmuş ve neticede bu tez kabul ettirilmiştir.

Aziz Arkadaşlar,

Şu anda dahi işçi mesken politikasına iyi bir istikamet verilmiş sayılamaz. Ancak, Türk-İş'in bu konuda son olarak yaptığı çalışmalar ümit verici bir gelişme kaydettiğinden bu gelişmeyi devam ettirebildiğimiz müddetçe istikbale güvenle bakabiliriz.

Türk-İş geçmişten aldığı acı tecrübelerden istifade ederek bu konudaki çalışmalarına yeni bir istikamet vermiştir.

Bu çalışmalarda öngörülen husus, işçinin bugünkü ücretiyle ödeyebileceği ucuz ve sıhhi birer mesken yapabilmek için, bugünkü imkanları en iyi şekilde değerlendirmek ve buna göre bir plan ve program yaparak hedefe ulaşmaktır. Bunu temin için de anne makamları ile sıkı bir işbirliği yapmak şart olacaktır. Böyle bir organizasyon ilk olarak Ankara'da yapılmış ve şimdiden bir hayli ilerleme kaydedilmiştir. Bu teşebbüs neticeye ulaştığında aynı şekilde bir işbirliği yapmak suretiyle memleketimizin her tarafında uygulanabilen bir sistem olarak kurulup, böylelikle işçi mesken politikası da tesbit edilen hedefe daha kısa zamanda ulaştırılabilir.

Türk-İş şimdilik Ankara'da uygulanacak bir proje üzerinde çalışmaya başlamıştır.

26.8.1963 günü saat 15.30 da Çalışma Bakanı sayın Dilek Ecevit'in başkanlığında, Ankara Valisi sayın Enver Kuray, Belediye İmar Müdürü sayın Orhan Deniz, İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürü sayın Şükrü Soykan ve yardımcıları sayın Ali İzmir, sayın Bekir Kırış, Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy ve Genel Sekreter Halil Taş'ın iştirakleri ile İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğünde yapılan toplantıda aşağıdaki hususlar kararlaştırılmıştır.

1. Golf Kulübü yanındaki belediyeye ait büyük miktardaki arazi belediye tarafından Kurumumuza devredilecektir.
2. Bu arazide 3000 kadar işçi için daire inşa edilecektir.
3. Arazi sembolik bir ücretle devredilecektir.
4. Hazırlanacak imar planına göre ayrılacak yollar ve diğer anne hizmetleri belediye tarafından yapılacaktır.
5. Anne hizmetleri için sarfedilecek para hesaplanacak ve arazi maliyetine yükletilecektir.
6. Arazi bedeliyle birlikte anne hizmetleri için m² ye isabet edecek maliyet 6 ilâ 10 lira arasında olacaktır.
7. Anne hizmetleri, inşaatla geçilmeyen parselasyon planı gereğince önceden yapılacaktır.
8. Bu suretle daire sahibi olacak her şahsa isabet edecek miktar 1500-2000 lira arasında olacaktır.
9. Siteye yapılacak okul ve kütüphaneyi belediye üzerine almaya taahhüt etmiştir.
10. Site için lüzumlu görülecek mağaza ve dükkanlar kendi mülkleri olarak Kurumumuzca inşa edilecektir.
11. İnşaat Kurum tarafından müteahhide ihale suretiyle yaptırılacaktır.
12. Türk-İş tarafından bir kooperatif teşekkül ettirilecektir. Kooperatif evvelâ Ankara'da faaliyete geçecek, diğer vilayetlerde bunu örnek alacaktır.
13. Kooperatif devamlılık arzedecek, peyderpey üye aldıkça Kuruma bildirecek ve ona göre kredi tahsisi yapılacaktır.
14. İnşaatlar peyderpey bittikçe miracaat sırasına ve kuruma göre sigortalılara tevzi edilecektir.

15. Kooperatife ortak olacak işçinin katlanacağı kûlfet 2500-3000 lira arasında olacaktır.
16. Müşterek kalorifer tesisatı yaptırılacaktır.
17. Daire maliyeti 28000 lirayı aşmayacaktır.
18. Daireler üç tip olarak yaptırılacaktır.
19. Üç tip üzerine projeler Ankara İmar Müdürlüğüne hazırlanacaktır.
20. Değerilen projelerin keşifleri Kurumca hazırlanarak ihaleye çıkarılacaktır.
21. Bloklar asansörsüz dört katlı inşa edilecektir.
22. Dairelerin maliyetini ucuzlatmak maksadıyla çimento, demir, kereste gibi ana malzeme önceden Devlet İşletmelerinden kabilse ucuza sağlanacaktır.
23. Kurulacak kooperatiflerin statüsü yeniden düzenlenecek.

Bu statüde:

- a) Yeşil sahaların korunması,
- b) Tavuk, keçi, inek gibi hayvanların beslenmemesi,
- c) Müşterek masrafların ayda müayyen bir ücret verilerek karşılanması, hususunda hüküm konacaktır.

24. Bu işler realize edildikten sonra Ankara'da başka kooperatiflere mesken kredisi verilmeyecek, müracaat edecekler bu kooperatife üye olarak mesken kredisinden istifade edeceklerdir.

Yukarıda işaret edilen ve çalışmaların ana hatları belirtilen proje, bir hayli geliştirilmiş ve neticede arsa belediyeden alınarak parselasyon işi bitmiş ve arsanın üzerine yaptırılacak 3000 dairelik sitenin mimari projeleri de tekamül ettirilmiştir. Bu hizmetler için bir kuruş dahi ödennemiştir. Böylelikle Türkiye'de ilk defa bütün belediye hizmetleri yapılmış, hatta ağaçlandırma ve çimlendirilmesi dahi tamamlanmış kaloriferli 85 m² lik bir dairenin 30.000, 76 m² lik bir dairenin ise 27.000 liraya malolacağı kat'î hesaplarla ve bu meskenleri yapmaya arzulu olan Emlâk Kredi Bankasının teklifleri ile öğrenilmiştir. Pek yakında arsanın belediye hizmetleri yapılarak inşaatı bahar aylarında başlanacaktır. Bu şekilde anne makamlarıyla yapılan işbirliğinin müsbet sonuçları alınmıştır. Bu projenin bütün yurt çapında uygulanması için gindiden hazırlıklara geçilmiştir. Ayrıca, bu projeye AID Teşkilatının yardım yapacağı da öğrenilmiştir. Şayet AID bu yolda yardıma kesinlikle karar verirse daire maliyetleri daha çok düşecek ve projenin kurul sahası da bir hayli genişleyecektir. Bu anlamdan faydalanmada, asgari ücret civarında çalışanlara öncelik tanınacaktır.

SOSYAL TURİZM:

Türk sendikacılık hareketinin belli başlı hedeflerinden biri de mensuplarının beden ve ruhi sağlığını korumak için senenin müayyen aylarında dinlenmek imkânını sağlaması ve bu dinlenme imkânını en iyi şekilde kıymetlendirme yolunda üyelerine sosyal turizm vasıtasıyla hizmet etmektir.

Batıda işçi teşkilâtları sosyal turizm alanında büyük ilerlemeler kaydetmişlerdir.

Bilindiği gibi Türkiyemiz bulunduğu coğrafi bölge itibarıyla aynı zamanda dört mevsimi birden yaşayan bir memleketidir.

Bundan başka Türkiye geşitli meyva ve sebzeleriyle, emsalsiz ıgme suyu ve kaplıca-larıyla, bol güneş, geniş denizleri, ideal kumsalları, dünyada eşsiz tarihi zenginlikleri ve tabiat harikalarıyla ve halkımızın ananevi misafirperverliği ile dünyanın sayılı memleketleri arasında yer almıştır.

Bir taraftan bu gerçekleri, öte yandan da bugün milyonun üstüne çaktığı ve sanayi hayatı geliştikçe büyük bir hızla daha da artacak olan Türk işçilerinin sosyal ihtiyaçlarını gözönüne alan Türk-İş, sosyal turizmi gerçekleştirmek için harekete geçmiştir.

İlk olarak, Turizm ve Tanıtma Bakanlığında Turizm ve Tanıtma Bakanının başkanlığında Çalışma Bakanı ile İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürünün, Türk-İş yetkililerinin ve Turizm Bakanlığının yetkili uzmanlarının katıldığı bir toplantıda, konuyu ortaya atan Türk-İş devlet temsilcilerinden büyük ilgi ve anlayış görmüş, sosyal turizm hareketlerine en geniş manasıyla yardım yapılacağı vadedilmiştir. Bu toplantı sonunda konunun mütehassıs bir komite tarafından derhal incelenmesi kararlaştırılmış, Turizm ve Tanıtma Bakanlığında 4.9.1963 tarihinde yapılan Mütehas-sıslar Toplantısında Türkiye'de sosyal turizmi gerçekleştirmek ve Türk-İş'in önderlik edeceği bir teşkilâtı kurabilmek amacıyla Çalışma Bakanlığı temsilcisinin başkanlığında toplanacak bir Hukukcular Komitesinin işi incelemesi ve kurulacak teşkilâtın hukukî yönünü tayin etmesi kararlaştırılmıştır.

Adı geçen Hukukcular Komitesi 11.9.1963 tarihinde toplanmış, sosyal turizm teşkilâtının Türk-İş'e bağlı bir müessese olarak kurulmasının mümkün ve bilhassa kanunların sendikalara tanıdığı bazı haklar ve muafiyetler dolayısıyla, daha isabetli olacağını raporunda belirtmiştir.

Hukukcular Komitesi raporu, Mütehasıslar Komisyonunca da uygun görülmüş ve Türk-İş'in teşkilâtı kurmak amacıyla hemen bir statü hazırlanması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı kurulacak sosyal turizm teşkilâtına memleketimizin en uygun yerlerinde devlete ait kumsalların kolaylıkla ve düşük bedelle tahsisine tavassut edeceğini, bu amaçla Bakanlığın turizmi teşvik fonlarından asgarî şartlarla kredi verilebileceğini, sosyal turizm teşkilâtının kuracağı kamp-lar ve moteller için Bakanlık turizm mütehassıslarının yardımlarının da sağlanacağını belirtmiştir.

Bu notice üzerine Türk-İş kendisine bağlı bir kol olarak, kurulacak (Sosyal Turizm Kurumu) nun tüzüğünü hazırlamıştır. Bu tüzük hazırlanırken şu esaslar gözönüne alınmıştır.

1. Sosyal Turizm Teşkilâtı doğrudan doğruya Türk-İş'in bir kolu olacaktır. Devletin, mevcut kanunlar dışında ayrıca bir kontrolü, iştiraki veya murakabesi olmayacaktır.
2. Sosyal Turizm Teşkilâtının meşgul olacağı konunun özelliği dolayısıyla, Türk-İş içinde müstakil bir hüviyeti olacak, ancak Türk-İş'in en yüksek kademe-lerinin kontrolü ve idaresi altında yürütülecektir.
3. Teşkilât hiçbir şekilde devletten malî yardım almayacak, kendi imkânlarıyla ve ilk on sene için uluslararası teşkilâtların malî ve teknik yardımıyla kurulup yürütülecek, 10 cu seneden sonra dış teşkilâtlardan da yardım istenmeyecektir.
4. Milletlerarası Hür Dünya İşçileri Sendikaları Konfederasyonu ile Türk-İş'in dahil bulunduğu diğer milletlerarası teşkilâtlardan da aynı ve nakdî yardım yapıl-ırsa onlar da memnuniyetle kabul edilecektir.
5. Teşkilât, evvelâ Türk işçilerinin boş zamanlarına değerlendirmek ve on-ların memleketi tanınmalarını geşitli işkollarından işçilerle tanışıp kaynaşmalarını, tatillerini çok az bir masrafla ve iyi bir şekilde geçirmelerini temin etmek için kurulmaktadır.

Bunun yanında, tatillerini güzel memleketinizde geçirmek isteyen dost ve müttefik ülkelerden, bilhassa Almanya, Belçika, İsveç, İsrail gibi işçi sosyal turizm büroları kurmuş, olanların işgileri de kurulacak kamplardan, motellerden ve işçi tatil köylerinden faydalanacaklardır. Böylece, Türk işgileri ile dost memleket işgilerinin birbirleriyle kaynaşmaları, birbirlerini yakinen tanımaları mümkün olacak, böylece milletlerarası kader birliğinin sonucu olan dostluk kuvvetlenecektir.

6. Sosyal Turizm Kurumu yalnız kamplar, moteller ve işçi tatil köyleri kurmakla kalmayacak, aynı zamanda memleket içinde turistik geziler de tertipleyecektir. Bu gezilerin bilhassa misafir yabancı işgiler için ilgi çekici ve faydalı olacağı umulmaktadır.

Yukarıda maksat ve hedefleri tesbit edilen ve ana nizamnamesi hazırlanmış bulunan Türk-İş Sosyal Turizm Teşkilâtının kısa bir zaman zarfında faaliyete geçmesi için bütün hazırlıklar bitmek üzeredir. Bu kuruluşun finansmanını karşılayacak uluslararası teşekküller bu konuda istekli görünmektedirler. Memleketimizin turizmine geniş çapta yardımcı olacak bu kuruluşu bütün sendika yöneticilerinin destekleyeceğine inanırken, bu Genel Kuruldan sonra işbaşına gelecek Türk-İş yöneticilerinin konu üzerinde dikkatle durmalarını ve bir hayli ilerleme kaydeden bu kuruluşun neticeye ulaştırılmasını can-ı gönülden temenni ederiz.

BAKANLARLA YAPILAN TOPLANTILAR:

Devrimizde, Türk sendikacılık hareketi bakımından kaydedilen büyük bir gelişme de muhakkak ki muayyen zamanlarda bakanlarla işgilerin birarada ve eşit şartlar altında çalışma hayatını ilgilendiren konuları inceleyerek bir neticeye bağlaması olmuştur.

Türk tarihinde ilk defa olarak işgilerle hükümetin, meselelerini karşı karşıya oturup görüşmeleri bizim için ehemmiyet verici bir olaydır.

Ancak, şurasını ifade etmek isteriz ki, bu müsbet gelişme hükümetin kendi arzusuyla olmamıştır. İlk toplantı yapılmadan aylarca önce hükümetin özel sektör temsilcileriyle yaptığı toplantı Konfederasyonumuz tarafından yakinen izlenmiş ve neticede hükümetin tek taraflı bir tutumu Başbakan nezdinde aşağıdaki mektupla protesto edilmiştir.

"Sayı:1724

Sayın İsmet İnönü
Başbakan
Ankara

20.7.1962

Sanki memleketin halledilecek hiç problemi kalmamış, çalışanlara insan haysiyetine yarayacak bir hayat seviyesi temin edilmiş, memlekette her gün biraz daha artan işsizlik giderilmiş gibi 10 Bakanınızla birlikte işverenlere hesap ve taviz vermek üzere düzenlediğiniz toplantıların üçüncüsünü de yapmış bulunuyorsunuz.

Hükümetin özel sektörle yaptığı toplantılara karşılık zaman zaman işgilerin hakiki temsilcileri sendikalar ve Türk-İş'le toplantılar yapmamış olması işçi çevrelerinde gün geçtikçe geniş ve kötü yankılar yapmaktadır.

Büyük bir gizlilik içinde özel sektörle yapılan toplantıda görüşülen konuların basına intikal edebilen kısmı üzerinde durmak isteriz.

Son yapılan toplantıda yatırım indiriminden, amortisman indiriminden bahsedilmesine karşılık en az geçim indirimi akla bile gelmemiştir. Hükümet bu tutumu ile vergi adaletinden hergün biraz daha uzaklaşarak vergi "ataleti" ne gitmektedir. Vergi kaçakçılığını giderme yolları üzerinde durulmamıştır. Ülkenin parasının birkaç sermayedara bağışlanması ve kalkınma ve işsizliğin giderilmesi ile olan ilişkisini göremiyoruz.

Başka bir örnek de mevcut olan bir Sınai Kalkınma Bankasının islah edilerek ihtiyaca cevap verebilecek bir duruma getirilmesi dururken, yani bir finansman kuruluşuna gidilmesi sebebi anlaşılmamıştır.

Daha sonra özel sektörün "ithalâtı" tamamen devletin elinden almak istediğini görüyoruz. Buna kesin olarak karşıyız. Galıganların hayat şartlarını ağırlaştırmak pahasına birkaç kişinin rahat kaçan sağlanmasına temin edecek pahalı "ithalâtın" sosyal devlet anlayışına karşı olduğu kanısındayız.

Son bir örnek olarak da olumlu bir inceleme yapılmadan birkaç özel çıkarın istediklerini yerine getirmek için kendi kendine sanayi kuruluş yerleri tesbit etmesini anlıyamıyoruz.

Hükümetin işçiye akıl verip, işverenden akıl alması dönemine bir an önce son vermesini istiyoruz.

Saygılarımla
İzmir 17.7.1962

Bu mektup üzerine ilk toplantı 9.8.1962 Perşembe günü saat 15.00 de Sanayi Bakanlığında tertiplenmiştir. İlk toplantıdan bu yana 4 toplantı yapılmıştır. Bu toplantılarda iki geçit konu görüşülmüştür. Bunlardan biri genel işçi meseleleri, diğeri ise Bakanlıkları münferiden ilgilendiren konulardır. Biz burada genel konulardan bugüne kadar halledilmiş olanlarının kısaca özetini vereceğiz. Zaten teşkilatımıza bu toplantıların bütün safahatı zaman zaman intikal ettirilmiştir.

1. Hür sendikacılığın gelişmesi ve itibar görmesi hususunda hükümetin tutumu.

Bakanlarla yapılan her toplantının gündeminde bulunan bu konuda bugüne kadar ilerleri bir mertebe katedilmiştir. Bu toplantılardan sonra hükümet programında yer alan "hür sendikacılığın gelişmesi için gerekli bütün imkânlar sağlanacaktır. Sosyal ve ekonomik meselelerin çözümünde sendikalar devlete yardımcı müesseseler olarak itibar göreceklidir." taahhüdü yer almıştır ve her bakanlık kendi teşkilâtına bu yolda birer genelge göndermiştir. Bu genelgelerden iki tanesi aşağıdadır.

"

T.C.
ÇALIŞMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı: 1559

Ankara 17.7.1962

Genelge No.

7

Hükümet, Anayasa teminatı altında bulunan sendikacılık hürriyetine tam saygı göstermektedir. Yeni hükümet programında bu konuda, "hür sendikacılığın gelişmesi için gerekli bütün imkânlar sağlanacaktır."

"Sosyal ve ekonomik meselelerin çözümünde, sendikalar, devlete yardımcı müesseseler olarak itibar göreceklidir." denmektedir.

Hükümetin bu anlayışına uygun olarak, Bakanlığımız, demokratik düzenin ve demokratik düzen içinde sosyal barışın ve hızlı kalkınmanın zaruri unsurları olan hür işçi ve işveren sendikalarına Anayasa ve kanunlar çerçevesindeki çalışmalarında yardımcı olmayı ödev bilmektedir.

Bakanlığımız, kendi kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı kanunun 1 ci maddesinde belirtilen,

"Çalışma hayatının düzenlenmesi, çalışanların yaşama seviyesinin yükseltilmesi, çalışanlar ile geliştirilenler arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenklendirilmesi, memleketteki çalışma gücünün genel refahını arttıracak surette verimli kılınması, tan çalıştırma ve sosyal güvenin sağlanması" görevlerini yerine getirmeye çalışırken de, geniş ölçüde sendikaların işbirliğine güvenmektedir.

Çalışma Bakanlığının, İşçi Sigortaları Kurumunun ve İş ve İşçi Bulma Kurumunun bütün yurttaki bölge, il ve ilçe kuruluşlarının da, genel olarak işçi ve işveren sendikalarıyla, o arada, kendi bölgelerinde yeni kurulan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Bölge Temsilcilikleriyle münasebetlerini aynı anlayış içinde yürütmelerini ve sendikaların iş meselelerinde herhangi bir şekilde taraf tuttukları sanısını verebilecek davranışlardan dikkatle kaçınmalarını bekler, çalışmalarında başarılar dileyerek sevgilerini sunarım.

Bülent Ecevit
Çalışma Bakanı
İmza

DAĞITIM:

Bakanlık Merkez Teşkilatı
Kurumlar, Yakın ve Orta Doğu
Çalışma Enstitüsü Müdürlüğü
ile Bölge Çalışma Müdürlüklerine

Aslının aynıdır
23 Temmuz 1962
İmza

"Türkiye İşçi Sendikaları
Konfederasyonu Başkanlığına
Selanik Cad. No.6
Ankara

1. 5018 sayılı kanunla teessüs eden ve yeni Anayasamızın "sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler" başlıklı üçüncü bölümüyle teminat altına alınmış bulunan sendikacılık hürriyetine hükümetimiz tan bir saygı göstermektedir. Bu cümleden olmak üzere hükümet programında:

"Hür sendikacılığın gelişmesi için bütün imkânlar sağlanacaktır"

"Sosyal ve ekonomik meselelerin çözümünde sendikalar, devlete yardımcı müesseseler olarak itibar göreceklidir" denilmektedir.

2. Hükümetin bu anlayışına uygun olarak Bakanlığımız demokratik düzenin ve demokratik düzen içinde sosyal dayanışmanın ve hızlı kalkınmanın zaruri unsurları olan Hür İşçi Sendikalarına Anayasa ve kanunlar çerçevesindeki çalışmalarında yardımcı olmayı bir ödev saymaktadır.

3. Bakanlığımız içersindeki gelişme hayatımızın düzenlenmesi, gelişmelerin yaşama seviyesinin yükseltilmesi, gelişmeler ile geliştirilenler arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenklendirilmesi, memleketteki gelişme gücünün genel refahı arttıracak surette verimli kalınması tam gelişme ve sosyal güvenin sağlanması geniş ölçüde sendikalarla işbirliğine bağlıdır. Buna muvazi olarak sendikaların da aynı esaslar dahilinde ahenkli ve anlayışlı şekilde faaliyetlerde bulunarak yardımcı olmaları lazımdır.

4. Sendikalarla münasebetleri müteavi işbu tamimin bütün işyerlerine yayımına alakalı Bakanlıklardan sendikalara yayımına As-İş Federasyonundan rica ederim.

İlhamî Sancar
Millî Savunma Bakanı

DAĞITIM:

Gereği:

G.Kur.Bşk.

K.K.K

Hv.K.K

Dz.K.K

Harita Genel M.

M.S.B İng.Eml-Hnf.Bşk.

As-İş Federasyonu "

Bilgi:

Gelişme Bakanlığına

Türk-İş

Diğer Bakanlıklarda yukardaki genelgelere uygun genelgeler çıkarmış ve sendikalarla münasebetlerde bulunmayı ve onlara Anayasa ve kanunlar çerçevesi içindeki gelişmelerinde yardımcı olmayı telkin etmişlerdir. Ancak, üst kademelerin, iyi niyetine rağmen alt kademelerde bazı idareciler bu genelgelerin maksat ve ruhuna uygun bir tatbikat yapmamaktadırlar. Türk-İş bu husul idarecilerin tutumlarına yakinen izlemekte ve zaman zaman üst makamları ikaz etmektedir.

2. Devlet kesiminde işçilere yapılan sosyal yardımların yeknesak hale getirilmesi

Türk-İş'in bu konudaki görüşü Bakanlarla yapılan birçok toplantılarda anıne boyuna izah edilmiş, bilhassa yeknesak olması lazımi gelen çocuk ve genç yardımının bütün devlet sektöründe uygulanması istenmiştir. Bu talebiniz kısmen kabul edilmiş, Bayındırlık ve Tarım Bakanlığına bağlı işyerlerinde bu yolda münasebet bir gelişme kaydedilmiştir. Önümüzdeki devrede toplu iş sözleşmelerine konan hükümlerle hedefe ulaşılması beklenmektedir.

3. Asgarî ücretler

Raporunuzun ayrı bir bölümünde başla başına izahını yaptığınız ve gelişmelerinizden elde edilen mübâhhas delillerle örneklerini verdiniz bu konuda Bakanlarla yapılan toplantıların büyük bir payı olmuştur. Her toplantıda asgarî ücret konusu anıne boyuna tartışılmış, asgarî ücretlerin hayat pahalılığına hiçbir zaman takip edemediği hiçbir devrede işçinin geçimini sağlamadığı ve nihayet asgarî ücretlerin bugünkü aksak tatbikatı dile getirilmiş ve hükümetin bu yolda daha hassas davranması talep edilmiştir. Neticede asgarî ücret mekanizmasının ıslahı ile genel sahasının genişletilmesi prensibi kabul edilmiştir.

4. İşçi Disiplin Kurullarında sendikaların temsili:

İşyerlerindeki İşçi Disiplin Kurullarında bu kurulların daha etkin kurtarlara varabilmesi için sendika temsilcilerinin de bu kurullara iştiraklerinin tesmini istemiş, teklifin hükümet tarafından da nakul karşılanması üzerine Bakanlardan bir genelge ile teşkilatlarına talimat vermeleri arzu edilmiş ve neticede birçok Bakanlık bu yolda teşkilatlarına gerekli direktif vermişlerdir.

5. Muvakkat İşçiler mevzuu:

Bilindiği gibi senelerdir binlerce işçimiz sosyal güvenlikten yoksun ve İş Kanununun teminatından mahrum olarak muvakkat kaydıyla çalışmakta idiler. Muvakkat işçi mevzuu çalışma hayatımıza 3008 sayılı İş Kanununun 8 ci maddesi ve Borçlar Kanununun 313 cü maddelerinden faydalanılarak girmiştir. Maddizatında gerek 3008 sayılı kanunun, gerekse 813 sayılı Borçlar Kanununun konu ile alakalı maddelerini tetkik edersek, bu maddelere istinaden muvakkat kaydıyla işçi çalıştırılmasının her iki kanunun ruhuna uygun düşmediğini görürüz. 3008 sayılı İş Kanununun 8 ci maddesine göre mahiyetleri itibariyle ancak 30 iş günü devam eden işlere (süreksiz iş), ve bundan fazla süren işlere (sürekli iş) denir. Bu itibarla işin sürekli sayılması, işveren ile işçi arasında yapılan akdin müddetini değil, akdin mevzuunu teşkil eden işin mahiyetine bağlıdır. Konfederasyonumuz bu zaviyede konuyu Bakanlar Kuruluna defalarca götürmüş ve neticede senelerin problemi olarak devam edegelen bu husus lehimize neticeye bağlanmıştır. Her Bakanlık varılan prensip anlaşmasına uygun olarak teşkilatına bir genelge çıkarmış ve mutlak olarak bundan böyle devamlı işlerde muvakkat işçi çalıştırılmamasını emretmiştir. Bu genelgelerden bir tanesi aşağıdadır.

"Sosyal İş: 0434-9/62
Konu: Ücret meseleleri

7 Ağustos 1962

İlgi: 23 Temmuz 1962 gün ve Sosyal İş:0434-9/62 sayılı tamime ek:

Askerî İşyerleri İşçi Sendikaları Federasyonu Başkanlığının 31 Temmuz 1962 tarih ve 680-962 sayılı yazılarından; bazı işveren vekillerimizin ilgi tamime itibar etmedikleri muvakkat işçilerin daimî kadrolara geçirilmesi hususunda kendilerine aynı statüdeki işçilerle ilgili bir emir olmadıkça bunu tatbik edemeyeceklerini bildirdikleri anlaşılmaktadır.

İlgi. tamimde belirtildiği ve hile bir işin sürekli olup olmadığı İş Kanununun 8 ci maddesinde sarahaten derpiş edilmiş bulunmaktadır. Bu kıstasa göre mahiyeti itibariyle ancak 30 iş gününden fazla devam etmeyen işler süreksiz iş olarak kabul edilmektedir. Bu itibarla sürekli sayılması işveren ile işçi arasında yapılan akdin müddetine değil, akdin mevzuunu teşkil eden işin mahiyetine bağlıdır. Böylece; İş Kanununun birinci faslı hükümlerinin tatbiki için şart olarak derpiş edilen sürekli olma vasfı işin mahiyetine matuf olunca akdin tazammun ettiği müddet ne olursa olsun, mahiyeti itibariyle sürekli işlerin dolayısıyla bu gibi işlerde çalıştırılan işçilere ait iş akitlerinin, kanunun bu faslı hükümlerinin tamamen şumulüne girmesi neticesi kendiliğinden tezahür eder.

Muvakkat işçi adıyla alınıp senelerden beri askerî işyerlerimizde istihdam edilen işçilerin sürekli işlerde çalıştırılan işçiler gibi kabul edilmesinin icap ettiği bedihidir. Bu itibarla; muvakkat kaydıyla alınan bu kabil işçilerin; sürekli işlerde çalıştırılanların faydalandıkları kanunî haklardan istifadelerini sağlamak bakımından ilgi. tamime göre hareket edilmesini ve iş akitlerinin feshi halinde ihbar ve kıdem tazminatlarının verilmesini ve bu durumun bütün işyerlerine tamimini arz ve rica ederim.

Dağıtım:
Gereği:
Gn.Kur.Bşk.

K.K.K.
Hv.K.K.
Har.Gn.Md.
M.S.B. İnş.Enl.ve Enf.Bşk.

Bilgi:
As-İş Fed. Bşk.

İnza
İlhami Sancar
Millî Savunma Bakanı

Rosnâ mühür ve imza
Aslının aynıdır
17.8.1962

M.S.B Sosyal İşler Müdürlüğü"

Aziz Delegeler,

Böylelikle senelerden beri iş hayatımızda bilhassa devlet kademinde pro len olarak devam edelmekte olan ve sendikalarımızın büyük zannına olarak işçi arasında huzursuzluk kaynağı olan muvakkat işçilik mevzuu da tarihe karışmış oldu.

6. Tarım işçilerinin kanun himayesi altına alınması:

Çalışan nüfusun çoğunluğu tarım sektöründe olduğu halde bugüne kadar bu sektörde çalışanların gerek sosyal güvenlikleri ve gerekse iktisadî bakımdan kalkınmaları için hükümetler ciddi bir tedbir almamışlardır.

Türk-İş bu devrede tarım sektöründe çalışan işçilerin problemlerine bir an evvel gare bulunması yolunda bütün imkânlarını seferber etmiştir. Ancak memleketimizde iktisadî, siyasi ve sosyal ortam Türk-İş çalışmalarını hedefe ulaştıracak nitelikte olmadığından, pek başarılı bir çalışma devresi geçirmiş sayılamayız. Buna rağmen elimizde bulunan kamui imkânları kullanmak suretiyle az da olsa tarım işçilerinin problemleriyle meşgul olunmuş, bilhassa Devlet Üretme Güçlüklerinde çalışan arkadaşlarımızın şimdiden birçok hakları teminat altına alınmıştır.

Bu haklar, diğer tarım işçilerine de uygulanabileceği için, önümüzdeki çalışma devresinde bize esas olacaktır.

Aziz Arkadaşlar,

Tarım Bakanlığına bağlı Devlet Üretme Güçlüklerinde çalışan arkadaşlarımız, kamui bakımdan imkânsız olan bir iki husus hariç, sınai sektördeki işçilerimizin sahip olduğu haklara bugünden kavuşmuşlardır. Yukarıda işaret ettiğimiz bir iki önemli husus da yeni gündüğümüz düzende Toplu İş Sözleşmelerinde sağlanacağına muhakkak nazarıyla bakılmaktadır.

7. İşçi ateşgeliikleri.

Üzücü bir olay olmakla beraber memleketimizde tam istikdamı gerçekleştiremediğimiz için dışarıya işçi göndermekteyiz. Bütün temennimiz haricinde giden bu zinde ve kalifiye işçilerin memleketimizin iktisadî kalkınmasında kullanılmasıdır. Ancak realiteler bizi bu üzücü durumla karşı karşıya bırakmıştır.

Bu olayın üzücü diğer bir yönü de gönderilen işçilerimizin kendi hallerine bırakılmasıdır. Elçilikler işçilerimizle meşgul olmanakta ve bazı işverenler mahallinde yapılan anlaşmalara aynen tatbik etmemektedirler.

İşte bu sebeple Konfederasyonumuz işçi gönderdiğimiz memleketlerde birer işçi ateşgeliğinin ihdasına istemiş ve komyu müzakere etmek üzere Bakanlarla yapılan toplantının gündemine alınmıştır.

Bakanlarla yapılan ilk toplantıda talebinize karşı sayın çalışma Bakanı Bülent Ecevit aynen aşağıdaki ifadeyi kullanmıştır. (Biz de bunu uygun bulmaktayız. Ancak, kesin bir hal karşını bu seneki bütçede bulamadık. Gelecek yıl bunu ihlive Bakanı Arkadaşının da gösterdiği anlayışla halle çalışacağız. En ilik 4 ateşgeliik açılmasına taraftarız. Bu ateşgeliiklerle birer sendikacı bulurcasında fayda ünit ediyoruz. Bu konuda Dağışları Bakanı ile de bir ön görüşmede onlardan bir kadro ayırmak suretiyle hal karşını aramıza çalıştık.)

Vad edilen bu hususun üzerinden bir buçuk sene geçmesine rağmen ve o günden bu yana harıçteki işçilerimizin sayısı iki misline çıktı. Bu ateşgeliikler kurulmuş ve noticede harıçteki işçilerimiz mukadderatlarıyla başbaşa bırakılmışlardır. Yalnız arkadaşlarımızın mukadderatlarıyla başbaşa bırakılması kendi hak ve menfaatlerinin zayı olmasını intag ettirmemiş, birçok ahvalde memleketimiz aleyhinde üzücü hadiselerle yol açılmıştır.

Bir sene evveline kadar, sayıları 20.000 olan harıçteki işçilerimizin bugün sayıları 40.000 in üzerine çıkmıştır. Hükümet artık bu duruma bigâne kalmamalı, zamanında Türk-İş'in yaptığı teklif mutlaka yerine getirilmelidir.

Bu arada yabancı memleketlerle yapılan anlaşmalar ile gidecek arkadaşlarımızın sosyal güvenlikleri, iş ve ücret emniyetleri bakımından Türk-İş'in mutlaka fikri alınmalıdır. Çünkü ihraç etti imiz lalettayin bir mal değil, insan gücüdür.

8. Radyolarda işçi saati:

Günümüzde radyonun en etkili eğitim vasıtası olduğu şüphesizdir. Bilhassa iktisaden olduğu kadar genel kültür bakımından da geri kalmış memleketlerde radyoların en iyi şekilde kullanılması ve toplum içindeki bütün sınıflara hitap etmesi ve bazı ahvalde de her sınıfın kendi problemleri bakımından özel bir program hazırlanması gerekir. Batıda sendikalar bu modern vasıtadan en iyi şekilde istifade etmektedirler. Dünya sendikalizm hareketlerini yakinen izleyenler görmüşlerdir ki daima yayın yapan, daima konuşan, daima görülen ve daima muhaberetde bulunan sendikaların üyeleri daha fazla anlayışla ve müteşebbistirler. Bu çeyit sendikalar işverenlerle olan münasebetlerinde de daha başarılıdırlar.

Bugün memleketimizde sendikalizm hareketinin ne olduğunu bilen çok azdır. Hatta işverenlerimiz dahi Türk sendikalizminin felsefesini bilmemektedir.

Konfederasyonumuz bir taraftan aylık mecmua neşrederken, diğer taraftan diğer neşriyat ve bültenleriyle kamu oyunu memleketimizdeki sendikal hareketten zamanında haberdar etmeğe ve Türk sendikacılığının görüş ve felsefesini aktarmağa çalışırken diğer taraftan da bu yolda çok daha tesirli ve yapıcı bir vasıta olan radyodan da istifade etmek için hükümete müracaat etmiş ve konuyu Bakanlarla yapılan toplantıda bir kere daha müzakere etmekte fayda görmüştür.

Hükümet, bu talebimizi çok makul ve makbul bir talep olarak kabul ettiği halde, bugüne kadar bu yolda olunlu bir adım atmamıştır. Huzurlarınızda bir kere daha ifade etmekte fayda bulunduğumuz bu konudaki hükümetin anlayış göstereceğini ümit ediyoruz.

9. Çocuk yuvaları ve kreşler:

İş mevzuatımız işyerlerinde kadın işçilerimiz için bir emzirme yeri ve çocukları için de bir kreş açmayı mecburî kıldığı halde bu mecburiyete ancak resmî sektörün ayduğunu görüyoruz. Özel sektörde bu mecburiyete uyan işyeri yok denecek kadar azdır. Durum böyle olmasına rağmen Çalışma Bakanlığı da bu işe bir türlü ciddî olarak eğilmemiştir. Bugün birçok ahvalde çalışanların çocukları sefaletin kucasına terk edilmiş durumdadır. Kanunlarımız birçok ahvalde sosyal problemlerin halli için hükümete ödevler vermiştir. Fakat hükümetlerin alakasızlığı bazı ahvalde facia halini alan bu sosyal problemi halledememiştir.

Konfederasyonumuz bu konuyu da Bakanlarla yapılan toplantıda müzakere etmekte fayda görmüş ve gündemine almıştır. Toplantıda yapılan müzakere sonunda Çalışma Bakanı aşağıdaki ifadeyi ve vadedi yaptığı halde bugüne kadar bu konuda da olunlu bir adım atılamamıştır: (Arkadaşların hakkı vardır, bazı müesseseler buna riayet etmiyor, işyerlerini daha sıkı bir kontrole tabi tutmağa çalışacağım. Bazı müesseseler bunun için yer imkânsızlığını ileri sürerler. Bunu da sanayi bölgesi ile ele alacağız. Ben bu hususta biraz ileri giderek bütün bu müesseselerde bu imkânları sağlamağa çalışmak veya bölgede birkaç fabrika için bir kreş kurmalarını düşünüyorum.)

Bütün temennimiz Çalışma Bakanlığının bu konuda daha hassas davranması kanunun mutlak hükümlerine riayet etmeyen işverenler hakkında daha ciddî tedbirler almasıdır.

10. İş Kanununa tabi olmayan işçilerimizin de 8 saatte fazla çalıştırılmaları:

Bugün iş hayatımızda işçilerimiz iki türlü statüye tabi tutulmak istenmektedir. Bunlardan biri İş Kanununa tabi işçiler, diğeri İş Kanununa tabi olmayıp Emekli Sandığı ile ilgilendirilmiş bulunan işçilerdir. Daha ziyade Emekli Sandığına tabi olarak çalıştırılan ve haddizatında işçi niteliği taşıyan arkadaşlarımız ziyadesiyle istismar edilmektedir. Bunların gerek sosyal güvenlikleri gerek iş emniyetleri ve gerekse çalışma şartları yok denemek kadar azdır. Memleketimizde işçi niteliğini haiz olan bir gurubu ikiye ayırmak gibi sakat ve yanlış tatlakata doğru gidilmiştir. Bu durumun da önlenmesi ve bazı prensip kararları alınması için kamu Bakanlarla yapılan toplantıya getirilmiş, ancak bütün mücadele ve çabalarımıza rağmen bugüne kadar bu yolda müsbet bir ilerleme kaydedilememiştir.

11. İş Mahkemeleri:

Bilindiği gibi memleketimizde iş davaları 2-3 sene gibi uzun bir müddet içinde dahi neticeye bağlanamıyor. Bugün binlerce dava dosyası mahkemelerde sıra beklemektedir. Hala çalışma hayatımıza giren yeni kanunlarla bunların tedtileri daha da yükselecektir. Bu durum işverenler tarafından istismar edilmekte ve bazı ahvalde İş Mahkemelerinin uzamasından cesaret alan işverenler işçilerimizin yüzde yüz haklı olduğu konularda dahi mahkeme yolunu göstermektedirler. Böylelikle işverenler hiddetli olduğu birçok işçi haklarını vermemekte zaten mağdur olan işçilerimizin mağduriyetlerini bir kat daha arttırmaktadırlar.

Konfederasyonumuz bu devrede bu problemin halli için alâkalılara defalarca miracaat etmiş, ikaz etmiş, neticede olumlu bir sonuç alamayınca konuyu bir kere de Bakanlarla yapılan toplantıda müzakere etmek için gündemine almıştır.

Bakanlarla yapılan bu toplantıda durum bir kere daha enine boyuna incelenmiş ve hükümetten yalnız kanunların çıkması değil, bu kanunların aynen uygulanması ve uygulamadığı ahvalde konunun mahkemelere intikalinde en kısa zamanda neticeye bağlanması yolunda kesin tedbirler alınması ve bu yolda İş Mahkemeleri Kanununun tadiliyle hen mahkeme adedinin fazlalastırılması ve hem de en kısa zamanda netice alınması yolunda kanuna kat'î hükümler konulmasını talep etmiştir.

Bakanlar toplantısında bu konu ile alâkalı Adliye Bakanı taleplerimizin haklı ve yerinde olduğunu zaten Bakanlık olarak Türk-İş'in daha önce yaptığı taleplerin dikkate alınarak çalışmalar yapıldığını ifade etmiştir.

Bunun üzerinde Konfederasyonumuz ciddiyetle durmuş ve bundan böyle de duracaktır.

12. İşçi disiplin cezalarının bir defaya mahsus olmak üzere affı:

Bugüne kadar çalışma hayatımızda işverenlerin tek taraflı ve hissî sebeplerle işçilerimize verdikleri disiplin cezaları yüzünden birçok arkadaşlarımız işyerindeki haklarından yoksun bırakılmışlardır.

Bugün 113 sayılı Af Kanunu ile çok daha ağır suçlar hattâ cinayet ve hırsızlık suçları dahi affedilmişken işyerlerinde verilen insibati cezaların kaldırılması bir zaruret halini almıştır. Bu konuda Bakanlar Kuruluna götürülmüş ve neticede bir defaya mahsus bu suçların affedilmesi prensip kararına bağlanmıştır. İlk olarak da Millî Savınna Bakanlığa aşağıdaki genelgesiyle disiplin cezalarına affetmiştir.

"Askerî işyerlerine alınacak işçilerde aranması icap eden vasıfları tadat etmiş bulunan M.S.B İşyerleri İşçi Dahili Taltatnemesinin 8 ci maddesinin 2 fıkrasıyla işe alınabilmeyi (İş Kanununun 14 ü maddesi gereğince ihbar müddetine riayet etmeksizin işyerini terketmiş olmak ve işyerlerinden İş Kanununun 16 ci maddesinin

2 ci fıkrası hükmüne göre, ahlâk ve hüsnüniyet kaidelerine, askerî nizam ve disipli-
ne, aykırı hareketlerinden dolayı, çıkarılmış olmaları) şartına bağlı kılınmıştır.

Bu madde hükmüne göre işyerlerimizden çıkarılan işçiler, bütün işyerlerimize
duyurulmakta ve işyerlerinde tutulan sicillere tescil edilerek bir daha işe alınma-
maktadırlar.

27 Mayıs 1960 inkilâbını müteakıp çıkarılan 113 sayılı Af Kanunu, İş Kanununun
5518 sayılı kanunla maddel 16 cı maddesinin 2 ci fıkrasında sayılan suçlardan
daha ağır larını affa tabi kılma ve bu suçları irtikab edenleri af ederek cemiyete
mal etmiştir.

Af Kanununun şumulüne giren suçlardan en hafifini işleyen ve inzibatî ceza
olarak işyerlerimizden, bir daha alınmamak üzere çıkarılmış bulunan işçilerin
sonelerce ağıakta kalarak işsiz dolaymalarını önlemek ve askerî işyerlerinin hususi-
yetini bilen kalifiye bir işçi olduğu halde işlediği bir kabahat neticesi işyerleri-
mize kabul edilmeyen bu kabil işçilerden faydalanmak ve onları cemiyete maletmek
düşüncesiyle, 15 Şubat 1963 tarihinden önce işledikleri suçları dolayısıyla sicillere
tescil edilmiş bulunan bilumun askerî işçilerin bir defaya mahsus olmak üzere
kayıtlarının terkinin ve bu tescilli işçilerden müracaat etmiş bulunanları, ihtiyaç
olduğu takdirde, Dahilî Talimatnamenin işçi alma usullerini gösteren birinci bölüm
hükümlerine uyularak, işyerlerine kabul edilebileceğinin bütün işyerlerine duyurulmasını
rica ederim."

Bu tatbikatın bütün devlet sektöründe yapılacağına inanmaktayız. Özel sektörde
ise bu hususun toplu iş sözleşmelerine konacak hükümlerde sağlanacağına inanıyoruz.

13. Taşıt Kanunu:

Devlet vasıtalarının hizmet dışında kullanılmamasını temin etmek maksadıyla
27 Mayıs'tan sonra bir kanun çıkartılmıştır. Bu kanunun maksadı devlet vasıtalarının
özel hizmetlerde kullanılmamasını menetmek olmasına rağmen, tatbikatta bu maksat
dışında bazı tasarruflara girilmiştir. Birçok işverenler bu kanunu gerekçe
göstererek senelerden beri kendi vasıtalarıyla taşımakta olan işçileri taşımaya
başlamışlar ve böylelikle arkadaşlarımızın mağduriyetlerine ve sıızlanmalarına vesile
olmuşlardır.

Mer'î bir şart halini alan bu kabil taşımaların Taşıt Kanununu vesile ederek
kaldırılmak istenmesi Konfederasyonumuz tarafından Bakanlar Kuruluna götürülmüş ve
neticede bu talebimizi inkan dahiline koyan bir yönetmeliğin çıkarılması sağlanmıştır.

Aziz Arkadaşlar,

Raporumuzda Bakanlarla yapılan toplantılarda görüşülen her hususun yer alması
inkânsızlığını takdir edersiniz. Bugüne kadar yapılan 4 toplantıda yukarıda izahın
yaptığımız konular dışında ülkenizin ekonomik, sosyal, kültürel problemleri de
görüşülmüş, hükümet ve işçilerle birlikte bu problemlere çareler aranmıştır. Bu
arada, "234 sayılı Kanunun uygulanmasında hizmet akdiyle çalışanlarla, statü huku-
kuna tabi olanların durumu, hafta tatili olan Pazar günlerinde çalışmayı kadın ve
çocukların gece çalışmalarını zorunlu kılan koordinasyon kararlarının kaldırılması,
turizmin gelişmesini önleyen kanunî müeyyidelerin kaldırılması, turizm sanayiinde
çalışan işçilerin meslekî eğitimi, İş ve İşçi Bulma Kurumuna İşçi Sigortaları Kuru-
munca verilen paralar, işlenmemiş bütün ihracatının durdurulması, Sosyal Sigortalar
Kanun tasarısı ve İşçi Sigortaları Kurumunun adının değiştirilmesi konusu, hükümetin
işçi mesken politikası, imar ve inşaat işlerinde çalışan işçilerin durumu ve bu ko-
nuda alınması gerekli tedbirler, işçi eğitimi konusunda hükümetin tutumu, Bölge
Maden Müdürlüklerinin tam teşkilâtli olarak kurulması ve işyerlerindeki bu müdürlük-
ler erine verilmesi, 6309 sayılı Maden Kanunu ile Emniyet Tüzüğü'nün uygulanması,
yeraltında çalışan bütün işçilere ferda gaz maskesi verilmesi ve bu maskelerin
Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna yaptırılması, tasarruf bonolarının ayda bir

verilmesi, Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığının durumu, Polis Vazife ve Selâhiyetleri Kanununun 12 ci maddesinin değiştirilmesi, 7310 sayılı kanunun uygulanması, yâzdelerin garantisi, D.D.Y İşçilerinin ikramiyeleri, şehirlere uzak işyerlerinin de hizmet görebilmeleri için sendikalara kira karşılığı bir yer temini, Harcarah Kanununun uygulanması, mahalle beğkilerinin durumu, kongrelerin tehirinin önlenmesi, İncirlik Hava Alana İşçilerinin alacaklarının tahsili, gelecek yıla kalmış işçi alacakları, eğitim için askere gidenlerin ücretlerinin verilmesi...gibi meseleler ile ilgilidir.

Aziz Arkadaşlar,

Bütün bu konularda uzun görüşmeler sonucu sendika yöneticileri tarafından istenilenlerin çoğu, hükümet üyeleri tarafından kabul edilmiştir. Bu durumu her toplantı sonu hazırlanan ortak bildiriye görmek mümkündür. Bu bildirilerin bir tanesi aşağıdadır.

"Bakanlarla İşçi Sendikaları temsilcileri arasında geçen yıldan beri yapılmakta olan toplantıların 4 cüsü 16 ve 17 Ekim günleri Çalıışma Bakanlığında yapılmıştır.

Bu toplantıya Başbakan Yardımcısı Ferhan Feyzioğlu, Millî Savunma, Adâlet, Maliye, Ticaret, Bayındırlık, Tarım, Gümrük ve Tekel, Senayi ve Çalıışma Bakanları ile bu Bakanlıkların diğer yetkilileri ve Devlet Personel Birliği Başkanı ve uzmanlara, Disiplineri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Turizm ve Tüccarlık Bakanlığı yetkilileri ve Türkiye İşçi Sendikaları confederasyonu Başkanı Seyfi Demirsoy'un başkanlığında 13 kişilik bir sendikacı heyeti katılmıştır.

Gündemdeki bütün maddeler ele alınarak büyük bir kısmında gerekli kararlar alınmış, hazırlığı gerektirenler üzerinde de hazırlıkların en kısa zamanda tamamlanıp gelecek toplantıya getirilmesi karara bağlanmıştır.

Bu arada kamu sektöründe çalışanlardan işçi niteliği taşıyanların daha açık bir şekilde tesbiti ve bunların işçi hakları ile ilgili kanunlar karşısındaki durumlarının daha tatmin edici bir şekilde belirtilerek işçi haklarının ve sosyal güvenlikten gereği gibi istifade ettirilebilmeleri için Devlet Personel Birliği tarafından 23 Ekim Çarşamba günü bir toplantı düzenlenmesine, ilgili Bakanlıklar temsilcileri ile Türk-İş temsilcilerinin katılacakları bu toplantıda kanun değişiklikleri ile sağlanabilecek hususlar tesbit edilerek bu yönde gerekli çalışmalar yapılmasını kanun değişikliğine ihtiyaç göstermeyen hususlarda da gerekli pressio kararlarının alınmasını terin etmek üzere süratle hazırlıkta bulunulmasına karar verilmiştir.

Memleketimizdeki Amerikan Askerî İşçilerinin de gıkan hakları konusunda hak sahibi işçilerin haklarını izlemekte ve sağlanmada karşılaştıkları hukukî güçlüklerin giderilmesi için Birleşik Amerika Hükümeti ile yapılan müzakerelerin son durumu hakkında sendika temsilcilerine bilgi verilmiş ve bu müzakerelerin bütün olan en kısa zamanda Türk işçi haklarının en sağlan bir şekilde korunmasını terin edecek hukukî formüllerin tesbiti sonucunu vereceği izah edilmiştir.

İşçi konutları konusunda devletin sosyal konut politikasını daha etkili kılacak tedbirler alınırken işçi konutları yapımı için İşçi Sigortaları Kurumunda biriken fonların ancak bu maksadla kullanılması üzerinde hükümetin kararlı bulunduğu teyit edilmiştir. İşçi konutları yapımına daha verimli, hız ve süratle kılınmak için gerekli tedbirlere bağvurulması ve bunun için hükümetle sendikaların gerekli işbirliğini yapmaları konusunda görüş birliğine varılmıştır.

İşçi eğitimini daha yeterli kılmak için hükümetin ve iş ve işçi kulma Kurumunun karar ve hazırlıklara toplantıda izah edilmiş ve bu eğitim faaliyetinin bağvurusunda ve verimliliği arttırmada sendikalarla yakın işbirliğinin faydaları üzerinde durularak hükümetin bu husustaki karar ve hazırlıklara hakkında izahat verilmiştir.

Yurt dışındaki işçilerimizin durumuyla ilgili olarak Türk-İş'in görüş ve tavsiyeleri tesbit edilmiş ve hükümetin bu konuda daha geniş faaliyet göstermek üzere aldığı kararlar izah edilmiştir. Bu arada bu maksatla yurt dışındaki işçilerimizle ilgilenmek üzere geniş bir teşkilât kurulması için Çalışma Bakanlığının yaptığı hazırlık izah edilmiştir.

Asgari ücretlerin uygulanmasındaki aksaklıkları giderecek tedbirler üzerinde görüş birliğine varılmış ve tasarısı hazırlanmış bulunan yeni İş Kanunu ile Asgari Ücret Tesbit Mekanizmasına daha verimli bir şekil verilinceye kadar bugünkü sistemin sürdürülmesi ve daha yeterli kılınması için alınabilecek idari tedbirler üzerinde çalışmalar yapılması karara bağlanmıştır.

İşlenmemiş tütün ihracının Türkiye'de daha geniş iş sahası açmak üzere önlenmesi konusunda sendikacıların izahatı dinlenmiş ve Ticaret Bakanlığının bu konuda yeni bir çalışma yapacağı tesbit edilmiştir.

Gördüğümüz yeni çalışma düzeninde Anayasanın ve hükümet programının da gerektirdiği ölçüde sendikalarla daha yakın işbirliği yapılması bakımından hükümetin olumlu davranışının her kademede tatbiki ile ilgili olarak alınacak tedbirler üzerinde görüş birliğine varılmıştır.

Yapı işlerinde yer yer işçi ücretlerinin ödenmesinde görülen eksaklıkların giderilmesi için hükümetin mümkün olan her tedbiri almağa kararlı olduğu tesbit edilmiştir. Gündemdeki diğer konular üzerinde de gerekli kararlar alındıktan sonra bugün saat 13.00 de toplantı dağılmıştır."

ASGARİ ÜCRETLER:

Konfederasyonumuzu bu devrede en çok meşgul eden konulardan biri de muhakkak ki asgari ücretler konusudur. Şu anda bile asgari ücretler halli geçikmiş meselelerimizden biri olarak devam edelmektedir. Her ne kadar bir asgari ücret müessesesi varsa da tatbikatta bu müessese asgari ücretin lafzına ve ruhuna uygun bir şekilde işlemediğinden memleketimizde asgari ücretler fiili ücret haline gelmiştir.

Görüliyor ki, asgari ücret tesbiti mekanizması hedefine ulaşamamıştır. Anayasanın 41 ci maddesinde: "İktisadi ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla göre düzenlenir." demekle, herşeyden önce bir insana insanlık haysiyetine yaraşır bir asgari geçim temin etmenin zarurî olduğu kabul edilmiştir. İş Kanunu madde 32'de bu noktadan hareketle ölenecek işçi ücretlerinin aşağı hadleri mahallî komisyonlarca tesbit olunur der.

Ayrıca, bir de 1951 tarihli Asgari Ücret Yönetmeliği vardır. Burada asgari ücretler "Aynı mahiyetteki işlerde, işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin normal gıda, giyim, yatacak ve aydınlatma gibi zarurî ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olan bir ücrettir." şeklinde tarif edilmiştir. "Gibi" kelimesi tadatın tahdidî olmadığını gösterir. "Normal" kelimesi de, işçiye kıt kanaat ve gayri insani hayat şartlarına tahammüle mecbur edecek bir asgari ücret değil, yaşadığı muhitin kabul eyleniş olduğu normal şartları kapsıyacak bir ücretin tesbiti gerektiğini ifade eder.

Diğer taraftan 5 Yıllık Kalkınma Planımızda da asgari ücretin önemi "Sosyal adalet ilkesine uygun bir asgari ücretin tesbitinden sonra ücret artışı talepleri üretkenliğe artışına bağlanır." demekle asgari ücretin ne yolda tesbit edileceğini belirtmiştir.

Aziz Delegeler,

Üzülerek ifade etmek mecburiyetindeyiz ki, asgari ücret tatbikatı bugüne kadar ne yönetmeliğin ne kanunun, ne planın, ne de Anayasamızın lafzına ve ruhuna uygun

bir gelişme göstermemiştir.

5 Yıllık Kalkınma Planının Dâhilî Kurulunda bir arkadaşımızın ifade ettiği gibi, "Sosyal adaletin yolu, asgarî ücretten geçer." fikrine inanan İera Heyetimiz bu devrede, bu konuda gözlem yaptırarak bir netice alamamakla beraber hiç de küçümsemeyecek bir mesafe katetmiştir. Bunun en bariz deliline üç sene gibi kısa bir zaman âçersinde ücretlerin artışı sayısını gösteren rakamlarla bulabiliriz.

1960 da:

İskolu	Asgarî Ücret	Asgarî Ücretin asgarî haddi
Tekstil	300 Kr. Menya	840 Kr. Adana
Tütün	440 Kr. Trabzon	840 Kr. İstanbul
Maden	300 Kr. Bursa	1000 Kr. Sivas
Madenî esya	300 Kr. Ankara	760 Kr. İstanbul
Ağaç doğrama	200 Kr. Balıkesir	1000 Kr. İzmir
Çimento Tuğla	300 Kr. Ankara	1000 Kr. Sivas
Kağıt	500 Kr. İzmir	800 Kr. İstanbul
İçki sanayii	400 Kr. Eskişehir	840 Kr. İstanbul
Cam sanayii	560 Kr. İstanbul	800 Kr. İstanbul

1963 de:

İskolu	Asgarî Ücret	Artış Nisbeti	Asgarî Ücretin azami haddi	Artış nisbeti
Tekstil	500 Kr. Balıkesir	%66	1200 Kr. İstanbul	%42
Tütün	575 Kr. Balıkesir	%30	1010 Kr. İstanbul	%20
Maden	350 Kr. Balıkesir	%16	1250 Kr. Zonguldak	%25
Madenî esya	750 Kr. Sivas	%150	1250 Kr. İzmir	%64
Ağaç doğrama	400 Kr. Sakarya	%100	1010 Kr. Balıkesir	%1
Çimento Tuğla	450 Kr. Kütahya	%50	1150 Kr. Kocaeli	%15
Kağıt	700 Kr. İzmir	%40	1280 Kr. İstanbul	%60
İçki sanayii	500 Kr. Eskişehir	%25	1080 Kr. Diyarbakır	%20
Cam sanayii	840 Kr. İstanbul	%50	1160 Kr. İstanbul	%40

Mahterem Delegeler,

İera Heyetimiz devresi içinde asgarî ücretlerin yükseltilmesi yolunda gaba göstermekle kalmamış aynı zamanda asgarî ücretlerin tatbik sahasının genişletilmesi yolunda hem teşkilâtına teşvik etmiş ve hem de müdâretî devamlı olarak iktisat etmiştir.

Netice olarak, İera Heyetimiz bu devrede asgarî ücret konusunda enek sarıfetesini ve sarfedilen emüle değerlendirmesini bilmiştir. Bu irada, asgarî ücretlerin 36 işkolunun tamamına kapsaması yolunda Bakanlarla yapılan toplantılarda prensip kararına varılmış, varılan bu kararların bir an evvel tatbik mevkiine konması yolunda mesai sarfetmiş ve bu yolda kısmen de başarıya ulaşmıştır.

TÜRK-İŞ VE REJİM:

Aziz Delegeler,

Demokratik rejimin en azimli savunucusu ve en fedakâr betgisi olan Türk işçisi, 27 Mayıs'tan sonra, sosyal adalet ve hürriyet esaslarına dayanan bir Anayasa'nın hazırlanması ve milletçe benimsenmesi için her türlü gayretini göstermiştir. Bu gayretlerin sonunda, işçilerimizin ve bütün çalışanların sosyal ve ekonomik hak ve hürriyetlerini teminat altına alan anekmekel bir Anayasa hazırlanmış ve milletçe kabul edilmiştir.

Bundan sonraki mesole, Anayasanın tam ve eksiksiz uygulanması suretiyle, kağıt üzerindeki hüddümlerin hayata intikal ettirilmesi idi. Bu bakımdan siyasi partilerimize ve politikacılarımıza büyük sorumluluklar düşüyordu. Partilerin geçmişteki kısır gelişmelerinden kurtularak, yeni düzenin getirdiği sosyal hakları gerçekleştirmeye ve zarurî köklü reformları yapmağa koyulmaları bekleniyordu. Nitekim, politikacılarımız da bu durumun farkına varmış olacaktı ki, parti liderleri zirve toplantıları tertipleyerek belli esaslarda mutabık kaldılar ve 5.9.1961 tarihinde, yani seçimlerden önce, partilerarası bir müşterek beyanname yayınladılar.

Konfederasyon Başkanımızın da müşahit olarak katıldığı zirve toplantısından sonra yayınlanan bir müşterek beyannameyi, her zaman dikkatle ve ibretle okunacak bir vesika olduğu için raporumuza aynen alıyoruz.

"Partilerarası müşterek beyanname

Siyasî hayatımızı verimsiz, zararlı ve hattâ tehlikeli gelişmelerden kurtarmak,

Partilerarası münasebetlerde nodenî ve seviyeli bir ortam yaratmak ve

27 Mayıs ihtilâlinin âsil gayesini teşkil eden Demokratik Hukuk Devleti'nin fiilen gerçekleştirmek için,

Vatansever Türk halkının duygularına ve Türk basınının iyi niyetli temennilerine uygun olarak,

Millî Birlik Komitesinin teşebbüs ve davetiyle toplanan Kuvarlak Masa Altı Kademe Toplantısında Komite üyelerinden müteşekkil Başkanlık Divanınca hazırlanan ve ittifakla kabul edilen gündemin ihtiva ettiği maddeler, partilerimizin Genel Sekreterleri başkanlığındaki yetkili heyetlerin huzurları ile ve anlayış havası içinde müzakere edilmiş ve her konuda tam bir görüş birliği sağlanarak bu müşterek beyannamenin Millî Birlik Komitesi Başkanı sayın Orgeneral Cemal Gürsel'in huzurunda tarafımızdan imzalanmak suretiyle ve bir taahhüt vesikası olarak büyük Türk Milletine ilânı kararlaştırılmıştır.

Hukuk dışı tutum ve davranışlarıyla gayrimeşru bir baskı ve zulüm idaresi haline gelmiş olan bir iktidara karşı,

Türk Milletinden yükselen emre uyarak Millettin direnme hakkını kullanan Türk Silâhlı Kuvvetlerinin,

Hiçbir zümre veya sisâyî teşekkül lehine olmaksızın gerçekleştirmiş bulunduğu 27 Mayıs ihtilâlinin siyasi maksatlarla, her ne surette olursa olsun istismarına müsaade etmiyeceğimizi kesin olarak beyan ve,

Bu ihtilâlin yıktığı ve millî vicdanın mahkûm ettiği Demokrat Parti zihniyetini ve onu temsile veya devam ettirmeye teşebbüs mahiyetindeki her türlü davranışı şiddetle reddederiz.

İhtilâl sonrası şartları içinde mümkün olan en geniş temsil esasına dayanarak teşkil edilen Kurucu Meclisin hazırladığı ve Türk Milletinin tasvip ve kabul ettiği yeni Anayasamıza göre demokratik siyasi hayatımızda görev almış partiler olarak bir bütün halinde Millete malolmuş Atatürk devrimlerini koruyacağız ve devrimler aleyhindeki her türlü davranışların karşısında olacağız.

Anayasamızda teminat altına alınmış bulunan Din ve Vicdan Hürriyetine saygı göstermek başlıca vazifelerimizdendir.

Herhangi bir siyasî partinin Din ve Vâcibân Hürriyetine saygısızlık göster-
ceğine dair veya bu hususta vatandaşları şüphe ve tereddüte sevkedecek mahiyette
olan propagandalar yapmanın,

Herne suretle olursa olsun, dinî uygulamaları istismar etmenin,

Nüfus veya siyasî bağları sağlamak maksadıyla vatandaşlar arasında bölücü ve
ayırıcı beyanlarda ve davranışlarda bulunmanın memleket sevgisi ile bağışlanıya-
cağını ifade ve bu gibi beyan ve davranışlara mücadele etmeneyi taahhüt ederiz.

Türk adaletine inanıyoruz.

Siyasî partiler olarak Yüksek Adalet Divanının vereceği hükümlere tesir edilecek
herhangi bir beyanda bulunmayacağız. Ve hiçbir safhasında bu hükümlerin tartışılma-
sına ve istismarına meydan vermiyeceğiz.

İhtilâlin ilk gününde olduğu gibi, bugün de millî iradeyi tanı olarak tecelli
ettirme azim ve kararını ifade ve teyit eden Millî Birlik Komitesinin ve tarafsız
kârenin eşit şartlar altında serbest ve dürüst seçimleri gerçekleştireceğine inanıyo-
ruz. Anayasanın ve Seçim Kanununun siyasî partilere ve vatandaşlara tanıdığı mesru
ve kanunî itiraz haklarının kullanılmasında tabiidir. Ancak, yapılacak seçimleri
gölgelendirecek ve vatandaşların zihinlerinde şüphe ve tereddüt yaratacak haksız
ve mesnetsiz iddiaların ortaya atılmasını, demokratik ve düzen ve millî huzur
leyhine bir davranış saymaktayız.

Anne hizmetlerinin hortutulan partizan baskı ve müdahalelerden masum tutulmasına
yeni Anayasanın teminat hükümlerine ve müesseselerine göre ilare hayatımızın devar-
lılığının ve tarafsızlığının sağlanmasına partilerimiz vatanî bir vazife olarak
kibul ve taahhüt ederler.

İnsan hak ve hürriyetlerine dayanan Demokratik ve Laik Cumhuriyet ilkelerine
ve devletin ülkesi ve milleti ile bölünmezliği temel hükmüne aykırı olarak aşırı
sol (komünizm) ve aşırı sağ (faşizm) ve her türlü totaliter eğilimlere, şiddetçilik,
ayırıcılık, husumet ve ög alım gibi yıkıcı cereyanlara partilerimiz karşı koya-
caklardır.

Siyasî partilerden birinin, diğerine karşı husumet cephesi teşkiline esas tutan
bir görüşle faaliyet göstermesinin millî birliği zedeleyici, millî huzuru bozucu,
demokratik düzenin yorlaşmasını zorlaştırıcı ve dolayısıyla millî békâmızı tehli-
keye düşürücü neticeler yaratacağı hususunda utubakat halindeyiz.

Partilerin Ocak ve Ocak teşkilâtının yeniden ihya edilme edilmemesinin genel
seçimler sonunda teşekkül edecek Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdir edeceği
bir konu olduğu hususunda görüş birliğine sahibiz.

Orman davasını millî bir dava olarak bütün vatandaşlara benimsenmeyi vazife
sayıyoruz. Ve bu Anayasa ihlâline yol açabilecek her türlü zararlı propagandayı
reddediyoruz.

Millî bir hüviyet almış bulunan dağ politikamızın millî menfaatlerimize zarar
getirebilecek mahiyetteki tartışmalara konu edilmemesi lüzumuna inanırız.

Seçim öncesi ve seçim sonrası siyasî gerginliğin memleket menfaatlerini
zedeleyici bir mahiyet almaması için siyasî partilerin neden ve seviyeli ölçüler
içinde faaliyet göstermeleri ve karşılıklı münasebetlerini halle ve gelecekte
iktidarda ve muhalefette demokratik bir anlayışla müzakerelendi. iraktiklerine inana-
yoruz.

Aziz Milletimize hizmetlerini arzeden sırası teğeddüller olarak bu müsterek beyanname muhtevasının partililerimiz ve vatandaşlarımız tarafından benimsenmesi için bütün gücümüzle çalışacağımıza, millî menfaatlerimizin gerektirdiği bu esasların ihlali teşebbüslerine müsamaha göstermiyeceğimizi beyan ve taahhüt ederiz."

Sevgili Arkadaşlarımız,

Bu partilerarası müsterek beyanname, politikacılarımız tarafından ne yazık ki, mürekkebi kurumadan çok çabuk unutuldu. Politika hayatımıza hepimizin bildiği kısır çekişmeler, incir çekirdeğini doldurmayan sun'î meseleler hakim oldu. Parlamento çalışmalarına geniş ölçüde aksadı. Anayasadan bir kısım için 6 ay, diğerleri için iki yıl müddet tanıdığı temel konuların bir kısmı zamanında çözümlenemedi. Parlamento üyeleri, işsizlik diye bir davamız olduğunu ancak 3 Mayıs 1962 tarihinde çıplak ayaklı işçilerimizin Meclise doğru yaptıkları yürüyüşten sonra hatırladılar. Zaruri reformlara el sürülmedi. Nitekin, son bir konuşmasında, sayın Başbakan dahi, 2 yıldır zaruri reformlardan çoğunun "uyutulduğunu" açıklamak mecburiyetini hissetti.

Demokratik rejimin beşmehâl yaşıatılması zaruretiine inanan Konfederasyonumuz, yeni Anayasadan ruh ve manasına tamamen aykırı düğün bu davranışlar karşısında, ilgilileri sık sık ikaz etmeyi vazife bildi. Siyasi partilere her fırsatta sorumluluklarını hatırlattı ve onlardan Ahayasaya sahip çıkmalarını istedi.

1961 yılı sonunda, yani yeni Parlemeñtonun ilk günlerinde terciplen ve 100.000 den fazla işçinin katıldığı tarihi Sarayhanebaşı Miting, siyasi partilerimizi ve Parlemeñtoyu en vecih ve en vakur şekilde vazifeye davet mitingiydi.

Türk-İş bu ikaz vazifesine, 27 Mayıs'dan itibaren aralıksız devam etti ve parti liderlerine zaman zaman ikaz mektupları gönderdi. Türk-İş, 5.5.1961 de parti başkanlarına yazdığı mektupta, "Türkiye'de gericiliği ortadan kaldıracak, eğitim davasını halledecek, plânlı bir kalkınmayla Türkiye'mizi çağdaş milletlerin seviyesine çıkarmaktan başka arzusu olmayan hükümet ve partilere" olan ihtiyacı belirtmekte ve onları bu yolda hep birlikte çalışmaya davet etmekte idi. Mektup metni şudur:

"Sayın Başkan,

27 Mayıs devriminden bu yana sırası partilerimizin tutumunu yakinen izleyen Konfederasyonumuz, Milletimizin âli menfaatleri bakımından Türk işçileri adına siyasi partileri ikaz etmenin zamanı geldiğine inanmış bulunmaktadır.

İlişik olarak sunduğumuz ve Batı Almanya'daki Metal İşçileri Sendikasının aylık dergisinden tercüme ettiğimiz yazı bu bakımdan çok hayati ve dikkat çekici bir mahiyet arz etmektedir.

Rapor, Milletimiz adına çok acı olmakla beraber, hakikatleri tam ifade etmektedir. Meşhur Atasözümüz, dost acı söyler.

İşte, biz bu rapor münasebetiyle tekrar ediyoruz.

Fedakârlık istenektan korkan, halkı eski alışkanlıklarından ayırmaktan çekinen, kısaca sevinçsiz görünmektense, menleketin yüksek menfaatlerini feda edip, gününü gün edip, ihtiraslarını bir'an evvel gerçekleştirmek, ihtiraslarına vasıl olduktan sonra da yerini sağlamlaştırmaktan başka birşey düşünmeyen iktidarlar tipinden kurtulmak ve ne olursa olsun Türkiye'de gericiliği ortadan kaldıracak, eğitim davasını halledecek ve plânlı bir kalkınmayla Türkiye'mizi çağdaş milletlerin seviyesine çıkarmadan başka arzusu olmayan hükümet ve partilere ihtiyacımız vardır.

Bunun aksine davranışlarda bulunan partilerin ergeç yakıntıya gideceği daha fenası milletimizin kalkınmayı ve millî beraberliği bağarlamayı bu türki nesil ve onların çocuklarına 10 belki 20 sene sonra da etmek temin etme davasına bile halledenemesi demektir. Bu bakımdan bütün partilere ve onların idarecilerine uyar ediyoruz: Oy avcılığından, küçük şahsî menfaat hesaplarından, halka ille de zıvınlı yordumek ısrarından kurtulunuz. . Böyle düşünenlerle mücadele ediniz. Ediniz ki, Türk Ulsu için gerçek aydınlık yolu olan Atatürk'ün yolunda gericilikle hep birlikte savasalım. Eğitim ve plânla kalkınmayı sağlamak için birlikte çalışalım.

Aziz Başkan, partinizin iktidara gelmesi için yapacağınız megru mücadele yanında geyrişte süvari olan bu milletin yararına da bütün hislerinizden saygılarla düşünün ve bizim bu ıgten gelen ikazlarımızın da samimiyetinden güphe etmevin.

Hürmetlerimizle
İcrâ Kurulu"

Huhterem Arkadaşlarımız,

Bu uyarımlar siyasî partileri eski alışkanlıklarından kurtarmaya ne yarar ki yetmedi. Kıymetli zamanlar, kısa Parlamento gekişmeleri ve ciddi fikir ihtilâllarına dayanamayan hükümet buhranları yüzünden ısraf edildi. En buhranlı günlerde dahi, demokratik rejime olan inancını zerrece kaybetmeyen Türk-İş, ikaz vazifesine sabırla devam etti. İlk hükümet buhranı dolayısıyla 11.6.1962 tarihinde, Türk-İş Başbakanı şu muhtırayı verdi, hükümetin bir an önce kurulmasını istedi.

" 1-15 Ekim 1961 seçimlerinden bu yana memleketimizin ekonomik, sosyal, siyasî hareketlerini Türk İşçileri adına, Türkiye İşçi Sendikası ve Konfederasyonu yakinen izlemektedir. Toplumumuzun kısma aşamının felâh-ı zaruret içinde bulundu'nu herkes tarafından bilinmektedir. Ancak, bu felâh-ı zarurete karşı müsbet birgeyilerin yapılacağı hususunda Türk İşçi toplumunda gittikçe gelişen bir gıvr mevcuttur. Türk İşçisi iktisadî hayatın kalfındırılması ve sosyal adaletin gerçekleştirilmesi yolunda hükümetin birşeyler yapmasını beklerken, Parlamentonun boş bir yasama organı olmaktan ileri gidemesi bilhassa siyasî hayatın kimi geçici, kimi bir daha dönmemek üzere ihtilâllarla dolup taşması işçi teşekküllerini ziyadesiyle üzmektedir. Bu durumda Türk İşçileri iktisadî ve sosyal hayatın üstünde demokratik rejimin devamı yolunda gaba göstermekte ve bu yolda acil tedbirler alınması lâzım gelmişine inanmaktadır. Demokratik rejimin kaçınılmaz bir müessesesi olan sendikalar, siyasî partilerinin başta olmak üzere bütün teşekkülleri ve vatandaşları hislerden çok millî hislerle mücehhez hareket etmeyi milletimizin bekası için bir vatan boren bilir.

Buhranların halledilmesi milletimizin iktisaden ve sosyal bakımdan kal ınması, demokratik rejimin devam edeceğine ve buhranlı gıllerin atlatılacağına inanarak istiyoruz.

2- Buhranlı günleri geride bırakarak kabinenin bir an önce teşekkülünde meclis-kotinizin acil meseleleri yanında işçi meselelerinin de şırlatla neticelenmesi yolunda gayretlerinizi bekler, mesailerinizde başarılar dileriz.

Saygılarımızla
Türk-İş
İcrâ Heyeti"

Aziz Delegeler,

Konfederasyonumuz, bir türlü bitmeyen sun'î parti gekişmelerini kargasında, 21 Haziran 1962 tarihinde şu sert ikazı yapmaya kendine vazife bilirdi:

"Sayın Başkan,

Başta zat'ı âlileriniz olmak üzere siyasi partilerinizin bütün kademelerinde mesuliyet alanları üçüncü defa ikaz etmek mecburiyetini duymanın üzüntüsü içindeyiz.

Birinci ikazımızı seçimlerin yaklaştığı 5.5.1961 tarihinde yapmıştık. O günlerde de yine bugünkü gibi memleket meselelerini bir tarafa bırakıp, birbirini yenekle meşguldünüz. Size o zaman şöyle seslenmiştik:

'Fedakarlık istemekten korkan, halkı eski alışkanlıklarından ayarmaktan çekinen, kısaca sevinçsiz görünmekten ise, ülusun yüksek menfaatlerini feda edip, ihtiraslarını bir an evvel gerçekleştirmek ve ihtiraslarına vasıl oldu' tan sonra da yerini sağlamlaştırmaktan başka birşey düşünmeyen iktidarlar tipinden kurtulup ve ne pahasına olursa olsun, Türkiye'de sosyal adaleti sağlayacak, gericiliği ortadan kaldıracak, eğitim davasına halledecek ve planlı bir kalkınma ile Türkiye'mizi çağdaş ulusların seviyesine çıkarmaktan başka arzusu olmayan iktidar ve partilere ihtiyacımız vardır.

Bunun aksine, davranışlarda bulunan partilerin ergoç yakıntıya gideceği daha fenası ulusumuzun kalkınmayı ve birliği, beraberliği bağararak, bugünkü nesil ve onların çocuklarına 10 belki 20 sene sonra da ekme temin etme davasını bile halledenemesi demektir. Bu bakımdan bütün partilere ve onların idarecilerine ihtar ediyoruz: Oy avcılığından, küçük şahsi menfaat hesaplarından ve halka ille de sevinçli görünmek ısrarından kurtulunuz. Ve böyle düşünönlerle mücadele ediniz. Ediniz ki, Türk Uluu için gerçek aydınlık yolu olan Atatürk'ün yolunda gericilikle hep beraber savaşalım. Sosyal adaleti temin, eğitim ve planlı kalkınmayı sağlamak için birlikte çalışalım.'

İkinci ikazımızı, açlığın ve sefaletin Meclis kapısına dayandığı 4 Mayıs 1962 tarihinde işsizlerin yürüyüşü ile alakalı bir bildirimizle yapmıştık. Bu bildirimizde de şöyle diyorduk:

'3 Mayıs 1962 tarihinde Ankara'da yapılan yürüyüş, hükümet programının ilânından bu yana aradan uzun bir zaman geçmesine rağmen, bir çığ gibi büyüyen işsizlik karşısında müsbet tedbirlerin alınmayışı, politikacıların memleketin acı gerçeklerine âdeta sırt çevirerek ufak politika oyunları ile meşgul olmaları karşısında, sefalet ve açlık ârsinde kıvrananların bir tepkisidir.

Bu masum tepkiye karşı alakalıların tutumu, bazı üzücü olaylara sebebiyet vermiştir. Geçmiş idarenin iki sene evvel aynı meydanlarda "hürriyet" diye bağırarak gençliğe karşı kullandığı cıplara, maalesef bugün de, "açız, iş istiyoruz" diye bağırarak işçilerimize karşı kullandırılmış, birçok işçilerimiz nezarete alınmışlardır.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu huzuru hiçbir zaman politikacıların anı dığı manâda anlamamakta, memlekette huzurun, işsizliğin önlenmesi çalışanların sosyal güvenliği, vergi adaleti ve toprak reformu gibi müsbet icraatlarla kabil olacağına inanmaktadır.

Alakalılar şunu iyi bilmelidirler ki çalışanların insan gibi yaşayabilmelerini temin edecek müsbet çalışmalara başlamadıkça, bu kabil tepkiler devam edecektir.'

Bütün bu sarıni ikazlarımıza rağmen, son hadiseler karşısındaki siyasi parti kademelerinde mesuliyet almış insanların tutumu değişmemiş, bilakis millete zulmedercesine milletin derzlerini hal için kendilerine verdiği vazifeyi bir tarafa bırakıp halâ koltuk taksimi, sen ve ben kavgası ve münakaşasıyla meşgul olmaktadır.

Bu milletin hepisi birbirinden acı, hepisi de bir an evvel vapılaması gereken bir yaşıma işleri varken, eski alışkanlıklarından kurtulamazarak bugünkü tutum ve davranışlarının milletin her bir üyesi için daha fazla sefalet ve acı için her gün biraz daha galemlere götürülüşünün adeta farisadine dokunmuşlardır.

Sizlere son defa sesleniyorum: Kısaca zulüm etmekten vazgeçiniz, işbirliği yapın, işbirliğinde pazarlıklarınız toplumun refah ve huzuru için olsun. Sizinle devam ettiğimi takdirde, ulusun sulhu karga mukavemet hakkı olduğunu da unutmayınız.

Türk-İş
İzmir Heyeti"

Sevgili Arkadaşlarımız,

Siyasi hayatınızda bugünkü manzumesi, hepimizin bildiği gibi iş açıcı değildir. Siyasi partilerimiz, yeni Anayasa düzeninin gerektirdiği, hür ve serbest zihniyetle hareket edenlerdir. Bunda, Parlamento'nun belli sosyal grupların, temsilcilerinden teşekkül etmesinin, işçilerimizin Parlamento'da temsil edilmesinin payı büyüktür. Fakat, bütün aksaklıklarına ve sayısız kusurlarına rağmen, demokrasi- nin zamanla gelişiminin icaplarına intibak etmediklerinden ve sosyal sınıflara temsil bakımından dengeye kavuşmadıklarından şüpheleniyoruz.

Biliyoruz ki büyük bir hızla gelişen Türk İşçi Hareketi, kudretini toplumun her kesiminde ve Parlamento'da hissettirerek, memleketimizi gerçek demokrasiye kavuşturacaktır.

Politikacılar değil, kendinize güveniyoruz. Memleketimizin ancak işçile- rinin nasırlı ellerinde yükselineceğine ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşacağını inanıyoruz.

PARLAMENTO ÜYELERİNİN DENEYİMLERİ:

Gerçek demokrasilerinde sendikalar temel sosyal gruplardan biri olarak kabul edilir. Seçimlerde ve kanunların gerçekleştirilmesinde sendikaların arzularına ve taleplerine mutlaka yer verilir. Bugüne kadar Batıda sendikalar hakiki fonksiyonlarını ifa edip temsil ettikleri toplumun iktisadi ve sosyal bakımdan kalkınmalarına sağla- mışlar bunda sepiyetleri yolun büyük etkeni vardır. Bu yol Parlamento üyelerini denetleme ve bu denetleme sonucu üyelerin işçi keselerlerine karşı tutum ve davranış- larını işçilere duyurabilme şeklinde ifade edilebilir.

Şey de olsa memleketimizde de bu yola bağvrmanın zamanı gelmiştir.

Türk-İş hiçbir parti farkı gözetmeksizin, bütün Senatör ve Milletvekilleri için illere göre tablolara düzenlendi, bunların böyle Parlamento üyelerinin işçi komu- larındaki tutumlarının yakından izleneye karar vermiştir. Bu karar gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinde işçi keselerleri ile ilgili konularda, bilhassa Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu, Sendikalar Kanunu, İş Kanunu, Sigorta Kanunu, Tarım İş Kanunu, Deniz İş Kanunu, İşsizlik Sigortası, Toprak Reformu, Vergi Reformları ile Sosyal ve İktisadi Planlama Kanunu tasarıları ve tekliflerinin görüşülmesi sıra- sında parti farkı gözetmeksizin senatör ve milletvekillerinin bu kanunlara karşı davranışları, bu kanunların lehinde ve aleyhinde nasıl oy kullandıkları tek tek tesbit edilecektir.

Parlamento tutanaklarının incelenmesi yanında, Türk-İş İktisadi Büroları yetki- lileri tarafından izlenecek olan Parlamento görüşmeleri sonucu elde edilen notlar bastırılmış olan listelere işlenecektir. İşçi hakları ile ilgili belli başlı 10 konadaki davranış teker teker senatör ve milletvekillerinin işçi komularına verdik- leri önemli ortaya çıkaracaktır.

Türk-İş sendikilik olma edeceği sonuçları peyderpey bültenlerinde açıklayacak, bilâhare genel seçimler arifesinde de, her senatör ve milletvekilleri için davranışını ayrı ayrı gösterir listeleri üye sendikalar kanalıyla işçiler ve çiftçilerine ulaştıracaktır.

Aziz Arkadaşlar,

Bütün ülkelerinde de örnekleri görülen bu demokratik denetleme sürecinde seçim sandıklarının başına giden işçiler kendi mesleklerine ilgili istemeyen parlamento üyelerine oy vermeyecekler ve böylelikle kendi davalarına yakınlık istemeyen senatör ve milletvekilleri için seçilme şansları bir hayli azalacaktır.

Türk-İş'in seçtiği demokratik denetlemenin daha şiddetli etkilere ulaşmışlığı, B. sistemin ilerde de şiddetli gibi hislerden uzak ve parti tarfı gözetkisiz bir olumlu bir şekilde geliştirilmesi problemlerimizin çözümü bakımından büyük bir değer taşımaktadır.

(31 ARALIK 1961) TARİHİ SARAYHANEBASI MİTINGİ:

1961 yılının Aralık ayında Birinci Kölişyon Hükümetinin programı açıklanmış fakat işçileri ilgilendiren konular açıklikle yer almadığı. Başta Türk-İş olmak üzere yurdumuzdaki bütün işçi teşekkülleri bu davranış karşısında faaliyetlere geçtiler. Kamaçyunda işçilerin hak ve menfaatleri konusunda mevcut bir çalışma yapmak zorunluluğu kendisini hissettirmeye başlamıştı. Türk-İş'in üyesi İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin İdare Heyeti 1.12.1961 tarihinde yaptığı toplantıda bir açık hava mitingi yapılmasına karar vermiş ve verdiği kararla 4 Aralık 1961 tarihinde 435 sayılı yasalarıyla Türk-İş'e dayanarak düzenlenen mitingin Türk-İş ve üye teşekküller tarafından desteklenmesi istemiştir. Bu miting kararından sonra meydana gelen gelişmeler miting yeri konusunda askerî valî ile olan anlaşmazlıklar hakkında geniş bilgi verilmesi kanatlarımızı genişletmiştir. Türk-İş İdare Heyeti miting yapılabilmesi için Bakanlarla gereken temasların zamanında yapılması, istin verilmesi konularında şiddetli bir yorucu bir mesai sarfetmiş ve neticede mitingin zamanında ve başarıyla bir şekilde yapılmasına sağlamıştır. 31 Aralık 1961 tarihinde yapılan tarihi Sarayhanebası Mitingi Türkiye'de işçilerin kendi hakları, kendi menfaatleri için el ile, gönül birliği halinde bağardıkları ilk ciddi davranış diye vasıflandırılabilir. Bu mitingde grev, toplu sözleşme hakları ile ilgili olarak Türk işçilerinin görüşü kama oyuna açıklanmıştır. Miting gerek yurdumuzda gerekse yurt dışında geniş yankılar yapmış ve çok kesif bir işçi topluluğunun katıldığı bir miting, en gıkarları hesabına kargusalıklar çıkmasına miting in haliseli yeganesini isteyenler hayal kırıklığına uğramışlardır. Mitingin yönetiminde ve denetiminde bizzat Türk-İş Başkanı Demirey yakından ilgilennmiş; mitingde Türk-İş'in birliğini belirten bir konuşma da yapılmıştır. Türk-İş İdare Heyeti 20 Aralık 1961 m. ve 1994/34 sayılı bu tarihi yazısı ile bütün işçi teşekküllerinin mitingi desteklenmesini istemiştir:

Teşkilâta

"Türk sosyal nevwurstanın, sendikacılık hareketlerine muvafık olarak geliştiği hepimizin malûmudur.

Sendikalarımızın 1947 den bu yana yaptıkları uzusli ve şiddetli mücadelelerin neticesi sendelerdir özlediklerimiz Toplu Sözleşme ve Grev hakkı devletin vassıflara arasına Sosyal Vassını da ithal eden yeni Anayasamızla teminat altına alınmış ve İkinci Cumhuriyetimizin ilk hükümet programında da bu mevzu yer verilmiştir.

Ancak, bugüne kadar bütün siyasî partilerin bu mevzu programlarında geniş yer vermeleri ve seçim propagandalarında sosyal nevwursta da bu barbirleriyle yarış etmelerine rağmen, tathikatta hiçbir ilerleme görülmüştüğü gibi, zaman zaman parti ileri gelenlerinin programları ve seçim konuşmalarıyla tatan tatan zat beyanda bulunmaları aselle müşahade edilmektedir.

Göçmekteki ve teerrübler sendikalarımıza bu mevzuda daha hassas davranmaya mecbur etmiştir.

Artık Türk işçisinin aldatılmağa tahammülü olmadığına, haksızlık ve sığası şartlarının bu mevzudaki görüşlerini daha net ve kat'iyetle açıklanmalarını talep ve Türk işçisinin ne istediğini bilir milliyetçi ve gururlu bir toplum olduğunu bir kere daha ispat etmek amacıyla İstanbul İşçi Sendikaları Birliği 31.12.1961 tarihinde bir açık hava mitingi yapılmasına karar vermiştir.

Bütün İstanbul işçisinin katılacağı bu mitingde yurdumuzun dört bucağında bulunan işçilerimizin de temsilci bulundurmaları ve mitinge katılacakları ile katılacaklarını telling İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine bildirmeleri,

Gaye ve mânâsı çok büyük olan bu mitinge katılmaları iftirden olmayan sendikalar da bu mevzudaki hassasiyet ve azimlerini münâsip vasıtalarla İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine duyurmalarına rica eder, başarılar dileriz.

Saygılarımızla

Seydi Demirsoy
Başkan

Halil Tunç
Genel Sekreter "

31 Aralık mitingi yurdumuzun sosyal hayatındaki köklü değişikliklerin heybetli bir tezahürü olarak telâkki edilebilir ve bu mitingdeki valur davranışların daha geniş şartlar ve menfaatler alınması yolunda kamu oyunun işçi lehine gelişmesini sağladığı iddia edilebilir.

22 ARALIK 1962 MİTINGİ:

1 Ekim 1962 tarihinden 10 Ekim 1962 tarihine kadar uzun ve yorucu bir çalışma yapan Türk-İş Yönetim Kurulu bu toplantılar sırasında Bakanlar Kurulu tarafından Millet Meclisine sevk edilen Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu ile yeni Sendikalar Kanununu ve diğer sosyal kanunları ciddi bir tetkik sürecinden geçiriyor, bir taraftan da Türkiye'deki işçi toplumunun hak ve menfaatlerinin en iyi bir şekilde korunabilmesi için gereken tedbirlerin alınmasını zorunlu görüyor. Yönetim Kurulumuz, yurdumuzun o tarihte içinde bulunduğu şartları halk emkânında yalnız anlamalara sobebiyet verebilecek bir takım olaylara ve bir takım davranışlara objektif bir görüşle tartıyordu. Verdiği sonuç gerek yurdumuzun gerekse ulusumuzun ciddi tehlikelerin beklediği noktasındaydı. Türk-İş'in sorumluluk taşıyan bütün yöneticileri oy birliği ile verdikleri kararda hür sendikaların, hür işçilerin ancak demokratik nizam içersinde demokrasi ilkesine inanan bir idarede var olabileceğine isaretle, Türkiye'de o tarihte demokratik nizam karga davranışların olduğu kanaatiyle bu davranışların tel'in ve takbih edilme siyasetini hususunu kararlaştırdılar. Türk-İş'in karara bir kasıtlı görevleri telâğlandırdı, Sakat büyük halk çoğunluğunda, Parlamento'da basınımızın bir iki istisnasıyla büyük çoğunluğunda geniş bir tasviple karşılandı. Türk-İş Yönetim Kurulu çalışmalarının sonunda yayınladığı bildiride demokrasiye kararlı davranışların ve konuların tel'in edileceği bir miting yapılmasına kararlaştırdığını kamu oyuna açıkladı. Bu bildiride Türk ordusundan başka ordu tanımadığı, Parlamento'su, Üniversite'si, basını, gençliği, sendikaları ve vazgeçilmez diğer misle soselleriyle demokratik nizamın savunucusu olacağımız ifade edilmekteydi.

22 Aralık 1962 tarihinde Ankara'daki Tandoğan Meydanında yapılan bu ikinci ve tarihi miting münasebetiyle basına verilen geçitli bildirilerde Türk-İş'in görüşleri net ve açık ifadelerle kamu oyuna açıklanıyor ve birtakım mahutlara en güzel cevap veriliyordu.

İşte Türk Anayasası sayesinde insanın yagana haddine temin olan ve bu haddi gereğinde kanla, canla koruyacağına andıçan Türk işçisi 24 Temmuz 1963 de birinci bayramına büyük bir heyecanla kutlanmıştır.

Türk işçisinin millî bayramı 24 Temmuz 1963 günü yurdun her tarafında toplanan işçiler ve sendika yöneticileri tarafından kutlanmıştır.

Bayramı kutlamak için yapılan törenlerin en büyüğü Ankara'da İşçi Şartalarına Kurum toplantı salonunda düzenlenmiştir. Bu törene Başbakan İsmet İnönü, Başbakan Yardımcıları Ekrem Alican ve T. rhan Feyzioğlu, Çalışın Bakanı Bülent Beşvit, Millî Eğitim Bakanı İbrahim Çiğdem, Da Ğışları Bakanı Feridun Cemal Erkin, Tabii Sanaatörler, milletvekilleri, kordiplomatik ve sayası bine yaklaşık sendika yöneticisi ve Türk basını adına birgök gazeteci katılmıştır.

Tören yurdun her bölgesinde yaklaşıkla beraber Türk-İş Bölge Temsilciliklerini merkezlerinin bulunduğu illerde güt parlar olmuştur. Yapılan bu törenlerin bütün safahatı teşkilâtımıza özel bir bültenle bildirildiğinden burada tefferuatına dırmıyoruz.

Törenler sonunda Anayasa teminatı altındaki haklarının düzenlenmesiyle ilgili kanunların yürürlüğe girişini kutlayan yizbinlerce Türk işçisi ağı'daki millî anda işerek törene son vermişlerdir.

"Tarihî boyunca her ve bağımsız yagana bir milletin insan haddine, demokrasi ve sosyal adalet ilkelerine, Atatürk idallerine, fakirlik ve açlığın barış ve ilerlemenin başlıca engeli olduğuna inanan evlâtları, biz Türk işçileri, Anayasa ve idarısını nereden gelirse gelsin, her türlü yıkıcı hareketlere karşı korumak u'runa hiçbir fedakarlıktan çekinmeyeceğimize andıçoriz."

Aziz Arkadaşlar,

Aramızda Türk-İş'in ilân ettiği bu bayram gününü bir matem gün olarak kabul eden bazı yöneticiler çıktı. Bunun takdirini ve hükmünü sizlere bur da yazdık. Malnız, bur da sizlerin huzurunda bu görüşte olan arkadaşlara bir evlilik var: Biz, neden İşçi Bayramı, onlar ise, neden matem günü olduğunu huzurunda bulundukları ifade etsinler. Biz, raporumuzun bu haklarla alakalı bölükünde bu hususu yet de kadar açıkladığ, işep ederse takdir şaha tefferuatlı olarak açıklanmaya hazırız. Böyle bir teklif dışımızdan gelseydi onlara bir istismar vasıtası ellerinden alınıp, heyecan ve telaşlara onun içindirdir der geçiverirdik. Fakat Türk sendikacılık hareketinin içinden böyle bir matem günü, matem günü olarak değerlendirilmesi bizi yaraladı.

Kim ne derse desin tarih bunu böyle yazacak, babalar evlâtlarına 24 Temmuz gününde böyle anlatacaklardır. Millî güvenliğimizin temel direği olan ekonomimizde ve tarım alanında galeğan milyonlarca Türk işçisinin bayramı, buğaktan buğaya millî bayram niteliği alacak ve bu niteliğini devam ettirecektir. Her yıl 24 Temmuz tarihinde yurdun dört bir yanında törenler düzenlenecek, resmî toplantılar yapılacak, işçiler Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, demokratik direği olan idareselerinin banisi Büyük Atatürk'ün yattığı kutsal yeri veya anıtlarına ziyaret edecekler ve her işçi o gün Türk işçisinin millî andına işecek ve bu andı andık kalacaktır.

KALKINMA PLANI VE TÜRK-İŞ:

İktisadî ve sosyal kalkınmanın bir plan gereğesi içinde yürütülmeli olduğunun en büyük sevinci duyan halkın ki, işçilerinin olmuştur. Bu, yurdun her tarafında bir kalkınma planının idarî planı işçilerinin iktisadî ilerlemesidir. Bu sebeple, Anayasamızın 129 cu maddesinde yer alan "İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma planı yapılır. Kalkınma bu plan gereğesi yapılır. Devlet Planlama Teşkilâtının kurulması ve görevleri, planın hazırlanması, yürütülmesi konularında,

İşte Türk Anayasası sa sayısında insanca yaşamı bildiğini temin eden ve bu halden yere'inde kanla, canla koruyacağına andıgı Türk işçisi 24 Temmuz 1963 de birinci Bayramına büyük bir heyecanla kutlanmıştır.

Türk işçisinin millî bayramı 24 Temmuz 1963 günü yurdun her tarafında toplanan işçiler ve sendika yöneticileri tarafından kutlanmıştır.

Bayramı kutlamak için yapılan törenlerin en büyüğü Ankara'da İşçi Stajertaları Kurumu toplantı salonunda düzenlenmiştir. Bu törene Başbakan İsmet İnönü, Başbakan Yardımcıları Ekrem Alican ve T. Rıhan Feyzioğlu, Çalıışma Bakanı Hilmi Bozvit, Millî Eğitim Bakanı İbrahim Ökten, Da'ışleri Bakanı Feridun Cevat Erkin, Tebîî Şifacılar, milletvekilleri, kardioplastik ve sayası bine yaklağık sendika yöneticisi ve Türk basını adına birçok gazeteci katılmıştır.

Tören yurdun her bölgesinde yapılmakla beraber Türk-İş Bölge temsilcilikleri merkezlerinin bulunduğu illerde çok parlak olmuştur. Yapılan bu törenlerin bütün safahatı teşkilâtımıza özel bir bültenle bildirildiğinden burada teferruatına ihtiyacımız yoktur.

Törenler sonunda Anayasa teminatı altındaki haklarının düzenlenmesiyle ilgili konuların yürürlüğe girişini kutlayan yüzbinlerce Türk işçisi ağı'ındaki millî andı işçerik törene son vermişlerdir.

"Tarihî boyunca hür ve bağımsız yaşamış bir milletin insan haklarına, demokrasi ve sosyal adalet ilkelerine, Atatürk ilkallerine, fakirlik ve sefaletin barış ve huzurkenin başlıca engeli oldu'una inanan evlâtları, biz Türk işçileri, Anayasa rejimini nereden gelirse gelsin, her türlü yakıcı hareketlere karşı korumak uğrunda hiçbir fedakarlıktan çekinmeyeceğimize andıgırız."

Aziz Arkadaşlar,

Aramızda Türk-İş'in ilân ettiği bu bayram gününü bir matem günü olarak kabul eden bazı yöneticiler çıktı. Bunun takdirini ve hükmünü sizlere bırakıyorum. Malum, burada sizlerin huzurunuzda bu görüşte olan arkadaşlara bir sualname vardı: Biz, neden İşçi Bayramı, onlar ise, neden matem günü olduğunu huzurunuzda konuşurlar ifade etsinler. Siz, raporunuzun bu haklarla alakalı bölükünde bu hususu yetki kâğıdı açıkladık, işçi ederse telim daha teferruatlı olarak açıklanmaya hazırız. Böyle bir teklif dağımızdan gelseydi onlara bir istisna vasıtası ellerinden almalı, heyecan ve telaşlara bunun içindir der geçiverirdik. Fakat Türk sendikacılık hareketinin içinden böyle bir matem günü, matem günü olarak değerlendirilmesi bizi yaralamaz.

Kim ne derse desin tarih bunu böyle yazacak, babalar evlâtlarına 24 Temmuz gününü böyle anlatacaklardır. Millî güvenliği için terakki eden ekonomimizde ve tarım alanında galeyan milyonlerce Türk işçisinin bayramı, kışkırtan kargaşa millî bayram niteliği alacak ve bu niteliğini devam ettirecektir. Her yıl 24 Temmuz tarihinde yurdun dört bir yanında törenler düzenlenecek, resmi töğitler yapılacaktır, işçiler Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, demokratik direği olan sınıssıcelerin banisi büyük Atatürk'ün yattığı kutsal yeri veya anıtlarına ziyaret edecekler ve her işçi o gün Türk işçisinin millî andına işecek ve bu anda sadık kalacaktır.

KALKINMA PLANI VE TÜRK-İŞ:

İktisadî ve sosyal kalkınmanın bir plan gereğesi içinde yürütülmeliğinden en büyük sevinci duyan halkın ki, işçilerinin dağıdır. İlk, evlene kadar geçen hadiseler, planlar bir kalkınmanın adımlarını işçilerindele çektiğini göstermiştir. Bu sebeple, Anayasamızın 129 maddesinde yer alan "İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma plana bağlanır. Kalkınma bu plana göre yapılır. Devlet Planlama Teşkilâtının kurulması ve görevleri, planın hazırlanmasında, yürürlüğe konulmasında,

uygulanmasında ve deştirilme inde ösütilecek esaslar ve plânın bütünlüğünü bozacak deştirikliklerin önlenmesini sağılayacak tedbirler özel kanunla düzenlenir." hükmü, Türk işçisinin tam desteğini kazanmıştır.

Plânla kalkınmanın Türk işçisi bakımından ortaya çıkardığı temel mesele Kalkınma Plânının, Anayasanın sosyal ve ekonomik haklar bölümünde yer alan hükümlerin ruh ve maksadına uygun şekilde hazırlanması idi. Anayasamız, 41. maddesiyle, "İktisadî ve sosyal hayat, adalet, tam galıma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yarasır bir yaşayış seviyesi sağılanması amacına öre düzenlenir." diyerek, Kalkınma Plânında hakim olmasi gereken temel ilkeleri açıklamıştır.

Görülüyor ki, Kalkınma Plânının hedefi, sadece istihsalî arttırmak değil, aynı zamanda işsizliği kaldırmak ve "herkes için insanlık haysiyetine yarasır bir yaşayış seviyesi" sağılanaktır. Başka bir deyişle, sosyal adalet ve kalkınma, plânın birbirinden ayrılması mümkün olmayan iki temel unsurudur.

Türk-İş, sosyal adalet ve kalkınmayı, birbirine zıt unsurların değil gösteren görüşlerin şiddetle karşısına galması ve sosyal adalet içinde hızlı kalkınmanın en hararetli savunucusu olmuştur. Ancak, Anayasada yer alan bu ilkelerin, Kalkınma Plânına tarannen hakim olduğu, söylenemez. Kalkınma Plânı sosyal adalet ilkesinin feda edilmesi pehasına kalkınma isteyen zümrelerin taleplerine karşı fedakar tavırlar sergilemiştir. Türk-İş bu zihniyetle mücadeleye girişmiş ve siyasi iktidarı devamlı şekilde iktidarı kendine vazife bilmiştir.

Böylece, Plânın hazırlanış safhasında yalnız işverenlerin fikrinin alınması ve uzmanlardan geçip, hükümet seviyesine gelen plânın, işverenlerin incelemesine verilmesi karşısında Türk-İş durumu Başbakan nezdinde protesto etmiş ve bu protesto neticesi plân üzerinde Türk-İş'in fikri alınmaya bağlanmıştır. Türk-İş Başbakan bu mevzu ile ilgili aşağıdaki mektubu göndermiştir.

"Sayı:1/23

20.7.1963

Savin İsmet İnönü
Başbakan
Ankara

Hedefi ve uygulanış tarzı hakkında henüz hiçbir bilgiliz olmayan Devlet Plânlama Teşkilâtının hazırladığı 5 yıllık Kalkınma Plânının uzmanlarda hükümet seviyesine gelmişken, büyük sermayecilerin başkaca üzerine son dakikada, işverenlerin incelemesine verildiğini öğrendik ile şaşkınlık buluyoruz.

Hazırlığa bitip, karara bağlanırken tek tarafia öyle bir inceleme yoluna girmesinin hukuka ve idare anlayışına ne derece uygun düştüğünü hususunda karar veremeyi kamu oyuna bırakıyoruz.

Millî bir plânlama hiçbir zaman amiryan bir zümrenin galmasını hedef tutmaz. Hale bu zümrenin etkisi altında yürüyecek plâna da, plân denemez.

Hakikî plânlama ülkeli imkânların, toplum refahının arttırılmasında en az işçilerle kullanılmasını temin etmek için uygulanan sistematik hareket şeklindedir.

Bizin üzerinde durduğumuz nokta Kalkınma Plânının işverenlerce incelenmesinde sakınca görmeyen hükümetin, Plânın gerçekleştirilmesinde temel yaktı taşıyacak Türk işçilerini unutmasıdır.

Plân, ancak ve ancak Türk işçisinin emeli ile başarıya ulaır. Bunun için, plân üstüne ilk söz söylemek Türk işçisinin hakkıdır. Hükümet, Kalkınma Plânına öncelikle Türk işçisinin hakikî temsileileri senatörcülerin incelemesine sunmak, onun görüşlerini dikkatle gözümünde tutmak mecburiyetini duyar.

Hükümet, şunu iyi bilmelidir ki, sendikaların fikri alınmadan ve onların desteğinden yoksun bir plan yürütülemez ve yürütülecektir.

Hükümetin, Türk işçisini ve dolayısıyla onların temsilcileri sendikaları kışkırtan eğitime aykırı tutumunu azaltıyarak karşıladığını ve bunun en kısa zamanda düzeltilmesini işçilerinin en doğal hakkı olarak beklendiğini bildiririz.

Saygılarımla
Türk-İş
İzmir Şubesi

Yukarıda da işaret edildiği gibi, bu mektubun sonra, Denizli Kuruluna Türk-İş davet edilmiş ve bu kurulda gene Türk-İş'ten temsilci Seyfi Demirsoy, Halil İsmail, Behir Ersoy, Ziya Hepbir ve Kaya Özdemiroğlu planı muhtelif cephelerden tahlil etmişler ve Türk-İş'in görüşünü kesinlikle belirtmişlerdir.

Ancak, bu toplantıda gerek hazırlık zamanının az olması, gerekse toplantının iki gün gibi kısa bir süreye sıkı sınırlanmış olması birçok konularda açıkça ve gerekli uzunlukta münakaşa yapılmasını imkânsızlaştırmıştır. Türk-İş bu durumu şikâyet olarak, görüldüğü bir kere de Plânın Cumhuriyet Senatosu da görüşülmesi sırasında Parlamento Üyelerine aşağıdaki mektubu göndermiş ve Parlamento Üyelerinin ilgisini çekmiştir.

"Sayın Parlamento Üyeleri,

T.B.M.M'nin bir perçesi olan Cumhuriyet Senatosunda, meclislerin şun vadedili menfaatlerini yakından ilgilendiren bir konunun müzakeresi tamamlanmış bulunmaktadır. Müzakeresi tamamlanan konu Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planıdır.

Bu konuda, bugüne kadar hükümetçe ve T.B.M.M. Kurma Komisyonu ile Cumhuriyet Senatosunda yapılan çalışmalarla gereken ağırlığa varılmamış olduğu için, Türk kamu oyunu ayarmayı bir görev olarak kabul ettik.

Plânın, hedefler kısmında da belirtildiği gibi, gerçek ve adil bir kalkınma istiyoruz. Çalışmaların bugünkü durumunda ise var olduğumuz sonuç şudur; ya bu yıldaki yıl büyük bir enflasyona gidilecek ya da çok ciddi bir işsizlik tehlikesi ortaya çıkacak ve gelir dağılımı bu iki durumdan daha da kötüleşecektir.

Gegen yıldı bu yana, hükümetin Parlamento'ya sevk ettiği tasarıların takibi ve Meclis'te kamunlaşan tasarılar ve teklifler, ne hükümetin, ne de Parlamento'nun işçi temsilcilerinin en önemli meseleler arasında kabul etmediğini ortaya koymaktadır. Bu konudaki açıklama ve mücadelelerimize devam edeceğiz. Ancak, Üstteki yıllarda bütün gelişmelerin kadrosunu tayin edecek Kalkınma Planının seçilen esasları dikkate alınarak kesinleşmesini şu anda en önde gelen mesele olarak görüyoruz. Türk toplumunun ayarıcı tepkisinin Parlamento'ya, planı gerekli ağırlıkla kesinleştirmeye ve kamuoyunun ilgisine göre gerçekleştirilmesini sağlanmaya yöneltmesini bekliyoruz.

5 Yıllık Kalkınma Planının Türk-İş bakımından getirdiği sonuçlar şöyledir: Plânın teknik hazırlıkları bittikten ve Yüksek Plânlama Kurulu toplantıları tamamlandıktan sonra, Türk-İş Planı inceleme için kendisine bırakılan polize zamanın hemen ardından Denişma Kurul toplantısına çağırılmıştır. Bu toplantıda, gerek hazırlık zamanının az olması, gerekse toplantının 2 gün gibi kısa bir süreye sıkıştırılmış olması yüzünden kalkınma yıldının nasıl dağılacığı yani, plânın finansmanının nasıl temin edileceği ve kalkınma ile elde edilen nimetlerin hangi gelir dağılımı mekanizması içinde paylaşılacağı konusunda açıkça ve gerekli uzunlukta münakaşa yapılmamıştır.

Denişma Kurulundan sonra yapılan Hükümet toplantıları sırasında, Hükümet Başkanı halihazırda olan plân, Denişma Kuruluna sevk edilen nüshadeden, finansman ve sosyal emeklet konularında, yani bazı alanlar atınış bir vesika olarak T.B.M.M. ne sevk edilmiştir.

T.B.M.M. nin Harma Komisyonundaki müzakerelerde ciddi, sâhihatli ve âdil bir kalama herlesine ümit bağlayan Türk işgillerini hayal kırıklığına uğratan bir hava içinde cereyan etmiştir. Bu salısmalar sırasında, bazı komisyon yetkili taraflardan sorulan bu iki tesadüfî soru haric, işçi meseleleri üzerinde kâfi uzunluk ve ciddiyette bir münakağa cereyan etmemiştir. Bazı âfâk sektörlerin menfaatlerini ilgilendiren konularda bütün işçi meselelerine sarfedilenden daha geniş zaman ayrılmıştır. Çalısmalarla ilgili olarak, gazetelere aksefen bildiriler, hükümetin dahi plânın finansmanı konusunda bir açıklığa ulaşamadığını göstermektedir. O kadar ki, artak aynı hükümetin üyeleri olan İki Başbakan Yrdımcısı ve İki İyâ Bakan, Plânın finansmanı ve vergileme konularında birbirini çelen açıklamalarda bulunmuşlar ve bu, bazı komisyon üyeleri tarafından tesbit edilerek soru konusu haline getirilmiştir.

Harma Komisyonundan ve Senatodan geçen bali ile plânla enflâyona gidilip, gidilme-yece i de kalkınma yükünün nasıl dağıtılacağı açıkça belli değildir. Ancak, durum finansman açığı konusunda açıklıktan kaçma yoluyla bir aldatmaca olduğunu intisabını ayan ırmaktadır. Bu antıbas v. rmanızdaki sebepler şunlardır:

Plâna göre 1963 yılında, 1962 vergi tahminleri doğru çıktıysa teklif ile, 1 milyar 200 milyon liralık bir vergi açığı, bir de nereden geleceği henüz kestirilemeyen ve plânda "Kaynağı belli olmayan Fonlar" şeklinde belirtilen 800 milyon liralık bir açık, yani toplam olarak asgari 2 milyar liralık bir açık vardır. Bu açığı kapatmak için toplam 1 milyar 200 milyon liralık vergi açığı etrafında olmus, kısaca nereden temin edileceği henüz belli olmayan 800 milyon liralık ilâve açıktan, yani kaynağı belli olmayan fonlardan bahsetmemiştir.

Hasıl kargılanacağı konusunda bazı müzakereler cereyan eden finanser tahminlerle 1 milyar 200 milyon liralık açığın hükümetçe nasıl ele alındığına anlaşılmışa imkân yoktur. Bazı hükümet yetkili vergilerdeki normal veridat artışı dışındaki açık olan 1 milyar 200 milyon liralık iltiyacı yeni vergilerle karşılayacaklarına, bugün bunun henüz 800 milyon liralık kısmının nasıl temin edileceğinin bilindiğini, geri kalan 400 milyonu için ilâve imkânlar randığına içinde ilerken, plânlara iş-lerinden sorumlu Başbakan Yrdımcısı Eldren Alican hesabı yapılmış olan normal vergi artışının üzerine 2 el bir normal artışı olanıyacağına bileceğine göre bu, hükümet üyelerinden bazılarının bu farka da enflâyona karşı kargılama nıvetinde olduğunu göstermek-tedir.

800 milyon liralık vergi hasılatı artışı getireceğinden bahseden hükümet tasarı-ları birçok bakımlardan güven vermemektedir. Tasarıların kompozisyonu açıptır. Esas itibariyle, bugün kadar vergilenmeyen veya az vergilenen kimse, sektörlerin vergilendirilmesi gerekirken, bu konuda hiçbir ciddi gayret gösterilmemektedir. Anayasası sosyal adalet hedefine yönelmiş bir memlekette İcra-i kınat edenlerin vergilene güçlüğü gibi bazı sun'î ve garriciddi sebeplerle toprak ağalarını, miras-yedileri, büyük kârlar sağlayan ithalatçıları vergilendirmeyip, işgillerin ve diğer ücretlilerin hayat şartlarını güçleştirecek kaynaklardan gelir sağlanmaya çalışmaları vardır. 800 milyon lira getireceği söylenen tasarılar, bu hasılatı temin edemeyecektir. Bu durumda, plânda kaynağı belirtilmeyen fonlar olarak görülen 800 milyon, henüz hükümetçe teminine gayret edilip, edilemeyeceği açık olmayan 400 milyon ve teklif edilen tasarılarla elde edileceği tahmin edilen miktar arasındaki 200-300 milyon olmak üzere toplam 1,5 ilâ 1 milyar 6 milyon bir açık vardır. Bu durumda plân uygulamaya bağlayacak hükümet, ya önümüzdeki yıl büyük bir enflâyona girecek büyüklükte sermaye sahiplerinin sermayelerine dar gelirli vatandaşların emeklerinden alınanlarla ilâve yapacak veya enflâyona gidecek cesareti de göstermeyecek, bağlanmış birçok işleri yıl ortasında yarım bırakarak milyunlarca kişinin işsiz ve aç kalmasına sebep olacaktır. Menfaati memleketin gelişmesi ile beraber sadece sâhihatli ve âdil kalkınmada olan Türk-İş olarak plânın Millet Meclisindeki müzake-releri sırasında bu meselelerin açıkça görüşülerek karara bağlanmasını istiyoruz.

Türk-İş Plânının tatbikatını bundan sonra da dikkatle izlemiş, gereken zamanlarda ilgilileri ayırmayı vazife bilmiştir. Şöyle ki, Türk-İş İcra Heyeti 5 Yıllık Kalkınma Plânının 1963 yılı programının Yüksek Plânında Karuluma müzakerelerine bağlanması münasebetiyle Başbakan İnönü'ye şu akaz mektubunu göndermiştir:

"Sayın İsmet İnönü
Başbakan
Ankara

Memleketin iktisadî ve sosyal kalkınmasında Kalkınma Plânımıza bağlanan emellerle tamamiyle iştirak ediyoruz. Kalkınma Plânının başarıya ulaşması konusunda Türk İşçisi olarak her türlü gayreti göstermeye hazır olduğumuzu bundan önce her fırsatta açıklamış bulunuyoruz.

Kalkınma Plânımızın tatbikine bağlanıldığı bağınlerde, Plânın ilk kıldını şekill eden 1963 programı, çok önemli bir vesika olacaktır. Bu vesilede tatbikatin zaman, nasıl ve ne şekilde yürütüleceğinin açık ve teferuatlı olarak gösterilmesi gerekmektedir. 1963 programının metni, 1963 yılı içinde sosyal adalet ilkelerinin ve istikrarlı kalkınmanın demokratik bir düzen içinde temini yolundaki gayretlerin mülasebesini yapmağa imkân verecek nitelikte olmalı.

Vesikanın böyle bir muhasebeyi yapmağa imkân veresilmesi için, belirli bazı vasıflarının olması gerektiğini düşünürüz. 1963 programının Yüksek Plânında Karulunun müzakereleri sırasında metnin bu bakımdan gözden geçirilmesinin ve gerekiyorsa bu yönden düzeltmelerin yapılmasının plânın başarısı bakımından ilk şart olduğu kanaatindeyiz.

1. 5 Yıllık Kalkınma Plânında ve T.İ.İ.İ ne sevk edilmiş bulunan 1963 büt içinde finansman kaynakları hakkında gerekli açıklık yoktur. İktisat politikasının gerek kalkınmanın finansmanında enflasyona dayanmayan sağlıklı kaynaklardan faydalanma, gerekse sosyal adaleti gerçekleştirmek bakımından dayanaklarının neler olduğu açık gösterilmelidir. Ancak, bu takdirde kalkınmanın yükü ve kalkınmadan faydalanacak grupların elde edecekleri menfaatlerin açık olarak dağıtılıp dağıtılmadığı bakımından kesin neticelere varmak mümkün olacaktır.

2. İktisadî devlet teşekküllerinin köklü bir reorganize olması gerektiği üzerinde hiçbir tereddüt yoktur. Bu reorganizeasyonun zaman ve hangi tedbirlerle yapılacağı, teşekküllerin idaresine işgillerin katılma şeklinin ne olacak ve açık olarak belirtilmelidir. Köklü organizasyon ve münasız müdahaleler yitirilen verimsiz bir şekilde içinde olan bu teşekküllerin işgillerinin verimsizliğinden bahsetmek ve bu yüzden işgilleri değişik hareketler almaya mecbur etmek haksız bir hareket olarak yıllar an beri devam etmektedir. Şimdi ki, yeni bir yaratmak bakımından da bu teşekküllerin ihmal edilmesi millî kaynakların israfı neticesini vermekte ve kalkınmanın bilhassa az gelirli sınıflar üzerindeki yükünü arttırmaktadır.

3. Demokratik bir düzen içinde işgillerin millî gelirler haklarına olan payı alınmaları için vergi sisteminin, asgari ücret düzeninin ve iş hukukunun sağlam esaslara dayanması ve belirli hedefleri gerçekleştirecek nitelikte olması gereklidir. Burada, kuvvetli sendikalar kurulmasını sağlayacak kanunların kabul, açık ve esit şartlar altında pazarlık yapma hakkı veren toplu sözleşme sisteminin getirilmesi ve grev hakkının batıdaki işçi hareketlerine benzer imkânları vermek şeklinde düzenlenmesi ilk ele alınması gereken işler arasındadır. Toplu sözleşmenin tesirli bir şekilde kullanılabilmesi ancak asgari ücretin bütün memlekette ve bütün işkollarına kavranak üzere eşit, adil ve tatminkar esaslara göre düzenlenmiş olmasına bağlıdır.

İktisat görüşünün bu prensipleri gerçekleştirecek şekilde teşebbüs ve bu işlerin 1963 programında açık olarak ele alınması Türk İşçisinin plânı karşı olan güvenini ve güçlüğü arttıracaktır.

4. Sosyal güvenlik sistemi genişletilmeli ve geliştirilmelidir. İşçinin teknik eğitimini iş emniyeti yeniden bir düzenlemeye tabi tutulmalıdır.

Gerek bu konularda, gerekse iş ve işçi hayatı ile ilgili diğer konularda bir karara varmadan önce işçi görüşünün alınması esli olarak kabul edilmeli, kararların yürütülmesinde ve idarede işçiyi mesuliyetine uygun bir rol verilmelidir.

Memleketin geleceğini çok yakından ilgilendiren mühim kararları alma durumunda olan T. A. M. nin, hükümetin ve idarenin taşımakta olduğu ağır sorumluluğa yakından bilen insanlar olarak 1963 planı ile alakalı başlıca problemlerimizi hatırlatmaya ve bunlara çözüm yolları ararken, günümüzün vettiği her türlü yardımı yapmaya hazır olduğumuzu bir daha daha belirtmevi bir vazife saydığımızı saygılarımızla arz ederiz.

Türk-İş
İcra Heyeti"

Enflasyon Tehlikesi:

Bir yıllık plan tatbikatı, Türk-İş'in kararlarının ne kadar yerinde olduğunu göstermiştir. Gerçekten Kalkınma Planının sağlam ve edil bir finansmana dayan-
dırılması yüzünden halen enflasyonist bir yığın endige verici bütün belirtileri ortaya çıkmıştır. Kalkınma Planının 1964 yılı programında da belirtildiği üzere, "1961 yılında yüzde 2,7 olan toptan ege fiyatlarındaki yükseliş 1962 de %7 yi, 1963 ün ilk 6 ayında %4,6 ya bulmuştur." Fiyatlarda yaz aylarında mevsim icabı bir gerileme görülmüşse de, bu uzun sürmeksiz Eylül'den itibaren fiyat yükselmeleri yeniden başlamıştır.

Hükümet, enflasyonu önleyici ciddi tedbirler almadığı halde, içinde bulunduğumuz devrede çok hızlı fiyat yükselmeleriyle ithalat tikanıklıklarının vuku bulmasından endige etmek lazımdır. Enflasyonun Türk işçisi açısından tapki deflasyon gibi, hayat seviyesinin düşmesi ve işsizlik demek olduğunu geynis tecrübelerle de çok iyi bildiğimiz için, enflasyon politikasına son verilmesini istemekteyiz. Gerçekten, bugünkü enflasyonist gidig, Kalkınma Planı hedeflerine aykırı olarak takip edilen enflasyonist politikanın sonucudur.

Devlet gelirlerinin planın gerektirdiği ölçüde çoğaltılmasına sefleyacak ve im, adalet esasına dayanan bir vergi reformunun yapılması ya melen yatacan hedefleri noksan gerçekleştiği halde, devlet sektörü ciddi malî zorluklarla karşılaşmış ve Merkez Bankası kapılarını ekonomik istikrarı bozacak şekilde zorlamıştır. Nitekim, 1963 bütçesinin 500 milyon lira açık vermesi beklenmektedir. 1964 programı, 1964 bütçesi açığının 1 milyar liraya yaklaştığını belirtmektedir. Devlet hazinesi gibi, devlet teşekkülleri de, özellikle Emlak Ofis, Merkez Bankasının anormal yardımlarıyla ayakta durmaktadır. Bu se eyle Kasım ayı sonu itibariyle son bir yılda Merkez Bankası kredileri 1 milyar 400 milyon lira gibi çok büyük bir artış göstermiştir. 1963 yılının ilk 11 ayında Merkez Bankasındaki kredilerin artış oranı %64 dir. Para hacmindaki artış ise, %10 a yakındır. 1962 bağından beri yapılan büyük çaptaki yeni dış borçlanmalar ile Altın ve döviz mevduunda 1962 şubatından itibaren v km bulan azalmalar 1 milyar liraya yaklaştırmaktadır.

Eğer, fiyatlarda son aylarda pek okadar yüksek artışlar görölmediyse, bu dış borç yükünü tehlikeli bir şekilde arttırmak ve döviz mevduunu tüketmek pahasına geniş çapta ithalat yapılabilmesi ve para hacmindaki önemli artışların döviz satış-ları yoluyla massedilmesi ve psikolojik faktörlerin istikrar lehine işlenmesi sayesinde mümkün olmuştur. Halen bu imkânlar çok daralmış bulunmaktadır. 1960-1962 devresinde diriktirilen döviz mevduu tükenmiş, ithalat güçlükleri bağ-lanmıştır. İstikrar psikolojisinin yerinə enflasyon psikolojisi almıştır.

Hükümet, istikrarı sağlamak hususunda bütün tedbirlerini yataпта dış yardımlara bağlanmış bulunmaktadır. Bu arit taraıen gerçekleştirilmesi veya 1963 yılında görüldüğü şekilde dış yardımlarda bazı tecrübeler olduğu takdirde dış yükselmeleri tehlikeli bir safıaya girebilecektir.

Adil ve verimli bir vergi sistemi:

Görüldüğü gibi durum nazıktır. İssizliğe sebebiyet vermeden, enflasyonist gidişi önlemek için, Hükümetin ciddi tedbirler alması ne ihtiyas vardır. Bu maksatla spekülâtif mahiyetteki ithalat durdurulmalı, istihlak malları ithalatı kısılmalıdır. Dış ticaret yolu ile yapılan döviz ve vergi kısıtlamalarına önleyecek köklü tedbirler alınmalıdır. Devlet sektörü ayıklarının doğru dan doğruya veya dolaylı şekilde Merkez Bankası kapılarını zorlayarak kapatılmasından vazgeçilmelidir. Bunun yolu da, devlet gelirlerini sosyal adalete uygun şekilde arttıracak köklü bir vergi reformunun süratle gerçekleştirilmesidir. Yeni uygulamaya bağlanan ziraî gelirler vergisi, bütçe tahminlerini altüst edecek, 20-25 milyon liraya aşmayan gülmüş bir seviyede kalmıştır. Bu da gösteriyor ki, yüksek tarım gelirlerini vergilendirmek için, Kalkınma Raporunda yer alan esasları uygun bir tarım vergisini bir an önce gerçekleştirmek lazımdır. Vergi kısıtlamalarını önleyecek ciddi tedbirler alınmalı ve vergi boyanmamelerinde bildirilen kazanç ve ödenen vergi miktarları halk ayına açıklanmalıdır.

Amerika Milletlerarası Kalkınma Ajansının Pro. Enos'a hazırlattığı bir rapor vergi sisteminizin son derece adaletsiz olduğunu göstermiştir. Rapor, vergilerin çok büyük bir kısmının millî gelirden hakkı olan payı almıyan ticaretliler tarafından ödendiğini inkâr edilemeyecek şekilde ortaya koymuştur. Anyase emegâ haten değeri tanıdığı halde, vergi sistemi emegi değil sermayeyi koymaktadır. Bu sebeple, sadece ciddi bir tarım vergisinin ihdası ile yetinmemeli, bütün vergi sistemi ele alınarak, sistem, emegi koruyan bir hıviyete kavuşturulmalıdır.

Diğer taraftan iktisadî devlet teşekküllerinin reorganizasyon kanunu bir an önce uygulanmalı ve israflı ve verimsiz çalışmalarının cezasını, yüksek ücret ödeyerek ve malul ücret artışı taleplerine karşı koyarak, işgillerimize yönlendirmek isteyen bu teşekküllerin rasyonel çalışması sağlanmalıdır. Kalkınma Plânının 1964 yılı programında yer alan vergi tedbirleri vârisiz görülmektedir. Bu cılız ve ürkek vergi tedbirleri vergi adaletiini sağlayamayacağı gibi, Kalkınma Plânının finansman ihtiyacını da karşılayamayacak dolayısıyla enflasyonist gidişi durdurmaya yetmeyecektir. Bu sebeple, gıvı artırtırdıktan başka hedef gütmeyen geçici tedbirlerle artık itibar edilmemeli, adil, verimli ve köklü bir vergi reformu cesaretle gerçekleştirilmelidir.

Yatırımlar:

Plân finansmanının gereken cıddıyetle ele alınmaması, sadece enflasyona yol açmakla kalmıyas aynı zamanda yatırım programının tam olarak gerçekleştirilmesini önlemektedir.

Devlet sektörünün 1963 program, Hazineinin para sıkıntısı yüzünden tam olarak uygulanamama tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yatırım programlarının uygulanmasında önemli gecikmeler vardır. Hükümetin bütçe ayıklamalarını azaltmak maksadıyla "tercihan cari masraflarda" öngörülen %7 tı sınırlı yatırımların ciddi şekilde kısılmasına yol açmıştır. Yatırım programlarının kısılmaması, millî gelir artışıını azaltacak, yeni iş alanlarına yaratan işkanlarına daraltacak ve Kalkınma Plânını altüst edebilecek mahiyettedir. Enflasyon yoluyla finansman gibi yatırımların kısılmaması da, merkeketin gelişmesini tehlikeye atan bir kolaylık yoludur. Türk-İş bu kolaylık politikalarının gıddetle kargısındadır.

Kalkınma Planının finansmanı, tem olarak ve sağlıklı yollardan karşılanmalıdır. Bu da, yukarıdan beri belirttiğimiz üzere, ciddi bir vergi reformunun bir an önce gerçekleştirilmesiyle mümkündür.

Özel sektörde ise, Plan başka bir tehlikeyle karşı karşıyadır. Devlet Planlama Teşkilatınca Odalar Birliğinin yardımıyla yapılan bir anket, yelini itibariyle beklenen yatırım seviyesine ulaşmakla beraber özel sektörün planın öngördüğü bazı önemli işkollarında yatırım yapmaktan kaçındığını ortaya koymuştur. 1964 programında bu konuyla ilgili olarak, şöyle denmektedir: "Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde, imalat sanayiinde özel sektörün fazla kapasite bulunan dokuma ve bazı giyim eşyası kollarında yatırım yapmaya istekli olduğu, buna karşılık ekonominin asıl ihtiyacı olan makine imalatı ve elektrik makineleri kollarında özel sektör yatırımlarının çok geri kaldığı tesbit edilmiştir. Durum, imalat sanayinin dışında kalan bazı sektörlerde de aynıdır. Özellikle belediyelerce 1963 yılının ilk 4 ayında verilen ruhsatlara göre yapılan tahminler, konut sektöründe toplam inşaat alanını, biraz daraltmakla birlikte, değer olarak inşaatın arttığını göstermektedir. Bu, iktisadî yönden verimsiz bir yatırım olan lüks konut yapımının 1963 yılında da artarak devam ettiğini ortaya koymaktadır."

Böyle bir durum yatırım kaynaklarının israfına ve fazla kapasite yaratılan işkollarında işsizliğe ve düşük ücretler ödenmesine yol açabilir. Diğer taraftan mesken yatırımlarının lüks inşaatla kayması, ucuz ve yeter sayıda halk meskenleri yapılmasını önlemektedir. Bu sebeple hükümet, özel sektör yatırımlarını, plan hedeflerine yönlerecek köklü tedbirler almakla ve ciddi bir sosyal mesken politikasını bir an önce yürürlüğe koymalıdır. Bu tedbirleri almakta bugüne kadar gösterilen ihmal üzüntü vericidir.

Gelir dağılımındaki adaletsizlik:

Kalkınma Planının temel hedeflerinden biri de, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri azaltmak, millî gelirdeki artışlardan adil bir şekilde faydalanmayı sağlamak idi. Gerek Devlet Planlama Teşkilatı, gerekse AİP adına Prof. Enos tarafından yapılan araştırmalar, Türkiye'de gelir dağılımının son derece adaletsiz olduğunu ortaya koymuştur. Prof. Enos'un hesaplarına göre, çalışan nüfusun %1,47 si millî gelirin %32,2 sini almaktadır. Çalışan nüfusun %25 ini teşkil eden ücretlilerin payı ise, %30 un altındadır. Bu rakamlar büyük bir adaletsizliğin ifadesidir. Ne yazık ki, iktisadî ve sosyal politika, bu adaletsizliği giderecek yolda artırıcı yönde gelişmektedir. Nitekim, esas itibariyle vasıf ve vergileri arttırmaktan ibaret kalan, 1936 yılı vergi tedbirleri, adaletsizliği genişletici yöndedir. Gelir Vergisinde, en az geçim indiriminin işçilere uygulanması ve tasarruf bonolarında istisna hadlerinin genişletilmesi bu adaletsiz gidişi değiştirecek yeterlikte değildir. Vergi sisteminizin gelir dağılımındaki adaletsizlikleri azaltmak şeklinde yeniden düzenlenmesi zaruridir.

İşçilerin millî gelirden hakettikleri payı almalarını sağlamakla ilgili bazı yollarından biri de, asgarî ücretlerin Anayasanın ve Kalkınma Planının öngördüğü sosyal adalet ilkesine uygun şekilde tesbitidir. Gerçekten, Anayasanın 45 ci maddesi "devlet çalışanların yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarını elverişli, adaletli bir ücret öde etmeleri için gerekli tedbirleri alır." demektedir. Kalkınma Planı ise, asgarî ücretlerin sosyal adalet prensiplerine göre tesbiti gerektiğini belirtmektedir. Halbuki, hepimizin malûm olduğu üzere bugün uygulanan asgarî ücretler, insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanmaktan çok uzaktır. Bu sebeple, hükümetin, Anayasanın ve Kalkınma Planının maksat ve ruhuna uygun olarak diğer illalarda asgarî ücretlerin tesbitinde bağv rulan esaslarla, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatının beslenme cetvellerini gözönünde tutarak gartayla, asgarî ücretleri bir an önce tesbit etmesi zaruridir. Diğer taraftan işçilerin millî gelirdeki artışlardan faydalandırılması lâzımdır. Kalkınma Planı, asgarî ücretlerin üstündeki ücret artışlarına, prodüktivitenin yükselmesine bağlanmıştır. Bu sayede, işçilerin

ekonomideki prodüktivite artıgından, yani milli gelirdeki artışlardan faydalanması mümkün olacaktır. Bu faydalanmanın toplu sözleşmeler yoluyla gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Bunun yeterli olduğunu sanmıyoruz. Prodüktivite artışından işçilerimizin adil şekilde faydalanabilmesi, ekonominin orta ve uzun prodüktivite artışına göre asgari ücretlerin her yıl ayarlanmasına sağlayacak bir sisteme gidilmesiyle mümkün olacaktır.

Bir Planlama Konseyi kurulmalıdır:

Bütün bunlar Kalkınma Planının hazırlanışına, uygulanışına, işçilerimizin aktif şekilde katılmaları sayesinde ancak gerçekleştirilebilir. Değer ki, bu mesele iktidar tarafından yeteri kadar anlaşılmamıştır.

17-18 Eylül 1962 tarihinde yapılan ve zevahiri kurtarmaktan başka gaye gütmeyen iki günlük Danışma Toplantısından beri Türk işçisi planları faaliyetlerinden ve plan tatbikatından habersiz bırakılmıştır. Planın başarısı için bu durum önlenmeli ve Türk işçisinin planın uygulanmasını devamlı şekilde katılması sağlanmalıdır.

1962 Danışma Toplantısında, işveren temsilcisi, özel sektörle işçi temsilcilerinin katılacağı bir Planlama Konseyinin kurulmasına istemi; ve bu teklif Türk-İş tarafından da desteklenmiştir. Başbakan Yardımcısı Tühan Feyzioğlu da "İşçi ve özel sektör temsilcilerinden kurulan heyetin, Devlet Planlama Teşkilatı ile işbirliği fikri tarafımızdan da faydala görülmektedir." diyerek bu teklif dına bu teklifi benimsemişti. Fakat, aradan 15 ay kadar bir zaman geçtiği halde bu konuda en ufak bir hazırlığa girilmemiştir. Planlama Konseyi, devamlı vazife görecek tesvirli bir organ olarak derhal kurulmalıdır. Şunu hiçbir zaman unutmamak lazımdır ki, bu memleket fedakar Türk işçilerinin emzalarında yükselmektedir. Fakat, Anayasamızın ilkeleri Kalkınma Planının hedefleriyle Türk işçisinin istekleri tamamen aynı yöndedir. Anayasayı tamamen önemsiyen Türk işçisi, "Emret ve sosyal adalet" içinde hızlı kalkınma istemektedir. Kalkınma Planının hedefi de, bundan başka bir şey değildir. Hükümetler, Türk işçisinin emzalarında verdikleri ve onun aktif desteğine sağladıkları ölçüde, planı başarıya ulaştırabileceklerdir.

Ortak Pazar:

1959 yılından beri süregelen pazarlıklardan sonra 12 Eylül 1963 günü Ankara'da Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre, memleketimiz Ortak Pazarı katılacak önce 5 ilâ 11 yıl sürebilecek bir hazırlık devresi geçirecektir. Bundan sonra geçiş devresi gelecektir. Geçiş devresinde taraflar, bir Gümrük Birliğinin etkisine giren şekilde yerleşmesi ve ekonomik politikalarının benekli hale getirilmesi için çaba göstereceklerdir. Bu devrenin azami süresi 12 yıldır. Daha sonra son dönem gelecektir. Son dönem, Gümrük Birliğine dayanır, dört tarafların ekonomik politikaları arasındaki koordinasyonun kuvvetlendirilmesini gerektirir.

Hazırlık devresinde Türkiye karşılığında bir kılıf altında bütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık için belli miktarları aşarak serbest gümrük indirimlerinden faydalanacaktır. Ayrıca, Avrupa Y. tarım ürünleri bankası, kalkınmasının yitiriliğe girdiği tarihten itibaren geçen her yıl içinde Türkiye'ye azami 175 milyon dolar kredi verebilecektir.

Türk-İş memleketimizin 17 ilâ 20 yıl sürebilecek bir hazırlık ve geçiş devresinden sonra Ortak Pazarı üye olmasına memnuniyetle karşılacaktır. Kalkınmamızı ve sanayileşmemizi engelleyecek bütüncü koku kaytarıcı tedbirlerin alınması ve hazırlık ve geçiş dönemlerinde ciddi bir kalkınma çabasının sürdürülmesi şartıyla, Ortak Pazarın ekonomik ve sosyal gelişmesinde nispet bir rol oynayacağına inanıyoruz.

Türkiye'nin yolu bugün de Atatürk'ün çizdiği yoldur. Hedef Batılılaşmaktır. Yalnız, bu hedefe sanayileşmeyi feda eden bir taran ülkesi halinde vaza gösterilele kalınmaz. Geniş bir gizli işsizlik olduğu bulunu ve nüfusu hızla artan bir ülkede kalkınmanın tek yolu, hızla sanayileşmektir. Başarı taran sektöründe verimin artırılması da, bu sektördeki işgücünün sanayileştirilmesine bağlıdır. Ortak Pazar, bizim için bir, kalın davası olan ve hızla sanayileşmek kabasını desteklediği ölçüde faydalıdır. Bu zaruret, altılar tarından bütün neticeleri ile anlaşıldığı takdirde, Ortak Pazar ekonomik kalkınmaya faydalı olacaktır. Bununla beraber, 1957 tarihli Avrupa Ekonomik Topluluğu Anlaşmasının işgiler levine olan geniş hüdaımlarından hazırlık devresi sırasında faydalanabilmeniz sağlanamamış olması üzüntü vericidir. İşgillerimizin gittikçe artan sayıda ortak pazar ülkelerine ekin etmeye başladığı bir devrede, Türk işgücünün ortak pazar üyesi ülkelerinin işgilerine tanınan haklardan mahrum bırakılması tasvip edilemez. Anlaşmanın hazası sırasında, Türk heyeti Başkanının talibi üzerine, ekli b. cet başkanı arasında işçi hakları ile ilgili olarak teati edilen mektup en ufak bir ciddi taahhütü itevit etmemektedir. Anlaşmanın, işgilerle ilgili 12 ci maddesi ise, serbest işçi akımını kaderele olarak gerçekleştirerek için ekli tarafların topluluğu kuran anlaşmanın 48, 49 ve 50 ci maddelerinden ilham almak hususunda aygıtlıklarını belirtmekle yetinmektedir. Görülüyor ki, hazırlık devresi boyunca işçi hakları pamuk ipliğine bağlanmıştır. Bu durumun bir an önce düzeltilmesini, Ortak Pazar Anlaşmasının başarıya ulaştırılabilmesinin temel şartlarından biri sayıyoruz.

Hükümetin vergi politikası ve Türk-İş:

Devlet gelirinin en önemli kaynağı muhakkak ki vergilerdir. Ancak, bu vergilere herkesin gücü nisbetinde katılması gerekir. Alınan bu vergilerin farkları tarandaki yıldıının o ferdin malla gücüne göre alınması sosyal adalet levidir. Bugün Türkiye'de izilerek belirtmek lazıma gelir ki, adaletli bir vergi politikası yürütülmemektedir. Türkiye'de vergilerin dağılımına gösteren aşağıdaki tabloya bir göz atarsak, bu acı gerçeği pekala görebiliriz.

Ortalama Yıllık Gelir

	Vergiden önce TL.	Vergiden sonra TL.	Verginin gelire nisbeti (%)
Düşük kısım gelir gurubu	1.100.-	1.040.-	%6.1
Orta kısım gelir gurubu	8.550.-	7.730.-	%9.7
Yüksek kısım gelir gurubu	47.260.-	41.350.-	%12.5
İşgiler, ücretliler, ufak iş sahipleri	5.210.-	3.990.-	%23.04
Memurlar	9.430.-	6.780.-	%23.0
Müteğabbisler	129.400.-	94.600.-	%27.01

Ekardaki tablo, Türkiye'deki vergi yükünün gelire nispetle adil bir şekilde dağıtılmadığını göstermektedir. İşgillerimizin dahil olduğu grupta olanlar gelirlerinin %24.3 ü kadar vergi ödedikleri halde, bunlardan 10 misli fazla kazanan yüksek gelirli ziraat erbabı ancak %12.5 kadar vergi ödemektedir. Yılda 130 bin lira kazanan müteğabbis ile, 4000 lira kazanan işçinin hemen hemen aynı oranda vergi ödemesi ise, ayrı bir adaletsizlik örneğidir.

Bu acı gerçek karşısında, Türk-İş ilgilileri zaman zaman ilcaz etmiş, hatta Millet Meclisi Başkanıyla, parti grup başkanlarına birer ilcaz mektubu göndermiştir. Mektubun tam metni aşağıdadır:

"Sayın Başkan,

Demokratik bir Anayasa gergevesinde Anayasanın lafzına ve ruhuna uygun bir şekilde hareket etmekle görevli, Türkiye Büyük Millet Meclisinin son günlerde bazı konulardaki davranışı bizi demokrasinin geleceği hakkında endişelere sevk etmektedir.

Demokrasi, toplumu neydena getiren grupların, toplumdaki yerleri ile oranlı bir şekilde siyasi kararlara katılma imkanını buldukları bir düzendir. Bu düzenden icaplarına aykırı olarak, bütün çalayan ve çalıstıranları da ruhan debruze ilgilendiren vergiler konusunda Vergi Reform Komisyonunda yapılan müzakerelere sadece özel sektör temsilcileri davet edilmişler ve vergilerde yapılacak reform konusunda fikirleri alınmıştır.

Vergi değişiklikleri gibi, bütün vatandaşlara ilgilendiren önemli bir konu da mütala edildiği zaman, bunun sadece çalıstıranların mütalası olması halinde demokrasi ile bağdaştırılması imkansıza bir durum ortaya çıkmaktadır.

Gazetelere, bu müzakereler sırasında bazı indirimlerin nakavza edildiği konusunda haberler aktarmaktadır. Vergi gelirleri hedefi plana göre muayyen olduğuna göre, herhangi bir sitedeki vergi indirimi başka bir sitede vergi bindirimi ile dengelendirilmek zorundadır. Türk işçisinin ya yeni vergi mükelleflerinin ya da yeni bir enflasyon yıldırım altına sokulmasıyla sonuçlandırılacak bir işkerekereye sadece işveren temsilcilerinin davet edilip, işçi temsilcilerinin davet edilmemesi esef vericidir.

Benzer bir durum Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu tasarrusını gördüğünde görevli komisyona işçi temsilcilerinin çağırılmasıyla ilgili bir teklifin komisyonda reddedilmesiyle yaratılmıştır.

T.B.M.M. çalışmalarının Meclis dışındaki düşünceleri de duymaya istekli bir havada yapılmamasının temini ve dışardan davetler yapıldığı zaman bunun tek taraflı olmamasını demokrasinin temel icaplarından biri sayıyoruz.

Bu gibi konularda, demokrasinin temel icaplarına uygun hareket edilmesine yardımınıza rica eder, saygılarınıza sunarız.

Seyfi Demirsoy
Başkan

Halil Tunc
Genel Sekreter

Bir taraftan Parlamento yapılırken, diğer taraftan da hükümet bu yolda ilave edilmiş ve bilhassa 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile ücretlilere sağlanan asgarî geçim indirimindeki artışın 1965 yılına tehir edilmesi hakkındaki hükümet teklifi Türk-İş'in faaliyetleri sonunda geri alınmıştır.

Böylelikle, az da olsa, asgarî geçim indirimindeki artışlarla işçilerinin bir miktar istifadesi olmuştur.

Aziz Delegates,

Bu konu, gerek memleketimizin iltisaden kalkınmasında ve gerekse sosyal adaletin teessüsünde önemli bir yer alan konudur. Bu sebeple bütün sendikacılık hareketinin, adil bir vergi dağılımının gerçekleştirilmesi yolunda mücadele etmesi şarttır.

TESKİLATLANMA:

Bugün dünyanın birçok memleketlerinde olduğu gibi, memleketi içinde de işçilerin teşkilatlanması hedefine ulaşamamıştır. Bunun nedenlerini sırayla sıraladığımızda mevzuat kıfayetsizliği, ekonomik, sosyal ve siyasi ortamın müsait olmaya da gibi sebeplerin yanı sıra Türk sendikacılık hareketinin daha kurulduğunda bir plan ve programdan yoksun olarak gelişmeye başladığını görürüz.

Türk-İş İcra ve Ücretin Kurulu varisiye başlar başlar sendikacılığımızın kuvvetli taraflarıyla sayısız taraflarına bati sendikacılığı ile birlikte mütalâa etmiş, bilhassa toplu pazarlık ve grev haklarıyla girdiğimiz düzende bugüne kadar

plânsız ve programsız bir şekilde teşkilâtlarımızın temsil ettiğimiz topluma nelere malolduğunu enine boyuna gözden geçirmiş ve Türk sendikacılık hareketine yepyeni bir istikamet vermek üzere bir teşkilâtlama plân ve programı üzerinde çalışmaya kovalmıştır. Bu konuyu Türk-İş Yönetim Kurulu 17 Nisan 1961 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelemiş ve içinden bir komisyon seçerek Türk sendikacılığının teşkilâtlama plânının önhasarlık ödevini bu komisyona kovalı etmiştir. İdare Heyeti tarafından karar altına alınmış bulunan bu husus İcra Heyetimizin 5.12.1961 tarih ve 1887/31 sayılı yasalarıyla komisyon azalarına olan İsmail Topkar, Kaya Özdemiroğlu ve Ahmet Çehreli'ye tebliğ edilmiş ve komisyon azaları 20.12.1961 günü Ankara'da Konfederasyon binasında toplanarak çalışmalarına başlamışlardır. Komisyonun çalışmalarına zaman zaman İcra Heyeti üyeleri de katılarak komisyonun çalışmalarını kolaylaştırmış ve komisyonun teşkilâtlama ile alakalı olarak yaptığı studleri ve teşkilâtın o gündeki durumunu evnen intikâf ettirmiştir.

Komisyon çalışmalarında memleketimizin sendikacılığa hareketini içgilelerimizin sendikacılık anlayışını ve bunun yanında memleketimizin iltisadî ve sosyal durumunu gözden geçirmekle beraber daha ziyade batı sendikacılığının gelişimini üzerinde enine boyuna durmuş ve neticede Türk-İş Yönetim Kuruluna hazırladığı raporındaki raporu tevdi etmiştir.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Sayın Başkanlığına
Ankara

"Raporu veren: Teşkilâtlama Komisyonu

Raporun özü: Türk sendikacılığının teşkilâtlama plânı

Giris

Gerek Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun Uluslararası Bir Dünya İşçileri Konfederasyonuna iltihakı gerekse yurdumuzdaki bazı işçi teşkilâtlarının Uluslararası Bir Meslekî Federasyonlara katılmaları dolayısıyla sendikacılık alanında gelişmiş ülkelere yapılan seyahatler ve bu ülkelerdeki sendikacılık hareketlerinin gelişme seyriinin incelenmesi sonucunda Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu İdare Heyetinin 17 Nisan 1961 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Türk sendikacılık hareketlerinin İdare Heyeti arasından seçilecek bir komisyon marifetiyle yeniden incelemeye tabi tutulması ve sendikalarımız en verimli hale getirecek tedbirlerin tesbiti hususunun karara bağlandığı maddelerden biridir. İdare Heyeti tarafından karar altına alınmış bulunan bu husus İcra Heyetimizin 5.12.1961 tarih ve 1887/31 sayılı yasalarıyla komisyon azalarına tebliğ edilmiş ve komisyon azaları 20.12.1961 günü Ankara'da Konfederasyon binasında toplanarak, Konfederasyon binasının müsait olmaması sebebiyle İcra Heyetinin tavassutı ile İşçi Sigortaları Kurumu binasında çalışmaya başlamıştır. Komisyon ilk iş olarak vazife taksimi yapmış, komisyon başkanlığına İsmail Topkar, Raportörlüğe Kaya Özdemiroğlu, üyeliği Ahmet Çehreli atirilerek komisyon çalışmalarına bir gündeme bağlanmış ve bu gündem gereğince çalışma esası kabul edilmiştir.

Yapılan İncelemeler

Komisyon Türk sendikacılığının göçürdiği gelişme seyrini ve bu sendikacılığın kuvvetli taraflarıyla zaaflarını, garp sendikacılığı ile birlikte mütalâa imiş ve Türk sendikacılık hareketinin ilerde arz edilecek kademeli bir çalışma ile Konfederasyon etrafında merkezîyet sistemi esasına dayanan millî sendikalar halinde teşkilâf ettirilmesi prensibini kabul etmiştir. Bu hareketin doğabilmesi için mahallî birliklerin lağı ve organizasyonda Konfederasyon bölge temsilcilerinin vazife alması hususu ile, mevcut federasyon teşkilâtlarının kendilerini merkezîyet sistemi esasına dayanan millî sendikacılığa intibak ettirilmeleri lüzumunu karara

bağlanmıştır. Komisyonumuz direkt bağlı sendikaların yukarıda anılan millî sendikalar içerisindeki talâs edilmesi kayfîyetini kargasında Konfederasyon teşkilâtı içerisinde badema direkt bağlı sendikalar içerisinde bulunmaları ve Türkiye tipi sendikaların millî sendika olarak birleşme teşhidi gerektiği hususundaki inancını karara bağlamıştır. Keza rapor muhtevasında ifade edilen millî sendika yapısı için gerekli mevzuata intibak edecek ve galiba esaslarını gösterecek tip bir nizamname hazırlanması ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na nizamnamesinin sistem değişikliği prensibine uygun bir tarafa yeni baştan çıkarılması zarureti de komisyonca dikkate alınmıştır.

Sendikacılığımızın gördüğü tehlikeli seyir ve önlemler

Bilindiği üzere Türk sendikacılığı 1947 yılında kabul edilen 5018 sayılı Sendikalar Kanunu ile gerçek teşkilatlanma devresine girmiş ve bu teşkilatlanma hareketinin yardımı için yeni oluşu, için başlangıcında ideolojik sebepler yüzünden kurulmuş ve millî ihtiyaca cevap veremeyen teşkilatlanma hareketinin meclisî tervit oluşu yüzünden gerçek fonksiyonunu göstermemiştir. İdeolojik ihtiyacın ortadan kaldırılmasından sonra galiba bir sendikalaşma hareketi kendisini hissettirmeye başlamış ise de bu harekete gerek işçi haklarının gerçekten korunmasına arzulanmayan işverencilerin müdahalesi ve sendikaları zedeleyen tedbir ve teşebbüsleri gerekse sendikal hareketlere önderlik eden sendikacılarımız arasındaki iç mücadele yüzünden çok sayıda sendika tarafından az sayıda işçi temsilî gibi gerçek sendikacılıkla bağlanamayacak bir durum meydana gelmiştir. Bu durumun meydana gelmesinde siyasi gelişmelerinde rol aldığı ifade mecburiyetini hissetten Konfederasyonumuz ifadesi mecburiyet haline gelen bir komüdür. Türk sendikacılığının (teşkilât şeması halihazırdaki) içinde bulunduğu takdirde mücadele edilen durum şudur:

1. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı teşkilâtler
2. Konfederasyona bağlı olmayan kuruluşlar
3. Hemiz teşkilatlanmamız işçiler ve bunların teşkilâtlanma karşısındaki durum ve tutumları

1. Konfederasyona bağlı bulunan teşkilâtleri gözetim gördüğümüz takdirde bunların:

- a) Mahallî birlikler
- b) Federasyonlar
- c) Direkt bağlı sendikalar
- d) Türkiye tipi sendikalar

şeklinde dört grup halinde toplanmalarını, aynı işkolunda çalışan sendikaların mevcut olduğunu, aynı işkoluna veya aynı işyerine bağlı işçilerin bazı hallerde küçük gruplar halinde adeta birbirine karşı teşkilâtler kurmakta olduklarını, lokal sendikalar arasında kuvvetli teşkilâtler hâviyetini taşıyan bazı teşkilâtler istisna edilecek olursa bu teşkilâtler dışındaki kalan sendikaların ihtiyaca cevap verecek gerçek hareket kabiliyetine, millî ihtiyacın sebebiyle sahip bulunamadıklarını mecburiyetle amade bir ruhla gelişme prensibini ihtiyat edemediklerini üst teşkilâtleri besleyecek birer hâvi bulunmadıklarını tesbit etmiş oluruz. Mahallî birlikler sendikaların çalışan işçilerinin temsilî tutumları ve genişliğin ve düşüncelerine sahip olmaları ve millî ihtiyacın sebebiyle sadece umumî konulara münasır gelişmeler gösterememişler, her hâvi sendika için yüksek hâviyetli teşkilâtleri için gerçekten kuvvetli birer teşkilât şeklinde mütalâ edilememişlerdir. Gerek tesli edilememişler, gerek tesli edilememişler, bu hâvi sendikaların muhter sendikacılık prensipleri karşısında mahallî birliklerinde varlıklarını bitirmiş üst teşkilâtler olarak sendikacılık terkinde mütalâ edilmeleri gerektiği kendisini hissettiren bir durum hâlinde.

Federasyon teşkilâtlara gelince, bu teşekküller muvaffak olma, bir kısım Federasyonlar istisna edilecek olursa bunların gerekli fonksiyonu taşıyan ve kapsayan teşekkül hüviyeti taşıyamadıkları müşahade edilir. Direk bağlı sendikalar üzerinde geniş menâda durmaya lüzum olmadığı kanaatindeyiz. Filhakika bu teşekküller bölgelerinde mahallî birlik veya mesleki federasyon olmadığı için Konfederasyona doğrudan doğruya bağlanmaları prensibi kabul edilmiş teşkilâtlar oldu lara dikkate alınacak olursa aynı konuda ve yapıda kurulmuş bulunan bir kısım sendikalar, birlik veya federasyonlar kanalıyla temsil edilirken bu gibi teşkilâtların doğrudan doğruya temsili, temsil adaleti bakımından üzerine ölmeyi icabettiren bir mahiyet taşımaktadır.

Türkiye tipi sendikalara gelince, bunların mahallî teşkilât hüviyetini taşıyan bir kısım işkollarında gelişme ve genişleme ihtiyacının hissedilmesi ve o işkollarının gelişmiş ülkelerdeki sendikacılık hareketlerinin gözden geçirilmesi sonucunda doğmuş ve o işkollarında galikan işçileri merkezîyet esasına göre temsil eden teşekküller hüviyetini taşıdıkları görüldü. Ancak bu kuruluşların diğer menâda tutulduğu işkollarının realize edilerek tevhid edildikleri hususu hususî dikkate alınması lâzım gelen bir konudur.

2. Konfederasyona bağlı olmayan kuruluşlar ise, gerçek menâda sendikacılık veya sendikalaşma şuurunun zorlaması neticesi kurulus teşekküllerin bu teşekküller içersinde pek mahdud bulunduğu müşahade edilmektedir. Bu kuruluşlar umumiyet itibariyle oturmuş teşkilâtların parçalanmaları neticesinde meydana gelen küçük teşkilâtların ve bu arada henüz yeniden teşkilâtların integrasyonuna vâcut bulmadığı kuruluşlar halinde kendisini hissettirmektedir.

3. Henüz teşkilâatlanmamış işçiler ve bunların teşkilâtlarına kargısındaki durum ve tutumları ise, üzerinde durulması gereken ve özellikle taşıyan bağlanan bir konudur. Şurası ifade edilmesi gereken önemli bir husustur ki, Türkiye'de teşkilâatlanma imkânını bulamayan işçiler teşkilâtlarına imkânı bulamayanlardan başka misli bir vakıfa ulaşmaktadır. Gerek tarım işçilerinin gerekse diğer teşkilâtların işkollarında işçilerin teşkilâtlarına imkânını bulamamalarında mevzuat kifayetsizliği hususunda önemli rol oynamıştır. Şurası muhakkaktır ki teşkilâatlanma konusunun incelenildiği komisyonumuzda bu durumda bulunan işçilerin vaziyeti de önemli gözden geçirilmiş ve teşkilâtlanamamalarını sağlayacak bazı hususlar tespit edilerek bu hususlara raporumuzun alakalı bölümünde yer verilmiştir.

Bu tahvil soyri bölümünde gözden geçirdiğimiz durumlara ilâve olarak şunu bilhassa belirtmek mecburiyetindeyiz ki, sendikalarımız veya konfederasyona bağlı diğer üst teşekküllerimiz sendika hak ve hürriyetleri mücadelesinde basiretli mücadele devreleri geçirmişler. Sendikacılığımıza gerçek fonksiyonuna verecek mevzuatın şakartılması için şuurlu çalışmalar yaparak Konfederasyona yardımcı olmuşlardır. Gerek grev hakkının Anayasada yer alması gerek toplu sözleşme hakkının Anayasa ile teminata bağlanması ve bunlarla ilgili mevzuatın hazırlanmasında teşkilâtların şuurunun bir diğer ifadesini bulmak mümkündür. Türk sendikaları ve bunların yöneticileri bir veya beraber olma ihtiyacının vaki parçalanma ve bölünmelere rağmen 1947 yılından 1961 yılına kadar geçen devrede drima hissetmişler ve bunu ifade etmişlerdir. Şu nokta da üzerinde durulması lâzım gelen bir konudur ki, İş Kanununun çok muhtasar olarak geliştirdiği toplu sözleşme hakkından faydalanan sendikaların mevcudiyetinden, kanunun yasaklanmasına rağmen grev hakkına tevessül eden teşkilâtlara varuncaya kadar bütün teşkilâtlarımızın üzerinde ittifakla durdukları ve ittifak ettikleri bir husus konumuzun karga olmaları ve millî birer teşekkül hüviyetini taşımalaradur. Türk sendikaları ve sendikacıları mesalelerini menfaat-sever görüşmelerle ele almışlar, tahripkar olmuşlardır. Sendikacılığımızın bu süre içersinde eğitim konusunda gerek İCA ve gerekse EPA Avrupa Verimlilik Ajansının ve bu arada alakalı Bakanlığımızın yardımlarından faydalanmış olduğunu vazife belâkî etmektedir ki; sendikalarımızın mensuplarını en fazla yararlı hale getirilmesi ve sendikalardan beklenen hak ve menfaatlerin gerçekten koruyuculuğu vazifesinin yerine getirebilmesi ve sendikalarımızın yeni mevzuata intibak ettirilebilmeleri toplu sözleşme ve grev hakkının gerçek manasıyla

kullanılabilmesi için işkolları esasına göre teşekkül prensiplerini kabul etmek ve işkollarındaki sendikaların merkeziyet esasına uygun teşekküller şeklinde birleştirilmesi zarureti vardır.

Millî sendikalar halini nasıl geçilebilir
ve ihtikalle millî sendika yapıları
nasıl olabilir

Kuruluşuna komisyon olarak belirlenmiş sendikaların bu halihazır durumlarından millî sendikalar haline getirilecek olmaktadır. Fakat ana fikir olarak belirtildiği ve hile sendikalarının merkeziyet tasiliyeti hak ve hürriyetleri ve işçi arkadaşlarına gerçekten yararlı olabilecekleri için yapılarını millî sendika yapısına aydurmaları gerekmektedir. Bu hususu tamını edecek kadere bir plânın tespiti de elzemdir. Sendikaları bu yapıya aydurmamak için komisyonumuz yurdumuzda mevcut sendikalara karakteristiki vasıfları ve kuruluşları itibarıyla işkolu esasına uygun olarak tadat etmiş ve bu sendikaların hangi millî sendika çatısında birleşmeleri gerektiğini tesbit etmiştir. Raporumuz gerek mahkemem için heyeti ve idare heyetinin ve gerekse Temsilciler Meclisinin onayına sunular olacağı takdirde bu ihtikalle ne şekilde yapılması gerektiği hususunun idare heyetinin ve Temsilciler Meclisinin de teomül edilmesi ve karara bağlanmasını komisyon olarak teklifini karara bağlamakta bulunuyoruz. Yakın bir gelecekte teomül arzulan millî sendika yapıları hakkında komisyonumuz bir tip statü hazırlanmış ve bunu da ekte sunmaktır. Kona bu yapıları ihtikalle ettirebilmek üzere Konfederasyonumuzun gelecek için yapılacağı hakkında da mutasavver bir statü hazırlanmış ve bu da ekte teklif arz edilmektedir.

Konfederasyonun yeni bünyesi gerçekten ihtiyaca cevap verebilecek ve sendikacılığımızın özantiden kurtaracak bir düzene getirilebilir. Millî sendikalarının bu şekilde bulunacağı takdirde üst teşekkül Konfederasyonun millî sendika olan üzerinde insiyatif sahibi olması ve bu insiyatif gerçek sendikacılık hareketleri için bulunmaya kadar müdahalecilik hüviyeti açısından istimal etmesi ve bilhassa millî sendikalar teşekkül edinceye kadar kurulmuş bulunan sendikaları bu havaya ihtikalle ettirebilmek için gerekli tedbirlerle tevessül olunması komisyonumuzca tavsiyeye şayan görülmüştür. Konfederasyon sendika parçalanmalarının önüne mutlaka geçmeli ve yapıcı bir ciddi müdahalelerle ve işkolu emniyeti muvacehesinde yapıcı bir kesin tedbirlerle işçi hak ve menfaatleriyle tokan tabana zıt olan yeni kuruluşlara engel olmalıdır. Yeni kuruluşların önlenmesi ve sendikaların parçalanmalarının önlenmesine çalışmalı, sendikaların bahsedilen millî sendikalar haline getirilecekleri için Konfederasyon idare heyetinden tevzif heyetler varidun mahallat bölgecilere gönderilmeli, bu heyetlerin vazifelerini ciddiyetle yapmaları hususunda bir plânla teklif edilmelidir.

Bu konuda ihtiyar edilecek masrafların ne yolda kararlaştırılması gerek. Millî yetkili organlara gerekse Memsiller Heyetine kararlaştırılmalıdır. Teşkilatlanmanın işgillerin teşkilatlanması için Konfederasyon bünyesinde Temsilciler heyetleri ile yürütülmeli, teşkilatlanması Konfederasyonca düzenlenen işkollarında müteakkip sendikacılık tesbit edilerek bu sendikacılık eğitimleri tam bulundurulmalıdır. Sendikaların birleştirilmesi ve kuvvetli teşkilatlar haline getirilmeleri için Konfederasyonun, işkoluındaki çoğunlukla temsil eden ve gerçek sendikacılık prensiplerine uygun hareketi Konfederasyonca tesbit edilen sendikaya Konfederasyonun sahip olması ve diğer teşekkülleri o teşekküllerle birleşmeğe iabur etmesi ve bu yollarla ait metodlara tesbitle tatbik etmesi garttır.

Konuş

Konfederasyonun son Genel Kurul toplantısından bu yana sendikalarının Konfederasyon çatısında ciddi bir şekilde toplanmaya başlamaları toplanmaya ilgili eselerinde Konfederasyonun birinci planda cös seküi olmaları ve bilhassa teşkilatlarında parçalanma, derli toplu olma ve tamamil milliyetinin en ileri noktalarına işçi haklarına ne derece tesir ettiğinin açıklanmış bulunması teşkilat yapılarının yeni esaslara göre düzenlenmesinde kolaylıklar sağlayacaktır.

Sendikalara tasarruf sandıkları hüviyetlerinden kurtularak gerçek hizmet mecsseleri haline getirebilmek için teşkilâtlanmalarındaki idarecilerin büyük yarımlarla karşı karaya bulunduklarını müdrük olmaları ve gerekli temayüt ve tedakirliyi gösterebilecek olgunlukta bulunduklarının da zorluklara yenilmeğe büyük rol oynayacağını belirtmek yerinde olacaktır. Türk-İş'in ve bağıli teşkilâtlerinin öncelikle bu millî sendika fikrini benimsemeleri ve az sayıda sendika ile çok sayıda işçiyi temsil prensibini getirebilmeleri sendikacılığımızın kurtuluşu olacaktır. Alınacak kararların asil Türk işçisine hayırlı ve yararlı kararlar olmasını temenni ederiz.

Derin saygılarımızla

Komisyon Başkanı
İsmail Topkar

Raportör
Kaya Özdeniroğlu

Üye
Nimet Çehreli

Faydalanılan eserler:

DGB Teşkilât şeması
ÖGB " "
Hollanda sendikaları yapıları
Alman ve Avusturya sendikacılığı tısrında incelemeler
İsveç sendikacılığı hakkında bilgiler
14.4.1958 tarihli ilk Memsiller Heyeti zabıt ve raporları

Aziz Delegeler,

Teşkilâtlanma işi çok cepheli ve hedefe ulaşılması zamanına bağıli olan bu konuda muhakkak ki, bu kadar kısa bir galışma kâfi gelmezdi. Bu orda tesbit edilen hedefler ideal hedeflerdi. Bunun için bu konuda evvelâ bir plân çerçevesi içinde teşkilâtlanma fikrinin benimsenmesi ve ortamın hazırlanması gerekiyordu. İşte Teşkilâtlanma Komisyonu raporu hem hakiki menfaatlerimizin hangi yolda olduğunu Türk sendikacılık hareketinin kavratlı ve zaviif noktalarına ve kati sendikacılığının erdiği seviyeyi incelemekle kalmamış, yukarıda işaret edilen ortamın yaratılmasına da vesile olmuştur.

Anca bu raporun öngördüğü prensipler ilk anda bazı teşkilâtiller tarafından büyük bir reaksiyonla karşılanmış ve raporun kat'î fikir ve prensiplerinin gerçekleştirilemeyeceği endişesi ileri sürülerek teşkilâtlanmanın müyyen merhalelerden geçtikten sonra hedefe ulaşması lâzım geldiği yolunda görüşler ortaya atılmıştır. Haddizatında raporda da kesinlikle ifade edilen kat'î bir prensip olmaksızın berrak bu görüşte olanlar raporu bu şekilde mütalâa ederek müyyen bir zaman rapora karşı bir tutum takınmışlardır.

İcra Heyetiniz raporun ana prensiplerine sadık kalarak teşkilâtlanmaya o istikamete yönelmek için gabe göstermiş, bu arada raporu bir kere de yetkili bir organdan geçirmenin lüzumuna inanarak konuyu 15 Ocak 1962 tarihinde toplanan Türk-İş Memsiller Heyetine götürmüş ve ada geger hareket de bu konuyu incelemek üzere bir komisyon seçmiştir. Memsiller Heyetiniz seçilen Teşkilâtlanma Komisyonu ön raporu ve İcra Heyetinin görüşleri de aldıktan sonra, aşağıdaki raporu Memsiller Heyetinin tasvibine sunmuştur.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Biyaset Divanı

Teşkilâtlanma Komisyonu 18 Ocak 1962 Perşembe günü saat 16.30 da Teksif Federasyonu toplantı salonunda galışmalarına bağlanmış ve komisyon başkanlığına Mehmet Alpdündar, ikinci başkanlığa Feriðden Çakır Özüng, kâtipliklere Abdurrahman Altınar, Rıza Tetik seçilmişlerdir. Komisyon arasında yapılan vazife taksimini müteakip Türk-İş ön Teşkilâtlanma Komisyonu tarafından hazırlanan ilk Teşkilâtlanma Komisyonu raporunun okunması talep edilmiş ve bu talep kabul edilerek rapor okunmuştur.

Raporun muhtevası geniş bir şekilde incelenmeye ve müzakereye tabi tutulmuş ilk komisyon azalarının verdikleri izahat ve gerek komisyon azalarının gerekse misahitlerin müteaddit defalar söz olarak kanaatlerini belirtmelerinden sonra neticede:

1. Türkiye'de sendikalarımızın halihazırda içinde bulundukları durum ve uluslararası temaslarda meydana gelen fikir değişiklikleri ile grev ve toplu sözleşme haklarının gerçekten işçilerimizin yararına kullanılabileceği için sendika adedi ön komisyon tasarısında da belirtildiği ve hâle azamî haddin asgarî haddi indirilecek ve sendikali adedini ise azamî haddi çıkaracak millî sendikalar etrafında birleşme prensibi komisyonumuzca ittifakla kabul edilmiştir.

2. Bu sendikalaşma hareketinin en kısa zamanda esas itibak ettirilebilmesi için sendika hareketlerinin hangi esas üzerine inşa edileceği fikri genîl müzakereye konu teşkil etmiş, bir kısım komisyon azalarının intibakın reaksiyonlarını önleme maksadı ile ileri sürdükleri millî federasyon fikri ile millî sendika fikri tartışılmış ve esasta mutabakata rağmen isim üzerinde yapılan tartışmalar sonucunda ismin garp anlamı içersinde millî sendikalar olması uygunlukla kabul edilmiştir.

3. Mahallî ve bölge birliklerinin sendikalarımızın kuruluş günlerinden bu tarafa yaptıkları hizmetler gözden geçirilmiş ve bu hizmetler şükranla anıldıktan sonra sendikalarımızın yapılarında meydana gelecek olan değişiklikte vazifelerini ikmal etmiş olan bu teşekküllerin lağvı ile Türk sendikacılık tarihine maledilmeleri ittifakla kabul edilmiştir.

4. Bu yeni yapıya göre Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun durum ve tutumu müzakere edilerek Konfederasyon isminin Türkiye İşçi Sendikaları Birliği olarak değiştirilmesine ve gerek Konfederasyonun yeni duruma göre batı anlamı içersinde statünün değiştirilmesine ve millî sendikalar prensibine göre yeni tip statüler hazırlanmasına ittifakla karar verilmiştir.

5. Bu antikal devresinin en çok iki yıl zarfında ikmal edilmesi ve organizasyonda Türk-İş Bölge Temsilciliklerinin görevlendirilmeleri ittifakla kabul edilmiştir.

6. Mahallî ve bölge birliklerinin bünyesinde bulunan teşkilâtların ilgili sendikalarla birleşmeleri için en çok iki ay zarfında Türk-İş tarafından birliklere bir tamim yayınlanarak, birliklerin bünyesinde bulunan branş sendikaları millî sendikalar saflarında yer almaları, en geç altı ay içinde gerekli formalitelerinin ikmalî oy birliği ile kabul edilmiştir.

7. Gerek branşandaki federasyonlara ve gerekse Türkiye tipi millî sendikalara henüz bugüne kadar girmemiş bulunan sendikalara Türk-İş'ce bir tamim gönderilerek bu yeni teşkilâtlarına katılmaları hususu komisyonumuzca ittifakla kararlaştırılmıştır.

8. Komisyonumuz Türk-İş ön tasarısında belirtilen 16 millî sendika üzerinde geniş müzakereler yapmış ve neticede bu millî teşekküller teker teker gözden geçirilerek sayılarında ittifak edilmiştir. Ancak branşların serpiştirilmesi hususundaki müzakerelerde çok cüz'î görüş ayrılıkları olmuşsa da bunlar da eksanriyetle karara bağlanarak ilgili bölgelerdeki millî sendikalara verilmişlerdir. Bunlar:

a) Türkiye Maden İşçileri Sendikasına, bilumum yaraltından istihsal edilen maddelerle bu işkollarının müteferriğini teşkil eden işyerleri sendikası, iki mahallîe karşı oy çoğunluğu ile,

b) Türkiye Metal, Makine, Çami Sanayii ve Metalden Menkul Eşya İşçileri Sendikası oy birliği ile,

- c) Türkiye Deri, Dobbağ, Saracive ve Ayakkabı İşçileri Sendikası oy birliği ile,
- ç) Türkiye Tekstil, Örme ve G yim İşçileri Sendikası oy birliği ile kabul olunmuş fakat As-İş içinde dikimovlerinin mitalaa edilmesini komisyomuz oy birliği ile,
- d) Türkiye Askerî İşyerleri Harp Sanayii ve Yardımcı İşkolları Sendikası olarak oy çoğunluğu ile,
- e) Türkiye Genel Hizmetler Sendikası iki muhalife karşı oy çoğunluğu ile,
- f) Türkiye Baraj, Enerji ve Sulama İşçileri Sendikası oy birliği ile,
- g) Türkiye Tütün, Miskirat, Gıda ve Yardımcı İşçileri Sendikası bir muhalife karşı oy çoğunluğu ile,
- h) Türkiye Cam ve Seramik İşçileri Sendikası oy birliği ile,
- ı) Türkiye İnşaat İşçileri Sendikası bir muhalife karşı oy çoğunluğu ile,
- i) Türkiye Otel, Lokanta ve Mence Yerleri Sendikası oy birliği ile,
- j) Türkiye Ulaştırma İşçileri Sendikası iki muhalife karşı oy çoğunluğu ile,
- k) Türkiye Basın, Basım ve Salkiloz Sanayii İşçileri Sendikası oy birliği ile,
- l) Türkiye Tarım İşçileri Sendikası oy birliği ile,
- m) Türkiye Petrol, Atom, Kırma ve Yakıt İşçileri Sendikası bir muhalife karşı oy çoğunluğu ile,
- n) Türkiye Tezgâhtarlar Sendikası oy birliği ile,

bu şekilde teşkilâtlanmağ olacaklardır. Komisyomuz gelişmelerini toplanmada iki kuvvet ağırlı altında yapmış ve husurlarınıza getirmiş bulunmaktadırlar. Burada komisyomuzun ittifak ettiği diğer bir husus da, Türk-İş'in bu teşkilâtlanmada son söz sahibi olmasına ve vereceği her türlü kararlara bütün sendikaların karlıyın riayet etmesine ittifakla karar verilmiş ve raporumuzun tasvili muhterem heyetinin ittilama arzolanıdır.

Türk-İş Genel Kurulundan sonra en büyük organ olan Memsillikler Heyetinde yukardaki rapor onine boyuna müzakere edilmekle beraber bu konuda kesin bir karar alınamamış, raporun bir kısmı karara bağlanırken diğer bir kısmı hakkında mayyen bir intikal davresinden sonra kesin hükümler vazodebileceği yapılan müzakere-ler sonunda anlaşılmalıdır.

Türk-İş Memsillikler Heyetinde alınan kararlar dâilesinden olarlar:

- a) Sendikacılığımızı fikir ve prensiplerde dağınıklaktan kurtarmak, depili toplu bir hale getirerek Türk işçisine yararlı kılınak,
- b) Sosyal davranış ve hareketlerde dağınıklaktan kurtulurak sendikacılık hareketini genel olarak ilgilendiren ve genel bir politikanın dâilesinde heyetinde olan görüşlerin yalnız yetkili ve geniş temsil kabiliyeti olan teşkilâtlar adına ortaya konmasını temin etmek ve bunlara Türk-İş'in bilgisi daşında yaymak. (Miting, gösteri yürüyüşü, v.s.)

- c) Aynı işkolundaki sendikaları birleştirerek, azada ve kasada güçlü sendikalar teşekkül ettirmek,
- d) Vazifeleri sona eren sendika birliklerini lağvetmek ve bunların yerine Türk-İş Bölge Temsilcilikleri kurmak,
- e) Üst teşkilâtları aidat bakımından telviye etmek,
- f) Mümessiller Heyetinde durum bu şekilde karara bağlandı ve Türk-İş Teşkilâtlanma Raporunun uygulanması hakkında herhangi bir karar istisnai edilmemiş hâldde, tatbikatta bir kısım sendika yöneticilerinin Türkiye tipi sendika usulünün Türk-İş'in kesin görüşü olarak etkari emsaliyeye arz ettikleri ve yine bazı sendika statülerini Türk-İş adına empoze etmek istedikleri mülahazeler olmuştur. Bu durum karşısında Türk-İş İcra Heyeti teşkilâtını ve kamu ayını aydınlatmıştır. O günden itibaren İcra Heyeti çok sayıda işçinin az sayıda sendika etrafında toplanması prensibini gerçekleştirmek için vazifelerine devam etmiş ve işkollarında kurulu geçitli sendikaları birleştirmek, bilhassa parçalanmış teşkilâtları aynı çatı altında toplamak yolunda faaliyetlerini hergün biraz daha hızlandırmıştır.

Ancak, bütün bu gabelere rağmen teşkilâtlararası münasebetler ve teşkilâtlanma raporu üzerinde tam bir fikir birliğine varılamadığı, bazı sendikaların birbiriyle bir iş mücadeleye giriştikleri ve bazı ahvalde de birbirlerinin üyelerini kapma yolunda gaba gösterdikleri üzüntü ile müşahade edilmiştir.

Keyfiyeti tekrar gözden geçiren Türk-İş İcra Heyeti ve Yürütme Kurulu bu kabil ihtilâfları giderecek ve teşkilâtlararası ihtilâfları ortadan kaldıracak bir yere üzerinde ısrarla durmuş ve neticede birçok memleketlerde olduğu gibi yüksek kademede bir ihtilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonunun teşekkülü ettirilmesine karar vermiştir. Bu komisyon bir taraftan Türk-İş teşkilâtlanma planını esaslı şekilde inceleyecek, bu planla alakalı araştırmaları gerçekleştirecek ve görüşleri Türk sendikacılığının geleceği ile birlikte mütalâa ederek gerekli ihzazları yapacak, diğer taraftan teşkilâtlararası ihtilâfları ortadan kaldırmak üzere uzlaştırıcı rol oynayacaktır.

Bu komisyon o günden bu yana iki defa toplanmış ve aşağıdaki raporla hazırlanarak Türk-İş İcra ve İdare Heyetine verilmiştir.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Teşkilâtlanma ve
İhtilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonu Raporu

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yürütme Kurulu tarafından Teşkilâtlanma ve İhtilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonu diye teşekkül ettirilen komisyonumuz 21 Ocak 1963 Pazartesi günü saat 10.00'da Konfederasyon merkezinde toplanmış ve fakat yazılı tebligata rağmen toplantıya katılmayan Maden-İş ve Lâstik-İş Sendikalarıyla İstanbul Elektrik, Motorlu Taşıt ve Gen İşçileri Sendikalarının toplantıya icabet etmelerine intizar etmek ve bu arada Petrol-İş'i temsil eden komisyon azası İsmail Topkar'ın komisyonda Türk-İş teşkilâtlanma komisyonu üyesi sıfatı ile bulunması gerektiğinden yeni bir temsilcinin davet edilmesini sağlamak amacıyla toplantı öğleden sonra saat 14.00'e ertelilmiş, öğleden sonra toplantının açılışında Lâstik-İş ile İstanbul Elektrik, Gen İşçileri Sendikalarıyla katılmayanlara bildirdikleri ve ihtilâflı konuları bulunan İstanbul merkezli Türkiye Maden-İş Sendikası Başkanının telgrafı ile rehberliğine bildirdiği görülmüştür. Komisyon, komisyona başkanların değil yetkili olanların istisnalarının istendiği hususunu dikkate alarak Maden-İş Sendikası'ndan yalvarım telgrafı ile temsilci istemesine karar vermişlerdir. Çokkilen talep üzerine komisyona adı geçen sendikadan herhangi bir bilgi gelmemiştir. Komisyon adı geçen sendikalar dışında kalan üyelerin iştiraki ile toplanılmasını ve mesul olan müdahale edilmesini ittifaqla kararlaştırdığından müzakerelere saat 14.00'den itibaren başlanılmıştır.

Komisyonumuz öncelikle teşkilâtlanmanın hangi istikamette gelişeceği ve toplu sözleşme ve grev düzeni açısından sendikalarımızın temsil ettikleri işçi topluluklarına hangi yönden daha yararlı olabilecekleri hususunu tezdeldir etmiş ve bu konuda yapılan müzakereler sonunda:

"TÜRKİYE'DE SENDİKALARIN MİLLÎ SENDİKA HALİNİ GELMELEİ VE KAFKA-KİSA BİRLİĞİ ESASINA GÖRE TÜRKİYE ÇAPINDA TEŞKİLATLANMALARI" prensibini ittifakla kabul etmiştir. Bu durum karşısında mevcut federasyonların en geç üç yıl zarfında millî sendika haline gelmeleri ve kendilerini bu yolda teşkilâtlandırmaları oy çokluğu ile (muhalefet müddet üzerindedir) kabul edilmiştir.

Yapılan bu teklifle komisyonun her üç ayda bir 15 gün önceden haber verilmek üzere normal toplantıya geçirilmesi ittifakla kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuz bir dünyadaki sendikal prensipleri ve teşkilâtlanmaları da gözden geçirerek işkolu esaslı prensibine göre bünyeye en uygun edizir yolunu aramış, idealin daha önce bu maksatla görevlendirilen iki komisyonca (Yönetime Kurulu ve Üniversiteler Heyeti) tesbit edilen rakam olmasına rağmen bu rakamın memleketimizdeki halihazır duruma ve sendikaların plâna intibak şartlarına göre yeniden ele alınması kararına varmıştır. Her işkolu üzerinde yapılan uzun tartışma ve incelemeler sonucunda Konfederasyon bünyesinde temsili uygun görülen işkollarının aşağıdaki şekilde tesbiti kararlaştırılmıştır:

1. TÜRKİYE MADEN İŞÇİLERİ SENDİKASI

Bu işkolunda gerek beynemmilal normlar, gerekse mer'î mevzuat muvacehesinde bilhassa yeraltından ve yerüstünden istihsal edilen katı madenlerle, işkolunun müteferriği mütalâa edilmiştir.

2. TÜRKİYE METAL-BAKİNE ve METALDEN MAHUL BİYYA SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Daha önce görevlendirilen teşkilâtlanma komisyonları hernaçkadar bu işkolunun içersinde Gemi Sanayiini mütalâa etmişse de, ki tatbikatta bu konuda notice alınması mümkün olmadığından gemi sanayiinin müstakil bir işkolu olarak mütalâa edilmesi ve metal işkolu ile birleşmesi konusunun teşkilâtların ihtiyarına arkalanması uygun görülmüştür.

3. TÜRKİYE LİMAN, DOK VE GEMİ SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Bu işkolu içersinde aynı adı taşıyan sendika ile 3000 sayılı İş Kanununa tabi liman, tahmil ve tahliye işçilerinin de mevcut küçük ünitelerin birlikte mütalâa edilmesi öngörülmüştür.

4. TÜRKİYE DERİ, DEBBAĞ, SANACİYE VE AYAKKABI SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Daha önce lâstik ve plâstik sanayi ile birlikte mütalâa edilen bu işkolunun nev'î şahsına münhasır hususiyetleri bulunduğuna dikkate alınarak müstakil bir işkolu halinde mütalâa edilmesi kararlaştırılmıştır.

5. TÜRKİYE LÂSTİK, PLÂSTİK VE KAUKUK SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Türkiye'de gelişen bir sanayiî kolu olması ve bu işkolunun hususiyetleri dikkate alınarak müstakil bir işkolu halinde düğünülmesi uygun görülmüştür.

6. TÜRKİYE TEKSTİL, ÖRME VE ÇİYİM SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Asıl konusu olmayan işkollarındaki dikimovleri ve asgarî dikimovleri hariç olmak (viskos tetkik edilmek) üzere teşkilâtlanması kararlaştırılmıştır.

7. TÜRKİYE HARBİ SANAYİİ VE YARDIMCI İŞKOLLARI İŞÇİLERİ SENDİKASI

Nato'ya ait güvenlik tesisleriyle radar tesisleri dahil mevcut telkomünikasyon bünyesinin millî sendika haline getirilmesine karar verilmiştir. (Nato'nun petrolü vilayetlerarası dağıtım işlerinde çalışanlar hariç)

8. TÜRKİYE BARAJ, ENERJİ VE SULAMA İŞÇİLERİ SENDİKASI

Belediye hizmetleri içine giren enerji ve su işlerine ait hizmetler hariç olmak üzere teşkilatlanmalarına karar verilmiştir.

9. TÜRKİYE TÜTÜN, MÜSKİRAT, GIDA VE YARDIMCI İŞÇİLERİ SENDİKASI

Şeker Fabrikalarına hitap eden şeker işçileri hariç olmak üzere bütün tütün müskirat ve gıda ve yardımcı işçilerinin bu işkolunda teşkilatlandırılmaları kararlaştırılmıştır.

10. TÜRKİYE ŞEKER SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Daha önce müskirat ve gıda işkolu içersinde mütalâa edilen şeker işçilerinin müstakil bir sendika halinde mütalâa edilmesi kendi hususiyetleri bakımından kararlaştırılmıştır.

11. TÜRKİYE CAM VE SERAMİK SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Çanakkale Seramik dahil cam ve seramik sanayiinde çalışan işçilerin bir işkolu içersinde mütalâa edilmesi kararlaştırılmıştır.

12. TÜRKİYE İNŞAAT İŞÇİLERİ SENDİKASI

Filyos Ateş Taşları İşçileriyle çimento işçilerinin inşaat işçileriyle beraber bu işkolunda mütalâa edilmesine karar verilmiştir.

13. TÜRKİYE KARAYOLLARI İŞÇİLERİ SENDİKASI

Bayındırlık Müdürlükleri inşaat ve karayollarında çalışan işçilerin öncelikleri itibariyle inşaat sanayiinden ayrı mütalâa edilmesine ve tek bir sendika etrafında toplanmalarının gerektiği hususuna karar verilmiştir.

14. TÜRKİYE ORMAN VE AĞAÇ SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Kontroplük ve drolit işçileri inşaat işkolunda kalmak üzere bu sanayide çalışan işçilerin bu isim etrafında toplanmalarına kararlaştırılmıştır.

15. TÜRKİYE OTEL, LOKANTA VE EĞLENCE ATELLERİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Mevcut Toleyis işçilerinin ve bu işkolunda çalışan diğer işçilerin bu işkolunda mütalâa edilmelerine karar verilmiştir.

16. TÜRKİYE DEMİRYOLLARI İŞÇİLERİ SENDİKASI

İlk iki komisyonda ulaştırma işçileri Sendikası adı altında toplanmış bulunan sendikaların gerek batıdaki tatbikatı gerekse mülkiyetimiz bakımından öncelikleri itibariyle ayrı ayrı mütalâa edilmeleri ve bugün için müstakil bir ulaştırma işçileri sendikasının düşünülmesinin yersiz olacağı sonucuna varılmış, tekliflerden önce Türkiye D.D.Y. cemiasında çalışan işçiler müstakil bir sendika içersinde mütalâa edilmişlerdir.

17. TÜRKİYE GEMİ İŞÇİLERİ VE DENİZCİLERİ SENDİKASI

Gemi adamlarının ve denizcilerin çalışma özellikleri itibarıyla ayrı bir organizasyon içerisinde düşünülmesi gerektiği hususu kararlaştırılmış ve bu maksatla böyle bir sendikanın kurulması zaruri görülmüştür. (Esas konuları deniz nakliyatı olmayan işkollarının temsilcisi vaziyetinde çalışan denizciler hariç)

18. TÜRKİYE KARA TAŞIT İŞÇİLERİ SENDİKASI

Gerek motorlu taşıt işçileri sendikası adıyla kurulmuş bulunan sendikaların gerekse teşkilatlanmış taşıt işçilerinin müstakil bir organizasyon içerisinde düşünülmesinin uygun olacağı konusuna varılmıştır.

19. TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI

Türk-İş'e üyeliği kabul edilen Gazeteciler Federasyonunun bu isim altında toplanması gerektiği kararlaştırılmıştır.

20. TÜRKİYE BASIN TEKNİSYENLERİ SENDİKASI

Gazetecilerin 212 sayılı kanun içerisinde ayrı bir statüye tabi olmalarına rağmen 3008 sayılı İş Kanununun haklarında uygulanmakta olduğu basın teknisyenlerinin Türkiye çapında teşkilatlanmalarının gerekte olduğu kararlaştırılmıştır.

21. TÜRKİYE KÂĞIT VE SELLÜLOZ SANAYİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Halen mevcut ve gelecekte kurulması mühtesover sellüloz sanayi işçilerinin bu isim altındaki sendikada toplanmalarına karar verilmiştir.

22. TÜRKİYE TARIM VE TARIM SANAYİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Toprak Mahsulleri Ofisi bünyesinde çalışan işçilerle Devlet Üretim Gültüklerinde çalışan işçilerin ve bütün tarım işçilerinin bu isim altında toplanmasına karar verilmiştir.

23. TÜRKİYE PETROL ATOM VE KİMYA İŞÇİLERİ SENDİKASI

Havagazi tesisleri hariç olmak üzere bu işkolunda çalışan işçilerin aynı bünyede toplanmalarına karar verilmiştir.

24. TÜRKİYE TEZGAHÇILAR SENDİKASI

Bütün tezgâhtarların bu isim altında ve bir sendika etrafında toplanmalarına konisyon hüsrula görülmüştür.

25. TÜRKİYE GİLAZ HİZMETLER SENDİKASI

Havagazi tesisleri ve belediyelerin sulama, temizleme, park, bahçe ve enerji dağıtım işlerinde çalışanların bu işkolunda içerisinde mütalâa edilmesi kararlaştırılmıştır.

26. TÜRKİYE PTT İŞÇİLERİ SENDİKASI

Beynemâlel numaralar dikkate alınarak PTT işçilerini bu sendika etrafında toplanmak prensibi kabul edilmiştir.

27. TÜRKİYE SAĞLIK İŞÇİLERİ SENDİKASI

Yalnız sağlık hizmetlerinde çalışan işçi niteliğini haiz bütün sağlık işçilerinin bu isim etrafında toplanmaları karar altına alınmıştır.

İCRA HEYETİ

Seyfi Demirsoy
Başkan

Halil Tunç
Genel Sekreter

Ömer Ergün
Mes'ul Muhasep

İDARE HEYETİ ADINA TEŞKİLATLAMMA KOMİSYONU ÜYELERİ

Ahmet Çehreli

İsmail Topkar

Kaya Özdemiroğlu

FEDERASYONLAR ADINA

Melih Dölen
Miskirat Federasyonu

Kemal Özer
Maden Federasyonu

Piize Tetik
D.D.Y Federasyonu

MİLLÎ SENDİKALAR ADINA

Özkal Yüci
Petrol-İş

Maden-İş
katılmadı

İstik-İş
katılmadı

SENDİKALAR ADINA

Mehmet Alpdündar
Zonguldak Maden İşç.Send.

Bilâl Şişman
İstanbul Tekstil ve Örne
San.İşç.Send.

İstanbul Motorlu Taşıtl İşç.S.
Katılmadı

Adı geçen komisyonun yukarıda izah edilen raporundan sonra bu konudaki hadiseler sür'atle gelişmiş ve neticede sendikaların bir plan çerçevesi içinde ve işkolu esasına göre teşkilatlamaları Hükümet tarafından da benimsenerek 274 sayılı kanunun 9 cu maddesinin 3 ü fıkrasına göre Çalışma Bakanlığı tarafından çıkarılacak sendikaların işkolu yönetmeliğinin hazırlanmasına başlanmıştır, bu arada yine adı geçen kanun gereğince Türk-İş'in mütalaası istenmiştir.

Bunun üzerine yine İcra Heyetimiz İhtilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonunu toplantıya çağırarak, komisyon Çalışma Bakanlığı tasarısı üzerinde onine boyuna çalıştıktan sonra Türk-İş görüşü olarak aşağıdaki raporu hazırlamıştır.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Teşkilatlanmada
İhtilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonu Raporu

5.8.1963 günü saat 9.00 da Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Merkezinde toplanan (Teşkilatlanmada İhtilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonu) Çalışma Bakanlığından gelen 27.6.1963 tarih ve 10037-2/9743 sayılı ve acele kaydına dayanan 274 numaralı Sendikalar Kanununun 9 cu maddesinin 3 ü fıkrası uyarınca işkollarının ve bunların birbirleriyle ilgili olanlarının Türk-İş'in Teşkilatlanma Planı ve Uluslararası İş Normlarını dikkate alarak memleketimizin gerçekleri de gözönüne alınmak suretiyle Bakanlık görüşü ile Türk-İş'in güçlü sendika fikrinin ışığı altında Komisyonumuzca bünyemize en uygun yol olarak tatat olunan işkolları aşağıya çıkarılmıştır.

Türk-İş Planı Sıra numarası	Bakanlık görüşü Sıra numarası	İşkolu, işyerleri ve yürütülen işler
--------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------

1

3

Maden Kanununun tatat ettiği, kömür madenciliği bilimün maden cevherleri, kil ve sair maden ocaklarının yeraltı ve yerüstü işletmeciliği ile kömür mamulleri ve ham madde imalâthanelerinde çalışanlarla bu işkolunun tamamlayıcı ve hazarlayıcı işlerinde çalışanlar. (Maden arama dahil) Şu kadar ki, bu mahallerde aynı işyerinde yeraltı ve yerüstü maden cevherlerinin izabesi, tasfiyesi, haddelenmesi ile alakalı imalâthaneler mevcutsa

NOT: Bakanlık tasvip gizelgesinde ilgili görülen 18 ve 19 sayılı işkolları ile bu işkolunun ilgilileri bulunmamaktadır. (Dok sanayiinde tamamen ayrı mütalâ edilmiştir.)

Türk-İş Plânı
Sıra numarası

Bakanlık görüşü
Sıra numarası

İşkolu, işyerleri ve yürütülen işler

bu takdirde galip vasfın tesbiti için galı-
şanların sayısına bakılarak metal veya maden işko-
luna girmesi kararlaştırılır.

2	18-19	Her türlü metal imalatı, demir, bakır, krom ve sair maden cevherlerinin ve bunların halitalarının izabesi, tasfiyesi, haddelenmesi, çekilmesi, dövülmesi ve şekillendirilmesi, çelik sanayii, madeni eşya imalatı, makine imalatı, elektrik makine ve cihazları ve aletleri ve madeni nakil vasıtaları imalatı ve sair madeni imalat sanayii (Gemi ve dok sanayii hariç)
3	19	Dok ve gemi sanayii ile deniz tahmil tahliye işleri
4	9	Bu hususta Bakanlık görüşüne aynen uyulmuş ve fakat saraciye işi ilâve edilmiştir. Kundura sanayii, deri ve deri mamulleri imalatı, saraciye ve debağat işyerleri ve müteferriği
5	4-13-14	Sun'î ve tabii lastik, kauçuk, plâstik ve emsali sanayii (Bakalit dahil) ve bu maddelerden her çeşit eşya imalatı, ham petrol, tabii gaz istihsalı, petrol tesfiyehaneleri, petrol mamulleri sanayii, petrolü toptan ve perakende satan işyerleri, madeni yağ imalatı, ecza, bil'umum kimya sanayii, boya sanayii, tutkal, barut ve dinamit satış depoları ve parlayıcı ve patlayıcı maddeler imalatı ile atom ve atom reaktör sanayiinde çalışanlar, sabun imalatı.
6	8-33 kısmen	Yün, tiftik, pamuk, ipek, sun'î ipek, her çeşit sentetik elyaf ayırması, yıkaması, boya ve paçavra ayırma, parçolama tesisleri, iplik büküm, tahar, dokuma ve çirçir fabrikaları, kendir ihsar ve işleme tesisleri, örme trikotaj tesisleri ile giyim eşyası konfeksiyon çamaşın imalatı, şapka malzemesi, şapka ve kasket imalâthaneleri, kumaş, düğme, fermuar, süstüyları, korse, kravat, askı, kumaş, tozluk, kumaş eldiven, çorap ve varis çorabı imalâthaneleri, kordelâ, dantel, şerit ve buna benzer tekstil malzemesi imalatı, kuştüyü, ihsarat, kürkçüler, kumaş yıkama, boyama, kasar, apre, emprime, basmahaneler, halı dokuma ve yıkama fabrikaları, çamaşırhaneler, elbise temizleme, boyama, titi ve kola yapan işyerleri, sargı bozi ve pamuk imalatı ile vatka, keçe, yorgan, yatak imalâthaneleri ile her nevi giyim eşyası imalâthaneleri ile her çeşit tekstil mamulü imâl eden işyerleri idare ve yardımcı işletmelerinde çalışan işçiler tekstil, örme ve giyim sanayii işkoluna dahildir.

TÜRK-İş Plânı
Sıra numarası

Bakanlık görüşü
Sıra numarası

İşkolu, işyerleri ve yürütülen işler

7

-

Vekâlet işkolları tesbitinde ayrı bir kanunla düzenlenen ve yönetilen Ordu Donatım Hizmetlerinde çalışanların bir işkolu etrafında toplanmaları ve sendika teşkilatı kurmaları mütalâa olunmuştur. (Çalışma Bakanlığı Ordu Donatım hizmetlerinde çalışanları birarada mütalâa etmemiştir.) Halbuki yukarıda da belirtildiği üzere bu işkolunun memleket güvenliği bakımından olan özelliği ile ayrı bir kanunla yönetilmiş bulunması ayrı mütalâa edilmesine kafi bir delildir.

8

21

Elektrik, gaz ve buharla ısıtılan ve sıhhi tesislerin, baraj, elektrik enerjisi, istihsalı, su ve sulama elektrik istihsalı ve nakli ve tevzii, buhar ısıtma, buhar kuvveti istihsalı, nakli ve tevzii, su nakli tevzii ile mahallî belediyelerin elektrik, hidroelektrik santralleri, cereyan istihsalı ve tevzii işleri.

9

5-7 birleştirildi 6 ilgili

Tütün, müskirat, gıda, yaprak tütün bakım, işleme tefrik ve manipulation, kurutulma, piro, pipo, enfiye, tömbeki, çiğnenen tütün ve sigara sanayii ile kutu sanayii ve matbaacılığı, imbikten geçirilmiş alkollü içkiler, viski, rakı, bira, şarap, likör sanayii, hafif içkiler, karbon hamızı ile meydana getirilmiş meşrubat imali, tasfiyesi, karıştırılması, imbikten geçirilmesi, tahammür ettirilmesi, alkolsüz içkiler (gazoz, kokakola, ve emsali) maden suları ve dondurma imali, insanların istihlakine mahsus gıda maddelerinin imali, tevzii, satımı, et balık sanayii, kümes ve av hayvanları kesimi ile mezbahalar, süttten mamul maddelerin imali, hayvan ve nebatî yağ sanayii, her nevi gıda maddelerinin konserve yapılması, soğuk depolama ve saklanması, değirmenlerde öğütülmüş maddeler imali (un fabrikaları dahil) ekmekeçilik, pastacılık, börek ve simitçilik, her nevi un ve unlu maddelerle yiyecek imali, kakao, çikolata, şekerleme ve benzeri maddeler imali, kakao, kahve, tuz öğütülmesi ve istihsalı, gay yaprakları üzerinde yapılan ameliyeler (toplama, paketleme dahil) yem sanayii, kibrit imali ile bütün bu işlerle ilgili işyerlerinde çalışan hazırlama, tamamlama ve nakliyat işlerinde çalışan bil'husus işçiler (sabun ve yağ imalatı yapan fabrikalarda çalışan işçilerin çoğunluğu sabun imal etmekte ise bu işçilerin kimya işkolunda yağ imalatında çoğunluk varsa gıda işkolunda muhtasiran sabun imalleri kimya kolunda)

10

6

Şeker endüstri sanayii muhtasiran özelliği olması itibariyle gıda ile ilgili görülmekle beraber ayrı mütalâa edilmiştir.

Türk-İş Plânı Sıra numarası	Bakanlık görüşü Sıra numarası	İşkolu, işyerleri ve yürütülen işler
11	16 dahil 15 kısmen il- gili	Cam ve vandan mamul esya sanayii ile metalden gayri maden sanayii: her çeşit toprakla ilgili seramik sanayii, tabak, bardak, çömlek, çini imalatı gibi (Çanakkele seramik ve fayans işleri yapan fabrika dahil)
12	20-17	Çimento endüstrisinde çalışanlar, her çeşit bina, köprü, baraj, tünel, metro, kanalizasyon, kanalı, liman, dalgakıran, havuz istihkâm, hava meydanı inşaatları, dekovil ve tranvay hattı, spor sahaları inşaatı, ihale edilerek inşa olunan ve olunacak demiryolu, tünel ve inşaatları, tuğla, kiremit, briket imalâthaneleri, toptan ve perakende satış yerleri, doğrama imalâtı yapan fabrika ve atelyeler, bina sahihi tesisatçıları, (su, havagazı, kalorifer, elektrik) gibi karton-piyecilik imali, bina boya ve badenacıları, bina parke ve döşemecileri ile inşaatın mütemmin ve müteferriği mahiyetinde olan yardımcı işyerleri ve bu malzemelerin toptan ve perakende satış yerlerinde çalışanlar. Tağ ve kum ocakları.
13	20 den çıkarılan	Bakanlığın yol inşaatı hakkındaki mütalâamız: Bayındırlık Müdürlükleri emrinde ve Karayollarında çalışan işçilerle karayolları inşaatında kullanılan araçlar ve bakım atelyeleri, (tamirhaneler dahil) Bunların özelliği itibarı ile ayrı mütalâa olunması uygun görülmüştür.
14	10	Ormanları vikaye maksadı ile bekçilik ve gözetlik yapanlar, müsait halde görülen ve tomruk haline getirilen işlerde çalışan bıçkıcı ve nakil işlerinde çalışanlar, tomruk istifçileri, ağaç ve mantar mamulleri, mobilya imalatı, drolit ve kontroplâk sanayii, bıçkıcılık sanayii, bil'husus orman işletme müdürlüklerinde çalışanlar ile müteferrik işleri yapanlar (inşaat doğraması yapan atelye ve fabrikalarda çalışanlar hariç)
15	31	Otel, motel, tiyatro, gençlik hostelleri, sinema, plajlar, kaplıcalar, pansiyonlar, büfeler, kahvehaneler, her çeşit istirahat ve dinlenme yerleri, eğlence yerleri, pastahaneler, hamamlar, sahne ve beyaz perde sanatçıları, hayvanat bahçeleri ve benzeri eğlence yerlerinde çalışanlar (belediye ile ilgili park ve bahçelerin bakım ve onarım işlerinde çalışanlar hariç mezarlıklar dahil)

Türk-İş Planı Sıra numarası	Bakanlık görüşü Sıra numarası	İşkolu, işyerleri ve yürütülen işler
16	24	Demiryolları nakliyatı: Devlet Demiryolları ve buna bağlı işyerlerinde görülen her türlü hizmetler. (Türk-İş Teşkilatlaşma Planı ile Bakanlık görüşü aynen bağdaştırılmıştır) İlgisiz
17	25	Deniz nakliyatı gemi ve emsali ile her çeşit insan, eşya ve hayvan nakliyatı ile bunlara bağlı deniz işleri (esas komuları deniz nakliyatı olmayan işkollarının tamamlayıcısı mahiyetinde çalışan deniz işçileri hariç) Aynı zamanda kurulu bütün limanlarda tahmil tahliye işlerinde çalışan dok ve gemi sanayii içinde mütalâa edilmiş ve bugünkü tatbikatta bu yolda teessüs etmiştir. İlgisiz.
18	23	Kara nakliyeciliği: Her türlü motorlu ve motorsuz taşıt işleri. (Otobüs, kamyon, tramvay, tünel ve sürücülük işleri ile bu hizmetlerin mütemmin ve müteferriğinde çalışanlar) İlgisiz.
19	34	Basın mensupları (gazeteciler) basın hizmetinin başlaması ve bitirilmesi işlerinde çalışan bilmum hizmetliler. Türk-İş ve Vekalet görüşü tutabuk etmiştir.
20	12	Matbaacılık, neşriyatçılık, kışecilik, (basın teknisyenleri) ve bu işlerin görülmesi için her türlü işin mütemmini mahiyetinde olan hizmetlerde çalışanlar. Bilmum Devlet Halzeme Ofisi matbaacılık işlerinde çalışanlarla Başbakanlık basın işlerinde çalışanlar ile darphanelerde çalışan bilmum hizmetliler bu işkolunda mütalâa olunmuşlardır. (Tekale ait kutu ve paket Basınhanaları hariç)
21	11	Kağıt, kağıt mamulleri ve selüloz sanayii ile müteferriği işlerde çalışanlar dahil. (Türk-İş Vekalet görüşüne bu işkolunun özelliğini dikkate alarak aynen ayılmıştır)
22	1-2 kısmen karışık	Bilmum tarım işleri ve hayvan yetiştirme, avcılık veya av hayvanlarının üretilmesi, bilmum Devlet Üretim Çiftlikleri ile ilgili her türlü hizmetlerde çalışanlar. Gerek devletçe ve gerekse şahıslarca yetiştirilen her türlü fidan yetiştirme işlerinde çalışanlar.

Türk-İş Planı Bakanlık görüşü
Sıra numarası Sıra numarası

İşkolu, işyerleri ve yürütülen işler

23	23-22 Birleştirildi	Toptan ve perakende ticaret, banka ve diğer müesseseler, sigortalar, gayrimenkul işleri: Her çeşit sanai, ziraat ve hayvânî maddelerin toptan ve perakende alım ve satım işleri, bankalar, para ve ticaret borsaları, her çeşit mali müesseseler, kooperatifler, kredi esham ve tahvil komisyoncuları, sigorta şirketleri, gayrimenkul idare alım ve satım işleri. Her çeşit büro ve teknik bürolar, yazıhane, avukat, mali müşavirler, iş takip büroları ve emsali müesseselerde görülen işlerle dershanelerde görülen işler, noterler, ticaret ve sanayi odaları ile benzeri işçi ve işveren teşekkülleri her türlü mesriyat işlerinin büro işlerinde çalışanları.
24	29	Ayrıca işkolu gösterilmiş olan devlet, belediye, hususi idare hizmetleri: Mahallere istihmal ve tevzi edilen elektrik (hidro elektrik santralleri hariç) güç, kanalizasyon, teneke, itfaiye, vs. gibi her çeşit kamu hizmetleri ve görevleri. Belediyelerin yol yapım ve bakım işlerinde çalışanlarla bu sahada çalışan araçların kullanılması ve bakım tamir işlerinde çalışanlarla belediyelere ait köprü bakım ve tamir işleri. Park ve bahçe bakım işlerinde çalışan hizmetliler, belediye temizlik hizmetlerinde çalışan bil'husus gözetim, berberler, ayakkabı boyacıları, güzellik enstitülerinde görülen her türlü işler, apartman kapıcı ve hizmetçileri, maballe bekçileri.
25	28	Ulaştırma ve muhabere: Posta, telefon, telgraf, radyo, televizyon işleri ve hizmetleri (inşaat hariç)
26	30	Her çeşit sağlık hizmetleri: Hastahaneler, sanatoryumlar, bakım ve dinlenme evleri, doğan ve çocuk bakım evleri, doktor muayenehaneleri, klinikler, sâhhi tedavî müesseseleri, diş klinikleri ve hayvan bakım evleri, röntgen muayenehaneleri, haplice ve ilâhalarde çalışan sağlık hizmetlileri.
27	27	Ardiye ve antropoculuk: Antrepolar, ardiyeler, umumî mağazalar, silolar ve buralarda yapılan her türlü tahmil ve tahliye işleri. (Aynı zamanda kurulu bütün limanlarda tahmil tahliye işlerinde çalışanlar dok ve gemi sanayii içinde mütalâa edilmiş ve bugünkü tâtbiqatta bu yolda tesvîs etmiştir.) ilgisiz.
28	26	Hava nakliyatı

İCRA MEYETİ

Başkan
Seyfi Demirsoy

Genel Sekreter
Halil Tunç

Mas'ul Muhasef
Ömer Ergün

İDARE MEYETİ ADINA TEŞKİLATLANMA KOMİSYONU ÜYELERİ

Ahmet Çehreli

İsmail Topkar

Kaya Özdeniroğlu
(Ankara'da)

FEDERASYONLAR ADINA

Zeki Gedik
Miskirat Federasyonu

Kemâl Özer
Maden Federasyonu

Rıza Totik
D.D.Y Federasyonu

İHLİ SENDİKALAR ADINA

Zühtü Coğal
Petrol-İş

Kemâl Türkler
Maden-İş

Celâl Beyaz
İlastik-İş

SENDİKALAR ADINA

Mahmet Alpdündar
Zonguldak Maden İşç.Sen.

Hasan Gön
İstanbul Tekstil ve Örme
San.İşç.Sen.

Mohmet İrfanlı
İstanbul Motorlu Taşıt İşç.Sen.

Sayın Delegates,

274 sayılı Sendikalar Kanununun üçüncü fıkrasına göre Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan işkolları yönetmeliği hakkında (Teşkilatlanmada İhtilafları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonunun) yukarıdaki raporu Çalışma Bakanlığına intikal ettirildikten sonra adı geçen Bakanlıkta bir defa daha toplanılmış, bu toplantıda Türk-İş'in görüşü tekrar gözden geçirilmiş ve netice olarak Türk-İş'in görüşüne yüzde yüz uygun olmakla beraber bilinen işkolları yönetmeliği Resmî Gazete ile ilân edilerek yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte her ne kadar 36 işkolu gösterilmekte ise de birbirleriyle ilgili 19 işkolu da dikkate alınacak olursa hakiki işkolu adedinin 25 e düştüğü görülmektedir. Türk-İş yöneticilerinin sandığı kadar ki kısa bir zamanda birbirleriyle ilgili işkollarının birleştirilmesi ve tek işkolu halinde mütalâa edilmesi uygun olacaktır. Yeni işkolları yönetmeliğine binvondizi aydurmak ve bu yönetmelikte zikredilen işkollarında sendika adedini azaltmak yolundaki gayretlerimizin bir kısım işkollarında müsbet sonuçlar verdiğini, bir kısım işkollarında ise matlup netice alınamadığını açıkça ifade etmekte fayda vardır. İşkolları yönetmeliğine göre Türk-İş'in bünyesini tahlil ettiğimiz zaman sırasıyla şu sonuçları elde ederiz:

1. Tarım, hayvan yetiştirme, ormancılık ve toprakçılık işkolu: Bu işkolunda Türkiye çapında çalışmalarında bulunan Türkiye Üretim ve Yetiştirme İşçileri Sendikası öncelikle çalışmalarına Devlet Üretim Çiftliklerinde çalışanları teşkilatlandırmak suretiyle başlamış ve bu teşkilatlandırma işinde onfederasyonumuzun da yardımlarıyla büyük bir gayret göstermiştir. Bu işkolunda bulunan bir kısım sendikaların kendilerini feshetmeleri sağlanmış ve yalnız Adana'da faaliyet gösteren mahalli bir sendika dışarıda kalmıştır. Adana'daki sendikanın da yakın bir gelecekte bu sendikaya katılacağı ve işkolunun tek sendika halinde temsil olunacağı umulmaktadır.

2. Avcılık, balıkçılık, süngercilik ve sahil deniz ürünleri işkolunda henüz kurulmuş bir teşekkül yoktur. Bu işkolunda çalışan işçiler halen bir numaralı işkolunda kurulu sendikalar tarafından teşkilatlandırılmaktadırlar.

3. Kömür madenciliği: Bu işkolunda teşkilatlanma mevcut federasyon tarafından yürütülmekte olup federasyon dışında kalan teşekkül bulunmaktadır. Yapısı tam teşekkül etmiş işkollarından birisi kömür madenciliğidir.

4. Petrol ve akaryakıt işkolunda Türkiye'nin merkezi esasa göre teşkilatlanmış sendikalarından birisi olan Petrol-İş Sendikası hergün biraz daha gelişmektedir. İhtilâfı yalnız Batman Sendikası ile olup bu uyumsuzluğun yakında giderileceği zannedilmektedir. Diğer taraftan Türk-İş bünyesinde olmayan bir iki sendika daha mevcut olduğu halde bunlar önemli değildir. Yeni çalışma düzeninin lokal sendikaları millî sendika içersinde yer almaya zorlayacağı aşîkârdır. Bu işkolunda çalışan işçilerden başka işkolları yönetmeliğinde 13 ü sırada bulunan ecza ve kimya sanayiinde çalışanların büyük bir kısmı da Batman'da kurulu petrol sendikası ile Petrol-İş'in birleştirilmesi için gereken ilgiyi gösterdiği halde netice alınması bugüne kadar mümkün olamamıştır. Görüşümüz birbiriyle ilgili bulunan iki işkolunun da yakında birleşeceği merkezindedir.

5. Müskirat, tütün ve gıda işkolunda bir federasyon, iki millî sendika ve 13 müstakil sendika vardır. Türk-İş'in çalışmaları bu işkolundaki bütün sendikaların müşterek bir çatı altında toplanmasını sağlamaya matuf bir şekilde gelişmektedir. Esasen bu işkolunda çeşitli sendikalar kendilerini feshederek birleşmişler ve daha geniş çapta işçileri temsil etmeğe başlamışlardır.

6. Şeker sanayii işkolunda bütün sendikalar kendilerini feshederek millî bir sendika etrafında birleşmişlerdir. Bu işkolunda herhangi bir ihtilâf yoktur. Yapısı tam manâsıyla teşekkül etmiş bir işkoludur.

7. Dokuma ve giyecek eşya sanayii işkolunda daha önce kurulmuş bulunan federasyon millî sendika haline gelmiş bulunmaktadır. Bu işkolunda üyemiz olan iki lokal sendika kalmış bulunmakta ise de bunların da yakında millî sendikaya katılacakları tahmin edilmektedir.

8. Kundura ve deri sanayii mamulleri işkolunda kurulu millî sendika sür'atle gelişmektedir. Ancak, bu millî sendika dışında kalan bir sendika vardır. Bu sendikanın da millî sendikaya katılması için gereken çalışmalar yapılmaktadır. Bu sendikanın katılmasıyla bu işkolunda da yapı gerçekleşmiş olacaktır.

9. Ağaç sanayii işkolunda millî sendika her an bir parça daha gelişmektedir. Bunun dışında üç lokal sendika bulunmakla beraber küçük ünitelerdir. Bunlar da prensip olarak millî sendikaya katılmayı kabul ettiklerinden pek yakında bu katılışların sağlanacağı muhakkaktır.

10. Kağıt, kağıt mamulleri ve selüloz sanayii işkolunda Kocaeli ilinde kurulu dört sendika bulunmaktadır. Bu sendikaların birleştirilmeleri ve millî bir sendika haline gelmeleri için bugüne kadar gayretlerimiz devam edegelmıştır. Neticenin müsbet olacağı ümit edilmektedir.

11. Matbaacılık, neşriyatçılık ve kâğıt ocılık işkolundaki sendikaların birleştirilmesi için yapılan bütün gayretler maalesef müsbet bir netice vermemiştir. Bununla beraber bu işkolu ile ilgili işkolu olarak gösterilen 35 ü sıradaki basın mensupları ile Ankara'daki teknisyenler birleşmişler ve ideal bir teşekkül meydana getirmişlerdir. Bu şekildeki bir birleşmenin gerçekleşmesi için Türk-İş tarafından düzenlenen toplantılarda müsbet bir sonuç elde edilememiş ve İstanbul'da kurulu teknisyenler sendikaları ile basın sendikaları fikir işçileri ile teknisyenlerin birleşmelerine karşı olduklarını ifade etmişlerdir.

12. İstik ve kauçuk sanayii işkolunda yapı teşekkül etmiş bulunmaktadır. Bununla beraber teşkilatlandırılması gereken işçiler henüz mevcut bulunmaktadır.

13. Ecza ve kimya sanayii işkolunda bünyenizde bir sendika bulunmasına rağmen arzu edilen gelişmeyi gösterememiştir. Sınımı temennimiz dört numaralı işkolunda belirtildiği üzere iki işkolunun birleştirilmesi ve daha güçlü teşekküller meydana gelmesidir.

14. Toprak, seramik, tuğla, kiremit, fayans sanayii işkolu yönetmeliğinde 15, 16, 19 sıra numaralı işkollarıyla ilgili olarak gösterilmiş bulunmaktadır. Bu işkolunda mhtelif Federasyon, millî sendika ve mahallî sendikalar bulunmaktadır. Bu işkolunda bir durulma olması ve gerçekten bir teşkilatlanmaya gidilmesi beklenmektedir.

15. Cam ve camdan mamul eşya sanayii işkolunda bir millî sendika bulunmakta, bazı huzursuzluklara rağmen yapı teşekkül etmiş durumdadır.

16. Çimento sanayii işkolunda çalışan işçiler daha önce Yapı-İş tarafından teşkilatlandırıldıkları halde kendi aralarında meydana gelen bir iş ihtilâfı dolayısıyla Yapı-İş'ten ayrılmışlar ve yeniden millî bir sendika içersinde teşkilatlandırılmışlardır. Bu millî sendikaya çimento sanayiinde çalışan işçilerin kurdukları sendikaların tamamı girmiş bulunmaktadır.

17. Her türlü metal imalatı işkolunda hâlen bir Federasyon ve bir millî sendika mevcut bulunmaktadır. Bu işkolundaki Federasyon ve millî sendika arasındaki birleşmenin sağlanması için yapılan teşebbüsler müsbet netice vermemişlerdir. Bu işkolunda diğer dağınık işkollarında olduğu gibi gerçek yapının teşekkülü genel kurulun alacağı kararlara bağlıdır.

18. Gemi onarımı ve yapımı işkolunda millî bir sendika olup ihtilâflı bir durumu yoktur. Yapısı teşekkül etmiştir. Daha önce bu işkolu içersinde mitalâa edilen liman tahvil tahliye sendikalarının bu yapıdan ayrılması gerekmiş ve 28 sırada kayıtlı işkolunda yerlerini almıştır.

19. Yarımcılık işkolunda Konfederasyonun üyesi bulunan Yapı-İş Federasyonu işkolunun tamamını kapsıyacak bir faaliyet göstermesine rağmen gelişmelerini bir plan ve programa bağlayamadığı için bünyesinde parçalanmalara sebebiyet vermiş bulunmaktadır. Gelecekte bu işkolunda bir durulma beklenabilir.

20. Karayolları bakım ve onarımı işkolunda kurulu sendikaların biraraya gelmeleri için Konfederasyonumuzun yapageldiği gelişmeler müsbet sonuç vermiş ve bu işkolunda bir meslekî Federasyon kurulmuştur. Böylelikle yapısı tam olarak teşekkül eden bu işkolunda ihtilâflı tek konu bayındırlık müdürlüklerinde çalışan işçilerin durumları olarak meydana çıkmaktadır. Bu işçilerin Yapı-İş dâmi, Karayollarında mı mitalâa edileceği hususunda kesin kararın önümüzdeki günlerde alınması ve ihtilâfın halledilmesi beklenmektedir.

21. Enerji sanayii işkolu dağınıklık arzotmektedir. Bu işkolunda kurulu sendikalar üç ayrı üniteye toplanmış bulunmaktadır. Türk-İş'in zaman zaman yaptığı birleştirme toplantıları maalesef müsbet bir sonuç vermemiştir. Buna rağmen bir müddet sonra bu ünitelerin birleştirilecekleri mümkün olacaktır.

22. Toptan ve perakende ticaretle ilgili işkolunda hâlen millî bir sendika mevcuttur. Bu sendikanın dışında 2 lokal sendika vardır. Millî sendika gelişmektedir. Ancak işkolunun dağınıklığı yapının tam teşekkülünü zorlaştırmaktadır. Bu işkolunda sür'atli bir gelişme beklenabilir.

23. Banka ve diğer malî müesseselerde çalışanlarla ilgili olarak kurulu bünyenizde herhangi bir teşkilât bulunmamaktadır. Bununla beraber Genel Kuruldan sonra bu işkolunda çalışanların teşkilatlandırılması ele alınacaktır.

24. Kara taşımacılığı işkolunda kurulu federasyon gerçek fonksiyonunu gösterememiştir. Bu işkolunda 5 lokal sendika bulunmakta olup ihtilâflı işkollarından birisi de bu işkoludur. Bu işkoluna yeni bir istikamet verilmesi için ciddi çalışmaların yapılması gerekmektedir.

25. Demiryolu taşımacılığı işkolunda bünye teşekkül etmiştir. Bu işkolunda kurulu sendikalar meslekî bir federasyon etrafında toplanmış bulunmaktadır. Vagon fabrikaları konusunda federasyonla Maden-İş Sendikası arasında çıkan ihtilâf Türk-İş'in aracılığı ile giderilmiş ve vagon fabrikalarının demiryolları bünyesi içersinde mütalâa edilmeleri gerektiği sonucuna varılmıştır.

26. Deniz taşımacılığı işkolu yakın zamana kadar bünyesinde çok ihtilâf bulunan bir işkolu idi. Bu işkolunda halen güçlü bir teşekkül meydana gelmiş bulunmaktadır. Diğer sendikaların bu millî sendikaya katılacakları ve bu işkolunda da yapının tam manâsıyla teşekkül edeceği günler uzak değildir.

27. Hava taşımacılığı işkolunda kurulu güçlü bir teşekkül henüz mevcut değildir. Bununla beraber işkolları yönetmeliğinde birbirleriyle ilgili işkolları olarak gösterilen 24, 25, 26, 27 sıra numarasındaki işkollarının bugün için uzak bir ihtimal olsa da birleşmelerinin gerçekleşebileceği düşünülebilir.

28. Ardiye ve entrepoculuk, yükleme ve boşaltma işkolunda millî 2 sendikanız bulunmaktadır. Bu işkolu da, ihtilâflı işkollarından birisidir. Bu işkolu içersinde mütalâa edilen silolarla, liman ve kara tahmil tahliye işyerlerinde çalışanları temsil etmek üzere kurulan sendikaların birleştirilmeleri mümkün olamamıştır. Siloları temsil eden Tomis Sendikası gıda işkolu içersinde mütalâa edilmesi gerektiğini iddia etmektedir. İhtilâfın yetkili yargı organlarıca karara bağlanacağı ve giderileceği umulmaktadır.

29. Haberleşme işkolunda Konfederasyonumuzun desteği ile millî bir sendika kurulmuş bulunmakta ve gelişme istidadı göstermektedir. Uluslararası münasibetleri de aracılığımızla düzenlenen bu sendikanın yakında çok daha fazla gelişeceği beklenmektedir.

30. Genel hizmetler işkolunda millî bir sendika kurulmuş bulunmakta ve yapı teşekkül etmektedir. Büyük bir gelişme gösteren bu işkolundaki teşkilatlanmanın kısa bir zamanda tamamlanacağı umit edilmektedir.

31. Sağlık işkolunda kurulu bulunan sendikanın gelişmesi maalesef tam manâsıyla sağlanamamıştır. Sağlık personelinin sendikalaşması için mevcut engellerin giderilmesi yolunda çalışmalarımız devam etmektedir.

32. Otel, lokanta ve eğlence yerlerinde kurulu sendikalar meslekî bir federasyon etrafına toplanmış bulunmaktadır. Yapı teşekkül etmiştir.

33. Büro ve yazıhaneler işkolunda gelişme istidadı gösteren teşekkül 22 sırada kayıtlı olarak kurulmuş bulunmaktadır. Esasen 22, 23 ve 33 numaralı işkolları yönetmeliğinde de birbirleriyle ilgili işkolları olarak gösterildiğinden bu işkollarında müsterek bir gelişme beklenmesi normaldir.

34. Çamaşırhaneler, ütü, kola ve benzeri işkolunda henüz kurulmuş bir teşekkül bulunmamaktadır. Fakat yakın bir gelecekte bu işkolunda çalışanların da teşkilatlandırılmaları mümkün olacaktır.

35. Basın mensupları tarafından kurulan teşekküller de de tam manâsıyla bir birlik müzahede edilmemektedir. Bu işkolunun ilgili bulunduğu 11 sırada kayıtlı işkolunda gereken bilgi verilmiş bulunmaktadır. Basın sanayiinde çalışan işçilerin fikir işçisi, teknisyeni ile bir millî sendikada toplanmalarını sağlamak anacımız olacaktır.

36. Milli Savunma ile ilgili işyerlerinde çalışanlar meslekî bir federasyon etrafında toplanmış bulunmaktadır. Yapıları tam manasıyla teşekkül etmiş durumdadır. Bünyemizdeki işkollarına göre kuruluşların durumlarının kısaca özeti budur.

Genel Kurulumuzun Türk-İş'in ve teşekküllerimizin yapıları hakkında telif edici bir hal çaresi bulacağına ve sendikalararası ihtilâfların hallinde müessir olacağını inanıyoruz.

KIBRIS TÜRK İŞÇİ BİRLİKLERİ FEDERASYONU İLE MÜNASEBETLERİMİZ:

Bu kardeş teşekkülle bugüne kadarki münasebetlerimiz memnuniyet vericidir. Konfederasyonumuzun Dördüncü Genel Kurul toplantısına katılan Federasyon Genel Sekreteri Necati Taşkın ile daha o günlerde bu iki kardeş teşekkülün istikbaldeki münasebetleri üzerinde görüşmeler yapılmış ve o günden bu yana kadar münasebetlerimize hiç fasıla verilmemiştir. Ayrıca, Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonunun Genel Kurul toplantısında her defasında Türk-İş'den bir heyet davet edilmiş, davet edilen bu heyetler Kıbrıs'ın başlıca şehirlerindeki sendika hareketini yakinen tesbit etmek inkânını bulmuşlar, bu tetkikler neticesinde Kıbrıs'da bulunan sendikacı arkadaşlarımızın eğitimleri için Türk-İş'in yapması lâzım gelen yardım üzerinde durulmuş ve neticede bir taraftan Türkiye'ye Kıbrıslı Türk sendikacılar davet edilmiş, diğer taraftan da Türk-İş'in eğitim seminerlerine Kıbrıs'dan sendikacı yöneticilerinin katılmaları sağlanmıştır. Aynı zamanda, Kıbrıs'da federasyonun uygulayacağı eğitim seminerleri için yeteri kadar eğitim malzemesi gönderilmiştir.

Son olarak, Baş Piskopozun ilhak hayalini gerçekleştirmek için giriştiği kanlı tedhiş hareketi karşısında da Konfederasyonumuz gerekli tepkiyi göstermiş, bir taraftan yurt içindeki diğer teşkilâtlarla bu konuda işbirliği yaparak lüzumlu ikaz ve protestoyu yaparken, diğer taraftan aşağıdaki telgrafi Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonuna çekerek bu tedhiş hareketlerini protesto etmiş ve her türlü yardımı yapmağa amade olduğunu bildirmiştir.

YILDIZIM

"Sayın Necati Taşkın
Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu
Genel Sekreteri
Posta Kutusu 681
Lefkoşa - Kıbrıs

Kıbrıs'da vahşi tedhişçilerin Türk kardeşlerimize giriştikleri hain tedhiş hareketini büyük üzüntü ve ızdırapla karşıladık. Bu hareketi tel'in eden biz Türk işçileri Kıbrıslı kardeşlerimize sabır ve metanet diliyoruz.

Gözü dönmüş EOKA'cılarla yaptığınız savaşta kalbimizin sizlerle beraber çarptığını hatırdan çıkarmamanızı ve candan başarı dileklerimizizin kabulünü rica ederiz.

Seygilerimizle

Türk-İş
İcra Heyeti"

Aziz Delegeler,

Raporumuzun kaleme alındığı sırada Kıbrıs'da halâ vahşi tedhiş hareketi durmamıştı. Hükümet artık bu konuda Türk Milletinin sabrının tükendiğini bilmeli ve ona göre daha sert tedbirler alma yoluna gitmelidir.

Diğer taraftan Kıbrıs'da yaralanan ve öldürülen arkadaşlarımıza gerekli ilk yardımın yapılması yolunda teşkilatımıza gerekli direktif verilmiş olup yardım kampanyaları hızla ilerlemektedir. Türk işçisinin her zaman olduğu gibi bu yardım kampanyasına da gerekli ilgiyi göstereceğine inanıyoruz.

Türk-İş'in bu yolda teşkilatına yolladığı tamim aşağıdadır:

Sayı: 2605/35

Önemlidir
Teşkilata

31.12.1963

" Kıbrıs'da soydaşlarımıza girişilen katliam hareketini, Türkiye İşçi Sendikaları olarak nefretle tel'în ediyoruz. Müdafasız kadınlara, beşikteki yavrulara karşı girişilen menfur tecavüz karşısında duyduğumuz tepki, halen devam etmektedir.

Bu korkunç harekete canla başla karşı koyarken hayatlarını kaybeden Kıbrıslı soydaşlarımızın yetimleri karşısında hareketsiz kalmayı, imkânsız buluyoruz. Bu durumda, yurdumuzun dört bir yanında girişilen yardım kampanyalarında asil Türk işçisinin de payı olmasını istedik. Türkiye İşçi Sendikalarının asil mensupları elbette Yavru Vatan şehitlerinin yetimlerini korumayı vazife sayacaklardır hancındayız.

İcra Heyetimiz, bu amaçla Merkezde bir hesap açtırmak kararına varmıştır. 25007/325 nolu hesaba yatıracağınız bir yardım, az da olsa şehit yetimlerinin yaralarının sarılması için faydalı olacaktır.

Mensuplarımızın kıymetli yardımlarını bekliyoruz.

Saygılarımızla

NOT: Ziraat Bankası Yenişehir
Ş. besi 25007/325 numaralı
hesap"

Seyfi Demirsoy
Başkan

Halil Tunc
Genel Sekreter

ULUSLARARASI HÜR İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (ICFTU) İLE MÜNASEBETLERİMİZ:

Hür dünyadaki demokratik işçi teşekküllerini biraraya getirmek ve ortak amaçlı bu teşekküller arasında işbirliği ve istigare vasıtası olmak için kurulan ve şu anda 108 ülkeden 135 teşkilatın bağlı bulunduğu 57 milyon üyesi olan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna, Türk-İş 1952 yılında yaptığı Genel Kurulda iltihak kararı almıştı. Bu kararın 5018 sayılı Sendikalar Kanunu gereğince Bakanlar Kurulunun onayından geçme mecburiyeti ve o günkü zihniyetin Türk-İş'in uluslararası temaslar yapmasına karşı oluşu Türk-İş'in Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna üyeliğini 27 Mayıs devrimine kadar geciktirmiş ve nihayet Türk-İş 8 senelik bir gecikme ile Hür Konfederasyon bünyesinde layık olduğu mevkiini alabilmiştir.

Aziz Delegeler,

Türk-İş Hür Konfederasyonun son olarak Batı Berlin'de yapılan Genel Kurulunda temsil edilme imkânını buldu. Bu Genel Kurulda Türk işçilerini Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy ile Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi İsmail Topkar temsil ettiler. ICFTU ile münasebetlerimizin teferruatına geçmeden evvel bu toplantıda Genel Kurula sunulan raporun Türk-İş'e ayrılan kısmını aynen vermekte fayda mülahaza ediyoruz.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu faaliyet raporunun memleketimize ait kısmı aşağıdadır.

"Son iki yıl içerisindeki gelişmeler, Türkiye sendika hareketi için, yeni ulusal ve uluslararası çalışma imkânları sağlamıştır.

1960 yılı içinde General Gürsel Bükümetinin verdiği ilk kararlardan biri Türk-İş'in ICFTU'ya üye olmasına izin vermek oldu. ICFTU bir bildiri yayınlayarak bu kararı övdü ve ILO'nun sendika hürriyeti ile ilgili kararlarına uygun olan bu hareketin iş mevzuatının liberalleştirilmesi ile sonuçlandırılacağını ümit ettiğini bildirdi. 1960 temmuzunda toplanan ICFTU Yönetim Kurulu (27 ci) ITS'lerle birlikte Türkiye'ye bir heyet göndermeyi kararlaştırdı. İlk hazırlık ziyareti Herman Pateet tarafından yapıldı. Kendisi 27 Mayıs devriminden sonraki gelişmeyi inceledi. Bundan sonraki ICFTU/ITS ortak heyeti Türkiye'de Türk-İş'in ilk savaşı sonu kongresinde hazır bulundu. Böylece yeni seçilen üyelerle temas temin edildi ve 15 yıllık ayrılıktan sonra Türkiye'ye en iyi nasıl yardım edileceği görüldü. Heyete C. Millard, Paul Malles, ve Lawrence White dahil. Bunlar büyük güçlüklerle rağmen hayli ileri bir olgunluğa erişilmiş olduğu sonucuna vardılar. Türk-İş'in bilhassa iş bakımından meydana gelen yeni iyi havadan yararlanacak şekilde teşkil edilmediğini kararlaştırdılar. 28 ci Yönetim Kurulu toplantısı Türkiye'ye bir temsilci tayin edilmesini kararlaştırdı. Bundan sonra Alman Tekstil Sendikası'ndan Harry Gözel tayin olundu ve 1961 temmuzunda Türkiye'ye geldi. Sonra aynı yılın Eylül'ünde de Türkiye'ye giderek teferuatlı olarak durumu inceledi. Türk-İş'in de yardımı ile Türk-İş'e hem ulusal çapta hem de bölgesel çapta kuvvetlendirecek bir program hazırladı. Bu programın mali portresi 1961 Eylül ayında Dayanışma Fonu Komitesine verildi ve onaylandı. 1 Mart 1962 den itibaren de yürürlüğe konuldu.

Bu arada İnönü Hükümeti tarafından sendikacılığın ve iş mevzuatının liberalleştirilmesi için bazı hazırlıklar yapılmıştır.

1962 Ocak ayında ünlü bir Çalışma Meclisi toplantısı ve burada ICFTU'yu Paul Malles temsil etti. Burada, Milli Savunmanın bazı yerlerindeki işçiler hariç, bütün işçilere grev ve toplu pazarlık hakkının verilmesi tavsiye edildi. Bazı konuşmalarında Başbakan ve Çalışma Bakanı Türk Hükümetinin sendika hürriyetini ekonomik ve sosyal kalkınmada olumlu ve müsbet bir faktör olarak kabul ettiklerini bildirmişlerdir."

Aziz Delegeleler,

Yukarıda ICFTU raporunda da belirtildiği gibi ICFTU ile Türk-İş'in hukukî bağlantısı 27 Mayıs takip eden ilk günlerde kurulmasına rağmen gerçek işbirliği bundan evvelki Genel Kurulumuzda başladı. Bu Genel Kurulda ICFTU'yu iş kişilik bir heyet temsil etti. Genel Kurul sonunda bu iş kişilik heyetle İcra Heyetimiz müştereken toplanarak ICFTU Türk-İş münasebetlerinin ana hatlarını müzakere ederek neticeye bağladılar. Ve o günden sonra ICFTU ile resmî işbirliği başlamış oldu.

O günden bu yana ICFTU ile çok cepheli münasebetlerimiz oldu. Bu münasebetlerde her zaman samimiyet ve genel sendikacılık prensipleri dışına çıkılmadı. Konfederasyonumuz Hür Konfederasyonun koyduğu ana prensiplere yüzde yüz sadakat göstererek münasebetlerini bugüne kadar büyük bir olgunluk içerisinde geliştirmesini bildi.

Yukarıda izah ettiğimiz gibi Hür Konfederasyonla münasebetlerimiz çok cepheli olmakla beraber, devamlılık arzeden münasebetlerimiz aşağıda izah edeceğimiz iki konuda gelişti.

Bunlardan raporumuzun ayrı bir bölümünde izah ettiğimiz Türk-İş Bölge Temsilcilik-leri konusunda diğeri ise Türk-İş'in ICFTU ile müştereken yürüttüğü eğitim konu-sunda oldu.

Bölge Temsilcilikleri ile alakalı münasebetimiz memleketimizdeki sendikacılık hareketini geliştirmek, sendikalı işçi sayısını çoğaltmak gibi hususlarda Türk-İş'in yurdun muhtelif bölgelerinde bölge temsilcilikleri kurması yolundaki ICFTU'ya talebimizle başlar. ICFTU'ya yaptığımız bu talep üzerine talebimizi mahallinde incelemek ve ICFTU'yu Türkiye'de temsil etmek amacıyla Alman Tekstil Sendikası'ndan Harry Gözel'i tayin etti. Harry Gözel ile Türk-İş merkezinde yapılan müzakereler ve Türk-İş'in bu konudaki politikası gayet müsbet şekilde netice verdi. Memleketi-mizde uzun bir zaman kalarak sendikacılık hareketini yakinen izleyen ICFTU temsil-cisinin döndüğünde verdiği müsbet rapor üzerine Bölge Temsilcilikleri masraflarının 2 yıl süre ile ICFTU tarafından karşılanması prensip olarak kabul edildi ve 1 Mart 1962 tarihinden itibaren de bu proje yürürlüğe kondu. Ayrıca ICFTU bu proje için Türk-İş'e iki de araba göndermiştir. Hopinizin bildiği gibi bu proje şu anda nihayete ermiştir. Bundan böyle Bölge Temsilciliklerinin finansmanı doğrudan doğruya Türk-İş tarafından karşılanacaktır.

Devamlı münasebetlerimizden olan ikinci husus eğitimle ilgilidir. Raporumuzun eğitim bölümünde işaret ettiğimiz gibi ICFTU ile bugüne kadar birçok müşterek seminerler yapılmış ve bu seminerlerin çoğuna hoca olarak ICFTU'nun yüksek kademesindeki yöneticiler katılmıştır. ICFTU bu tutumuyla Türkiye'deki sendikacılık hareketine verdiği önemi bir kere daha ispatlamıştır.

Bizim tarafımızdan yüzde yüz başarıya ulaşmış görülen bu iki konudaki faaliyetin, ICFTU bakımından da başarıya yüzde yüz kabul edilmiştir. ICFTU nun bu konulardaki görüşü aşağıdaki rapor tetkik edildiğinde açıklıkla görülebilir:

"Ümmiyetle, muhtelif güçlülere rağmen Türkiye'de kuvvetli ve müessir bir sendikacılık hareketinin inkişafı için gerçek fırsatların mevcut bulunduğu hususunda bir fikir beraberliği vardır. Gerçekten, Türk sendikaları 1960 ihtilalinden beri durumlarını sağlamlaştırma hususunda kayda değer inkişaflarda bulunmuşlardır. Ve yeni Çalışma Kanununun Meclisden geçirilmesi ile Türk sendikacılık hareketle-rinin daha fazla ilerlemesi hususundaki imkânların daha da artac ığı ümit edilmektedir.

Türkiye'de müşterek faaliyetlerde bulunmanın temel fikri ve mevcut imkânları, bütün elemanların; millî merkez, onun bölge temsilcilikleri ve millî sendika ve fede-rasyonların ortaklaşa rol oynayacağı bir sendikacılık hareketinin inkişafına yardım etmek ihtiyacıdır. Bir yandan ICFTU Türk-İş'in yardım ve istişare kanalıyla, diğer münferit faal sendikalar yönünden olan görevlerinden sıyrılmak suretiyle millî merkez olarak müessiriyetini kuvvetlendirmesi gerekirken, diğer taraftan; ITS ler münferit sendika ve federasyonlara yapacakları yardım ve yol gösterme ile hem işçi hareketinin bastemol unsurlarının kuvvetlenmesini temin etmesi, hem de aynı zamanda onlara, millî merkezle işbirliği yapmaları hususunda tesirli olmak sure-tiyle millî merkez görevlerini hafi letmesinde yardım etmesi mümkün olacaktır.

Yine bir taraftan Türkiye'de bir müşterek programın tesis edilmesiyle ilgili ITS lerle ICFTU arasında bir Milletlerarası Anlaşma konusu olurken, diğer taraftan ICFTU nun esas ödevlerinden birisi de Türk-İş ile millî seviyedeki işbirliğinin emniyetini sağlamak olacaktır.

Millî merkezlerin oynaması lâzım gelen büyük roller üzerinde burada genel bir müzakere etmek lüzumsuz olacaktır. Fakat burada Türk-İş'in halledilmesinde çoğunlukla iştirak etmeye mecbur olduğu ve Türkiye için büyük ehemmiyeti haiz iki meseleye temas etmek gayanı arzu olacaktır. İlk başta Türk-İş'in, sanayi sen-dikaları ve federasyonları kurulması prensibi açısından sendikaları birleştirmeye yoluyla teşkilâtın reorganizasyonuna liderlik etmesi gerekmektedir.

İkinci olarak Türk-İş ve onun Bölge Temsilciliklerinin kısmen sendikacılık eğitim programları vasıtasıyla ve kısmen kolektif pazarlıkla alakalı servisler temin etmek suretiyle bağlı teşkilatların, sanayi problemleri karşısındaki kabiliyetlerini tekamül ettirme yoluna başvurmaları mümkün olacaktır. Bu ikinci husus özellikle yeni Çalışma Kanununun yürürlüğe girmesiyle daha büyük ehemmiyet kesbedecektir.

Şurası gayet açıktır ki, ITS lerin müferrit sendika ve federasyonlara yaptıkları veya yapacakları yardım ve gösterecekleri yol Türk-İş'in bu konudaki yatkınlığını hafifletecek ve bir taraftan da Türk-İş ile ITS ler arasındaki işbirliği muhtemel fikir ayrılıklarını önleyecek ve dolayısıyla pazarlanılardan sakınılmasına yardım edecektir.

Teşkilatlanma Programı-Millî Merkez

24 Ekim 12 Kasım tarihlerinde Türkiye'ye gönderilen müsterek heyet (ICFTU/ITS), mevcut yardım programının memnuniyet verici bir şekilde icra edildiği ve bu şekilde devam edeceği neticesine vasil oldu. Türk-İş ile mutabık kalınan bu program aşağıdaki hedef ve gayelerden de anlaşılabacağı üzere esas itibarıyla yukarıda ana hatlarıyla belirtilen programa benzer bulunmaktadır.

1. Millî merkez ile muhtelif bölgelerdeki sendikalar arasında münâdın olabilecek en iyi şekilde bir irtibatın kurulmasına ve bunun inkışafına yardım etmek.
2. Mahallî ve bölgevi seviyede sendikaların birleşmelerini teşvik etmek,
3. Özellikle endüstriyel münasebetler sahasında; mahallî ve bölgevi sendika ve federasyonlara teknik hizmetler ifa etmek;
4. Daha müessir bir şekilde aidat toplamak suretiyle Türk-İş'in gelirini arttırmak.

Bu hedeflere ulaşmada yardımcı olacak vasıtalarından biri olan altı Bölge Temsilciliği, 1962 senesinin Nisan-Mart ayından itibaren kurulmuş bulunmaktadır. Bunun için Uluslararası Dayanışma Fonu Komitesi (ISFC) 40.000 dolar miktarında bir seneye içinde kullanılmak üzere mali yardım tahsis etmiştir.

ICFTU/ITS müsterek heyetinin raporundan açıkça anlaşılabacağı üzere, mevcut ICFTU programı, bir bütün halinde Türk işçi hareketlerine katkısıyla faydalı olduğundan bir dahaki ISFC toplantısında bu projenin 1963 senesi içerisinde de devam etmesini tavsiye etmek gayamızı arzu olacaktır."

Aziz Delegeler,

ICFTU ile münasebetlerimiz bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de müsbet şekilde gelişecektir. Bunun bir nişanesi olarak ICFTU Türkiye'de devamlı bir temsilcilik ihdas etmiş ve temsilcisini de memleketimize göndermiştir. Bundan böyle ICFTU ile münasebetlerimiz bu temsilci kanalıyla daha da gelişecek ve ICFTU'nun maddî ve manevî desteği ile sendikacılık hareketi de hedefine kısa zamanda ulaşacaktır. Huzurlarınızda üç senelik devrimizde bize her zaman yardım olma niyetinden ICFTU yöneticilerine teşekkürü bir borç biliriz.

ULUSLARARASI KARDEŞ TEŞEKKÜLLERLE MÜNASEBETLERİMİZ:

Bilindiği gibi uluslararası işçi teşkilatları ile münasebetlerimiz Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna iltihakımızla, başlar. Bir dünya işçilerinin bu en büyük teşkilatına katılmamız yalnız sendikacılığımızın gelişmesiyle kalmamış, aynı zamanda diğer teşkilatlarla da münasebetlerimizin başlangıcı olmuştur.

Devremizde, uluslararası hür meslek teşekkülleri ve sendikacılıkta gelişmiş hür Avrupa ülkeleriyle çok kesif temaslarımız olmuştur. Bu temaslarımızın hergün biraz daha gelişmekte olduğunu memnuniyetle arzederiz.

Değerli Temsilciler,

Türk sendikaları adına Hür Konfederasyonla olan ahenkli münasebetlerimizin ilk ifadesi Belçika grevleri karşısında Hür Konfederasyonun isteği üzerine neğrettiğimiz bildiri ve bunun basındaki geniş yankıları olmuştur. İlk defa o gün Türk sendikacılık hareketi ülkemiz dışındaki bir sendikacılık hareketini manen desteklemiştir. Tarihi bir önem taşıyan bu bildiriyi aynen sunuyoruz.

"1. Belçika İşçi Sendikaları Federasyonu (FGTE) nin organize ettiği ve 500 bin işçinin katıldığı, bugün 26.gününi doldurmuş olan grevi, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu bütün samimiyeti ile tasvip eder.

2. Belçika'da greve münakaşa konusu olan şey, basta işsizlik Sigortası ve işçi ödenekleri meselesi olmak üzere, büyük güçlüklerle kazanılmış sosyal menfaatleri azaltmak için hükümetin Belçika Parlamentosuna gumullü bir kanun tasarısı götürmüş olmasıdır.

3. Belçika'da grev, yurdumuza intikal eden şeklinin aksine şimdiye kadar batı aleminde yapılan grevlerin en efendice yapılanı ve gayesi bakımından en haklı olanıdır.

Bu bakımdan, batı aləminin her bölgesinde Belçikalı işçiler lehine sevgi gösterileri yapılmış, birçok işçi teşekkülleri ma dî yardım dahi yapmışlardır.

Bilhassa Belçika grevi hür ve demokratik sendikacılığın temsilcileri Milletlerarası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonunun gaye ve idaresi bakımından takdirlere mazhar olmuştur.

4. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, memleketimizde halen mer'î mevzuat muvacehesinde Belçika İşçi Sendikaları Federasyonunu maddî ve manevî bakımdan desteklemekten mahrum olduğu için, çok arzu ettiği bu yardımı yerine getirememiştir "

Değerli Arkadaşlar,

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, Uluslararası İşçi Teşkilâtları ile ilgili münasebetlerimizin ilk ifadesi bu bildiriden sonra bu teşkilâtların her hareketi Konfederasyonumuz tarafından desteklenerek, hür dünyadaki sosyal hareketler ve karşılıklı münasebetler bakımından dayanışmanın güzel örnekleri verilmiştir. Bundan böyle de, karşılıklı münasebetler ve dayanışma hareketleri hergün biraz daha gelişmektedir.

Burada münasebette bulunduğumuz işçi teşkilâtları ile münasebetlerimizin derecesini teker teker ifade etmeği lüzumsuz görmekteyiz. Şurasını ifade edelim ki, uluslararası her millî teşekkülle münasebetlerimiz olmuş ve bu münasebetler büyük bir anlayış ve dostluk içinde gelişmiştir.

Bu arada, birçok teşkilâtımızın uluslararası meslek federasyonlarına katılmaları yolunda Türk-İş öncülük yapmış, ve şu anda memnuniyetle ifade etmek isteriz ki, uluslararası meslek federasyonlarına katılmayan teşkilâtımızın sayısı pek az kalmıştır. Bunların da katılışlarına sağlamak için ilk temaslar yapılmış, ve bir hayli müsbet neticeler alınmıştır.

Bu arada Batı Almanya İşçi Sendikaları Birliği (DGB) ile işbirliğimiz manevî dayanışmadan daha da ileri giderek maddî dayanışmayı da içine almıştır. DGB bir taraftan Türk sendika yöneticilerinin sendikacılık konusunda yetişmelerini sağlamak amacıyla 25 sendika yöneticisine burs verirken, diğer taraftan Türk-İş'in

eğitim hizmetlerinde kullanılmak üzere tam teçhizatlı 2 eğitim arabasını da Türk-İş'e hibe etmiştir. DGB'nin bu tutumu milletlerarası işçi teşkilatlarının dayanışması bakımından en güzel bir örnektir. Husurlarınızda DGB yöneticilerine teşekkürü bir borç telâkki etmekteyiz.

BÖLGE TEMSİLCİLİKLERİ:

Türk-İş'in Uluslararası Hür Dünya İşçileri Sendikaları Konfederasyonuna katılmasından ve işçi haklarının Anayasa ile teminat altına alınmasından sonra, Türkiye'de işçi hareketlerinin sür'atle geliştiği, sendikalarımızın arttığı müşahade edilmeğe başlandı. Bu gelişmeye müsbet bir istikamet vermek ve sendikaları kuvvetlendirmek ve bütün yurtda sendikaların aynı hâlde çıkararak, sendika sayısını da en geniş hadde indirmek üzere Türk-İş bünyesinde yeni organların teşekkülüne zaruret hissedildi.

Teşkilatın talepleri büyük bir sür'atle artıyor, karşılanamıyacak hale geliyor ve mahallen halledilebilecek konularda bile, Türk-İş İcra Heyetinin talâp mahalline gitmesi ısrarla isteniyor ve İcra Heyetinin işçi hakları ile ilgili bütün konularda ve bazen aynı gün ve saatte yurdun çeşitli bölgelerinde hazır bulunmasına telefon ve telgraf ile arzu ediyordular.

Bütün bu taleplerin karşılanabilmesi ve yukarıda belirtildiği üzere sendikalarımızla Türk-İş arasında bir kâdeme görevinin ifa edilebilmesi için, Bölge Temsilciliklerinin kurulması kararlaştırıldı. Bölge Temsilciliklerinin kurulması için Türk-İş ana tüzüğünde belirli hükümler yoktu. Hukukî durumun tesbitinde herşeye rağmen ana tüzüğün maddelerine göre hareket edilmesi gerekmekte olduğundan İcra Heyeti gerekli maddeyi buldu. Buna göre Bölge Temsilciliklerinin ana tüzükte değişiklikler yapılınca kadar, tayinle işbaşına gelmeleri ve İcra Heyetine karşı sorumlu olmaları hususunda karara varıldı.

Türk-İş, bu temsilciliklerin kurulmasının kararlaştırıldığı sıralarda maddî güçten henüz yoksundu. Bölge Temsilciliklerinin masrafını karşılayabilecek gelir kaynakları bulunmuyordu. Durum, bağlı bulunduğumuz Uluslararası Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonuna bildirildi, noticede IOFTU'nun da muvafakati ile masraflar IOFTU tarafından karşılanmak üzere (6) Bölge Temsilciliğinin kurulması gerçekleştirildi. IOFTU Bölge Temsilciliklerinin 2 yıllık giderlerini karşılıyor ve bu maksatla Türk-İş'in yapacağı giderleri karşılamayı taahhüt ediyordu.

Merkezi İstanbul, İzmir, Eskişehir, Adana, Sivas ve Samsun illerinde olmak üzere kurulan 6 Bölge Temsilciliğinin de ihtiyaçları tam manâsıyla karşılayamadığı görüldüğünden Merkezi Diyarbakır'da olmak üzere ve masrafları tamamen Türk-İş tarafından karşılanacak olan 7. ci Bölge Temsilciliğinin de kurulması gerçekleştirildi. Bu suretle 7 Bölge Temsilciliği Türk-İş'e bağlı olarak Türk işçisinin ve sendikalarımızın hizmetlerine girdi.

Bölge Temsilciliklerimiz, kurulduğu günden bu tarafa işkollarında kurulu çeşitli sendikaların birleştirilmelerini, işkolunda sendika bulunmayan işçilerin sendika kurmalarını ve kurduğu sendikaların üst kurullarla ve Türk-İş'e, işverenlerle mahallî idarelerle münasebetlerini düzenlemeyi ve gerek sendikacılığın, gerekse sendikalı işçilerin sendikacılık eğitiminin sağlanmasını amaç edinerek çalışmaktadırlar.

Bölge Temsilciliklerinin kurulmasına karar verildikten sonra bu Temsilciliklerin yapıları üzerinde de ciddi bir mesele ihtiyacı hasıl oldu. Bütün bunlarla temsilciliklerin yararlı hale getirilebilmeleri için yapılarının ihtiyaca uygun bir duruma getirilmesi gerektiğinden Bölge Temsilciliklerinin bulunduğu yerlerde, birer Eğitim Müdürlüğü kadrosu kuruldu. Bu Müdürlükler Türk-İş Merkezindeki Eğitim Müdürlüğü ile devamlı temas kurarak mahallî ve bölgevi seminerlerin düzenlenmesi, sendikacıların ve sendikalıların eğitime tabii tutulmaları hususlarını gerçekleştire-

mekle görevlendirildiler.

Türk-İş yöneticileri yeni kurduğumuz toplu iş sözleşmesi ve grev düzeninde sendika yöneticilerinin bilgili, cesur ve faziletli bir kadro teşkil etmeleri gerektiği inancı içersinde, gereken bütün önlemleri ve göze kulağa hitap edecek eğitim araçlarını sağlayarak teşkilâtın hizmetine temsilcilikler aracılığı ile vermekte tereddüt etmedi ve sendikacılık hayatına bir yeni meslek seğeri gibi, yeni ve genç isimlerin katılmasına imkân vermeğe bugüne kadar devam etti.

Bölge Temsilcileri, yardımcıları ve temsilcilik kadrosunda çalışan elemanlarımız hizmetleri ayağa götürme arzusuyla büyük bir fedakârlık ve feragat içersinde çalışmalarını düzenlediler. Temsilcilerimizden, İkinci Bölge Temsilcisi Armut Aras arkadaşımız Kütahya'da bir toplantıya giderken feci bir trafik kazası sonucunda genç yaşta hayata gözlerini yumdu. Onun azizhatırası inanıyoruz ki, Türk sendikacılarının kalplerinde daima yaşayacak ve fazilet timsali bu idealist arkadaşımızın çalışmaları halefleri için bir rehber olacaktır.

Bölge Temsilcilikleri kurulduğu günden bu tarafa kendileri için tesbit edilen görevleri layık ile başarmağa muvaffak oldular. 24 Ekim ve 12 Kasım tarihleri arasında 1962 yılında yurdumuza gelen ICFTU/ITS müşterek heyeti verdiği raporda Bölge Temsilciliklerinin sağlanmakta oldukları faydalara da işaret etmiş ve bu rapor ICFTU/ITS müşterek toplantısı sonunda yayınlanan özel rapor içersinde yer almıştır. Raporun Bölge Temsilcilikleri ile ilgili kısmında:

"Tesbit edilen hedeflere ulaşmada yardımcı olacak vasıtalarından biri olan altı Bölge Temsilciliği, 1962-1963 seneleri içinde Uluslararası Dayanışma Fonu Komitesi (ISFC) 70.000 dolar miktarında maddi yardımda bulunmuştur. ICFTU/ITS müşterek heyetinin raporundan açıkça anlaşılacağı üzere mevcut ICFTU programı, bir bütün halinde Türk işçi hareketlerinde katıyetle faydalı olduğundan bir dahaki ISFC toplantısında 1963 senesi içersinde de devam etmesini tavsiye etmek gayesi arzu olacaktır." denilmektedir.

Uluslararası Hür Dünya İşçileri Sendikaları Konfederasyonu ile Uluslararası Hür Federasyonların yaptığı müşterek toplantıda Bölge Temsilciliklerinin katıldığı faydasına işaret edilmesi Bölge Temsilciliklerinin kurulması ve hizmete girmesindeki isabeti ifadede bizi teyit ve takviye etmektedir.

Bölge Temsilcilikleri kuruldukları günden bu tarafa kendi bölgelerinde teşkilatlanma ve eğitim konularını büyük bir titizlikle yürütme bulunmaktadır. Bu cümleden olmak üzere bölgelerdeki sendika birlikleri Menossiller Heyeti kararına uygun olarak feshedilmiştir. Bundan başka, Birinci Bölgede 15 sendika ve 1 federasyon feshedilmiş, 5 yeni sendika kurulmuş, feshedilen sendikalarından büyük çoğunluğunun mevcut veya yeniden kurulan sendikaların şubeleri haline gelmeleri sağlanmıştır.

İkinci Bölgede 9 sendika feshedilmiş, 4 sendikanın şubeleri kurulmuş ve ayrıca mevcut sendikaların üst kurullara iltihakı sağlanmıştır. İkinci Bölgede ayrıca, ondan fazla sendikanın birleştirilmeleleri de temin edilmiş bulunmaktadır.

Üçüncü Bölgede 26 sendika feshedilmiş, 14 sendika birleştirilmiş, 8 sendika şubesi kurulmuş ve 14 sendikanın üst kurullara katılmaları temin edilmiştir. Ayrıca, Üçüncü Bölge Temsilciliğinin merkezi bulunan İzmir'de Gazeteciler Federasyonunun akdettiği Genel Kurul toplantısında federasyonun Türk-İş'e katılması Genel Kurullarınca kararlaştırılmış ve bu kararda Bölge Temsilciliğimizin kendisine düşen görevi yerine getirmiş bulunmaktadır.

Dördüncü Bölgede 12 sendikanın kendisini feshetmesi ve bunlardan 7 sinin mevcut sendikaların şubeleri haline gelmesi sağlanmış bulunmaktadır. Dördüncü Bölgede ayrıca 4 sendikanın üst kurullara iltihakı da temin edilmiştir.

Beşinci Bölgede 12 sendika feshedilmiş, mevcut sendikalar için 24 şube kurulması sağlanmış ve yeniden işkollarında sendika bulunmayan mahallerde 5 sendikanın daha kurulması temin edilmiştir.

Altınca Bölgede 6 sendika feshedilmiş ve 7 sendikanın birleşmesi sağlanmış bulunmaktadır.

Yedinci Bölgede ise, 3 sendika feshedilmiş ve 6 sendikanın üst kurullara katılması sağlanmış. ayrıca, mevcut sendikalar için 4 şube kurulması temin edilmiş bulunmaktadır. Bölge Temsilcilikleri nezdindeki Eğitim Müdürlüklerinin faaliyetleri eğitim meseleleri bölümünde ayrıca tetkike arz edildiği için tafsilat vermenin lüzumsuzluğu aşkardır.

Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt düzeninde Bölge Temsilciliklerine düşen görevler gittikçe daha fazla önem kazanmakta ve temsilciliklerin yükünü ağırlaştırmaktadır. Bölge Temsilciliklerinin hukuki durum ve fonksiyonlarının Genel Kurulda daha detaylı olarak ele alınacağı ve ana nizamname içersinde kendileriyle ilgili hükümlerin bulunmasının sağlanacağı muhakkaktır. Bölge Temsilcileri bölgelerinde Türk-İş aidatları ile üye aidatlarının arttırılması konusunda da ciddi gayretler göstermişler ve aidat müessesesinin gerçek anlamı ile kurulmasını sağlamada hisselerine düşeni yapmışlardır. Gelişen işçi hareketleri muvacehesinde Türk-İş'in kadrolarının genişletilmesi zaruretine Bölge Temsilcilikleri kâfi bir işaret telâki edilebilir. Birden sonra bu organların finansmanlarının sağlanması konusu da üzerinde durulacak ehemmiyetli bir meseledir.

EĞİTİM İŞİ

Özgen sendikacılığın karşılaştığı geniş eğitim ve teşkilatlanma problemlerinin başarı ile çözülmesi, Türk sendikal hareketinin geleceği için çok mühimdir. Bilhassa yeni girilen düzen içinde yöneticilerden başlayarak en alt kademedeki üyelere kadar şumullü ve köklü bir eğitim faaliyetine ihtiyaç vardır. Sendikal hareketimiz, menleketimizin içinde bulunduğu şartların doğuracağı yeni ekonomik ve sosyal meseleleri cesaretle ele alarak halledebilecek bilgilerle mücehhez yöneticilerin önderliği ve sendikaların amaç, çalışma ve hedefleri hakkında şuarlu bir bilgiye sahip olan üyelerimiz sayesinde, toplumun kendisinden beklediklerini yerine getirecek ve başarıya ulaşacaktır.

Eğitim faaliyetleri, sendikal hayatın can damarlarıdır. Sendikaların bünvelerini kuvvetlendirecek, çeşitli organlarının yararlı ve verimli şekilde faaliyetlerini sağlayacak olan yegâne unsur eğitimidir. Burada, eğitimin sendikal düzendeki yerini uzun uzun açıklayarak, kıymetli vakitlerinizi almak istemeyiz. Bütün mahterem âlemlerin eğitimin önemini en az bizler kadar müdriktirler.

Vazifeye devir aldığımız tarihten itibaren, sendikalarımızın ihtivaçlarına cevap verecek bir eğitim programının yürütülmesi için çalışmalara ve temaslara başladık. Konfederasyonumuzun gerek malî ve gerekse teknik imkânlarının çok mahdut olması, eğitim konusundaki planlarımızın gerçekleştirilmesini imkânsız gibi gösteriyordu. O zamanlar Türkiye'de sendikal eğitim, Çalışma Bakanlığı, İş ve İşçi Balma Kurumu ile Milletlerarası Kalkınma Teşkilatı (AİD) tarafından müstareken yürütülmekte idi. Herhangi bir ülkedeki sendikal eğitimin o ülkede bulunan en üst sendikal teşekkül tarafından sevk ve idare edilmesi icabettiği gerekçesiyle, Çalışma Bakanlığına müracaat ederek, İşçi Eğitim Projesi'nin Türk-İş'e devredilmesini istedik. İlk temaslarımız, hiç de müsbet bir şekilde gelişmiyordu. Fakat Galoşimizde haklıydık ve her ne pahasına olursa olsun, sendikal eğitimin sevk ve idaresini, temsil ettiğimiz kitlelerin ihtivaçlarına en iyi ve verimli şekilde yürütmek üzere devralmakta kararlıydık.

Muhterem Delegates,

Memleketimizde, Türk-İş'siz bir sendikal eğitimin amaçlarına ulaşamayacağını ve yöneticilerimize faydalı olamayacağını ve projenin mutlaka Konfederasyonumuzun sevk ve idaresinde yürütülmesi gerektiğini belirtmek için de, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile AID tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerini boykot edeceğimizi ve bundan böyle hiçbir sendika yöneticisinin açılan kurslara katılmayacağını alâkalı mercilere bildirdik. Ancak bu protesto kararımızdan sonra, işçi eğitiminin Türk-İş tarafından yürütülmesi gerektiği hakkındaki fikir anlayış görmüş ve 8 Ocak 1962 tarihinden itibaren, sendikal eğitim projesi, İş ve İşçi Bulma Kurumundan alınarak, resmen Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonuna devredilmiştir. Bu tarihten itibaren de, Türk-İş'in eğitim faaliyetleri gittikçe gelişmiş ve gün geçtikçe inkişaf ederek, temsil ettiği kitlenin yetiştirilmesi mesuliyetini yüklenmiştir.

Bu arada, Türk-İş için bir iftihar vesilesi olan bir duruma işaret etmek isteriz. Amerikan Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı, işbirliği yaptığı her ülkede, daimi surette kendisine taraf olarak hükümetleri almakta, o ülke içindeki en üst kurullar ile münasebet tesis etmektedir. Amerikan yardımı alan bütün ülkeler içinde, Türk-İş'in kendisine has özel bir durumu vardır. Çünkü sadece ve sadece Türk-İş, bir hükümet olmadığı halde AID teşkilâtına bir işbirliği programında taraf teşkil etmekte ve bu durum, memleketimizden başka hiçbir ülkede de bulunmamaktadır.

1. Türkiye'de tatbik edilen işçi eğitim projesini devir aldığımız tarihten itibaren daha evvelden bütün planlarımız hazır olduğu için, hemen tatbikat safhasına geçildi. Eğitimin ve bilhassa sendikal eğitimin tamamen bir ihtisas bölümü olması gözönüne alınarak, 10 Ocak 1962 tarihinde, Türk-İş Eğitim Merkezi kuruldu. Eğitim Merkezi, aşağıdaki hedeflerle hemen faaliyete geçmiştir:

- a) Memleketimizde, temsil ettikleri kitlenin ve toplumun yükselmesi için eğitim faaliyetleri planlamak, yürütmek,
- b) Türk işçisinin sendikal bilgilerini arttırmak amacıyla sendikalar için ve sendikalarla müştereken eğitim faaliyetleri düzenlemek,
- c) Eğitim faaliyetlerini yürütmek için, Türk-İş prensiplerine aykırı olmamak şartıyla, çeşitli teşekküllerle işbirliği yapmak,
- d) İşçi eğitiminin çok cepheli olması sebebiyle, imkân buldukça ve zamanla, sendikal eğitimin yanısıra, akademik ve teknik eğitim programları yürütmek veya bu kabil programlara iştirak etmek.

Merkezin tesisinden evvel yapılan eğitim faaliyetleri:

Eğitim Merkezinin faaliyetlerine geçmeden evvel, 1961 yılı içinde ihdas edilen Eğitim Uzmanlığı vasıtasıyla yapılan eğitim faaliyetlerinden kısaca bahsetmek isteriz:

Türk-İş'in kendi imkânları ile eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinin imkânsız olduğunu kat'i olarak anladıktan sonra, çeşitli milletlerarası teşekküllerle işbirliği yapma imkânlarını araştırmış ve temaslara geçmiştir. Bu temaslarmızın neticesi olarak, merkezi Paris'de bulunan Milletlerarası İktisadî İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD) ile 1961 Nisan ayından itibaren işbirliği tesis edilmiştir.

Millî Seminerler:

Bu işbirliği çerçevesinde, 1961 yılı içinde Ankara'da bir millî seminer açılmıştır. Sendikacılık eğitimi, Avrupa Birliği, Verimlilik ve çalışma kobularını işleyen bu seminere 5 gün süre ile 30 sendika yöneticisi katılmıştır.

İşkolu seminerleri:

İşkollarında tecrübe etmiş teşekküller için açılan bu kabil seminerlerden de 4 tane yapılmıştır. Milletlerarası sendikacılık, o işkolunun milletlerarası alanında ve memleketimizdeki durumu, Türk sendikacılık hareketi, teknolojik değişmelerin ve otomasyonun doğurduğu teknik, ekonomik ve sosyal problemler gibi konuları işleyen bu seminerler, metal işkolu için İstanbul'da, gıda, tütün ve maskirat işkolu için İstanbul'da, lastik işkolu için İstanbul'da ve tekstil işkolu için Bursa'da açılmıştır. Her seminere de o işkolundan 30 ar sendika yöneticisi iştirak etmiştir.

Bölge seminerleri:

Belirli bir bölge içindeki sendikaların davet edildikleri bu kabil seminerlerden Adana'da bir tane açılmıştır. İktisadi ve sosyal kalkınmada sendikaların rolü konusunu işleyen bu seminer 4 gün devam etmiş ve seminere 20 sendika yöneticisi katılmıştır.

Bu şekilde de 1961 senesi içinde, 1 millî, 1 bölge ve 4 işkolu olmak üzere toplam 6 seminerde, 170 sendika yöneticisi eğitilmiştir.

Merkezin tesisinden sonraki faaliyetler:

10 Ocak 1962 tarihinde tesis edilen Türk-İş Eğitim Merkezi, eğitim faaliyetlerine hız vermiş ve daha geniş bir şekilde seminerlerin yürütülmesine başlamıştır.

Millî seminerler:

1962 yılı içinde her ikisi de Ankara'da olmak üzere 2 tane millî seminer açılmıştır. Avrupa Ekonomik Birliği, verimlilik ve ücretler, Avrupa Birliğinin Türk ekonomik ve sosyal hayatına etkileri, ücret sistemleri ile sendikaların ekonomik kalkınma ve verimlilik artışlarındaki rolü konularının işlendiği bu seminerlerin her birisine 20 şer sendika yöneticisi katılmıştır.

Bölge seminerleri:

İzmir, Ankara, Eskişehir, Samsun, Kayseri ve Sivas'da olmak üzere 6 bölge semineri açılmış ve bu seminerlerde ekonomik kalkınma ve planlamada sendikaların rolü, iş mevzuatı, işsizlik sigortası, Sendikalar Kanunu tasarısı, Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt kanun tasarısı konuları yerli ve yabancı konferansçılar tarafından işlenmiştir. Bu seminerlerin süreleri 4 en gün olmuş ve sırasıyla 25, 15, 26, 31, 26 ve 28 sendika yöneticisi katılmıştır.

İşkolu seminerleri:

İşkollarında açılan seminer ise, Maden, Genel Hizmetler, Demiryolları, Metal ve Gıda, Tütün, Maskirat işkolları için 5 tane açılmıştır. Bunlar 4 en gün devam etmiş ve Sendikal Hareketin Tarihi, o işkolundaki teknolojik değişmelerin sendikalara ve istihdam politikasına tesirleri, sendika teşkilatı ve idaresi konuları işlenmiştir. Seminerler sırasıyla Zonguldak, Ankara, Ankara, İstanbul ve İstanbul'da açılmış, 30, 40, 30, 25 ve 30 sendika yöneticisi katılmıştır.

Böylelikle 1962 yılı içinde 6 bölge, 2 millî ve 5 işkolu olmak üzere 13 seminer açılmış ve 346 sendika yöneticisi eğitilmiştir.

OECD ve AİD işbirliği ile açılan bu seminerlerin yanısıra Milletlerarası Bir İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ile yapılan işbirliği neticesinde, Ankara, İzmir ve İstanbul'da aynı tarihlerde olmak üzere, süreleri 15 gün olan 3 seminer daha açılmıştır.

Milletlerarası sendikalar hareketleri ve teşekküller, grev, grev fonu, grevin yapılması, toplu pazarlık, müzakere metodları konularının işlendiği bu seminerlere sırasıyla 30, 25 ve 25 sendika yöneticisi katılmıştır.

Bu şekilde de 1962 yılında açılan seminerlerin genel yekûnu 16 ya yükselmiş ve eğitilen yöneticilerin sayısı ile 426 ya balığ olmuştur.

1963 yılı faaliyetleri:

1963 yılında, Eğitim Merkezinin faaliyetleri daha da genişlemiştir. Diğer taraftan, 1963 yılının başından itibaren, sonuna doğru gittikçe artan bir talep de, sendikalarımızdan, mahallî seminer yapılması için gelmiştir. Mahallî seminerleri ayrı bir bölümde inceleyeceğimiz için merkez faaliyetlerinden kısaca bahsedelim:

Millî seminerler:

Bu yıl içinde, hepsi de Ankara'da olmak üzere 4 millî seminer açılmıştır. Her birisinin süresi 6 gün olan bu seminerlerde, Sendikalar Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanun tasarıları, verimlilik, toplu pazarlık, müzakere taktik ve stratejisi, İktisadî kalkınmada sendikaların rolü konuları işlenmiş ve her seminere 30 ar sendika yöneticisi katılmıştır.

Bölge seminerleri:

Bölgeler dahilinde, İzmit, Zonguldak, Diyarbakır, Konya, Afyon ve Adana'da olmak üzere 6 şar gün devam eden 6 seminer açılmıştır. Toplu pazarlık, toplu sözleşmelerin muhtevası, müzakere metod ve taktiği, sosyal sigortalar, ve iş mevzuatının işlendiği bu seminerlere, 30 ar sendika yöneticisi iştirak etmiştir.

İşkolu seminerleri:

1963 yılı içinde işkolu seminerlerinden 12 tane açılmıştır. Bunlardan Metal, Maden, Tütün Miskirat, Tekstil, PTT, Genel Hizmetler, Kağıt Basın, Demiryolları seminerleri 6 şar gün devam etmiş ve her birisine 30 ar sendika yöneticisinin katıldığı bu seminerler sırasıyla Ankara, İstanbul, İstanbul, İzmir, İstanbul, Ankara, İzmit, İzmir, ve İstanbul'da açılmıştır. Deri, Deniz ve Yapı işkolları seminerleri ise 4 er gün devam etmiş ve sırasıyla İstanbul, İstanbul, Eskişehir'de açılan bu seminerlere 30 ar sendika yöneticisi katılmıştır. Seminer hangi işkolunda açılmışsa o işkolunun toplu pazarlıkta gösterdiği hususîyetler, milletlerarası sendikacılık hareketleri, teknolojik değişimler ve sendikalar, iş mevzuatı, sosyal sigortalar, toplu sözleşmelerin muhtevası, müzakere metod ve taktiği, sendika temsilcisi, şikâyetlerin halledilmesi gibi konular yerli ve yabancı konferansçılar tarafından işlenmiştir.

Kadınlar semineri:

Sendikalar hayatında kadın işçilerin de mümtaz bir yer işgal ettiği hepimizin malûmudur. Bu konuyu da ele alan İcra Heyetimiz memleketimizde ilk defa kadın sendikacılar için de iki seminer açmıştır. Her birine 30 ar kadın işçi ve sendikacımızın katıldığı bu seminerlerden birisi İstanbul'da, diğeri ise İzmir'de açılmış, ve milletlerarası işçi teşekküllerinden temin edilen 4 yabancı kadın konferansçı ve yerli öğretmenler, sendika nedir, faaliyetleri ve hedefleri, kadın hakları, kadın işçiler, toplum, sendika ve kadınlar konularını işlemişlerdir.

Diğer taraftan ICFTU ile yapılan işbirliği sayesinde, 15 gün devam eden bir seminer Ankara'da açılmıştır. Toplu pazarlık, maliyet hesapları, sendikaların bünyesi, teşkilatlanma konularına işleyen bu seminere 25 yönetici katılmıştır.

Böylelikle 1963 yılı içinde Eğitim Merkezinin direkt olarak açtığı 24 seminerde, 715 sendika yöneticisi eğitilmiştir.

Mahallî seminerler:

Eğitim Merkezine bağlı olarak, Türk-İş'in 7 bölgesi dahilinde faaliyet gösteren Eğitim Müdürlükleri kanalıyla ve sendikalarımızın gerek maddî ve gerekse manevî işbirliği ile 1963 yılında daha şumullü ve geniş bir eğitim programının tatbik edilmesi mümkün olmuştur. Bu kabil mahallî seminerlere sendikalarımız, kursiyerleri ve seminer mahallerini temin ederek katılmışlar, merkez ise yerli ve yabancı hocalar, ders notları, mütercimler, kitap ve broşürler ile eğitim araçları temin etmek suretiyle iştirak etmiştir. Yıl içinde bu tip mahallî seminerlerden, çeşitli bölgeler dahilinde 23 tane açılmış, ve her birisine 30'ar sendika alt kademe yöneticisi ile üyeler katılmıştır. Bu şekilde de üyelere kadar inen bir eğitim programının tatbiki mümkün olmuştur. Diğer taraftan, İstanbul'da 350 kadın işçiye açılan bir seminer ile kadın sendika üyelerine çeşitli aydınlatıcı bilgi verilmiştir.

Böylelikle, 1963 yılı içinde açılan 24 mahallî seminerde, 1040 sendika alt kademe yöneticileri ve özellikle üyeler eğitilmiştir.

Sayın delegelerin dikkatini 1963 yılı içinde açılan cem'an 48 seminerde 1755 sendika yöneticisi ve üyesinin eğitildiği vakasına çekmek isteriz.

2. Yukarıda kısaca izah ettiğimiz eğitim faaliyetlerinin seminerler kısmını, Konfederasyonumuzun kendi malî ve teknik imkânları ile gerçekleştiremeyeceği bilinen bir hakikattir. Başta ICFTU olmak üzere AİD, OECD ve ILO ile tesis edilen işbirliği, faaliyetlerimizi bu kadar geniş çapta başarı ile yürütmemize imkân vermiştir. Hazırlarınızda bu kadar geniş ve verimli bir programın tatbiki için büyük bir anlayış göstererek işbirliği imkanı sağlayan bu teşekküllere ve canla başla çalışan Eğitim Merkezinin bütün personeline teşekkürü bir borç biliriz.

Gittikçe gelişen eğitim faaliyetlerimiz, sadece yurt içinde değil yurt dışı da da büyük bir takdir görmüş ve zaman zaman memleketimizi ziyaret eden çeşitli teşekküllerin mesulleri hayranlık hislerini ifade ederek hayranlık hislerini belirtmişlerdir. Bu konuda yazılı olarak bildirilen raporlardan sadece bir tanesi üzerinde duracağız. Resmî bir dokümanı teşkil eden raporun bir paragrafında şöyle denmektedir:

"Sendikalar, bugün işçi eğitim yazifesini tedrici surette ve tamamen üstlerine almağa hazırlanırken, resmî makamların ve özellikle işçi eğitimine olan ilâkasına önceden açıklamış Çalışma Bakanlığının da, işçi eğitimi sahasında öğülmeğe layık cehitler sarfeden Türk-İş'e devamlı ve sabit bir eğitim yeri göstermek suretiyle yardımlarda bulunması temenni olunur."

Bu pasaj, 102 devletin, hükümet, işveren ve işçiler esasına göre temsil olduğu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı (ILO) nun Türkiye'de işçi eğitimi konusunda hazırladığı bir rapordan alınmıştır. Bu rapor, teşkilâta üye 102 devletin hükümet, işveren ve işçi teşekküllerine gönderilmiştir.

3. İşçi eğitimi, çok cepheli bir eğitimidir. Konfederasyonumuz, gündüye kadar bu geniş eğitimin, ancak sendikal yönünde başarılı bir faaliyet göstermişti. Diğer iki yönünü teşkil eden meslekî eğitim ile akademik eğitim olarak vasıflandırılan yetişkinlerin eğitimi sahaslarında bir faaliyeti olmamıştır. Böyle bir faaliyete girilmemesinin başlıca sebebi, ilk olarak memleketimizde temsil ettiğimiz kitlenin sendikal eğitime olan büyük ihtiyacıdır. Yürümüş, AİD teşkilâtı ile İş ve İşçi Bulma Kurumunun müstareken yürütmekte oldukları meslekî eğitim, yani işbaşında eğitim faaliyetlerinde gerek plânlama ve gerekse tatbikat

safhalarında fiili söz sahibi olmağa kararlıyız. Bu konuda ilk temaslar müsbet neticeler vermiş ve Devlet Planlama Teşkilâtında, konu ile ilgili Bakanlıkların iştiraki ile yapılan toplantıda, Türk-İş sendikaların taraf teşkil etmeyeceği bir meslekî eğitim programının, bilhassa yeni girilen düzen içinde hiçbir şekilde başarıya ulaşamayacağını kesin bir şekilde ifade etmiştir.

Akademik eğitim konusunda ise, şimdilik herhangi bir faaliyete girişmemize imkân yoktur. Fakat bu konunun da ileride ele alınarak, işçi arkadaşlarımızın akademik eğitimlerinin gerçekleştirileceği muhakkaktır.

4. Eğitim Merkezinin faaliyetlerinin diğer bir bölümünü de, İktisadî İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD) kanalıyla, yabancı memleketlere yapılan sendikal tetkik gezileri teşkil etmektedir. Bu gezilerin gayesi, belirli bir konu hakkında sendikacılarımızın geşitli yabancı memleketlerdeki görgü ve bilgilerini arttırmaktır. Bu cümleden olarak 1961 yılında 31 sendikacı, Batı Almanya, Hollanda, Fransa, Yunanistan, İsveç ve Danimarka'ya, kısa süreli tetkik gezileri yapmışlardır. 1962 yılında ise, 14 sendikacı İtalya, Hollanda, Fransa, Almanya, Danimarka'ya tetkik gezilerinde bulunmuşlardır. 1963 yılında ise, 20 sendikacı, İsrail, Avusturya, Batı Almanya ve İsveç'e tetkik gezileri için gitmiş, İtalya, Fransa ve Almanya'daki milletlerarası seminerlere iştirak etmiştir. Diğer taraftan 6 kadın sendikamız da konferans ve tetkiklerde bulunmak üzere İsrail'e gitmişlerdir.

5. Vazifeyi devir aldığımız tarihten itibaren, Eğitim Merkezinin faaliyetlerini kısaca özetledikten sonra, 1964 eğitim programının ana hatlarına kısaca açıklamak isteriz:

Herşeyden evvel, şimdiye kadar yapılan eğitim faaliyetlerinin ana unsurunu teşkil eden seminerlerin, köklü ve şumullü bir eğitim sağlanmasına kifayet etmediği muhakkaktır. Seminarlerde ancak bir veya birkaç önemli konu etraflıca işlenilmektedir. Bu yüzden seminerler, yeni girilen düzen içinde sendika yöneticilerimizin çok çeşitli konulardaki köklü bilgi ihtiyacını karşılayamamaktadır. Sadece bu durum bile, daha uzun bir tedrisat yapan, teşkilatlı ve sabit bir eğitim mahalline olan ihtiyacı belirtmeğe kâfi gelir. Bizler de, aynı düşüncenin ışığı altında, her türlü eğitim araçları ile donatılmış, devamlı bir öğretim kadrosuna sahip, daha uzun devreli ve köklü bilgi veren bir eğitim mahallinin kurulmasını kararlaştırmış bulunuyoruz. Bu sadece Türkiye'nin değil, Orta Doğu ülkelerinin de ilk işçi eğitimi merkezini teşkil edecek olan Türk-İş Sendikacılık Kolejidir. Bu kadar büyük çapta bir projenin gerçekleşmesi, herşeyden evvel birçok faktörlerin gerçekleşmesi ve bunların en iyi şekilde koordine edilmesine bağlıdır. İlk olarak Türk-İş'in malî takatını ve teknik imkânlarını gözönüne almak icabeder. Çok cepheli bir işbirliğine ihtiyaç gösteren bu projenin tahakkuk etmesi, herşeyden evvel başta sendikalarımız olmak üzere milletlerarası teşekküllerin ve hükümetin desteğine ve işbirliğine bağlıdır. Kolejin tahakkuk etmesinde karşımıza çıkan en büyük güçlük belirli ve gayeye uygun bir yerin temini olmuştur. Uzun süren araştırmalardan sonra Ankara yakınlarındaki Gazi Orman Çiftliğinde bulunan eski Bira Parkının, gayelerimize en uygun yer olduğu anlaşılmış ve binanın temini için alakalılarla temasa bağlanılmıştır. Bu temaslarımız neticesinde, Gümrük ve Tekel Bakanlığı ile varılan bir anlaşmaya göre, bu bina ile bahçe içinde bulunan diğer tesislerin kullanılması hakkı Türk-İş'e devir edilmiş bulunmaktadır. Binanın geşitli tesisatı ile bazı kısımlarında tadilata ihtiyaç vardır. Tadilat ve tesisat projelerini hazırlamak üzere yüksek mühendis ve mimarlardan müteşekkil bir heyet teşkil edilmiş diğer taraftan da idarî hazırlıklara geçilmiştir. ICFTU'nun Kalküta ve Kampala'daki sendika kolejleri Amerikan ve İsveç sendika okullarının ders programları ve çalışma şekilleri memleketimizin de mahallî şartlarına uygun olarak hazırlanmış ve bugün için Sendika Kolejimizin her türlü idarî hususu, plânlanmış ve programlanmıştır. Ancak yukarıda da pasaj olarak verdiğimiz ILO resmî raporunda da belirtildiği şekilde "Hükümetin Türk-İş'e işçi eğitim faaliyetleri için daimi ve sabit bir yer vermesi" hususunda Çalışma Bakanlığı ile yaptığımız temaların gayet müsbet olmasına rağmen,

formaliteler yüzünden Kolejin, tasarladığımız üzere Ocak 1964'de açılması tahakkuk etmemiştir. Diğer taraftan tesisat ve tadilatın da çok hızlı bir çalışma ile yetiştirileceği teknik elemanlar tarafından belirtilmiş ve yatakhane, yemekhanesi, kütüphanesi, ders salonu, eğitim araçları, laboratuvarları ve personel için büroları ile tam bir Kolej olacak, merkezimizin, gayet soğuk kış aylarında faaliyete geçmesinin geçitli teknik güçlüklerle, sebep olacağı da gözönüne alınarak açılış tarihi biraz geri bırakılmıştır. Kolejin ilkbahara kadar faaliyete geçeceğini kat'i bir ifade ile belirtebiliriz.

Sendika Kolejimizin yanısıra, mutad seminer faaliyetlerimizin de gayet geniş bir şekilde 1964 yılı içinde devam edeceği muhakkaktır. Yeni girdiğimiz düzen içinde, sendika temsilcilerimize büyük bir mesuliyet düşmektedir. Bu bakımdan da 1964 yılının ilk 6 ayı içinde, 26 işkolu yapılması, 1964 Türk-İş eğitim programının ilk kısmına teşkil etmektedir. 4'er gün devam edecek bu seminerlerde, özellikle sendika temsilcisinin görevleri, şikâyetlerin halledilmesi, toplu sözleşmelerde sendika temsilcilerine düşen rol, sendika teşkilatlanması gibi konular işlenecek ayrıca tatbiki çalışmalar ve primler ile sendika temsilcilerine geniş bilgi verilmesine çalışılacaktır. Bu seminerlerin tatbikatına başlanmış ve şimdiye kadar Mersin'de Tarım, Ankara'da Şeker sanayii ve Bursa'da Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri işçileri için seminerler açılmış ve başarı ile sonuçlandırılmıştır. İşkolu seminerlerinin yanısıra, 1964 yılı içinde, 6 şar gün süreli 2 millî ve 6 bölge semineri açılacaktır. Gerek işkolu ve gerekse millî ve bölge seminerlerine, 30'er yönetici ve sendika temsilcisi iştirak edecektir.

Şimdiye kadar tamamen kendi bütçelerimiz ve sendikalarımızın maddî ve manevî işbirliği ile yürütülen mahallî seminerler, 1964 yılı içinde yeni bir esasa bağlanmıştır. Herseyden evvel 20 mahallî seminer açmak için yeni bir fon tesis edilmiştir. 1963 yılı içinde kendi imkanlarımız ve 24 mahallî seminerin açıldığını gözönüne alırsak, 1964 yılı içinde asgarî 40 mahallî seminer açılacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Millîterarası Tür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ile de 1964 yılı içinde geniş bir işbirliği yapılması hususunda anlaşmaya varılmıştır. Bu işbirliği çerçevesinde, 15'er gün süre ile daha ziyade teşkilatlanma metodlarını işliyecek 7 seminer açılması planlanmıştır.

Millî, bölge ve ICFTU/Türk-İş seminerlerinin programları 15 Nisan 1964 tarihine kadar hazırlanarak, teşkilâtın bilgisine sunulacaktır.

Sonuç olarak, 1964 yılında seminerler ve kolejde geçitli kademelerde bulunan asgarî 2500 sendika yöneticisinin eğitileceğine işaret etmek isteriz.

6. Sonuç olarak faaliyette bulunduğumuz devre içinde 2271 sendika yöneticisi eğitime tabi tutulmuştur ve hazırlanan 1964 programına göre bir sene içinde 2430 sendika yöneticisinin eğitilmesi planlanmıştır.

Diğer taraftan Bakanlar Kurulu ile yapılan toplantılarda, sendikal eğitim konusu özellikle ele alınmış ve iktisadî devlet teşekküllerinden geçitli yurt içi ve dışı eğitim faaliyetlerine katılacak işçi arkadaşlarımıza ücretsiz izin verilmesi hususunda mutabakata varılmıştır. Ayrıca, toplu iş sözleşmelerine konulacak hükümlerle de, sendikalarımız eğitimin mali yükünü hafifletmek yolunda başarılı adımlar atmışlardır.

Aziz Delegates,

Devremizde misbet bir gelişme de çok sayıda Türk sendikacısının Avrupa'da ve Amerika'da tetkiklerde bulunmak imkânına kavuşmuş olmalarıdır. Bu imkân da diğer konularda olduğu gibi kendiliğinden sağlanmıştır. Devremize kadar sendikalara burs veren teşekküllerin aracılığıyla Çalışma Bakanlığı yapmakta idi. Bu bakanlık o güne kadar muayyen miktardaki burs için o miktarın en az iki misli namzet istiyor ve bu namzetler arasında istediğine burs veriyordu. Çalışma

Bakanlığının bu tutumu hür ve bağımsız sendikacılık prensipleriyle bağdaşmadığı fikrine inanan Türk-İş durumu gerek Çalışma Bakanlığı nezdinde, gerekse burs veren teşekküller nezdinde protesto etmiş, o günden sonra yurt dışına gidecek sendika yöneticileri Konfederasyonumuz kanalıyla gitmeğe bağlamışlardır.

Bugüne kadar bu burslardan bütün sendika yöneticilerinin istifade ettirilmeleri, bursların mahdud sayıda olması dolayısıyla imkân dahilinde girememiştir. Ancak, kısa bir zaman içinde muhtelif Avrupa şehirlerine (127), Amerika'ya ise (52) sendika yöneticisinin gönderilmesi sağlanmıştır. Şu hususu memnuniyetle ifade etmek isteriz ki, bu konuda müsbet bir ortam yaratılmış olup bu bursların devam edeceği muhaldır.

ARAŞTIRMA MERKEZİ:

Gerek batı ülkelerinde, gerekse memleketimizde toplum hayatının temel kuvvetlerinden biri haline gelen sendikalarımız, üyelerinin meslekî menfaatlerini korumak için, meselâ ücret artışı gibi sadece dar anlamda meslekî menfaatleri savunmakla yetinemezler. Sendikalar, hükümetlerin, ekonomik, sosyal, kültürel politikalarıyla yakinen ilgilenmek zorundadırlar. Dar anlamdaki meslekî menfaatlerinin savunulması dahi, işyerlerinde, işkollarında ve bütün memlekette ekonomik ve mali durum ile uygulanan politikaların yakından takibini gerektirmektedir. İşgilerimizin hayat seviyesini düşüren bir enflasyon politikasının, işsizlik yaratan bir deflasyon politikasının, işçi çocuklarının eğitim imkânlarından eşit şekilde faydalanmasını engelleyen bir eğitim politikasının, bir sosyal meşken politikasının, bir ücret politikasının, bir vergi politikasının, işgilerimizi ve sendikaları çok yakından ilgilendirdiği aşîkardır.

Sendikalar, bu görevlerini yerine getirirken, dokümantasyon servisleri kurmak ve meslekten iktisatçıların, maliyecilerin ve istatistikçilerin hizmetlerinden faydalanmak zorundadırlar. Batıdaki büyük sendikaların, federasyonların, birliklerin ve konfederasyonların çok geniş Araştırma Büroları mevcuttur.

Bu ihtiyaç, memleketimizde de uzun zamandanberi duyulmakta idi. Nihayet, 1.Kasım 1962 de, Türk-İş bünyesinde bir Araştırma Bürosu kurularak, bu ihtiyacı karşılama yolunda ilk adım atılmıştır. Bu ilk adımın, büyük sendikalarda ve federasyonlarda Araştırma Büroları kurulması suretiyle devam etmesini temenni ederiz.

Türk-İş Araştırma Bürosunun ele alacağı konular aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

A) Ekonomik, sosyal ve teknolojik meseleler:

1. Memleketin ekonomik şartları hakkında bilgi toplama. (Fiatlar, ücretler, çalışma ve işsizlik durumu, produktivite "verimlilik", geçitli işkollarında görülen avantaj durumu, yiyecek maddelerinin fiyatı, kira, v.b.)

2. Hükümetin, genel iktisat politikası ve özellikle, ücretler, vergi ve çalışma bakımından tutumu.

3. İşyerlerinin rasyonelleştirilmesi (daha iyi organizasyonu) ve otomasyon gibi özel meseleler.

4. Çeşitli işletme ve ortaklıkların bilâncolarını ve mali bildirimlerini toplama ve bunları değerlendirmek.

5. Türk-İş Araştırma Bürosunun başlıca görevlerinden biri de, sendikaları toplu pazarlıkta desteklemek olacaktır. Ücretler, sosyal yardımlar, karlar, çalışma şartları ile ilgili olarak elindeki bütün bilgileri bu konuda değerlendirecek ve toplu sözleşmeler yapmaya başlanınca bunların hepsini toplayıp, sınıflandırarak değerlendirecek ve ilerde yapılacak toplu sözleşmeler, ya da değiştirilecek sözleşmeler için yardımcı olacaktır.

B) Organizasyonda Araştırma Bürosunun yardımı:

1. Organizasyon kampanyasının iyi yürütülmesi için sendikali ve sendikasız işyerlerindeki ücret durumları ve çalışma şartlarının incelenmesi ve karşılaştırılması.

2. Kolaylıkla sendikalaşması mümkün olan işkolu ve bölgeleri araştırmak.

C) Araştırma Bürosunun araçları:

1. Kendi topladığı istatistiksel bilgiler ve diğer bilgiler. Bu bilgiler sınırlı olacaktır. Çünkü, İstatistik Enstitüsü, ya da diğer devlet dairelerindeki istatistik bölümlerinin imkanları elinde olmadığından, bu çalışmalar arasına öncelikle şunlar girecektir.

- Ücretler, sosyal yardımlar ve çalışma şartlarının tesbiti
- Yapılmış ve yapılacak toplu sözleşmeler
- İş bulma imkanları ve işsizlik
- Prodüktivite üstüne bazı bilgiler
- Önemli işyeri ve ortaklıkların bilângoları ve malî bildirilerinin temini

2. Başka yerlerden aldığı istatistiksel bilgiler ve diğer bilgilerin değerlendirilmesi.

- İstatistik Enstitüsü
- İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğü ve bunun şubeleri
- İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü ve şubeleri
- Çalışma Bakanlığı İstatistik Bölümü, Araştırma Bölümü
- Birleşmiş Milletler ve buna bağlı kurumlar
- Uluslararası meslekî teşekküller
- Üniversiteler ve benzeri kurumlar

D) Büronun Türk-İş Bölge Temsilcilikleri ve sendikalarla münasebetleri:

1. Büro, gerekli bilgilerin toplanması için Türk-İş bölge temsilcilikleri ve sendikalarla işbirliği yapacaktır.

2. Büro, gerek Bölge Temsilciliklerinin, gerekse sendikaların konu ile ilgili isteklerini zamanında karşılamaya çalışacaktır.

3. Böyle bir büronun Türk-İş'de açılmasının sebebi, hem bu bakımdan sendikalara öncülük etmek, hem de şu anda bunu yapacak durumda bulunmasıdır. Büro, çalışmalarını öyle düzenleyecektir ki, üye sendikalarda yavaş yavaş kendi bürolarına kursunlar ve hatta bu çalışmayı şubelerine kadar yaysınlar.

4. Bu amaçla, sendika Araştırma Uzmanı yetiştirmek için seminerler açacak ve ayrıca zaman zaman bu uzmanların çalışma programlarının tesbiti için konferanslar tertipleyecektir.

Muhterem Delegeler,

Yukarıda hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için tesbit edilen vasıtaların kısaca özetlenen Türk-İş Araştırma Bürosunun kuruluşundan bu yana pek kısa bir zaman geçmiştir. Hepinizin malumu olduğu üzere Araştırma faaliyetleri çok cepheli ve uzun zamana ihtiyaç gösteren faaliyetlerdir. Bu büronun işlemesi için birçok faktörlerin yerine getirilmesi şarttır. Bunlar arasında yeter sayıda kaliteli

elemenâ ve sıhhatli malzemeye ihtiyaç vardır. Bunların zamanla temin edileceği kabul edilmelidir. Bu sebeple, Türk-İş Araştırma Bürosu kurulduğundan bu yana geniş bir faaliyet göstermemiştir. Fakat, gurasını memnuniyetle ifade etmek gerekir ki, iyi bir başlangıç yapmış ve gelecekte Türk-İş'in ve Türk sendikacılık hareketinin bu konudaki ihtiyaçlarına cevap verecek bir devreye girmiştir. Kuruluş hazırlıkları ve 1964 yılı programı tamamen bitmiş ve hatta, bugüne kadar mütevazı de olsa, bazı neticelere varılmıştır.

Araştırma Bürosunun başarıya ulaşmasının bir şartı da, ana malzemenin toplanması içidir. İyi bir dokümantasyon servisine sahip bulunmayan bir Araştırma Merkezinin fonksiyonlarını ifa etmekte çok güçlük çekeceği şüphesizdir. Bu sahada bu merkeze yardımcı olması lâzım gelen ve bu konuda bir genelge ile kendilerinden yardım talep edilen sendikalarımızdan, üzümlerle ifade edelim ki, yeterli ilgiyi göremedik. Eğer, Bölge Temsilciliklerimiz de Araştırma Faaliyetlerinin gelişmesinde ve ana malzemenin toplanmasında bize yardımcı olmasalardı, bu büroda çalışan personelin iyi niyetleri, alışkanlıkları ve kısa zamanda birşeyler yapmak için girişimlerini neticeyi değiştirmeyecekti. Bütün temennimiz önümüzdeki dönemde teşkilâtımızın konunun ciddiyetini idrak ederek, bu yolda kendilerinden beklenen yardımı esirgememeleridir.

Aziz Arkadaşlar,

Araştırma Bürosunda halen sendikalarla ilgili ankete devam edilmekte, asgarî ücretler üzerinde çalışılmakta ve iktisadî devlet teşekkülleri ile ilgili bazı raporlara dayanarak ücretler konusunda toplu sözleşme müzakerelerinde faydalı olabilecek bilgi hazırlanmaktadır. Bu çalışmaların sistemli bir hale getirilmesine özen verilecektir.

Belli bağli iktisadî devlet teşekküllerinin mali durumları ve ücret politikalarıyla ilgili araştırmalar yapılması ve (asgarî ücret ne olmalıdır?) konusunda ciddi rakamlara ve sağlam bir ekonomik tahlile dayanan bir araştırmanın gerçekleştirilmesi için çaba gösterilmektedir. Araştırma Bürosu 1964 senesi programının sıklet merkezi öncelikle ücretler üzerinde toplanacaktır. Ancak, bölgeler ve işkolları itibariyle asgarî ücretlerin tesbiti, tatbik edilen indeks sistemleri ve geçim şartlarındaki değişimlere karşı ücretlerin takip ettiği seyir, işyerlerindeki ücret kademeleri ve bu gibi konular üzerinde yapılacak incelemeler, ilgili döşmanların mevcudiyetine ve yerinde tetkiklere bağlıdır. 1 Haziran 1963 de teşkilâta tamim edilen anket sorularından bugüne kadar tam olarak cevap alınmayışı, anket çalışmalarının sonuçlanmasına geciktirmektedir.

Bu sebeple, Bir sonuça kadar yakın bir zamandır faaliyette bulunan Araştırma Bürosunun programında yer alan konular hakkında yaptığı çalışmalarda karşılaştığı güçlüklerden en mühim döşman noksanlığı olmuştur. 1964 yılı programında yer alan aşağıdaki konuların başarıya ulaştırılması sendikaların ve bölge temsilciliklerinin desteği ile kabildir.

Araştırma Bürosu çalışmalarında, toplu sözleşmeye girecek sendikalara ekonominin genel durumu, işçi ücretleri ve müstehlik fiyatları genel seviyesindeki gelişmeler hakkında bilgi vermek ön plânda tutulmuştur. Buna göre, 1964 yılının çalışmaları aşağıdaki gibi programlanmıştır.

1. İşkolları, sektörler ve bölgeler itibariyle son 10 yılda işçi ücretleri ve buna paralel olarak müstehlik fiyatlarındaki değişimler, işçi ücretleri genel seviyesindeki gelişmelerin millî gelirdeki gelişmelerle karşılaştırılması üzerine çalışmalar.

2. Toplu pazarlıkta kullanılmak üzere muhtemel fiyat hareketlerinin tehmini üzerinde çalışmalar.

3. Ankara ve İstanbul için hazırlanan müstehlik fiyatları endeksleri (geçinme endeksleri) ve Türkiye'nin 9 ili için yayınlanan belli başlı müstehlik fiyatlarının (66 madde) yakından izlenmesi, (9 il şunlardır: İstanbul, Ankara, İzmir, Samsun, Adana, Erzurum, Konya, Sivas, Diyarbakır)

4. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yapılması tasarlanan (işçi aile bütçeleri anketi) sonuçlarına dayanarak, kendi ihtiyaçlarına göre müstehlik fiyatları endeksleri (geçinme endeksleri) tertibi için ön çalışmalara başlanmak.

5. Prodüktivite artışlarından işçilerimizin ne şekilde faydalanabileceklerinin tesbiti.

6. Türk-İş'e bağlı olan, (mümkün olursa bağlı olmayanlar da dahil) sendikalara gönderilecek anket soru kağıtlarının hazırlanması. Bu anketler aracılığı ile toplanması düşünülen bilgiler şöyle sıralanmaktadır:

- a. Sendikaya kayıtlı işçi sayısı (erkek kadın tasnifi)
- b. Bunların işkolları ve mesleklere göre tasnifi (erkek kadın)
- c. Sendikanın temsil ettiği işkollarındaki toplam işçi sayısı (sendikaya kayıtlı olsun olmasın. Bunların, erkek kadın, çocuk işçiler olarak tasnifi)
- d. Toplam işçi sayısının işkolları ve belli başlı mesleklere göre tasnifi
- e. Ücretler, işkolları, meslekler, cinsiyet, (erkek kadın, çocuk) ve vasıf dereceleri tasnifine göre ortalama saat ücretleri
- f. Sendikaya kayıtlı olan veya olmayan işçilerin ve çalıştıkları işkollarının "devamlılık" durumu, işçinin hukukî statüsü ile gerçek çalışma durumu arasında bu bakımdan bir farklılık varsa, bu tesbit edilecek.
- g. Sendikali işçilerin her ay bilfiil ödedikleri aidat miktarı, her sendika bunu aylık toplam olarak bildirecek.

Ücretlerle ilgili anketlerin üçer aylık olması tasarlanmaktadır. Diğer konulardaki bilgiler "aylık güçlenme anketi" kapsamına girecek, bu anket sonuçlarına göre, "güçlenme endeksleri" tertip edilecektir.

7. İşçilerin ödedikleri her türlü verginin mutlak ve nisbî durumu, bu bakıma öbür toplumsal sınıf ve zümrelerle karşılaştırmalar yapılmasını sağlayacak bilgiler.

8. İşletmelerin bilâncoları, kârlılık durumları, yüksek kadrolara ödenen ücret ve huzur hakkı gibi bilgilerin nasıl elde edilebileceği gibi araştırmalar.

9. Ayrıca, Türk-İş'e bağlı olan ve olmayan sendikaların kayıtlı işçilerinin sayısı hakkında Çalışma Bakanlığının ilgili servisinden bilgi alınacak, bu bilginin devamlı olarak Araştırma Bürosuna verilmesi olanakları araştırılacak, böylece kendi araştırmalarımızla, bu konuda toplanan bilgiler bir karşılaştırmaya tabi tutulacaktır.

10. İşçi meskenleri üzerindeki araştırmaya devam edilecek, sonuç hakkında bir rapor hazırlanacaktır.

11. Dökümantasyon ve bibliyografya çalışmaları yapılacaktır.

- İşçi hareketleriyle ilgili ana kitaplar,
- İstihdam ve ücret politikası üzerindeki eserler, bilhassa bu konuda az gelişmiş ülkeler hakkında yapılan tahliller,
- Toplu sözleşme, grev gibi iş aygınlıklarıyla ilgili yayınlar,
- Ve büyük sendikaların örgütlenme ve araştırma işlerini nasıl yürüttükleriyle ilgili bilgiler veren her türlü kaynak tesbit edilip, bunların en az masrafla sağlanması yolları araştırılacaktır .

Değerli Delegeler,

Bir taraftan kendi Araştırma Merkezimizde öncelik tanıdığımız konularda çalışmalar yaparken, diğer taraftan yeni girdiğimiz düsende sendikalarımızın sıhhatli toplu sözleşmeler yapabilmelerini sağlamak ve işverenle yapılacak müzakerelerde gerçeğe uygun rakamlarla işçilerin menfaatlerinin en iyi şekilde korunulmasını sağlamak üzere, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından işçi aileleri bütçeleri ile ilgili araştırmaların yapılmasını Başbakanlıktan talep etmiş ve bu maksatla hazırlık çalışmalarına bağlanmasını sağlamıştır. Konfederasyonumuzla Başbakanlık arasında yapılan yazışma aşağıdadır.

"Başbakanlık Makamına
Ankara

Hükümetinizce Millet Meclisine sevk edilmiş olan Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt kanun tasarısı tatbikatının ciddiye alınarak gerçekleştirilmesi için hiç olmazsa, Ankara, İstanbul ve İzmir'de "işçi aileleri bütçeleri" çalışmalarının yapılması ve bunlara dayanan "geçim endekslerinin" hazırlanması gerekmektedir. Bu çalışmaların sonuçlarının işçiler ve işverenler arasında anlaşmazlığa sebep olmaması için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından hazırlanıp, nesnedilen resmi ve tarafsız çalışmalar olmasında fayda vardır.

Aile bütçesi çalışmalarının bir yıl tutacak, başlıca beş bölgede bulundurulacak olursa, çalışmalarla ilgili hazırlıkların mümkünse önümüzdeki yılbaşına kadar tamamlanıp, yılbaşından itibaren anket çalışmalarına girilmesi, 1964 yılından itibaren sağlam esaslara dayanan müzakerelerin yapılmasına imkan hazırlayacaktır. Bu bakımdan hükümetin bu konuya öncelik vererek, Devlet İstatistik Enstitüsünü en kısa zamanda harekete geçmek üzere görevlendireceğini ümit ederiz.

Saygılarımızla

Türk-İş
İcra Heyeti"

"Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Genel Sekreterliğine
Ankara

Başbakanlığa gönderilen 13.11.1962 tarih ve 2062/50-2 sayılı yazılara cevabıdır.

Devlet İstatistik Enstitüsü, işçi aileleri bütçeleri gibi özel mahiyet arzeden ve özel etüd ve çalışmalar gerektiren anketlerin yapılmasını daha ziyade 1964 ve müteakip yıllara ait çalışma programlarına dahil etmiş bulunmakta idi. Bu sebeple ve talebinizin 1963 bütçe tasarısının hazırlanmasını müteakip Enstitüye intikal etmiş olması dolayısıyla 1963 bütçesinde Enstitünün yapılabilmesi için, yeter ödenek derpiş edilmemişti.

Ancak, bütçe tasarısının Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında Enstitü Başkanlığının sayın masraflarından tasarrufu mümkün gördüğü bir miktar ödenğin anket ödeneklerine ilâvesini teklif etmiş bulunuyoruz.

Ayrıca, öngörülmiş anket ödeneklerinden bir kısmını aile bütçeleri çalışmalarına ayırmanın kabil olacağı anlaşılmıştır.

Bu duruma göre, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1963 bütçesinin sınırları ve teknik imkânları içinde, işçi aileleri bütçeleri ile ilgili araştırmalar yapmayı kararlaştırması ve bu yolda hazırlık çalışmalarına bağlanması bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

Tuhan Feyzioğlu
Devlet Bakanı ve Başbakan Yard."

İstanbul'da Enstitü'de bulunan, yürütmekte olduğu işçi aile bütgesi çalışmalarına Araştırma Büromuz da zaman zaman katılmaktadır. Meselâ, 26-27 Kasım 1963 tarihinde Zonguldak'da yapılan tetkiklere Araştırma Büromuzdan da bir uzman katılmış ve böylelikle bu araştırmaların sıhhatli olması ve araştırmalara mahallî sendikaların da ililen katılması sağlanmıştır.

Bu arada, işçi aile bütgesi konusundaki çalışmaların tesbiti çalışmalarına, planlama devresinde yapılan iş ve işgücü meseleleri ve meslekî eğitim ile ilgili toplantılara iştirak etmektedir. Büro uzmanları, İstanbul'da tertiplenen "aile bütgesi anketi semineri" ne, 2 Almanya'daki "tarım işçilerinin şehirlere akın ve sanayicî intibakı" konulu seminere katılmışlardır.

BASIN MERKEZİ:

Sendikalaşmada, basın faaliyetleri, çağımızda çok büyük önem taşımaktadır. Sendikacılık alanında çok ileri merhalelere ulaşmış olan dünya uluslarının bu alandaki çalışmaları, skillara durgunluk vericidir. Bütün millî ve milletlerarası teşekküller; gelişip kuvvetlenince, basın faaliyetlerine tanındıkları önemi arttırmaktadırlar. Bu durum, sendikal eğitimin, basın faaliyetlerine verilen önemin yegâne sebebini teşkil etmediğini göstermesi bakımından özel bir anlam taşımaktadır. Bu sebeple, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bir Basın Bürosunun zaruretinin inanmış ve bu inanışla bir Basın Merkezi kurmuştur.

Basın Merkezinin sendikacılıktaki önemi ni şu ana noktalarda belirtmek mümkündür:

1. Eğitim:

Münferit ve rutin basın bültenleri, kitaplar, dergi ve broşürleri yayınlayan Basın Büroları fonksiyonlarının en önemlilerinden birini eğitim alanında ifa etmektedirler. Sendikacılık ve sendikacılığın sosyal, ekonomik, politik faaliyet ve durumlarla olan münasebetlerini Basın Büroları aktüaliteyi yakından izleyen plânli servisler halinde, yüzbinlerce, milyonlarca işçiye intikal ettirmektedirler. Bu konudaki yayınlar, işçiyi kelimenin tam anlamıyla eğitmektedir. Yabancı ve yerli otoriteler bakımından sendikacılıkla ilgili makaleler üzerinde yazılan makaleler ile anketlerin faydalarını uzun uzadıya izah etmeği ise lüzumsuz addediyoruz.

Halkta da, sendikacılığın ne demek olduğunu öğretmek zorundayız. İşçilerin zaman zaman girişebilecekleri grev hareketlerinde haklı veya haksız olduklarını anlayabilecek sağduyu ve kapasitede bir kamu oyu, bugün birçok işçi teşekkülünün hararetle arzuladığı bir destektir. Basın Büroları çeşitli yayınlarıyla bu alanda da hizmet görmektedirler.

2. Politik fayda:

Doğrudan doğruya politikaya girmemekle birlikte Basın Bürolarının çalışmalarının politik yönünde bulunmaktadır. O da, gerçek üretici durumunda olan işçinin sesini duyuracak bir aracıya sahip olması halinde, politik zümrelerin, bu sese daha büyük bir dikkatle kulak vermek zorunluluğunu hissetmeleridir. Daha geçen yıllara kadar hemen bütün siyasî teşekküllerin yayın organları varken Türk işçisi, kendi sesini çevreye duyuracak güce malik değildi.

Bu durumu önceden gören ve Basın Bürolarının gerekliliğini müdrik olan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu bu yoldaki çalışmalarına uzun yıllardan beri sadece önemli hallerde yayınlanan basın bültenlerine hasretmek zorunluluğunda kalmıştır.

Nihayet, geçen yıl Mart ayında resmen teşekkül eden Basın Merkezi bu ayda çıkarılmaya başlanan Türk-İş Dergisi ile faaliyetlerinden en önemlilerinden birine başlamıştır.

Basın Merkezinin çalışmada hedefleri:

Basın Merkezi, çalışmalarında şu ana hedeflere yönelmektedir:

1. Türk-İş Dergisi çalışmalarıyla aktüaliteyi işçilerinize mümkün olan hızla ulaştırabilmek,
2. Yabancı ve yerli otoritelerin sendikacılık alanındaki görüşlerini, yabancı ülkelerde bu işin nasıl yapıldığını işçilere öğretmek, onları eğitmek, sosyal kültür sahibi yapmak, hakkını kanun yoluyla elde etmek için yol göstermek, Doğru bir teveddül siyaseti ve enerji gibi iki zat tehlike arasında localamaktan Türk işçisini kurtarmak,
3. Türk basını ile sıkı ve samimi münasebetler kurarak, Konfederasyonun çalışma ve görüşlerini zamanında basına ulaştırmak, bu münasebetlerin düzenlenmesinde İcra Heyetine yardımcı olmak,
4. Basın toplantılarının ve demeglerin, radyo konuşmalarının, açık oturumların Türk-İş adına organizatörlü vaziyetini alarak, basın ve kamu oyu tarafından en kolay ve yumuşak şekilde ele alınabilecek metod, zaman ve şekli tesbit etmek,
5. Eğitim çalışmalarında teknik alanda görev alarak, her türlü kitap, ders notu, broşür gibi yayının hazırlanmasına çalışmak,
6. Basın mensuplarının, Yürütme Kurulu ve Konfederasyon organı görevli mercilerle olan münasebetlerinde görev alarak, basına azami ölçüde yardımcı olmak, İcra Heyetinin gerekli gördüğü hallerde, Konfederasyonun basın sözcülüğünü yapmak,
7. Yabancı sendikal teşekküllerin basın faaliyetlerini yakından izleyerek, onların çalışmalarından azami ölçüde faydalanmak,
8. Yurtta ve dünyada sendikacılığı ve sendikaları ilgilendiren meseleler ile Türk-İş veya ona bağlı sendikalarla ilgili meseleler hakkında Türk basınında yer alan her çeşit fıkra, makale, haber, komanter gibi yazılara Yürütme Kuruluna iletmek,
9. İcra Heyetinin gerekli gördüğü hallerde teşkilâta gönderilen genelge veya bildirilerin raporluluğunu yapmak.

Bir yıllık çalışma ve hedefler:

Halen mütevazî bir kadro ile çalışma imkânlarına sahip olan Türk-İş Basın Merkezinin bir yıllık faaliyetlerini ise şöylece saralıyoruz:

1. Türk-İş adı altında yayınlamakta olan aylık derginizi gerçekten sıkı ve özenererek yapılan çalışmalar sonucu mükemmelleştirilmiş ve bugünkü haline getirilmiştir. Derginin 10 cu sayısı Aralık 1963 de çıkış bulunmaktadır. Bu arada, mütevazî imkânları, takatın üstünde zorlayarak mükemmelleştirmeye çalıştığımız bu yayını organımıza kırı bazı üyelerimiz tarafından hâlâ gerekli ilginin gösterilmediğini üzülerek belirtmek isteriz. Bu ilgisizliğin, Konfederasyonun müteaddit ikazlarına rağmen devamı, İcra Heyetini üzüntüye sevk etmektedir.

2. Türk-İş Dergisinin yanibaşında, Basın Merkezi tarafından bir de aylık bülten yayınlamaktadır. Bu bülten teşkilâta ve basına dağıtılmaktadır. Şimdiye

kadar dergi sayısında bülten bastırılarak dağıtılmıştır.

3. Bülten ve derginin normal yayın zamanları arasındaki önemli faaliyet ve kararlarımız, veya aktüel bir mesele hakkında kamu oyuna iletmek istediğimiz Türk-İş görüşü de bütün basın organlarına dağıtılan münferit basın bültenleriyle halka iletilmektedir. Gündiye kadar çeşitli konularda yayınlanan pek çok bülten, Türk basınında, Türk işçisi hakkında birçok haberin yer almasına imkân vermiştir.

4. Bu haber bültenleri, Türk-İş mütercimlerinin gayretleriyle İngilizceye de çevrilmiştir. İngilizceye çevrilen bültenler bütün uluslararası teşekküllere gönderilmiş ve yabancı sendikacılar, Konfederasyonumuzun bu başarılı çalışması karşısında samimi takdirlerini sık sık belirtmişlerdir. Yabancı sendikacılık alemi, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun çalışmalarından zamanında ve uluslararası bir dille yararlanma imkânını bulduğu için, kendi basın organlarında da bizden sık sık bahsetmeğe başlamıştır. Çalışmalarımızın dünyaya aksetmesinde İngilizce bültenlerimizin büyük rolü olmuştur.

5. 1963 yılı içinde Türk-İş tarafından on adet kitap ve kitapçık yayınlamıştır. Bazıları yabancı uyruklu otoriteler tarafından kaleme alınan bu yayımların türünü Basın Merkezi hazırlamış ve her türlü teknik çalışmayı bizzat organize ederek, kitapları bastırmıştır.

Bütün bu çalışmaların yanıbaşında, Basın Merkezinin genel hedefleri ve çalışmaları bölümünde yer alan diğer görevler de, Türk-İş Basın Merkezi tarafından derünte edilmiştir. Bunları tekrar ele alarak kıymetli vakitlerinizi israf etmek niyetinde değiliz.

Basın Merkezinin geliştirilmesi İcra Heyetimizin başlıca hedeflerinden birini teşkil etmektedir. Türk-İş Dergisini zamanla kendi tesislerimizde basabilmek, daha kalabalık bir kadroyla 15 günlük veya haftalık hale getirebilmek, haber bültenlerimizi de daha sık yayınlatabilmek, Eğitim ve Araştırma Bürolarımızın da işbirliği ile bir kitaplık kurmak ve arşivimizi mükemmelleştirebilmek bu hedeflerin başlıcalarıdır. Derginin kısa yayın hayatında çabucak elde ettiği gelişme bu yoldaki ümitlerimizi kuvvetlendirir mahiyettedir.

BASINLA MÜNASEBETLERİMİZ:

Basınla, bu devrede de dostane münasebetlerimiz devam edegelmiştir. Özellikle Sendikalar ve Grev, Lokavt, Toplu Sözleşme kanunları dolayısıyla Türk işçisine yakınlığını bir defa daha ispat eden Türk basını, Türk-İş'in teşkilatlanma, eğitim konusundaki çalışmalarını geniş ölçüde halk oyuna aksettirerek, davanın kazanılması yolunda bize yardımcı olmuştur. Bu arada, özellikle yeni düzene girdikten sonra bazı teşekküllerimiz tarafından girişilen toplu pazarlık müzakereleri, grev olayları da gazetelerin önem verdikleri konular arasındadır. İşçi hakları ile ilgili olarak bu yıl ele alınan konular arasında Sosyal Sigortalar ve İktisadi Devlet Teşekküllerinin Reorganizasyonu kanunlarının da yer aldığı malumdur. Basın, bu konulara da gereğince yer vererek bu alanlarda işçi haklarının aksettirilmesinde büyük ölçüde faaliyet göstermiştir.

Türk-İş'in politik tutumu da basında çeşitli yorumlara yol açmış, basının büyük kısmı bu yoldaki Türk-İş prensiplerini onayladığını belirterek bizlere haklı olduğunu sandığımız bir sevinç vermiştir. Gazete ve dergiler gerek alçayımızda gerekse lehimize yazdıkları yazılarla bizi aydınlatmışlardır. Uygar toplumların en etkin denetleme aracı olduğunu dünyaya bugün ispat etmiş bulunan basının kıymetli uyarmaları, İcra Heyetimizin çalışmalarında büyük faydalar sağlamıştır. Gerek Basın Merkezimiz gerekse İcra Heyeti mensupları ile sık sık temas kuran basın mensuplarının arasında bazen yabancı gazeteciler de yer almış ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu kendisine muhalif-muvafık bütün gazetecilerle bütün istediklerini zamanında ve yerinde cevaplandırmayı, başta gelen vazifeler arasında saymıştır.

En sert tenkitleri bile ikaz mahiyetinde kabule amade bir sikniyetin temsilcileri olarak, bizi yoren veya öven Türk basınına, Sizlerin huzurunuzda İcra Heyeti olarak teşekkürlerimizi ifadeyi borç bilmekteyiz.

YAYINLARIMIZ:

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından, sendikacılık ve sendikacılıkla ilgili diğer genel meseleler üzerinde kaleme alınmış 22 adet yayın mevcuttur. Bunlardan 14 tanesi, Konfederasyonun kuruluş tarihi olan 1952 den 1962 yılına kadar olan 10 yıllık süre içinde bastırılmıştır. Geri kalanlar ise, Basın Merkezi'nin kuruluş yılı olan 1963 yılı içinde de 10 aylık bir süre içinde hazırlanmış bulunmaktadır. Sendika eğitiminin hızla devam ettiği Türkiye'de, yayına gereken önemi verdiğiniz takdirde Basın Merkezinin bu konudaki çalışmalarının saydalarını bu rakamla açıkça gösterebileceğiz demektir.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından kitap veya broşür olarak bastırılan ve Türk işçisinin hizmetine bugüne kadar sunulan yayınların tam listesini bu yayınlar hakkında özet halinde bilgi de vererek, malumatınıza sunuyoruz:

1. Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu statüsü (1952)
2. Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu nedir, nasıl gelişir, ne yapar? (1960)
3. Dördüncü Genel Kurul İcra ve İdare Heyetleri idari ve mali raporları (1960)
4. İşçi Sendikaları ve üst kurulları listesi (1961)
5. Sendikaların mali ve muhasebe işleri (1961)
6. 15.1.1962 İcra Heyetinin Münessiller Meclisine sunulan raporu (1961)
7. Toplu Sözleşme, Grev, Lokavt kanunu tasarısı
8. Sendikalar Kanunu tasarısı
9. İş Kanunu tasarısı
10. İşçi Sigortaları Kurumu Teşkilât Kanunu tasarısı
11. Sendika maliyesi (1962)
12. Demokrat cemiyetlerde sendikacılık (1962)
13. Toplu Pazarlık (1962)
14. Siz ve Sendikalar (1962)
15. Grev, niçin, nasıl, ne zaman?

Bu son kitap, 1963 yılı içinde, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından bastırılan kitapların ilkindi teşkil etmektedir. Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu ile Türk-İş tarafından düzenlenen ortak seminerlerde Batı Almanya Tekstil Sendikası yöneticilerinden ve ICFTU'nun Türkiye temsilcisi olan Harry Gözel'in ders notlarından faydalanılarak hazırlanmıştır. Grevin yeni bir müessese olarak kanunlaştırıldığı bir ülke olan Türkiye'mizde her türlü yalın

anlama ve uygulamaya engel olmak için tecrübeli bir ağız tarafından ifade edilen dersler, itina ile derlenmiş ve kitap haline getirilmiştir.

16 . Kollektif müzakereler

Bu, Uluslararası Çalışma Bürosu (ILO) tarafından hazırlanan bir eserin Ordinaryüs Prof.Dr.Ferit Hakkı Saymen tarafından Türk-İş adına tercümesidir. Kollektif müzakerelerde ne gibi hususlara riayet ve dikkat edilmesi gerektiği, dünyanın bütün ülkelerinde incelemeler yapan ILO uzmanları tarafından büyük hassasiyetle belirlenmiş ve çok kıymetli bir kitap haline getirilmiştir. Çok temiz bir baskı ile derlenen kitap, Türk-İş kitaplığının kıymetli eserleri arasında yer almaktadır.

17. "İşyerinde işverenlerle işçiler arasında dayanışma ve işbirliği" adlı bu kitapta, işçiyi işverenin hasmı gören zihniyeti gürütöcek kapasitede ve olgunlukta bilgiler verilmekte ve birçok Avrupa ülkesinden örnekler verilerek, işçi, işveren dünyasının faydaları açıklanmaktadır.

18. Toplu pazarlık

Bu kitap, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu eğitim, gençlik ve kadın bölümleri müdürü Albert Hammerton tarafından verilen seminer derslerinin derlenmesiyle meydana getirilmiştir. Ülkemizde uzun süre kalarak incelemelerde bulunan ve birçok seminerde verdiği kıymetli derslerle Türk sendikacılarının yetiştirilmesine emek veren Hammerton'un ders notları, biraraya geldiğinde, kıymetli bir eser haline almıştır.

19. Sendika temsilcisi ve görevleri

Bu kitapçık, sendikanın ve sendika temsilcisinin ne olduğunu ve ne öğrenecek tecrübesiz sendikacı arkadaşları eğitmek amacıyla hazırlanmış bir broşürden ibarettir. Bizzat Türk-İş İcra Heyeti tarafından kaleme alınarak temiz bir baskıyla hazırlanmış broşürün sendikacı arkadaşlarımıza olduğu kadar, işyerinde sendika temsilcisinin görevleri ve bu temsilcinin genel faydalarını anlatması bakımından diğer işçi arkadaşlarımıza da faydalı olacağı inancındayız.

20. Sendikacılık eğitimi

Bu kitapçık da, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonunun iki ayrı yayınından faydalanılarak bastırılmıştır. Sendikal eğitimin genel amaçlarını belirttikten sonra, sendikalarımızın kendi bünyeleri içinde uygulayabilecekleri eğitim faaliyetlerini de ince ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

21. Sendika nasıl teşkilâtlandırılabilir?

Bu kitap da, genç İcra Heyetimiz tarafından İEFTK'nun bir yayınından faydalanılarak hazırlanmış bulunmaktadır. Dünyadaki hür sendikaların kuruluş, teşkilatlanış ve gelişimini inceleyerek, örnekler vererek, faydalı bir eğitim malsenesi haline getirmeye çalıştığımız bu kitabın da, işçi arkadaşlarımız tarafından beğenileceğini umuyoruz.

22. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal durumu

Türkiye'nin gerek genel karakter, gerek halihazır ekonomik, sosyal durumunu ayrıntılarıyla belirten bu kitap İcra Heyeti tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik sosyal durumumuz ve bunun nedenlerini geniş olarak tahlil eden eser, temiz bir baskı ile kitap haline getirilmiştir.

Bu eser Anayasa teminatı altındaki sosyal haklarının kanunlaşmasından sonra, Türkiye'deki bütün çalışanların ve gelecek kuşakların faydalanabilecekleri bir tarihî eser olacaktır.

Çalışanların haklarının tanınması ile ilgili Anayasa maddeleri ve bu maddelerin görüşülmesi, Türk-İş'in bu konuda hazırlanan tasarılar hakkında zamanında tesbit ve ilân ettiği görüşü, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosundaki görüşmeler ve kanunlar hakkında Türk basınında yer alan yazılara derleyen Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu İcra Heyetinin bu yıl içinde bastılmakta olduğu bu son eseriyle de faydalı bir iş yaptığı kanısındadır.

TÜRK-İŞ MERKEZ BİNASI:

Hepinizin malûm olduğu üzere Konfederasyonumuz faaliyetlerini muhtelif ünitelere bölünmüş bir şekilde yürütmektedir. Çalışmalarınızda Konfederasyonun kendi mülki olan bir binaya sahip olaması ve büroların dağınık bulunması menfi etkiler yapmakta ve koordinasyonu güçleştirmektedir. Bu hususu dikkate alan İcra Heyetimiz daha vazifeye bağladığı günden itibaren bir merkez binasına sahip olabilmek için gaba göstermiş ve elinde bulunan imkanları en iyi şekilde değerlendirecek şekilde bu konuda küçümsenmeyecek bir ilerleme kaydetmiştir. İlk önce, merkez binasının İşçi Sigortaları Kurumundan alınacak bir kredi ile yapılması düşünülmüş ve İşçi Sigortaları Kanunu 5565 sayılı kanunla değiştirilen 20 ci maddesi 8.8.1961 tarih 334 sayılı kanunla tadil olunmuş ve aynı zamanda bu kanuna geçici bir madde eklenmesi temin edilmiştir.

344 sayılı kanunun, geçici 1 ci maddesinde mevcut sendikacı en az yüzde kırkını temsil ettiğini Çalışma Bakanlığından alınacak bir belge ile tevsik eden İşçi Konfederasyonuna İşçi Sigortaları Kurumu tarafından inşa ettirilecek veya satın alınacak Genel merkez binası için, gayrimenkulün birinci derecede ipoteki karşısında değerinin yüzde 90 ı nisbetinde 20 sene vadeyle 1.5 milyon liraya kadar ilazda bulunacağı kabul edilmiştir.

Ancak, bu 1.5 milyon liralık kredi ile istenilen nitelikte bir Konfederasyon binasının yapılması imkânsızdı. Bu para ancak merkezi bir yerde arsa dahi alınmayacak nitelikte idi. Halbuki, bugün için yüzbinlerin, gelecekte ise milyonların temsilcisi olan Konfederasyonumuzun ihtiyacına karşılayabilecek nitelikte bir merkez binası ve aynı zamanda bir Eğitim Merkezi yapılması hedefimiz olduğu için bu 1.5 milyon liraya ilâveten, bazı teşekküllerden yardım sağlanması yolunda temasa geçilmiş ve bunda kısmen de muvaffak olunmuştur.

İlgililerle yapılan temaslarda karşılıklı paralar fonundan 2 milyon liranın bu binada kullanılmak üzere Türk-İş'e hibe edilmesi sağlanmıştır. Bu hibe de AİD teşkilatından ve Maliye Bakanlığı ilgililerinin gösterdikleri anlayışın büyük rolü olmuştur. Burada bu vesile ile her iki teşekkül mensuplarına teşekkürü bir borç bilirik.

Aziz Arkadaşlar,

Bir taraftan İşçi Sigortaları Kurumundan alınan 1.5 milyon kredi ve karşılıklı paralar fonundan alınan 2 milyon lira hibe ile ilgili çalışmalar yapılırken diğer taraftan da merkezi bir yerde arsa aranmasına devin edilmiş, bu hususta Kurumla yapılan işbirliği sayesinde Karayolları Genel Müdürlüğü binasının hemen bitişindeki arsa bulunmuştur. Adı geçen arsa Konfederasyonumuz Genel Merkez binası için İşçi Sigortaları Kurumu tarafından 1.063.764 liraya satın alınmıştır. Arsa alınır alınmaz hemen arsa üzerindeki yapılacak binanın proje çalışmalarına bağlanmış ve hibe İşçi Sigortalara Kurumuna işbirliği yapılarak 4 yüksek minar mühendisten teklifler istenmiş ve bu teklifler içinden İşçi Sigortaları Kurumunca teşekkül ettirilen bir heyet başkanındaki rapora vermiştir.

Türk-İş Konfederasyon binası için gönderilmiş bulunan
eski proje tekliflerine ait teknik rapor

Meskûr iş için üç adet teklif proje gelmiş, birbirleriyle mukayeseleri yapılmak ve seçimi netiyecelendirmek maksadıyla tetkike geçilmiştir.

1. Y.Mimar Ünal Temer: verilmiş olan gabari içinde projesini tanzim etmiş giriş çıkış bakımından işi halletmiş olmakla beraber, Federasyon girişini umumi girişle meczettiğinden Fonksiyon bakımından bekleneni temin edememiştir.

Ayrıca statik yönden, sinemanın üstüne gelmiş olan kütlenin yükü arttıracacağı, binnetiye betonarme inşaat maliyetine çok tesir edeceği görülmüştür.

2. Y.Mimar Erol Berkman: Esas olan gabari içinde kalmış olmakla beraber, yine fonksiyon bakımından Konfederasyon girişini mistekil olarak ayırmamış olması, zemin katta iki taraflı konmuş ve birbirleriyle irtibatı olmayan dükkanlardan arkadan k alanlarının fayda sağlamayacağı anlaşılmıştır.

Bodrumdaki tiyatro giriş - çıkışının aynı merdivenden oluşu, büroların fazla derin olması sıkıntıyı **yaratacağı**, büro koridorlarının dar tutulmasında uygun görülmemiştir.

3. Y.Mimar İlhami Ural: Arsaya inşaat mevzuatı bakımından tam manasıyla kıymetlendirmiştir.

Umumi girişle Konfederasyon girişi tamamiyle ayrılmış ve Konfederasyon girişi kitlenin en göze batan cihetinde halledilmiş ve Konfederasyon girişi olarak kıymetlendirilmiştir.

Zemin ve bodrum katlardaki tesisler isabetli giriş ve çıkışlarda kıymetlendirilmiş ve işler hale getirilmiştir.

Konfederasyona ayrı giriş tahsisli. Konfederasyon la direkt irtibat temini, sinemanın esas kitlenin altında ayrı etüt edilmiş olması, statik bakımdan maliyeti diğer projelere nazaran azaltması, büro odalarındaki hacim nisbetlerinin uygunluğu diğer projelere nazaran muvafık bir sureti halde olarak görülmüştür.

Yukarıdaki tetkike göre, verilmiş olan eski teklifleri içinde binanın fonksiyonu, arazinin kıymetlendirilmesi ve inşaat sistemdeki vuzulu bakımından Y.Mimar İlhami Ural'a ait proje diğer tekliflere nazaran uygun görülmüştür.

Projesi bakımından uygun görülen teklifin bedel ve müddeti diğerlerine nazaran fazla olmakla beraber projesinin getirmiş olduğu fikir diğerlerine tercih edilmesine Konfederasyon menfaata bakımından uygun görüldü. 22/10/1963

Buteknik rapor üzerine binanın projeleri raporda tavsiye edilen Y.Mimar İlhami Ural'a 170.000 TL. sına ihale edilmiş ve bununla alaka la mukavele yapılmıştır.

İşi alan Y.Mimar projeleri tamamlamış ve işi ihale edebilecek bir safhaya getirmiştir. Tahmini proje hesaplarını göre 9 katlı olacak. Türk-İş binasının maliyeti 6 milyon lira civarındadır.

Mimarî proje Konfed erasyonumuzun verdiği bir program gerçevesi içinde yapılmıştır.

Binanın tahmini maliyeti belli olduktan sonra elimizde mevcut iki milyon liraya ilâve ten 4 milyon liranın daha temin edilmesi zarureti hasıl olmuş bu hususta da İcra Heyetimiz yapmış çok cepheli ve ciddi bir mesai sayesinde

Karşılıklı Paralar Fonundan 4 milyon liranın daha verilebileceği vaadi AİD teşkilatından alınmıştır. Durum şu anda olgunlaştırılmaktadır. Çünkü bu paranın verilmesine Maliye Bakanlığının da muvafakat etmesi gerekmektedir.

Aziz Delegeler,

En samimi temennimiz gelecek seferki Genel Kurulumuzun kendi binamızda yapılmasıdır. Çalışmalarımız bu yönde o kadar ilerlemiştir ki bu temennimizin gerçekleşmesi için sebep görmemekteyiz.

MÜTEFERRİK ÇALIŞMALARIMIZ:

Aziz Delegeler,

Müteferrik çalışmalarımızı iki istikamette hülasa edebiliriz. Birincisi son günlerde teşkilatlarımızın yapacakları toplu iş sözleşmeleri için toplu pazarlık safhasındaki çalışmalarına yardımcı olmak ve bazı ahvalde fiilen katılmak suretiyle gelişmiştir. Şu anda birçok sektörlerde işkolu ve işyeri esaslı üzerine yapılmakta olan toplu pazarlık müzakereleri olumlu bir şekilde gelişmekte, birçok işkolları ve işyerlerinde de toplu iş sözleşmesi haline gelmiştir. Bunlardan birkaç tanesini burada teferruata inmeden tam metnini Genel Kurul Üyelerine sunmuş bulunuyoruz.

İncelendiği zaman görülecektir ki 274 ve 275 sayılı kanunlar Türk işçisine neler getirmiştir ve o günden bu yana kat edilen mesafe nedir?

Sayın Delegeler,

Müteferrik çalışmalarımız o kadar çok olmuştur ki, eğer bunları burada sıralamak kalkmış olsaydık bu rapor kadar bir raporun daha hazırlanması belki kâfi gelmezdi. İcra Heyeti olarak çalışmalarımızın had safhada oluşu mesulelerimizin çeşitli bulunuşu bazı ahvalde zaman ve mekân mefhumunu ortadan kaldıracak çalışmalara bizi itmıştır. Konfederasyona vakit heyet ziyaretleri ve her Genel Kurulda İcra Heyetinden birinin bulunması arzuları çalışma imkanlarımızı azaltmış; bu yüzden gerçek çalışmalar kısmen harici kısmen de şahsi ikâmetgâhlarda yapılagelmıştır.

Çalışmalarımızın yukarıda işaret ettiğimiz gibi tamamını rapora almanın imkânsızlığını takdir edeceğinize inanıyoruz. Bu sebeple teferruata inmeden çalışmalarımızın özetini yukarıda sıralamaya çalıştık. Türk işçisini bilhassa Türk-İş'i bundan sonra daha mesuliyetli, daha yorucu ve daha çok feragat isteyen, buna rağmen daha da şerefli mesailer beklemektedir. Devam edegelen çaba ve mücadelelerimizin gün geçtikçe arzumuza uygun olarak sonuçlanması azmimizi arttıran, bizi temsil şerefini taşıdığımız işçi kitlelerini daha fazla hizmet görevine kavuşturarak faktörler olmalıdır.

MALİ RAPORUMUZ

Genel Kurulun Sayın Üyeleri,

Faaliyet raporumuzun ardısıra mali durumumuzla ilgilihususlarıda yüksek heyetinize arz ediyoruz.

Bu devre idari faaliyetlerimize muvazi olarak mali işlerimizde, bir hayli artmış ve gelişmiştir. İşleri birbirine karıştırmamak ve daha iyisini başarmak hususunda icabeden titizlik, dikkat ve itinanın gösterilmiş olduğunu ifade etmek isteriz.

Mesuliyetsiz ve intizamsız çalışmaların çok kere vazife başında bulunanları müşküllerle karşı karşıya getirdiği göz önünde tutularak mali işlerimizde daimi bir mesuliyet duygusu hakim olmuştur.

Hizmetlerin görülmesinde yeni yeni teşebbüslere geçilmesinde para ilk plânda hatıra gelendir. Müesseselerin devamlılığı ve faaliyeti de mali kaynakların kuvvet ve kudretine bağlı olduğu bir gerçektir. Para her şeyi halletmemekle beraber pek çok işlerin başarılmamasında geçer akçe olmakta devam etmektedir. Ne kadar hazırlıklı ve bilgili olursanız olunuz, tasavvurlarınızı, plânlarınızı, projelerinizi tadbik etmek hususunda para ile alâkalı bir hesabın karşınıza çıktığını görürsünüz. Bazen uzun zamanda elde edilecek neticeler, mali imkânlar sayesinde çabuklaştırılmaktadır.

Bu devre içinde, Türk-İş yarattığı ortamla mali yardımlara mazhar olmuş, düşünülen proje ve plânların kolaylıkla tatbikine imkân bulmuştur. Bilhassa Türk-İş'in kendi gelir kaynaklarının dışındagelen yardımların da en iyi şekilde kullanılması ve değerlendirilmesi için elden geldiği kadar çaba gösterilmiştir.

Gerek Türk-İş'in öz kaynaklarından gerekse dış kaynaklardan gelen yardımların hesabını iyi tutmak ve mahalline masraf etmek hususunda gereken hassasiyet ve ciddiyet gösterilmiştir. Faydasız harcamaların da, fayda yerine zarar getireceği nazardan uzak tutulmuştur.

Fertler arasında olduğu kadar Teşkilâtlar arasında da karşılıklı işbirliği ve itimadın gelişmesine çalışılmış. Bu nizam ve açıklık içinde Türk-İş Muhasebe işleri yürütülmüştür.

Bu maruzatımızdan sonra gelir ve giderler üzerindeki izahatımıza geçiyoruz.

Geçen 4 üncü Kongrede hesaplar 1/Kasım/1960, 5 inci Kongre dolayısıyla 31/Aralık/1963 tarihinde kapatılmıştır. Geçen kongreden bu kongreye kadar (3 sene 2 ay) yani 38 aylık bir zamanın gelir ve gider hesapları ve bu hesapların dağılışı durumunu gösteren umumî bilanço I numaralı tabloda gösterilmiştir.

Çok eski nazisi olan Pul ve Pyango blâncolarıda ayrı ayrı tablolar halinde heyeti umumiyenize arz edilmiş bulunmaktadır.

Umumî net gelirler yekûnû 3.776.862.32

Umumî net giderler..... 3.513.800.30

Bakiye yekûn ise..... 263.062.02 liradır.

Hesapların kapatıldığı 31.12.1963 tarihinde bankalar dahil umumî kasa durumu (263062) lira (02) kuruştur.

Bu hesaba A.I.D.'nin Ocak ve Şubat 964 senesi merkez Bölge Eğitim Teşkilâtı ile ilgili (131734) lira (08) kuruş bu avansıda dahildir.

TÜRK-İŞ'e ait miktar ise: (131327) lira (94) kuruştur.

1- G E L İ R L E R

I- AİDAT:TÜRK-İŞ'in öz gelir kaynağı malumunuz olduğu ve hile teşkilâtın ödediği aidatlar teşkil etmektedir. Teşkilâtın üye başına ödediği aidat yeknesaklık ifade edecek bir seviyeye henüz gelmemiştir.

Devremiz içinde Türk sendikacılığının teşkilâtlanma yönünden giriştiği faaliyetler dolayısıyla bazı dalgalanmaların olduğu, aidat müessesesinin bu yüzden istenildiği şekilde işlenmediği bedihidir. Bununla beraber geçmiş yıllara nazaran bir ilerlemenin olduğu gerçektir. Bu devrenin 38 aylık aidat geliri (682705) lira (49) kuruştur. Ortalama olarak bir aya isabet eden miktarı ise 17966 liradır.

4 ncü Kongrenin aidat ortalaması ise 4460 liradır.

Aidatla alâkalı blâncolar tetkik edilecek olursa geçen devrelerde olduğu gibi sık sık ikâzlara meydan vermeden teşkilâtın aidat vecibelerini büyük bir memnuniyetle yerine getirdiklerini az sayıda teşkilâtlarında yeniden teşkilâtlanma faaliyetleri yüzünden yerine getirmemiş oldukları neticesine bağlamakta isabet görmekteyiz.

TÜRK-İŞ daima gelişen ve kuvvet kazanan bir teşkilât haline geldiği ve önümüzdeki devre aidat tahsilinin çok daha üstün seviyeyi bulacağı ve üye sayısının artacağı şüphesizdir.

Bu hal Türkiye'de kuvvetli bir sendikacılık hareketinin doğduğunu ve memleket ölçüsünde çok ileri gelişmelerin kaydedileceğini gösterecek bir karakter taşımaktadır.

2- F E V K A L A D E G E L İ R L E R

FAİZ VE BANKA İKRANİYESİ

TÜRK-İŞ adına muhtelif Bankalarda açılan hesapların faiz ve ikraniye tutarı (4873) lira (07) kuruştur. Bu faiz miktarının 811 lira 01 kuruşu AİD. hesabına ait olup, bu hesabın gelirleri içinde gösterilmiştir.

Ayrıca Denizcilik Bankasındaki 3601 numaralı hesabınıza İstanbul'da isabet eden apartman dairelerinden kira yolu ile gelirlerin tahakkukunun müskülleri dikkate alınarak İdare ve İcra Heyeti kararı ile paraya çevrilmesi daha uygun görülmüş, aynı bankaya bedel mukabili satış devri yapılarak 61507 lira 79 kuruş karşılığı alınmıştır.

İşbu meblağın : 9451 lira 56 kuruşu satış dolayısıyla Maliyeye vergi ve 1850 lira tasarruf bonusu olmak üzere toplam 11301 lira 56 kuruş yatırılmıştır.

İşbu ödeme müteferrikfasiıl hesabı içindedir. bu ödemeden alınan % 3 den 1850 liralık tasarruf bonusu tahviller hesabı içerisinde kayıtlıdır.

2- NESRİYAT:

a) Türk Sanatçılığına yararlı olmak amacı ile çeşitli konularda kitaplar yayımlanmıştır. Bu yayınların bir kısmı masraflarını karşılamak düşüncesi ile bastırılan 5000 adet KOLLEKTİF HÜZAKKELER kitabı yalnız bedel mukabili satışı yapılmıştır. Bu kitabın baskısı 19265 liraya bakiye olmuştur, satışlar neticesi 8443 lira 25 kuruş tahsilat yapılmıştır.

b) (TÜRK-İŞ) adı altında ayda bir çıkarılan dergi bütün teşkilâtın tanınması ile alakasına nazhar olduğunu ifade etmemekle beraberdir.

Teşkilâtın öteden beri talepleri arasında yer alan dergiye masraflarının dışında teşekkül ve şahıslarda dahil olmak üzere toplam 5926.- lira. Buna mukabil yapılan masraflar 37608 lira 80 kuruştur. Dergi ile alakalı bu derice ağır masrafı TÜRK-İŞ'in devamlı olarak karşılaması inkânsızdır.

Derginin yayması, büyük bir topluluğun istifadesine sunulan bir eser olarak abone sayısının artmasına bağlıdır.

3- ROZET:

Türk-İş'in sembolü olarak göğüslerine takılan ve beheri 10 liraya satılan rozetten 3450 adet 5000.- liraya yaptırılmış, satışlarından 9099 lira 50 kuruş tahsil edilmiştir.

4- BAYRAK:

Türk-İş armasını taşıyan ve müteferrik masraflardan ödenen bayraklardan 1079 adet yaptırılmış, mukabilinde 10,926.- ödenmiştir. Bayrak 100 liraya satılan bayrak satışlarından 29,594 lira 25 kuruş tahsil edilmiştir.

5- TEBERRULAR:

Bu devre içinde muhtelif teşkilâtların karşılıksız olarak 30.12.1961 tarihinde 56214 lira 40 kuruştur. Bu teberru içinde arsa satışının 50,000.- lira teberrusu dahildir.

3- EĞİTİM VE SEMİNER FAALİYETLERİMİZE YARDIMLAR:

1- ÇALIŞMA BAKANLIĞI YARDIMLARI

Türk-İŞ'in tertiplemediği seminer ve eğitim faaliyetlerine Çalışma Bakanlığı yalnız ilgi göstermekle yetinmemiş, eğitim işlerinin gelişmesi yönünden nakti yardımlarını da esirgememiştir.

Geçen devre Kongreye sunulan raporumuzda yer alan bütün sendika ve üst teşekküllerinde kararı haline gelen ceza paralarının TÜRK-İŞ'e intikali hususunda Bakanlığın ileri bir anlayışla hareket ettiğini ve TÜRK-İŞ'e yardımcı olduğunu memnuniyetle belirtmeyi vazife telâkki ederiz.

Bu devre içinde Bakanlığın ceza paralarını TÜRK-İŞ'e direkt olarak intikâl ettirme istikametindeki gayreti teşkilâtında öteden beri üzerinde durduğu bir talebin isafı mahiyetinde kabûl etmekte ve göstermekte isabet görürüz. 274 sayılı Sendikalar Kanununun çıktığı tarihlerden önce muhtelif zamanlarda seminer ve eğitim faaliyetleri dolayısıyla Çalışma Bakanlığı ceza paraları fonundan TÜRK-İŞ'e cem'an 310,000.- lira ödemiştir.

TÜRK-İŞ faaliyetlerinin aksanamasında bu yardımların tesiri olduğunda belirtmek isteriz.

2- A.I.D. YARDIMLARI

Devremiz içinde Amerikan İktisadi İşbirliği Teşkilâtı ile çok ileri münasebetler kurulduğunu ve geliştiğini belirtmeyi vazife sayıyoruz.

1961 yılında seminerler tertiplemek suretile başlayan fiili yardımlar üçer aylık devrelerde gelise gelise bugünkü mertebeye ulaşmıştır. Bu gün TÜRK-İŞ'e yapılan yardımlar üç istikamet üzerinden seyir takip etmektedir.

a) Tertiplenen seminerlere iştirak eden sendika yöneticilerinin yol ve yolluk masrafları,

b) TÜRK-İŞ merkezinde kurulan, Eğitim, Araştırma ve Basın bürolarında çalışan personel ücretleri, Kırtasiye, Neşriyat masrafları ile işgal edilen bironun bir kısım kira bedeli ve Eğitim personelinin seyahat vesair masrafları.

c) Bölge Temsilciliklerinde kurulan Eğitim Büroları masrafları ile Eğitim Müdürleri ücret ve yollukları gibi masrafları.

Bu üç bölüm halinde hazırlanan projelerin masrafları 3 aylık devreler halinde devam etmekte, bu faaliyetlerin masrafları A.I.D. Teşkilâtı tarafından karşılanmaktadır.

31.12.1963 tarihine kadar A.I.D. Teşkilâtının proje gereğince yaptığı yardımların net yekûnu: 1,605.336 lira 72 kuruştur.

Banka faizi olarak tahakkuk eden 811 lira 06 kuruşuda bu yekûne dahildir.

31.12.1963 tarihine kadar yapılan masrafların yekûnu 1,473.602 lira 64 kuruştur.

Lira	Kuruş	
1,605.336	72	Umumi Gelirler
1,473.602	64	Umumi Gider düşürüldüğünde
131.734	08	AID Teşkilâtının TÜRK-İŞ'te bulunan avansları.

Bu mevcutta Ocak, Şubat 1964 ayları masrafları karşılanmıştır. İş ve İşçi Bulma Kurumunda bulunan Göze Kulağa hitap eden malzemeler ve ayrıca Amerikadan getirilen çok kıymetli soygar Eğitim arabasında TÜRK-İŞ'e bağış yolu ile hediye edilen malzemeler arasındadır.

Ayrıca Büroların yeniden kurulması için bir kısım masraflar da AID tarafından tahin edilmiştir.

Sendikacılık bilgi ve görgülerini artırmak amacı ile Amerika'ya muhtelif zamanlarda giden heyetlerin masraflarında bu teşkilat tarafından karşılanmaktadır.

TÜRK-İŞ'in gösterdiği talep üzerine AID Teşkilâtı Eğitim-Araştırma ve Basın Bürolarının kurulup gelişmesinde ve sendika yöneticilerinin eğitiminde gereken önüllüğü yapmıştır. Gelecekte bu işbirliğinin daha yüksek seviyeye ulaşacağına inanmaktayız.

3- ICFTU YARDIMLARI:

Milletlerarası Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na üye olmamız ihtilâli takip eden günlerin içine ve devreye tesadüf etmektedir. O günden bu yana kaydedilen inkışaflar çok ileri bir safhaya girmiştir. ICFTU tarafından Türkiye'ye muhtelif zamanlarda tetkik ve temaslarda bulunmak üzere temsilciler gönderilmektedir.

Haziran 1961 ayı içinde gelen ve memleketimizde bir süre kalan Harry Gözel'in ciddi çalışmaları neticesi hazırladığı rapor ilk yardımın başlangıcı oldu. Bu suretle ICFTU ile TÜRK-İŞ arasında güven ve yıkılmaz bir köprü kurulmuş oldu. Karşılıklı mes'uliyet duyguları içinde işbirliği durmayan bir gelişme gösterdi. Harry Gözel Türkiye'de ICFTU'yu selahiyetle temsil eden çalışkan oldu'ya kadar müddet ve prensip sahibi bir insandı. Tetkiklerini araştırmalarını en işlevli yardım şeklini tesbit etmek için büyük gayretler sarfettiğini ifade etmekte de birer telâkki ediyor. Kendisini huzurunuzda dostça selâmlıyoruz.

Şunuda kaydetmek isteriz ki, ICFTU'nun başında bulunan yöneticiler, idareciler her el attığı işi önce tetkike tabi tutar, işleri bir olup bittiye getirmeyen işlerin önüne göre temsilcilerini işlemlerle tayin eden ve kararlarını veren kimselerdir.

TÜRK-İŞ ICFTU'nun üyesi olmakla diğer Milletlerarası Teşkilâtlarla'da temaslari süratle inkışaf etti ve yaygın bir hale geldi.

ICFTU Harry Gözel'in verdiği rapordan kısa bir müddet sonra TÜRK-İŞ'e yardım olma uzattı. Yapılan yardımları üç kısma ayırmak suretile arz ediyoruz.

a) TÜRK-İŞ'e bir adet (küçük Volkswagen) bir adet (Opel marka Otomobil) com'an iki adet otomobil ilk yardım olarak geldi.

b) Türkiye'de 6 Bölge'de TÜRK-İŞ Temsilciliklerinin kurulmasıyla alâkâli olarak'ta üçer aylık devreler halinde (10,000.-) dolar'ın karşılığı (90,000.-) Türk lirası yardım ikinci safhaya taşınmıştır.

Bölge Temsilcilikleri 962 senesini takip eden aylar içinde faaliyete geçti. Bu tarihten itibaren hesaplarımızın kapandığı 31.12.1963 tarihine kadar ICFTU tarafından Bölge Temsilcilik masrafları için cem'an (70.000) Dolar yardım yapmış , bu miktarın karşılığı (630.000) lira (03) kuruştur.

ICFTU projesi dışında TÜRK-İŞ merkezi Dirabakır olmak üzere sonradan bir yenisi daha açılmak suretilo bugün TÜRK-İŞ Bölge Temsilciliği sayısı Yediyi bulmuştur.

Bölgelerin kuruluşlarından 31.12.1963 tarihine kadar yapılan demirbaşlar dahil masraflar yekûnu ise (720.763) lira (52) kuruştur. Bu meblâğa Diyarbakır Temsilciliği masrafları dahildir.

İş bu masrafların icmâli ayrı bir blânço halinde takdim edilmiştir.

HESAP SONUCU

720763.52	Bölge Temsilcilikleri masrafları yekûnu
<u>630000.03</u>	ICFTU tarafından karşılanan yekûn
90763.49	TÜRK-İŞ tarafından karşılanan masraflar yekûnu.

ICFTU'nun Bölge Temsilcilikleri ile alâkalı yardımları nihayet bulmuştur. TÜRK-İŞ kendi imkanları ile yedi bölgenin masraflarını karşılamak durumundadır.

c) ICFTU SEMİNER YARDIMLARI: ICFTU tarafından sendika yöneticilerinin bilgilerini arttırmak amacile, seminere iştirak edenlerin yol ve yolluk masrafları, hoca ücretleri ve bir kısım seminer notlarının tab'ı maksadile yaptığı yardımlardır.

1962 senesinde 15 gün aralıksız devam eden Ankara, İzmir ve İstanbul'da tertiplenen üç seminer için 63.000.-TL. gönderilmiş, yapılan 44.397.- TL. masraf ICFTU tarafından karşılanmıştır. Bakiye 18.603.- TL. Raybank'taki hesaplarına yatırılmıştır.

İkinci tertip olarak Aralık 1963 ayı içinde Ankara'da yapılan ve 15 gün aralıksız devam eden seminere iştirak eden sendika yöneticilerinin yol ve yolluklarına karşılamak üzere ICFTU tarafından (4445) Dolar karşılığı 40.005.- TL. gönderilmiştir. Gönderilen işbu paranın seminere iştirak edenlerin yol ve yolluklarına ödenen miktar (16.056) lira (00) kuruştur. Bakiye kalan 23.949.- TL. ICFTU adına Raybank'taki 22469 numaralı hesaplarına yatırılmıştır.

ICFTU'nun yaptığı yardımlar TÜRK-İŞ'in gelişmesi ve prensiplerinin tahakkuku bakımından ayrı bir önem taşıdığına da belirtmek isteriz. Bugün TÜRK-İŞ merkezinde ICFTU ve ITS'yi temsilen Mr. Jack Purvis bulunmakta, bir çok güçlüklerin çözülmesinde TÜRK-İŞ'e yardımcı olmaktadır.

4- (EPA)OECD SEMİNER YARDIMLARI:

(EPA' yeni ismi OECD) Merkezi Paris'te bulunan Milletlerarası İktisadi İşbirliği Geliştirme Teşkilâtı ile ilk temaslarımız 1961 yılında Ankaraya gelen temsilcisi Mr. Vermulen vasıtasile başlamış Mr. Gustavson ile gelişmiştir. Şimdi bu hizmetleri daha ileri götürmek gayretiyle Mr. J.K. Eaton TÜRK-İŞ'le işbirliği halindedir. Gerek

seminarların başlangıcında gerekse Avrupa Ülkelerine 4-6 kişilik ekipler halinde sendika yöneticilerinin gönderilmesi bu teşkilât vasıtasıyla olmuştur.

Avrupa Ülkelerine gönderilen sendika yöneticilerinin yol ve konaklama masrafları ikânet masrafları bu teşkilât tarafından karşılanmaktadır.

Hemleketinizde tertiplenen seminerler (TÜRK-İŞ - AID - EOCED) işbirliği ile yürütülmüştür. Hoca masrafları EOCED tarafından karşılanmış, s. minere iştirak eden ve dahilde yapılan masrafların büyük iştirakçisi AID Teşkilâtı olmuştur.

EOCED her yıl yapılan seminere başlangıçta (1920.-) lira ile iştirak etmiş ve sonra bu yardım miktarını 2730.- TL. yükseltmiştir. Ayrıca bazı s. minere iştirak eden baskı masrafları içinde nakdi yardımlarda bulunmuştur. Buğün kadar EOCED Teşkilâtından TÜRK-İŞ'e intikâl eden yardım miktarı (149013) lira (80) kurmuştur.

EOCED Teşkilâtı tarafından ücreti ödenen bir temsilci'de TÜRK-İŞ hizmetinde bulunmaktadır. Gerek EOCED ile irtibatın sağlanması ve gerekse yardımların intikâli bu temsilci aracılığıyla yapılmaktadır.

(FIT) YARDIMLARI:

5- FIT YARDIMLARI:

Merkezi Cenevre'de bulunan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı ile işbirliği kuruluştan, bu teşkilât tarafından tercüme ettirilen ve sonra'dan TÜRK-İŞ tarafından bastırılan KOLLEKTİF HÜZAKURELER kitabının basılması alâkalı 9000.- Türk lirası yardımla bulunmuştur. Bu mablag diğer gelirler hesabında görülmektedir.

4- MASRAFLAR:

6- TÜRK-İŞ BİNASI (ARSA ve PROJE İŞLERİ)

Kendi mülkiyeti olarak TÜRK-İŞ'i bir binaya sahip kılmak ütödenberi hapimizi düşündüren konulardan ve idcullerden birini teşkil ediyoruz.

Bu devre içinde bunu tahakkuk ettirmek mümkün olanakla beraber oldukça ileri bir adın atılmıştır. Arsa işi halledilmiş, merkezi yerde münasip bulunan 1342 m² kâroluk bir arsa İşçi Sigortalarıınca TÜRK-İŞ adına satın alınmıştır.

İş bu para Kurucu Meclis tarafından çıkarılan kanun gereğince 20 sene müddetle İşçi Sigortalarıınca TÜRK-İŞ'e verilecek 1,5 milyon liralık kredi faslından ödemiştir. Para sigorta tarafından ödendiği ve henüz inşaatla başlanmadığı için TÜRK-İŞ'e intikâl muamelesi yapılmamıştır.

Arsa üzerinde yapılacak binanın projelerinin tanzimi için 4 firmaya bağ vurulmuş, firmalar tarafından hazırlanan projeler İşçi Sigortaları İnşaat Servisinin tetkikine sunulmuş Yüksek Mimar İlhami Altan'ın hazırladığı projenin en iktisadi ve kullanışlı bulunduğunu TÜRK-İŞ'e bir raporla bildirilmiştir.

Bu mutabakattan sonra proje ihale şartnamesi teknik ehliyetle hazir İŖŖi Sigortalari İnaaat servisine hazirlatilmis teklif sahibine 170.000.- liraya ihale edilmek suretile mukaveleye baglanmistir. Projeler yakin zamanda ikmal edilerek TÜRİ-İŖ'e intikal ettirilmistir.

Arsa saticisi proje ve bir kisim komisyon masraflarini karŖilamak üzere teberular hesabı içinde görülen 50.000.- lira TÜRİ-İŖ'e yardında bulunmuştur. Bu paradan 10.000.- lirası komisyon karŖılıđı ödennmiştir. Musabakaya iştirak edipte projeleri tercih edilmeyen Ninarlara da şartname mucibi(2500) lira ödennmiştir.

TÜRİ-İŖ en mühim ihtiyacı olan bina işinin başarı ile neticelenmesi en büyük arzumuzdur. Bu teşebbüsümüz tamamlanmasında Milletlerarası teşkilâtlarda yardına davet edilecektir.

TÜRİ-İŖ faaliyetleri ayrı ayrı yerlerde tutulmuş Bürolardaki çalışmalarla düzenlenmektedir. İşlerin bir merkezde idare edilmesi çalışmalarını daha iyi hale getireceği gibi mesai irtibatından doğacak aksaklıklarında önlemiş olacaktır.

Gelecek kongrenin TÜRİ-İŖ salonlarında yapılacağını ümit etmekteyiz.

DEMİRBAŖLAR

TÜRİ-İŖ hizmetlerinin gelişmesi karŖısında zaruri olarak demirbaŖlar için büyük miktarda harcamalar yapılmıştır.

Bu devre 3 hesapta ayrı ayrı gösterilen demirbaŖlar için cem'an (223976) lira (14) kuruŖa balığ bir ödeme yapılmıştır.

Ayrıca ICFTU ve bazı Teşkilâtlar tarafından teberru edilmiş olan malzemeler bu hesaba dahil değildir.

(DGB) Alman İŖŖi Sendikaları Birliği'de TÜRİ-İŖ'e münübüs tipi Wolkswagen marka Hoperlör tesisatlı iki adet otomobil hediye etmiştir.

Bu karteleler demirbaŖların ilerde amortizman hesaplarını da yapabilecek yenilikler taşımaktadır.

ICFTU AİDATI

TÜRİ-İŖ üyesi olduğu Milletlerarası Hür sendikalar Konfederasyonuna taahhüt ettiği aidatı 1963 yılı sonuna kadar muntazaman ödennmiştir.

ICFTU'ya ödenen aidat standart bir seviyede değildir. 1963 yılı için 250.000 üye hesabıle ayda 100 dolar karŖılıđı 900 Türk lirası üzerinden ödeme yapılmıştır. ICFTU ile varılan mutabakat üzerine Raybank'ta açılan 22469 numaralı hesaplarına 3 aylık devreler halinde 300 dolar'ın karŖılıđı 2700.- lira olmak üzere ödemeler devam etmiştir.

Aidat ödemekte devam ettiğiniz tarihten 31.12.1963 tarihi sonuna kadar ICFTU adına Raybank'taki hesaba ödenen aidat miktarı(20600) Türk lirasıdır.

TÜRK-İŞ üyesi bulunduğu İCFTU Teşkilâtına bütün vecibelerini yerine getirme amacındadır. Henüz gelişme halinde bir teşkilât olmanız hasabı ile imkânlarınız nisbetinde aidat ödemişinizi, 1964 yılında ise aidat miktarının daha da arttırılacağı tabiidir.

PERSONEL ÜCRETLERİ

TÜRK-İŞ'in Büro hizmetlerinin genişlemesi karşısında personel sayısı hayli artmış bulunmaktadır.

Halen (65) personele ücret ödenmekte olup, son ayın ücretler tutarı (93458) lira (16) kuruştur.

Bu personelden Eğitim, Araştırma ve Basın kısımlarında çalışan 36 adedinin ücret tutarı (63772) lira (50) kuruşu AİD hesabından ödenmektedir.

Merkez ve Bölgelerde çalışanlar ise, 29 kişi olup, nezdinde yokunu yukarıda da belirtildiği üzere (65) dir.

Personel masrafları bütçenizin mühim bir kısmını teşkil etmekte olup, yapılan umumî ödemelerin yokunu (1,566.245) lira (27) kuruştur.

YOLLUKLAR:

Yürütme, Yönetim, Denetim ve Haysiyet Divanı üyeleri ile vazifeli kılınan personelle yapılan ödemelerdir.

Blângolarda Merkez-Bölge Eğitim faaliyetleri ile ilgili kısımlar ayrı ayrı gösterilmiştir.

İç ve dış seyahatlarda dahil yolluklar hesabından yapılan ödemelerin tutarı (270386) lira (22) kuruştur.

SAİR MASRAFLAR:

Sair masraflar: Çeşitli adlar altında aşağıda zikredilen masraflardır.

- 1- Mevcut varisatların sigorta, bakım, onarım ve benzin masrafları.
- 2- Kiralar:
- 3- Tenvir-Teshin (Yakacak odun, Havagazı, kömür, elektrik) gibi.
- 4- Kırtasiye (Büro ihtiyaçları olarak)
- 5- Negriyat (Resmi ve Günlük, haftalık gazete ve mecmualara abonelik bedelleri, ilanlar evrakı matbuat tab'ı gibi)
- 6- P.T.T. (Mektup, Telgraf, Telefon)
- 7- Müteferrik masraflar (İkram, Onarım, Harumaliye vesair)

Bu masraflarla alakalı rakamlar ise ayrı ayrı blângolarda da belirtilmek suretile arz edilmiştir.

TASFİYESİ GÖRÜKEN HESAPLAR:

TÜRK-İŞ'in faaliyetleri arasında tasfiyesi gereken 3 türlü hesabımız işlenmez haldedir.

a) PUL HESABI:

TÜRK-İŞ aidatlarını pul karşılığı sendika üyelerinden tahsil etmek maksadile TÜRK-İŞ'in kuruluş devresinde basılmış olan ve beheri 36 kuruş değerindeki pulların hesabı bütün yazışmalara rağmen devremiz içinde de kapatılamamıştır.

Pul hesabı ile alâkalı blanço ilişiktir. Geçen devrede pulla ilgili bir hesapla karşınıza gelindiği malûmunuzdur.

Netice alınamıyan (70490) adet pulun hesaplardan düğüneği gerektiğine işaret etmek isteriz. Teşkilâtlar tarafından zayi edildiği veya bir kenar köşede kaldığı hakkında bir kanaatimizde ifade etmeden geçeniyeceğiz.

b) EŞYA PİYANGOSU:

TÜRK-İŞ'e gelir temin etmek maksadile tertiplenen eşya piyangosundan geçen devre içinde blâncosu tahdim edilen (14932) lira (02) kuruş alacaktan bir tahsilat yapılamamıştır.

1955 yılında tertiplenen ve bir türlü tahsilata inkân bulunamıyan bu alâcak hesabın tasfiyesinden başka bir muamele görülenmiştir. Bunun başlıca sebebi ilgililerin ve teşkilâtların zamanında hesapların tasfiyesi hususunda yardımcı olmanaları ve üzerlerine düşeni yapamamalarındandır.

c) NAKİT ALACAK:

Avans olarak (12764.32) liranın (9964.32) lirası tahsil edilmiş mütebaki (2800.-) liranın ise kayıtların kapanması bakımından, terkinin işlenmesi görülmektedir.

Yukarıda tadadını yaptığımız hesapların askıda kalınması ve lüzumsuz işlemlerin tekrarına da meydan vermemek bakımından bu hesaplarla alâkalı olarakta umumî heyetinizin kesin karar vermesi gerekmektedir.

Muhterem arkadaşlar:

1964-1965 yıllarına ait bütçe tasarısı ile alâkalı rapor ve blançolar ise ayrı olarak hazırlanmıştır.

Kuruluştan bu yana hazırlanan tahmini bütçeler aidat müessesesinin iyi işlememesi daha açık deyinile düşük olması bir dengeyin kurulmasını sağlıyanamıştır.

Biyango, Balo gibi faaliyetlerle bir gelir temin etmenin zorlukları ve inkânsızlıkları kabûl edilmelidir. Bu yeni tartipler dolayısıyla çok kıymetli zaman ve mesailerin heder edildiğinde unutulmamalıdır.

Milletlerarası Teşkilâtların yardımlarında geçicidir.

TÜRK-İŞ'i en kısa zamanda kendi gelir kaynaklarıyla idare edilir bir teşkilât haline getirmek için ciddi gayretin bütün yöneticilerde mevcut bulunduğuna inanıyoruz.

TÜRK-İŞ

Bilgi Merkezi

-11-

Bu devre içinde Milletlerarası Teşkilâtların yaptıkları yardımlar ve bölge temsilciliklerinin kurulması, eğitim faaliyetleri, seminer muhasebe işlerini hayli geliştirmiş, yeni hesapların doğuşunu zaruri kılmıştır. Eldé edilen tecrübeler yeni devrenin, hesap planlarının hazırlanmasında'da rehberimiz olacaktır.

Mali durumumuzla alâkalı bu açık ve geniş izahatınızla, blâncolarınızla hesabınızı vermeye çalıştık, Birçoklar beğenmiş olmakla beraber daha çok başarılabacak işlerinde olduğunu kabûl ediyor, yeni devrenin çok daha hayırlı ve başarılı olmasını diliyoruz.

TÜRK - İŞ
İCRA HEYETİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU'nun
1 Kasım 1960 tarihinden 31 Aralık 1963 tarihine kadar geçen
4. Devresi

DEFTERİKEBİR KAT'I HESAP MİZANIDIR

Hesap NO:	Hesap İsmi	Y E K Ü N Dor?	Alacak	B A K İ Y E Dor?	Alacak
1	Kasa Hesabı	5722020.39	5674357.23	47663.11	---
-	Dördüncü kongreden devir	---	99137.25	---	99137.25
4	Teberrürlar hesabı	---	56214.40	---	56214.40
5	Aidatlar hesabı	256.-	682961.49	---	682705.49
6	Gelirler hesabı	56873.80	373123.06	---	316249.26
70	İCFTU yardımları	820826.56	733005.03	---	---
71	A I D yardımları	1473602.64	1605336.72	87821.53	---
72	OECD yardımları	---	149013.80	---	131734.08
8	Dorçlu ve alacaklılar hesabı	13462.32	9964.32	---	149013.80
9	Faiz ve komisyon hesapları	11089.24	65419.85	3498.-	---
10	Emanet paralar hesabı	329703.87	329703.87	---	55330.61
11	İnşaat hesabı	2500.-	---	2500.-	---
12	Temsilcilikler hesabı	29050.05	29050.05	---	---
13	Bankalar Hesabı	1801303.06	1586404.15	---	---
14	Yolluklar hesabı	130874.37	164.-	215398.91	---
15/1	Ücretler	384999.69	1190.-	130710.37	---
15/2	Masraflar hesabı	481179.51	232.40	383809.69	---
16	Demirbağlar hesabı	131286.17	---	480897.11	---
17	Tahviller hesabı	6850.-	---	131286.17	---
	Yekün	5674357.28	5722020.39	1490434.89	1490434.89

4. Devreden 5. Devreye devreden	47663.11
Devreden bankalardaki meblağ	215398.91
YEKÜN	263062.02

mevcut meblağ	263062.02
Diyanbakır bölge binası kira depoz itesi	2000.-
muhtelif depoziteler	698.-
alacak	2800.-
YEKÜN	268560.02

1 Kasım 1960 tarihinden 31 Aralık 1963 tarihine kadar
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU 4. DEVRE

KAT'I HESAP BİLANÇOSUDUR
=====

ana hesap NO:	talii hesap NO:	Hesap ismi	Y E K Ü N Borç	alacak	B A K İ Y E Borç	alacak
1		KASA HESABI	5722020.39	5674557.28	47663.11	=====
2	-	DÖRDÜNCÜ KONGREDEKİ DEVİR	---	99187.25	---	99187.25
4	-	TEBBİRLER HESABI	---	56214.40	---	56214.40
5	51 52	Sendikası aidatları Aidat pulları	256.-	682892.73 68.76	---	682636.73 68.76
	5	AIDATLAR HESABI	256.-	682961.49	---	682705.49
6	60 61 62 63 64 65 66 67	Piyango gelirleri Bağ ve müsamere gelirleri Çalışma Bakanlığı ceza paraları Diğer gelirler Kitap gelirleri Değerli gelirleri Bayrak gelirleri Rozet gelirleri	---	---	---	---
	6	GELİRLER HESABI	56873.80	373123.06	42504.55	358753.81
70	700 701 702 703	İÇTİŞ BÜLGELER HESABI " Seminerler hesabı " Aidatları " Bölge demirbaşları	671562.74 103005.- 20600.- 25658.82	630000.03 103005.- --- ---	41562.71 --- 20600.- 25658.82	--- --- --- ---
	70	İÇTİŞ YARDIMLARI	820326.56	733005.03	87821.53	---

hesap NO:	hesap NO:	Hesap ismi	Y E K Ü	Borç	Alacak	B A K	F Y B
71	710	AİD Merkez eğitim hesabı	633679.49		944119.91		Alacak
	711	" Seminer hesabı	411478.63		379991.69		110440.42
	712	" Bölge ler eğitim hesabı	161413.37		261895.12		120411.75
	713	" Merkez ve bölge Demirbagları	67051.15		67051.15		
72		AİD YARDIMLARI	1473402.51		1605336.72		230852.17
		OECD YARDIMLARI			149013.30		149013.80
8	80	muhtelif borçlu ve alacaklılar	12764.32		9951.32		
	81	Depoziteler	698.-				
		BORÇLU VE ALACAKLI HESABI	13462.32		9951.32		
9	91	Banka faizleri			1062.06		4062.06
	92	Banka masrafları	1089.24				
	93	Banka ikramiyeleri			62357.79		62357.79
	94	Komisyonlar	10000.-				
		FAİZ VE KOMİSYON HESAPLARI	11089.24		66419.85		66419.85
10	100	Gelir vergisi	146433.77		146438.77		
	101	Tasarruf bonosu	27050.-		27050.-		
	102	Sigorta primi	136282.35		136282.35		
	103	Damga pulu	3915.60		3915.60		
	104	İcra tevkifatı	14017.06		14017.06		
	105	Emanet istihkaklar	1740.09		1740.09		
	106	Sendike aidatları	260.-		260.-		
		EMANET PARALAR HESABI	329703.87		329703.87		
11	-	İNŞAAT HESABI	2500.-				
	121	İstanbul I. Bölge Hesabı	6409.22		6409.22		
	122	Eskişehir II.	4141.98		4141.98		
	123	İzmir III.	2470.27		2470.27		
	124	Adana IV	4077.85		4077.85		
	125	Sivas V	4394.19		4394.19		
	126	Samsun VI	4456.54		4456.54		
	127	Diyanbakır VII	3000.-		3000.-		
12		BÖLGELEK HESABI	22050.05		29050.05		

ana
hesap
NO:

tali
hesap
NO:

H e s a p i s m i

Y E K Ü N

B A K İ Y E

alacak

borç

borç

alacak

130	İşbankası 372 hesap	452118.29	431563.46	20554.83	--
131	" 1277 "	246834.27	246834.27	--	--
132	Raybank 4472 "	973.62	--	973.62	--
133	Denizcilik Bankası 860I hesap	61648.15	58639.56	3008.59	--
134	Raybank 22469 hesap	10197.80	10197.80	--	--
135	İşbankası 1461 hesap	789167.56	789167.56	--	--
136	Ticaret bankası 1/35I3 hesap	5000.-	--	5000.-	--
137	Sümerbank A/545 hesap	235863.37	50001.50	185861.87	--
	BANKALAR HESABI	1801803.06	1586404.15	215398.91	--

13

140	İdare heyeti yollukları	18265.84	--	18265.84	--
141	İcra heyeti "	31386.03	--	31386.03	--
142	Personel "	8761.50	--	8761.50	--
143	Temsilcilik "	4048.30	--	4048.30	--
144	Seminer yollukları	--	--	--	--
145	Murakıp "	12411.80	--	12411.80	--
146	Diğer yolluklar	10285.15	164.-	10121.15	--
147	Haysiyet divanı yollukları	3931.25	--	3931.25	--
148	Harici temsil yollukları	40718.20	--	40718.20	--
149	Olağanüstü toplantı yollukları	1066.30	--	1066.30	--
	YOLLUKLAR HESABI	130874.37	164.-	130710.37	--

14

150	Ucretler	331179.51	1000.-	330179.51	--
151	Sigorta primi işveren hissesi	18525.79	190.-	18335.79	--
152	Çocuk paraları	5000.-	--	5000.-	--
153	Tazminatlar	6142.89	--	6142.89	--
1503	Sosyal yardımlar	4554.55	--	4554.55	--
1510	İlave tediyeleler	19596.95	--	19596.95	--
	ÜCRETLER.....	384999.69	1190.-	383809.69	--

15/1

ana hesap NO:	tali hesap NO:	Hesap ismi	Y E K Ü N Borç	alacak	B A K İ Y E borç	alacak
	154	kiralar	47760.63	-.-	47760.63	-.-
	155	Nakliye ve hammaliye	519.40	-.-	519.40	-.-
	156	P.T.T. Masrafları	50196.92	282.40	49914.52	-.-
	157	Kırtasiye "	37860.67	-.-	37860.67	-.-
	158	Neşriyat ve matbua masrafları	26804.28	-.-	26804.28	-.-
	159	Tevvir, teshin, su "	5366.65	-.-	5366.65	-.-
	1500	Nakil vasıtaları masrafları	47910.63	-.-	47910.63	-.-
	1502	vergi, resim ve harçlar	11402.61	-.-	11402.61	-.-
	1504	Müteferrik masraflar	246472.67	-.-	246472.67	-.-
	1505	Tadilat masrafları	6885.05	-.-	6885.05	-.-
15/2		MASRAFLAR HESABI	481179.51	282.40	480897.11	-.-
	160	Bina ve arsalar	-.-	-.-	-.-	-.-
	161	Nakil vasıtaları	6353.-	-.-	6353.-	-.-
	162	Yazı ve hesap makinaları	23152.-	-.-	23152.-	-.-
	163	Kasalar	-.-	-.-	-.-	-.-
	164	Büro malzemeleri	67675.55	-.-	67675.55	-.-
	165	Diğer demirbaşlar	34105.62	-.-	34105.62	-.-
16		DEMİRBAŞLAR HESABI	131286.17	-.-	131286.17	-.-
	170	Tasarruf Bonosu	1850.-	-.-	1850.-	-.-
	171	Devlet tahvilleri	5000.-	-.-	5000.-	-.-
17		TAHVİLER HESABI	6850.-	-.-	6850.-	-.-
		U M U M İ Y E K Ü N	5674357.28	5722020.39	1643146.77	1643146.77

KAT'I HESAP BLANÇOSUNDA GÖSTERİLEN 71 AID YERİMLERİ HESABININ MİSRİ Pİ. Nİ D. ÇİFTLİĞİNİ GÖSTERİR BLANÇODUR.

710-AID MERKEZ EĞİTİM HESABI

Personel yollukları	34217.32
Personel ücretleri	584174.19
Ücretler sigorta primleri	45037.48
Ücretler çocuk paraları	2550.-
Tezminatlar	750.-
Kiralar	60000.-
Nakliye ve hammaliye	550.-
P.T.T. Masrafları	30.01.88
Kirtasiye	48274.80
Negriyat, Matbuat	8755.-
Tenvir, Teshin masrafları	3523.17
Nakil vasıtaları	3173.38
Müteferrik masraflar	12422.27
Tadilat masrafları	50.-
	<u>833679.49</u>

711-AID SEMİNERLERİ HESABI

Personel Yollukları	5035.40
Seminer kursiyer yol.	392979.90
Diğer yolluklar	530.-
Kirtasiye masrafları	3712.13
Negriyat	2815.80
Müteferrik	6304.40
	<u>411478.63</u>

712-BÖLGELER EĞİTİM HESABI

Personel yollukları	18609.09
Teşviiçilik	6164.15
Seminer	7679.-
Personel ücretleri	101300.-
Sigorta primleri	9101.-
Çocuk paraları	1550.-
Tezminatlar	1682.50
Pakliye hammaliye Mas.	963.80
Kirtasiye masrafları	1530.63
Negriyat ve mat.	2820.-
Nakil vasıtaları	242.55
Müteferrik Masraflar	2186.30
Tadilat masrafları	7584.35
	<u>161413.37</u>

713- MERKEZ VE BÖLGE DEMİRBAŞLARI

Merkez Eğitim Nakil vasıtalarına alınan Demirbaşlar	340.-
" " Bürolarına alınan Demirbaş malzemeler	14610.-
Bölgeler'e alınan yazı ve hesap makinaları	14950.-
" " Büro malzemeleri Demirbaşlar	1950.-
" " Diğer Demirbaşlar	49936.-
	<u>195.15</u>
	<u>67031.15</u>

AID'den Merkez eğitimi için verilen avans	944119.91
" " Seminerler	379391.69
" " Bölgeler eğitimi	281825.12
YEKÜN...	<u>1605336.72</u>
avanslardan yapılan masrafların tenzili	<u>-1473602.64</u>
Bakiye AID avansı	131734.08

Eğitim merkezi masrafları yekünü	833679.49
Seminerler	411478.63
Bölgeler masrafları yekünü	161413.37
Demirbaşlar masrafları	<u>67031.15</u>
	<u>1473602.64</u>

KALPI HESAP PLANÇOSUNDAN GÖSTERİLEN 70 İÇTİ YARPIMININ MASRAFLARININ KISILARI VE BÖLGELER İTİBARI İLE
DAĞILISINI GÖSTERİR İLANÇOLAR
=====

Masraf ismi	İstanbul I. Bölge	Eskişehir II. Bölge	İzmir III. Bölge	ADANA IV Bölge	SİVAS V. Bölge	Samsun VI. Bölge	Diyarbakır VII. Bölge
Yolluklar	155.9.85	11419.85	11478.55	13040.65	17821.14	8240.70	4043.30
Ücretler	80077.37	5242.92	75902.91	60016.59	70395.42	66148.75	24714.25
Kiralar	--	6381.40	10000.--	11000.--	9000.--	12300.--	3400.--
P. T. T.	14477.80	6129.14	10889.04	6954.08	8523.58	12029.22	3972.67
Kirtasiye	2403.80	1095.85	2072.60	295.70	1127.25	789.85	557.85
Negriyat matbuat	747.75	949.65	1309.90	295.50	720.45	677.50	--
Tenvir, Teshin	2377.82	670.07	783.44	1317.95	1835.88	1123.77	465.94
Müteferrik	15185.97	4826.14	7383.44	2991.05	1567.62	3477.58	923.10
Demirbaşlar	1157.75	13695.--	1539.--	3559.57	401.50	5306.--	8174.10
Depozite	--	--	--	--	--	--	2000.--
	131978.11	97610.02	121358.88	99471.09	111995.64	110093.37	48256.21

İstanbul temsilciliği masrafları yekünü	131978.11
Eskişehir "	97610.02
İzmir "	121358.88
Adana "	99471.09
Sivas "	111995.64
Samsun "	110093.37
Diyarbakır "	48256.21
UMUMİ YEKÜN	720763.52

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONUNA BAĞLI TEŞKİLLERİN
KASIM 1960 TARİHİNDEN 31 ARALIK 1963 TARİHİNE KADAR ÖDENEĞİ
AİDAT DURUMUNU GÖSTERİR BLANÇODUR.

Sıra No	Tesekkülün İsmi	Üye Başına Ödenen Kurus	ÜYE Sayısı	Ödediği AİDAT Lira Krs
<u>FEDERASYONLAR</u>				
1 -	TOLEKİS FEDERASYONU		320	1792.-
2 -	GIDA VE MÜSKİMAT FEDERASYONU		33081	93336.95
3 -	DEMİRYOLLARI FEDERASYONU		15337	49437.75
4 -	TİF FEDERASYONU		3700	14833.50
5 -	MADEN İŞÇİLERİ FEDERASYONU		43033	192941.33
6 -	HALP - İŞ FEDERASYONU		11157	32134.25
7 -	YİPİ - İŞ FEDERASYONU		4210	1331.-
8 -	MİYAL - İŞ FEDERASYONU		3545	13069.00
9 -	YOL - İŞ FEDERASYONU		10100	10206.50
10 -	TÜRKİYE MU.SU.GAZ İŞÇİ.FEDERASYONU		1271	3436.25
			<u>133409</u>	<u>420016.33</u>

<u>TÜRKİYE TİPİ SENDİKALAR</u>				
1 -	Tekstil Sendikası	10	60000	39442.35
2 -	Petrol - İş Sendikası	25	6000	34520.-
3 -	Çeker - İş Sendikası	25	5100	23121.25
4 -	Bek Geni - İş Sendikası	5	5010	5646.50
5 -	Tekstil Tekliye İşçileri Send.	-	-	-.-
6 -	Lastik - İş Sendikası	5	3000	3662.-
7 -	Maden - İş Sendikası	5	7540	6533.50
8 -	Seri - İş Sendikası	25	2050	7251.55
9 -	Genel - İş Sendikası	5	13421	3664.33
10 -	Türkiye Denizcilik Sendikası	5	10500	3945.-
11 -	Sivil Havacılık Sendikası	5	607	493.95
12 -	İzmit Selülöz İşçileri Sendikası	10	2230	4133.-
13 -	Türkiye Gaseteciler Sendikası	-	-	-.-
14 -	Ankara Basın - İş Sendikası	5	1200	1154.-
15 -	Türkiye Çimento Ser. ve Ker.Send.	-	1610	3369.95
16 -	Ankara Üretim Ve Yetiştirme Send.	5	1000	490.75
17 -	Ayazlık Tek.Ağaç Sen.Sendi.	25	600	1300.-
18 -	Ankara Büro Tez-İş Sendikası	5	2020	1279.-
19 -	İzmir Çaylak İş Sendikası	25	350	2000.-
20 -	Ankara P.T.T. İşçileri Sendi.	-	200	342.00
21 -	Ankara Tütün Sendikası	10	5112	4290.65
22 -	Ankara Be Delik Gıda İş.Send.	25	600	1070.-
23 -	İstanbul Basın Teknis.Sendi.	10	1100	2330.75
24 -	D . S . İ . Enerji Su Yol Send.	25	3000	4110.-
			<u>133266</u>	<u>139169.90</u>

Birlik bağlı Sendikalar 17022 34601.40

Fesholan Sendikaların yatardığı 33349.10

İ C M A L

Federasyonların ödediği	420016.33
Türkiye Tipi Sendikalar	139169.90
Birlik bağlı sendikalar	34601.40
Fesholan sendikalar	<u>33349.10</u>

Yekun..... 632636.73

No:	Teşekkülün ismi	Üye başına ödenen Krs.	Üye Sayısı	Ödediği aidat Lira	Borçlu ay Krs. adedi
F E D E R A S Y O N L A R					
1-	TOLEYİS FEDERASYONU				38 ay
	Ankara Oleyis Sendikası	5	800	950.-	19 ay
	Adana Oleyis Sendikası	-	-	.-	38 ay
	Adapazarı " "	-	-	.-	38 ay
	Bursa " "	-	-	140.-	38 ay
	Diyarbakır " "	-	-	.-	38 ay
	Eskişehir " "	-	-	140.-	38 ay
	Erzurum Garsonlar Sendikası	-	-	170.-	38 ay
	İstanbul Oleyis "	-	-	.-	38 ay
	İstanbul Müzisyenler "	-	-	200.-	38 ay
	İzmir Oleyis Sendikası	-	-	.-	38 ay
	İskenderun Oleyis Sendikası	-	-	.-	38 ay
	Kayseri " "	-	-	.-	38 ay
	Manisa " "	-	-	.-	38 ay
	Mersin " "	5	120	192.-	22 ay
	Samsun " "	-	-	.-	38 ay
	Sivas " "	-	-	.-	38 ay
	Turgutlu " "	-	-	.-	38 ay
			920	1792.-	
			=====	=====	
2-	MÜSKİRAT ve GIDA FEDERASYONU			360.-	-
	Adana Tütün ve Sig.San.İşçi.Sen.	5	680	1292.45	-
	Adapazarı Yap.Tütün Bak.İşçi.Sn.	5	130	644.-	-
	Alaçam Tütün İşçileri Sendikası	-	-	66.00	-
	Akçabaat Tütün İşçileri Sendikası	25	270	586.75	-
	Ankara Fiba Fabrikası İşçi.Sendi.	25	650	8070.-	-
	Bafra Tütün İşçileri Sendikası	25	770	3713.90	-
	Bandırma İnhisarlar Yap.Tüt.Sn.	15	330	1317.80	7 ay
	Bitlis Tütün Sig.San.İş.Sen.	5	120	1065.80	10 ay
	Bursa Tütün Miskirat Sendi.	25	460	3477.-	-
	Diyarbakır Tekel İçki Pb.İş.Sn.	-	-	800.-	38 ay
	Düzce Tütün İşçileri Sendikası	5	120	496.-	-
	Edirne Tekel Yap.Tütün.İş.Sen.	5	90	625.-	-
	Eskişehir Esum İşçi.Sendikası	-	-	.-	38 ay
	Gaziantep Tekel İçki.Fab.İş.Sn.	25	152	1216.75	-
	Hendek Tütün İşçileri Sendi.	15	300	2005.-	-
	İstanbul Alkollu İçki İşçi.Sn.	25	1188	7804.-	-
	İstanbul İçki San.İşçi.Sendi.	25	700	1990.-	10 ay
	İstanbul Ağaç San.İşçi.Sen.	5	140	238.-	24 ay
	İstanbul Tütün Sig.San.İş.Sn.	40	2000	22769.50	2 ay
	Üsküdar Yap.Tüt.Bak.Evi.İş.Sen.	25	1500	9270.-	-
	İstanbul Nakliyat İşçi.Sen.	25	250	2138.-	2 ay
	İstanbul Hal İşçileri Sendik.	25	200	2220.-	1 ay
	İstanbul Kibrit İnâl İşçi.Sen.	5	500	1519.10	5 ay
	İstanbul Tekel Mal.Al.İş.Sen.	10	140	776.-	-
	İstanbul Cibali Kutu Fab.İş.Sn.	5	500	1365.-	13 ay

Togekdülün İsmi	Üye Başına Ödenen Kuruş	ÜYE SAYISI	Ödenen Tutarı	Borçlu adları
6 - MADEN İŞÇİLERİ FEDERASYONU			330,-	-
Ankara T.K.İ.İşçileri Sendikası	25	460	1238,35	1 ay
Bursa D.Konağı Maden İşç. Send.	-	-	-,-	21 ay
Çorum Alpagut Mad.Kömür İşç. Send	3	1032	1018,10	1 ay
Doğrumsaz Maden İşçileri Send	25	1055	5432,50	1 ay
Divriği Demirçelik " "	5	458	1064,05	1 ay
Eskişehir Maden İşçileri " "	-	-	-,-	14 ay
Elazığ Bakır Madeni İşçi. " "	-	-	-,-	14 ay
Elazığ Koban Kurgun " "	5	156	71,30	27 ay
Eskişehir Gücek Kron " "	-	-	-,-	9 ay
Gülmen Kron Madeni " "	25	607	313,50	15 ay
Kağıthane Kiremit " "	-	-	-,-	3 ay
Kağıthane Kiremit Hav. " "	5	340	204,-	30 ay
Kütahya Gediz Gökler Lin.İşç.Şn.	10	340	1618,35	2 ay
Kütahya Emet Bül. Maden İşç. Send	25	113	188,75	2 ay
Kütahya Emet Hacıbekir Kol. " "	10	250	434,60	-
Kütahya S.Ömer Maden İşç. Send.	-	-	-,-	24 ay
Maden Ergani Bakır İşçi. Sendikası	25	960	2635,33	10 ay
Murgul Bakır Maden " "	25	1609	7925,25	4 ay
Samsun Maden Kömür " "	-	-	-,-	28 ay
Tuncbilek Kömür Mad. " "	10	2653	6457,55	1 ay
Tuncbilek G.L.İ.Şenat. " "	-	-	-,-	14 ay
Turhal Tokat Hav. Maden İşç " "	-	230	-,-	6 ay
Zonguldak Maden İşçileri " "	25	32207	153175,35	-
Zonguldak Maden Hacıyavuz. " "	15	1000	3983,-	-
Zonguldak Armutçuk Mad.İşç. " "	25	750	4547,50	-
Zonguldak E.K.İ. Motorlu Tg. " "	5	500	235,-	30 ay
Zonguldak E.K.İ. Tahmil Teh. " "	25	50	213,-	-
Zonguldak E.K.İ. Tok. San. " "	5	2800	750,-	-
		<u>48033</u>	<u>192941,33</u>	
7 - HARP -İŞ FEDERASYONU			570,-	-
Adana İncirlik Hava Alan.İşç. Send.	5	970	407,50	-
Alapazara Harp-İş Sendikası	25	203	961,80	-
Antya " "	25	399	2392,-	-
Ankara " "	25	3000	5715,-	-
Balıkesir H.M.V. " "	20	230	973,50	2 ay
Eskişehir Hava San. " "	5	722	1849,40	1 ay
Elazığ Askeri İşçileri Sendikası	5	4	183,50	24 ay
Ercine " " "	5	300	498,35	5 ay
Erzurum " " "	5	480	930,55	1 ay
Gölcük Harp San. İşçileri " "	10	1400	4712,-	1 ay
Gelibolu Askeri İşçileri " "	25	100	945,95	3 ay
İstanbul Harp-İş Sendikası	-	-	1050,-	28 ay
İstanbul H.M.V. Dz. Fab. İşçi. " "	15	841	2035,40	1 ay
İktisadın Askeri İşçileri " "	10	130	724,-	14 ay
İzmir Ege Harp-İş Sendikası	25	300	2095,60	2 ay
Kayseri Askeri İşçileri İşç. " "	15	975	4273,70	1 ay

No	Togekhüln İsmi	Üye Başlangıç Olan Kuruluş	ÜYE SAYISI	Ödendiği Tutar	Borçlu Tutar
	İzmir Ege Tütün Mıs.Gad.İgg.Send	5	15000	2320,-	7 ay
	İzmir Şarap İsp.İgki.İgci. "	25	453	2300,25	10 ay
	İzmit Tütün İggileri Sendikası	-	-	175,-	30 ay
	Malatya Tütün Sig.San.İgg.Sendi	25	601	3513,15	1 ay
	Malatya Yap.Tütün İggileri Send.	25	350	1752,00	1 ay
	Eise Çay Sanayii İggileri Send.	25	2452	4562,10	2 ay
	Samsun Karadeniz Tüt.Mıs.Sendi.	5	2271	1227,95	2 ay
	Tekirdağ Şarap Fab.İgg.Send.	5	75	381,90	10 ay
	Trebzon Tütün İggileri Sendikası	25	320	1721,75	1 ay
			<u>33001</u>	<u>9883,15</u>	
3	D . D . Y . FEDERASYONU			300,-	-
	Adana D.D.Y.İggileri Sendikası	10	300	1857,50	-
	Adapazarı " " "	10	300	1705,-	-
	Ankara " " "	10	1100	3495,-	-
	Afyon " " "	25	300	4180,-	-
	Balıkesir " " "	10	200	684,75	-
	Bilecik " " "	10	250	1130,-	-
	Çankara " " "	10	100	757,50	-
	Eskişehir " " "	10	3750	11130,-	-
	İst-Maydarpaga " " "	10	800	2137,00	-
	İst-Sirkeci " " "	10	600	1660,-	-
	İzmir " " "	10	1400	3325,-	-
	İskenderun " " "	10	750	1581,25	-
	Kayseri " " "	10	250	671,-	-
	Konya " " "	10	244	516,-	-
	Malatya " " "	10	300	1223,50	-
	Mersin " " "	10	150	237,50	-
	Nazilli " " "	10	300	1820,-	-
	Sivas " " "	10	2000	3795,-	-
	Samsun " " "	10	192	935,00	-
	Yerköy " " "	10	51	535,55	-
			<u>15337</u>	<u>49437,75</u>	
4	- T İ F FEDERASYONU			230,-	-
	Ankara Motorlu Taşıt İggileri Send	5	1100	2420,-	-
	Bursa Motorlu Taşıt İggileri Send	25	600	1410,50	-
	İstanbul Motorlu Taşıt İgg.Send.	5	5000	10920,-	-
			<u>6700</u>	<u>14980,50</u>	

No	Teşekkülün ismi	üye başına ödediği krş	üye sayısı	Ödediği aidat lira	Krş	Borçlu ay adedi
	Kayseri K.K.K. işçileri sendikası	5	420	857.75	-	-
	Konya Askeri işyerleri işç. Send.	20	106	635.95	1 ay	1 ay
	Malatya Hava ikmal mer. " "	5	172	636.85	3 "	3 "
	Sivas Dikimevi işçileri sendikası	5	265	821.45	-	-
			<u>11157</u>	<u>33184.25</u>		

7 - YAPI-İŞ FEDERASYONU

YAPI-İŞ FEDERASYONU				-.-	22 ay
Ankara yapı işçileri sendikası	-	-		-.-	18 "
Ankara 5. Bölge sendikası	-	-		-.-	38 "
Ankara- Polatlı Yapı iş sendikası	5	120		96.-	18 "
Adana yapı İş sendikası	12,5	90		55.-	16 "
Bursa inşaat Top. İşç. Send.	-	-		-.-	38 "
Balıkesir " " " "	-	-		-.-	14 "
Diyarbakır inşaat işç. Send.	-	-		-.-	
Eskişehir Yapı iş İş anadolu send.	-	-		-.-	38 ay
Elazığ İnşaat işçileri sendikası	-	-		-.-	-
İstanbul Yapı iş 1. Bölge "	-	-		-.-	25 ay
İzmir Ege bölgesi yapı iş send.	-	-		-.-	14 ay
İskenderun inşaat işçileri "	-	-		-.-	14 ay
Konya yapı iş iş Anadolu "	5	3000		160.-	9 ay
Kırşehir inşaat işçileri "	-	-		-.-	14 ay
Malatya " " " "	-	-		-.-	
Manisa " " " "	25	600		-.-	13 ay
Mersin Güney böl. yapı iş "	-	-		160.-	12 ay
Samsun liman ve taş ocakları "	5	-		140.-	38 ay
Sivas çimento sanayii işç. Send.	15	400		770.-	8 ay
Sivas Bölgesi inşaat işç. send.	-	-		-.-	14 ay
		4210		1381.-	

8- METAL-İŞ FEDERASYONU

				60.-	-
	Ankara Mihaniki kimya işçileri send.	5	3780	4889.-	-
	Elmedağ Barut ve patl. Mad. İş. Send.	5	200	-.-	38 ay
	Kırıkkale Metal-İş sendikası	10	4565	13120.80	-
			<u>8545</u>	<u>18069.80</u>	

No	Teşekkülün ismi	üye başına ödenen krş	üye sayısı	ödediği aidat lira kr	borçlu ay adedi
9 -	YOL-İŞ FEDERASYONU			20.-	-
	Anayasa Bayındırlık işçileri send.	25	70	624.75	-
	Ankara Karayolları " "	5	300	650.-	-
	Antalya Yol-İş Sendikası	5	330	29.-	-
	Diyarbakır karayolları 9.Böl.Send.	5	1050	1737.50	-
	Erzurum Yol-İş sendikası	5	700	1155.-	-
	Erzincan Yol-İş Sendikası	5	290	75.-	-
	Eskişehir Nafia ve Karayol işç.Send.	25	160	927.75	-
	İstanbul Yol-İş Sendikası	5	1100	65.-	-
	İskenderun Yol-İş Sendikası	-	-	.-	-
	İzmir Karayolları Sendikası	5	1000	1005.-	-
	Kayseri Nafia işçileri sendikası	5	1000	1415.-	-
	Konya Yol-İş Sendikası	5	150	17.50	-
	Mersin Bayındırlık işçileri Send.	5	1100	1730.-	-
	Samsun Yol-İş Sendikası	5	1100	1200.-	-
	Sivas Yol-İş Sendikası	5	200	40.-	-
	Trabzon Yol- İş Sendikası	5	800	50.-	-
	Van Yol-İş Sendikası	5	700	65.-	-
			10100	10906.50	
			=====	=====	
10-	TÜRKİYE ENERJİ, SU, GAZ ve DSİ İŞÇİ SENDİKALARI FEDERASYONU			.-	-
	Karaman hırfanlı kes.Bar. işç.Send.	25	120	1300.25	-
	Adana Çukurova enerji " "	5	126	100.-	29 ay
	İzmir DSİ işçileri sendikası	5	800	935.-	15 ay
	Samsun DSİ " "	30	225	1051.-	11 ay
	Ankara DSİ makina ikmal " "	-	-	.-	
			1271	3436.25	
			=====	=====	

No	Tesekkülün İsmi	Üye Bakım Edilen Kuruş	ÜYE GAYESİ	Özellik Kuruş Lira Kuruş	Borc ay ada
TÜRKİYE TİPİ SENDİKALAR					
1	- TEKSİF SENDİKASI	10	60000	40000,90	-
	Alana Teksif Sendikası			1435,-	
	Aydın " "			1325,-	
	Bünyan " "			135,45	
	Denizli " "			1234,30	
	Eiyenbeker " "			1207,50	
	Ercinean " "			568,95	
	Gaziantep " "			350,-	
	Kocaeli " "			2062,35	
	İstanbul " "			10142,30	
	İzmir " "			620,15	
	Kayseri " "			2771,40	
	Malatya " "			2319,15	
	Mersin " "			125,-	
	Niğde " "			2470,-	
	Paşaköprü " "			735,-	
	Samsun " "			250,-	
	Uşak " "			315,94	
	Teksif Federasyonu			260,-	
			60000	69442,35	
2	- PETROL -İŞ SENDİKASI	25	6000	34500,-	2 ay
3	- ŞEKER - İŞ SENDİKASI	25	5100	12052,50	-
	Alpullu Şeker İgg.Send Federas.			190,-	
	Adapazarı Şeker İggileri Sendi.			440,20	
	Alpullu " " "			739,00	
	Arslan " " "			1557,40	
	Burdur " " "			368,45	
	Elaşık " " "			1139,35	
	Ercinean " " "			514,45	
	Ercurum " " "			515,35	
	Eskişehir " " "			1307,65	
	Kayseri " " "			474,-	
	Konya " " "			346,65	
	Kütahya " " "			946,95	
	Malatya " " "			446,-	
	Samsunluk " " "			330,35	
	Turhal " " "			400,65	
	Uşak " " "			531,30	
			5100	23121,25	

No	Tesekkülün ismi	üye başına ödediği Krs	üye sayısı	ödediği aidat lira Krs	Borçlu ay adedi
4 -	DOK, GEMİ-İŞ SENDİKASI	5	==5010	==5646.50	4 ay
5 -	TAHMİL TAHLİYE İŞÇİLERİ SENDİKASI	-	-	.-	-
6 -	LASTİK İŞ SENDİKASI	5	==6000	==6660.-	-
7 -	MADEN-İŞ SENDİKASI	5	==7540	==6588.50	15 ay
8 -	DERİ-İŞ SENDİKASI	25	==2050	==7251.55	2ay
9 -	GENEL-İŞ SENDİKASI Samsun Genel İş sendikası Adapazarı Belediye İşçileri send.	5	16421	3223.55 395.25 46.- ==3664.80	-
10 -	TÜRKİYE DENİZCİLİK SENDİKASI İstanbul Denizciler sendikası İstanbul Deniz elk.elektronik send. İstanbul Şehir hat.iskele per.Send. İstanbul Gemi Büfe işçileri send. İstanbul maranara böl.Denizciler Send. İstanbul Tr.Liman Denizciler Send. İzmir Ege Ulaş İş sendikası İzmir ege bölgesi Denizciler Send.	5	10500	525.- 700.- 210.- 500.- 30.- 120.- 555.- 1305.- 7.- ==3945.-	-
11 -	İSTANBUL SİVİL HAVACILIK SENDİKASI	5	==607	==498.95	3 ay
12 -	İZMİT SELÜLÖZ İŞÇİLERİ SENDİKASI	10	==2236	==4133.-	6 ay
13 -	TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI	-	-	.-	-
14 -	BASIN İŞ SENDİKASI Basın teknisyenleri sendikası	5	1200	205.- 949.- ==1154.-	-
15 -	TÜRKİYE ÇİMENTO, SER.KERAMİK İŞÇ.S. Adana Çimento fabrikası işç.send. Gaziantep " " " " Darıca aslan " " " " Afyon " " " " Çorum " " " " Zeytinburnu " " " " Pınarhisar " " " "	- 5 5 5 25 10 5 25	- 300 188 200 200 232 300 190	.- 600.- 50.- 420.- 1039.- 535.20 556.- 109.75 1610 ==3309.95	- - 25 ay 19 ay 3 ay 19 ay 16 ay 18 ay
16 -	ANKARA ÜRETME VE YETİŞTİRME SEND. Amasya Gökhöyük tarım işç.Send.	5	1000	385.- 105.75 ==490.75	5 ay

TÜRK-İŞ'e DİREK BAĞLI SENDİKALAR

No:	Tesekkülün simi	Üye Başına ödenen Krs.	Üye sayısı	Ödediği aidat Lira	borçlu ay Krs. adedi
1-	İstanbul Şişe, Cam ve Ser.Sen.	5	1600	3790.-	-
2-	Çanakkale Çan Seramik Sendi.	25	423	2377.60	1 ay
3-	İstanbul Su İşçileri Sendik.	5	400	790.-	14 ay
4-	Bursa Mensucat San.İşçi.Sen.	10	6000	10600.-	-
5-	Gemilk Viskoz San.İşçi.Sendi.	5	700	1717.-	-
6-	Tavşanlı Tunçbilek Termik İş.Sn5		230	556.-	7 ay
7-	İzmit Devlet Mal.Of.İşçi.Sendi.5		193	536.45	-
8-	İzmit Elektroşimi İşçi.Sendi.	5	117	221.90	24 ay
9-	İstanbul İlaç Kimya İşçi.Sen.	5	300	600.-	30 ay
10-	İstanbul Beykoz Deri ve Mam.Sn.5		1645	2781.90	4 ay
11-	İzmir Sürücüler Sendikası	25	200	1320.-	-
12-	İzmir Gazete Müvezzileri Sen.	25	100	245.-	5 ay
13-	Adapazarı Etibank Elek.işl.S,	10	300	788.-	1 ay
14-	Adana Çukurova Gıda San.İş.Sn.	5	200	360.-	28 ay
15-	Ankara Ekmek Simit İşçi.Sendi.	5	700	614.-	26 ay
16-	İskenderun Gıda.İşçileri Sen.	-	-	225.-	30 ay
17-	Eskişehir Toprak San.İşçi.Sen.	5	514	1232.30	2 ay
18-	İstanbul Gıda San.İş.Sendi.	5	600	560.-	24 ay
19-	İzmir E _{shot} İşçileri Sendi.	5	1200	490.-	38 ay
20-	İzmir Yağ.San.İş.Sen.	5	700	2000.-	28 ay
21-	Ankara Elektrik Hv.İş.Sen.	10	900	2796.25	-
			<u>17022</u>	<u>34601.40</u>	

17 - AYANCIK TEKNİK AĞAÇ SAN.İŞÇ.S.	25	<u>600</u>	<u>1600.-</u>	10
18 - ANKARA TEZ BÜRO- İŞ SENDİKASI	5	<u>2020</u>	<u>1279.-</u>	2
19 - İZMİR SAĞLIK İŞ SENDİKASI	25	<u>360</u>	<u>2000.-</u>	-
20 - TÜRKİYE PTT İŞÇİLERİ SENDİKASI	-	-	-.-	-
İstanbul PTT " "	15	<u>200</u>	<u>342.90</u>	5
21 - ANKARA: TOMİS SENDİKASI	10	<u>5112</u>	<u>4290.65</u>	2
22 - ANKARA: ET,BALIK,GIDA SENDİKASI	25	<u>600</u>	<u>1970.-</u>	11
23 - İSTANBUL BASIN TEKNİSYENLERİ SEN. IO	IO	<u>1100</u>	<u>2800.75</u>	9
24 - ANKARA DSI ENERJİ SU YOL İŞ.SEND.	25	<u>3000</u>	<u>4110.-</u>	-

F E S H Ö L A N S E N D İ K A L A R

	Lira Kr.
1- İstanbul İşçi Sendikaları Birliği	120.-
2- İzmit İşçi Sendikaları Birliği	140.-
3- Samsun Karadeniz İşçi Sen.Federasyonu	40.-
4- Ege İşçi Sendikaları Federasyonu	120.-
5- İstanbul Yunus Çimento Fab.İşçi.Sendikası	1000.-
6- Rize Çayeli Çay San.İşçi.Sendikası	2050.10
7- İstanbul Limon Kanyak İşçileri Sendikası	70.-
8- İstanbul İmbisarlar Çay İşçi.Sendikası	1457.50
9- İzmir Çamaltı Tuz İşçileri Sendikası	1073.-
10- İzmir İmbisarlar Yaprak Tütün İşçi.Sendikası	305.-
11- İzmir Ege Tütün ve Sig.San.İşçileri Sendi.	840.-
12- İzmir Ege Gıda San.İşçi.Sendikası ,.....	340.-
13- İzmir Pamuklu Mensucat İşçileri Sendikası	50.-
14- Samsun Tekel Tütün İşçileri Sendikası	90.-
15- Samsun Hür Tütün İşçileri Sendikası	35.50
16- Samsun Tekel Tütün ve Tütün San.İşçi.Sen.	2901.10
17- Ankara Savunma İşçileri Genel Sendikası	645.-
18- Ankara Savunma Vekâleti İşçileri Sendikası	516.10
19- Kütahya Azot Sanayi İşçileri Sendikası	930.-
20- İzmit Marmara Bölgesi Petrol İşçi.Sendikası	105.-
21- İzmit Kocaeli Maden İşçileri Sendikası	107.25
22- İstanbul İstinye Gemi Sanayi İşçi.Sendi.	3885.-
23- İstanbul Bağirsak İşçileri Sendikası	237.50
24- İstanbul Tahsil Tahliye İşçileri Sendikası	200.-
25- İstanbul Liman Anbarlama İşçileri Sendikası	720.-
26- Adapazarı Ziraat Donatım İşçileri Sendi.	525.-
27- Ankara Belediye Fer İşçi.Sendikası	50.-
28- Ankara Belediye Sular İşçileri Sendikası	300.-
29- İstanbul Belediye Park ve Bahçeler İşçi.Sen.	25.-
30- İzmir Fuar ve Park İşçileri Sendikası	75.-
31- İzmir Ege Bölgesi Tütün İşçi.Sendikası.....	330.-
32- İzmit Yarıca, Niğasta ve Glikoz İşçi.Sen.	574.50
33- Karkaaş D.D.Y. İşçileri Sendikası	210.-
34- Derince D.D.Y. İşçileri Sendikası.....	437.25
35- Mardin Şenyurt D.D.Y. İşçileri Sendikası	505.-
36- Gaziantep Elektrik Su Mot.Tag.İşçi.Sendi.	281.-
37- Kayseri Askeri Dikinevi İşçileri Sendi....	420.70
38- Adana Millî Mensucat İşçileri Sendikası	475.-
39- Adana Tarım Sanayi İşçileri Sendikası	200.-
40- Batman Petrol İşçileri Sendikası	3932.35
41- İstanbul Türkiye Liman Antropo Dz.İşçi.Sen.	204.-
42- Antalya Tahsil Tahliye İşçileri Sendikası	50.-
43- Karabük Demir Çelik İşl.Ağır San.İşçi.Sendi.	11534.25
44- İstanbul Kontrolplâk ve Ağaç San.İşçi.Sen.	180.-
45- İstanbul Çokolata ve Şekerli Mad.İşçi.Sen.	210.-
46- Zonguldak Maden Barutçular Sendikası	155.70
47- Zonguldak Maden Kâtipleri Sendikası.....	120.-

38842.10

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU'NUN

Eşya piyangosu bilet hesabına Borçlu olanların listesidir.

Sıra No:	Borçlu teşekküller	lira Kırş
1	İstanbul İşçi Sendikaları Birliği	6088.82
2	İzmir İşçi Sendikaları Birliği	2093.90
3	Ankara İşçi Sendikaları Birliği	2766.40
4	Adana : Nusret Anafarta	130.-
5	İskenderun İşçi Sendikaları Birliği	450.-
6	Eskişehir:Sakarya İşçi Sendikaları federasyonu	1020.30
7	İzmit: Kocaeli İşçi Sendikaları Birliği	352.10
8	Ada yazarı: İşçi Sendikaları birliği	641.20
9	Nallıhan : Sarıyer Baraj sendikası	251.-
10	Konya Ereğlisi: Mensucat işçileri sendikası	49.30
11	Adana Güney iş Federasyonu	342.-
12	Diyarbakır: İşçi Sendikaları Birliği	300.-
13	Haydarpaşa: Demiryolları işçi sendikası	47.-
20	İstanbul Mahalli Satış komitesi	350.-
	Yekün.....	14932.02

TÜRK - İŞ Aidat Pullarının Teşkilatlarda kalan miktar ve tutarını gösterir listedir

Pul alan teşekkülün ismi	Pul adedi	tutarı	
		Lira	Krs
1- İstanbul İşçi Sendikaları Birliği	7357	2643,	40
2- İstanbul Toleyis Federasyonu	4650	1674,-	
3- İstanbul Tüt.Miskirat Federas.	6713	2413,	40
4- İstanbul Deniz İş Federasyonu	1000	360,-	
5- İstanbul Tekstif Federasyonu	14200	5147,	00
6- İstanbul Tağıt İşçileri Fede.	5653	2035,-	
7- Ankara İşçi Send.Birliği	5916	2129,	76
8- Ankara Otöl Lok.İşçileri Send.	161	53,-	
9- Ankara Savunma İşçileri Send.	110	50,	40
10- Ankara Dira İşçileri Send.	400	144,-	
11- Adana Güney İşçileri Send.Federas.	6339	2231,	92
12- Tarsus Akdeniz İşç.Send.Birliği	3000	1030,-	
13- Bursa İşçi Send.Birliği	3000	1030,-	
14- İzmir İşçi Send.Birliği	3437	3055,-	
15- Samsun Karadeniz Böl.İşç.Send.Bir.	1600	576,-	
16- Eskişehir Sakarya Böl.Federas.	1771	637,	24
Y o k u n	70490	25375,	20

TAHMİNİ BÜTÇE TASARISI

TÜRK-İŞ'in Sayın delegeleri;

Geçen devrenin tecrübelerinden de istifade edilerek hazırlanan Tahmini bütçe tasarısı umumî heyetinizin müzakere ve tasvibine arz edilmiştir.

TÜRK-İŞ daima gelişen bir teşkilât olması bakımından tahmini bütçenin isabetindeki zorlukları kabûl ve teslim edeceğinize eminiz.

TÜRK-İŞ Büroları ile ve teşkilât ile yorlanmış ve kendi geliri ile tamamen idare edilir bir seviyeye gelmiş sayılamaz. Bir kısım faaliyet ve hizmetler Milletlerarası Teşkilâtların yaptıkları yardımlarla devam ettirildiğimalûmunuzdur. Neticenin önceden tesbitinde bu bakımdan zorluklar mevcuttur. Bununla beraber gerçeklere yakın bir bütçeyi huzurunza getirmek için titizlikle çalışmalar yapılmıştır.

İleride Yürütme Kurulunun müşküllerle karşı karşıya gelmemesi bakımından masraf bölümlerinde tasarruf ve aktarma yapabilme yetkisinin Genel Kurulca tanınmasında isabet görmekteyiz.

Tasarı bütçe bütün ihtimaller düşünölmek suretile aşağıda arz edilen hesap plânı açısından hareket ederek hazırlanmıştır.

MEVCUTLAR:

Kongre münasebetiyle hesapların kapatılması dolayısıyla (Para, Tahvil, Demirbaşlar) olmak üzere mevcutlarımızdır.

TÜRK-İŞ'in Bankada kasa mevcudu (AİD avansı da)dahil. 263062 lira 02 kuruştur. Tahvil ve Demirbaşlar bu hesaba dahil değildir.

1- GELİRLER HESABI

AİDAT:

TÜRK-İŞ'e bağılı Teşekküllerin üye başına ödeyeceğı aidatlar bütçenin hazırlanmasında en mühim kaynağı teşkil edenidir.

Halen TÜRK-İŞ'e ödenen aidat üye başına 5 ilâ 50 kuruş arasında değişiklikler arzotmekte oluşu, bütçe gelir tahminlerinde güçlük ve isabetsizlikler meydana getirdiğı ve getireceğı kabûl edilmelidir.

Bu bakımdan aidat seviyesini daha makûl ve TÜRK-İŞ'e hayatiyet kazandıran bir müessese haline getirmek zarureti vardır.

Her teşekkölün ödemekte olduğı 10 lira hükmü şahsiyet aidatı kaldırılarak bütün teşkilâtın üye başına ödeyeceğı aidat miktarı 25 kuruştan az olmamak üzere ve üye sayısında 400.000 üzerinden hesaplanarak yeni bütçe tasarısı hazırlanmış, bu suretle yıllık gelir tahmini (1.200.000) lira olarak kabûl edilmiştir.

BİRLEŞİK GREV VE TESANÜT FONU:

TÜRK-İŞ'e bağlı teşekküllerin senede bir defaya mahsus olmak üzere bir yevmiye tutarında yapacağı bağışlardır. Günde asgarî ücret ortalaması 15 lira hesabı ile 200.000 üyeden 3,000.000 liralık bir gelir tutmaktadır. Bu para lankada ayrı bir hesaba yatırılacaktır.

Fonun sarf şekli: Federasyon ve Türkiye Tipi Sendikaların Başkanlarından teşekkül edecek bir Tesanüt Komitesi faaliyeti ile tespit ve tayin edilecektir.

Yürütme Kurulu ile Yönetim Kurulunun kendi aralarında seçeceği kimseler Komitenin tabi'i üyesi olarak toplantılara katılacak, söz ve kararlarda rey hakkı olacak ve aynı zamanda teklifler Yürütme Kurulu marifetiyle Tesanüt Komitesine intikâl ettirilecek nihai karar Komiteye ait olacaktır. Kararların tatbikatı hesapların usulüne tabii olması Yürütme Kurulunca yapılacaktır.

Komite Yürütme Kurulunun daveti üzerine toplanacaktır. Kararlar, mevcudun 2/3 çoğunluğu ile verilecek ; hiç bir suretle bu para Komitenin kararı dışında kullanılmayacaktır.

Bu fon yardımlaşma, ileride karşılığı yerine konmak şartıyla yatırım veya tesis kurma dışında harcanmayacaktır.

YARDIMLAR:

Bu devre içinde de Milletlerarası Teşkilâtların yardımları devam edeceği dikkate alınarak yılda 1,5 Milyon lira olarak hesaplanmış ve bütçeye konmuştur.

DİĞER GELİRLER:

Teşekküllerin yapacağı teberrüler kitap, mecmua gibi fevkalade faaliyetlerden temin edilecek gelirlerdir. 30.000 lira olarak tahmin edilmiştir.

FEVKALADE GELİRLER:

a) Banka faizi ve ikramiye olarak 5.000.- lira civarında hesaplanmıştır.

b) Fevkalade gelir olarak 50.000 lira hesaplanmış tahmini bütçeye konmuştur.

2- MASRAFLAR PLANI

PERSONAL MASRAFLARI:

Yürütme Kurulu ve diğer personel ücretleri olmak üzere iki bölümde mütalâa edilmiştir.

Yürütme kurulu ile mevcut personel miktarı aynen muhafazası uygun görülmüştür.

İhtisamel ihtiyaçlar karşısında mevcut personel sayısı o/o 6 nisbatını aşmamak üzere bir kadro artışı Yönetim Kurulu kararı ile Yürütme Kurulunca yapılması uygun görülmüştür.

İşten çıkarma ve tayinler Yürütme Kurulunca yapılması prensibi muhafaza edilmiştir.

Bu ölçüler altında yapılacak bir arttırma ile yılda ödenecek ücret ödemeler tutarı (1.250.000) lira olarak hesaplanmış ve bütçe tasarisına konmuştur.

TÜRK-İŞ Bu devrenin içinde kendi binasına yerleşmesi halinde, (Kapıcı, Kaloriferci müstahdem dahil) kadrolar yeni baştan gözden geçirilmek suretile tespit ve tayini Yürütme Kurulu teklifi üzerine Yönetim Kurulunca kararlaştırılması mütalâa edilmiştir.

Yeni işe alınacaklar, üç aylık tecrübe devresine tabi tutularak başarı gösterenin tayinleri yapılacaktır. Terfiler ise: Ehliyet, mesabileyetve mesaisindeki üstün başarısına, işine gönülden bağlı ve her gün daha iyisini başarmak gayreti içinde olanların terfileri talimatnameye göre yapılacaktır.

SOSYAL YARDIMLAR: SİGORTA PRİM ve AİDATLARI:

Sigorta İşveren prim ve aidatları ile çocuk başına verilecek 10 lira yardımlar dahil ücretler kısmında gösterilen tahsisat içindedir.

TAZMİNATLAR:

Kanunen ve TÜRK-İŞ Ana Nizamnamesi gereğince işini veya iş gücünü kaybedenlere her tam hizmet yılı için son maaşı üzerinden ödenecek tazminattır. Bu nevi tazminat ödemeleri için de bütçeye (35.000) lira konmuştur.

YOLLUKLAR:

Vazife icabı yapılacak seyahatler olup, 3 bölüm halinde mütalâa edilmiştir.

1 -Yürütme, Yönetim, Denetim ve Haysiyet Divanı Üyelerine ödenecek yolluklardır.

a) Vazifeden ayrıldıkları tarihten başlanak üzere her gün hesabı 50.- lira.

b) Ücret kaybına uğrayan ve bunu bir vesikle ibraz eden Kurul Üyelerine her gün hesabı (a) fıkrasında yazılı miktarın iki misli yolluk olarak ödenir.

2- Yurt dışı yapılacak seyahatlerle ilgili olarak Yürütme Kuruluna ödenecek yolluklar,

a) Yurt dışına vazife veya bir davet üzerine giden üyenin yalnız ücreti, yeme içme masraflarının davet edenler tarafından karşılanması halinde zaruri masrafları karşılığı olarak her gün hesabı 90.- lira .

b) Yurt dışına vazife veya bir davet üzerine giden veya gönderilen üyenin her türlü masrafı kendisi tarafından karşılanması halinde her gün hesabı (180.-) lira ve vasıta ücreti olarak'ta fevkalade haller müstesna uçak, bunun haricinde (yataklı hariç) Trenle yapılan seyahat birinci mevki üzerinden, otobüsle yapılan yolculukta ise ücret aynen ödenir.

Herhalde bir vasıta ücretinin ödenebilmesi için vesika (bilet) şarttır. Bilet ibraz etmeyenlere hiç bir surette vasıta ücreti ödenmez. Seyahatlerle alakalı bu yazılanların dışında başkaca ödeme yapılmaz.

3- Personelin vazife seyahatleri vazifeden ayrıldıkları tarihten başlamak üzere hergün hesabı (50.-) liradır. Vasıta ücreti olarakta yataklı haric trenle birinci mevki, otobüsle yapılan yolculukta ise, ücret aynıdır.

Herhalde bir vasıta ücretinin ödenebilmesi için bilet ibrazı şarttır. Bilet ibraz edemeyenlere hiç bir suretle vasıta ücreti ödenmez ve seyahatla alakalı bu yazıların dışında başkaca ödeme yapılmaz.

Yolluklar için bütçeye yılda (200.000) lira konmuştur.

EĞİTİM FONU:

Bu devre içinde seminer ve eğitim faaliyetlerine yapılan harcamaların büyük kısmı AİD ve İCFTU yardımlarıyla karşılanmıştır.

Bununla beraber TÜRK-İŞ'te inkânları nisbetinde bu masraflara katılmıştır.

274 sayılı kanunun 15.ci maddesinin 3. cü fıkrası gelirlerin en az % 5 ini üyelerin bilgi ve kültür seviyelerini yükseltmek için kullanılması zorunluluğunu yüklediğinden kanunun hem bu hükmünü yerine getirmek ve aynı zamanda zeminer ve eğitim faaliyetlerimizin devamını sağlamak veya bir eğitim kolejinin açılmasını temin gayesiyle gelirimizin % 5 tutarı olan (60.000) lira Eğitim fonu olarak bütçeye konmuştur.

Millîtlorarası Teşkilâtların yaptığı yardımlarda eğitim faaliyetlerine harcadığı ve harcanacağı nazara alınırsa, TÜRK-İŞ eğitim harcamalarının yüzde nisbeti kanunun istediği miktarın çok üstündedir.

DEMİRBAĞLAR:

TÜRK-İŞ bu devre büro ihtiyaçlarının büyük kısmını temin etmiş olduğundan bütçeye (100.000) lira bir tahsisat koyması yeterli görülmüştür.

İCFTU AİDATI:

TÜRK-İŞ üyesi bulunduğu İCFTU'ya 200 Dolar'ın karşılığı olan 1800 lira üzerinden 400.000 bin üye hesabı yüz de yüz artışla yılda (21.600.-) lira ödemek üzere bir tahsisat konmuştur.

YARDIMLAR:

TÜRK-İŞ Yürütme Kurulu lüzum göreceği hal ve felâketler karşısında yapabileceği yardımlar olup, bütçeye yılda (5000.-) liralık bir tahsisat konması uygun görülmüştür.

BÖLGE TEMSİLCİLİKLERİ MASRAFLARI:

TÜRK-İŞ'in 7 bölge'de bulunan temsilcilik masrafları için ücretler haricinde horturlu masraflar için yılda (190.000) lira bir masraf tahmin edilmiş ve bütçeye konmuştur.

SABİT KIYMETLER:

Barada sabit kıymetlerden bahsederken Demirbağlar hariç tutulmuş, TÜRK-İŞ'in yaptıracığı bina kastedilmiştir.

Alınmış olan arsa üzerine binanın biran önce yapılması zaruridir. (Millîtlorarası teşkilâtların yapacağı yardımlarla, İşçi Sigortalılarından alınacak kredi dışında) yardım fonundan (1.000.000) lira tahsisatın şimdiden ayrılmasında isabet görmekteyiz.

KARŞILIKSIZ BORÇLAR:

TÜRK-İŞ'e arse ve bina için İşçi Sigortalarının açtığı 1,5 mily-
liranın taksit ve faizleri, kredinin tamamının kullanılmasından
sonra ödenecek borç taksitlerimiz olarak tahmini yılda (100.000)
lira hesaplanarak bütçeye konması uygun mütlâa edilmiştir.

SAİR MASRAFLAR:

Çeşitli adlar altında aşağıda tadat edilen masraflardır.

1- Mevcut vasıtaların sigorta, (bakım, onarım ve benzin mas-
rafları,

2- Kiralar,

3- Tenvir, teshin (Yakacak, odun kömür, havagazı, elektrik) gibi,

4- Kırtasiye (Büro ihtiyaçları olarak)

5- Neşriyat (Resmî ve Günlük gazete aboneleri, ilânlar, evrakı
matbus tab'ı, mecmua dahil),

6- Müteferrik masraflar (İkram, Onarım, Hanmaliye gibi),

7- Kongre, toplantı ve miting masrafları,

8- P.T.T. (Mektup, Telgraf, Telefon),

Yukarıda ayrı ayrı kâlemler halinde gösterilen masraflar için
bütçeye konan miktarlar, geçen devre masraflarının yıllık ortalaması
bulunarak tahmini bütçeye aynen bazıları daha az olarak intihâl etti-
lmıştır.

Tasarı bütçe tetkik edildiğinde her bir kâlem için konan masraf-
larının miktarının ne olduğu görülecektir.

Mecmuu yakûnu ise bütçeye (380.000) lira bir masraf tahmin
edilmiştir.

NETİCE:

Hesap plânımız yukarıda arz ve izah edilen çerçeveden hazırlan-
mış, yüksek heyetine sunulmuştur.

TÜRK-İŞ bütçesinin yarınlara dayanmayan, kendi gelirlerine göre
ayarlanmış olmasını Türk sendikacılığının hayatiyeti bakımından
zaruri gördüğümüzde ifade etmek isteriz. Bütçe tasarısı umumî
heyetinizin tetkikinden geçtikten sonra en isabetli şekli alacağına
inanmaktayız. Saygılarımızla.

BAŞKAN
Seyfi Demirsoy

GENEL SEKRETER
Halil Tunç

MES'UL MUHASİP
Ömer Ergün

1 - Ocak 1964 Tarihinden 31 - Aralık - 1964 tarihleri arası yıllık
TÜRK-İŞ tekmini hesap bütçesi

G İ D İ R L E R

Para Kırş

G İ D E R L E R

Para Kırş

Kongreden devreden Kasa Mevcudu	47663.11	Ücretler	1250000.-
" " Bankalar mevcudu	215398.91	Merkez personeli	850000.-
Aidat gelirleri	1200000.-	Bölgeler personeli	400000.-
Birleşik Grev Fonu	3000000.-	Yolluklar	200000.-
Yardımlar(AİD-İCFTU-OECD)	1500000.-	(Yürütme-Yönetim	
Diğer gelirler	30000.-	Denetim Kurulu ve	
(Kitap,dergi,rozet Vs.)		Hayriyet Divanı)	50000.-
Banka Faizleri	5000.-	Merkez personeli	100000.-
Fevkalade gelirler	50000.-	Temsilcilik "	50000.-
(Tebernu-İkramiyeler)			

Seminerler	400000.-
Eğitim Fonu	60000.-
Merkez Ofis masrafları	382000.-
Bölgeler Ofis masrafları	190000.-
İCFTU üye aidatı	21600.-
Sosyal Yardımlar	5000.-
Tazminatlar	35000.-
Borçlar (Kredi taksidi)	100000.-
Birleşik Grev Fonu	1000000.-
İnşaat(Bina ve tesisler)	1000000.-
Demirbaşlar	100000.-
Umumi giderler yekunu	4743600.-
Devredecek kongre kasa mevcudu	1304453.02

Umumi gelirler yekunu

6048053.02

6048053.02

TÜRK-İŞ AİDAT PULLARI MİZANI

mevcut adet	
152508	açılmamış 6 Blok içindeki mevcut
64820	perakende mevcudu
217328	Yekün
200	8.8.963 kongre zaptına istinaden hediye verilmiş olanlar
671	" " " " noksan farkı
200	" " " " Amerikaya ilk giden
218399	YEKÜN heyete verilen

	adet	lira krs
Bastırılan umumi yekün	300080	109028.80
Mevcutlar beyanı	218399	78823.64
Bakiye Yekün	81681	29405.16
Pul hesabından tahsilatlar yekünü	17300	5228.12
Tahsil edilemeyen yekün. . . .	64381	23177.04

Deheri 36 kuruş kaymetindeki TÜRK-İŞ aidat pullarından evvelce tevzi edilmiş muhtelif teşekküllerde hesabı kapatılmayan 64381 adet pulun karşılığı olarak 23177.04 lira bir hesap bulunmaktadır.

NOT:

Dovremiz içinde aşağıda gösterilen teşkilatların inde ettiği pullar ve ödeme de yukarıdaki hesaba dahil edilmiştir.

	adet	lira krs
1- İstanbul İşçi Sendikaları birliğinden	7418	- . -
2- İstanbul Tekstil Sendikasıdan	4846	- . -
3- Polatlı İnşaat işçileri sendikasıdan	84	- . -
4- Malatya Tütün ve Sığara San. İşçileri Send.	339	60.76

YÖNETİM KURULU RAPORU

Muhterem Delegeler, Aziz Misafirler

Sayın Basın mensubları;

1960 yılının Kasım ayında Dördüncü Genel Kurulumuzun Yüksek İttinat ve Direktifleri ile İsbasına getirilmiş bulunan Yönetim kurulumuz, 0 günden bu tarafa Genel Kurulumuz kendisine verdiği Direktiflere ulaşmayı ve bu arada özellikle Türk-İş'i Türk toplumunda sözüne güvenilir, itibarlı bir teşekkül haline getirmeyi amaç edinmiş ve bu amaçla İcra kuruluna yardımcı olmaya, İcra kurulunun çalışmalarına ışık tutmaya gayret ederek bu gayretlerinde muvaffak olmuştur. Yönetim kurulumuz çalışmalarının sonunda genel kurula sunmak üzere hazırladığı bu raporu Türk-İş'in çalışmalarına ve Türk-İş mensublarına ışık tutacak nitelikte olmasını düşünmüş ve raporun bu açıdan değerlendirilmesi için azami dikkati göstermiştir.

Kıymetli delegeler,

Dördüncü genel kurulumuzun aktedildiği günlerde Türk-İş'in Durumunun ve Türkiyemizdeki işçi hak ve menfaatleriyle ilgili mevzuatı ibretle hatırlanmak ve dördüncü genel kurulda Yönetim kurulumuza verilen direktiflerle bu gündeki durumu iyice değerlendirmek kanaatimizce gelecek için çok önemlidir. Dördüncü genel kurula gidilirken Türk-İş'e bağlı teşekküllerden bir kısmı gelişmemiş, bazıları gerçekte sendikacılık ilkesini benimseyememiş varlıkla sendikalarımızın pekazı müstesna Türk-İş'e aiddat ve müsterek çalışma vecibelerini yerine getirmeme için adeta birbirleriyle yarış eder halde görünüyor ve sendika liderlerinde cesaretle bilgiye, dayanarak mücadele ruhunu müşahade etmek pek mümkün olamıyordu. Henüz bu çevrede elinizde mevzuat bakımından 5018 sayılı sendikalar kanunundan başka bir tutanak yoktu. Yetersiz ve savunma gücünden yoksun kanun önünde sendikalarımıza ihtiyar teşekküller gözüle bakılıyor, taraf olmasa kabul lenmiyor, daha açık bir deyimle faaliyetleri hazineleştirilmiyordu. İşçiler de sendikalarının etrafında birlik halinde toplanıyor, sendikalar geçitli sebeplerle parçalanıyor, bölünmeler yüzünden gereken inisiyatif gösterme kabiliyetini kaybetmişlerdi. Teşkilatlanmada bir plan yoktu. Dördüncü genel kurulun büyük bir kısmı şahsi çekişme ve çelmeloşmeyle geçiştirilmiş olmasına rağmen ileride ait görüş ve takibi gerekli yol ve prensipler kavın edilmiş İcra ve idare kuruluna gereken direktifler verilip idarecilerin başarıla olması istenmişti.

Aldığımız direktifleri başlıca şu önemli noktalarda toplayabiliriz:

- 1- Anayasada işçi hakları teminata bağlanacak
- 2- Toplu İş Sözleşmesi, Grev hakkı kanun teminatına raptedilecek, yeni sendikalar kanununun çıkartılması için çalışmalar yapılacak
- 3- İşçilerin Sosyal sigorta hakları yeniden kanunla düzenlenecek

4- Dış münasebetler geliştirilecek, Hür dünyanın sendikacılığı dikkatle incelenecek ve gereken temaslar kurulacaktır.

5- 27 Mayıs'dan sonra işlerinden çıkarılan işçilerin işlerine iadeleri temin edilecek.

6- İşsizlik sigortasının kurulması, tarım işçilerinin teminat altına alınması sağlanacak.

Bunların dışında Çalışma Meclisinin süratle toplantıya çağırılması ve İş Kanununun tadili, İşçi Sigortaları Kurumu Teşkilat Kanununun çıkarılması, Kanunların yeterli hale gelmesi ve Genel Kurulunun Toplantıya çağırılması konusundada üzerimize düşen yapılacaktır.

Yönetim Kurulumuz, sırası ile bütün konuların ele alınması ve diğer çeşitli konuların da halledilmesini sağlamak amacile İcra Kurulu ile sıkı çalışma devresine girerek, İcra Kurulumuza gereken ışık tutulmuş, Genel Kurulun verdiği görevlerin yerine getirilmesi için geniş bir takip fikrile çalışılmıştır.

Anayasa'da işçi haklarının teminat altına alınması, Toplu İş Sözleşmesi, Grev haklarıyla ilgili kanunların çıkartılması, İşçi Sigortaları Kanun Tasarısının Millet Meclisinden geçmesi konusunda muhterem delegelerce bilinen çalışmalar yapılmış ve geçen Genel Kurulca verilen emirlerin bir çoğu yerine getirilmiştir. Bilindiği üzere, İş Kanunu ile ilgili bir tadil tasarısı Bakanlıkça Türk-İş'e ve Türk-İş tarafından da teşkilata gönderilmiş, üçüncü Çalışma Meclisinin toplantıya çağırılması konusunda gerekli çalışmalar yapılmış ve ayrıca Sigorta Genel Kurulu da toplantıya çağırılmıştır. Gerek üçüncü Çalışma Meclisinde, gerekse bundan sonra toplanan Sigorta Genel Kurulunda işçi delegasyonu Türk-İş'in talimatı ile başarılı çalışmalar yapmışlar, işçiler lohinede umumî efkarın hazırlanmasını sağlamışlardır. 274 ve 275 sayılı Kanunların müzakeresi sırasında Türk-İş, Milletvekillerinin kanunlara karşı davranışlarını yakından izlemek üzere bütün teşkilatın katıldığı, Başkanlar Toplantısı düzenlenmiş ve bu toplantıda alınan kararların uygulanmasında titizlikle davranmıştır. Yapılan çalışmalara rağmen, 274 sayılı Sendikalar Kanunu ile, 275 sayılı Kanunun müzakereleri sırasında Türk-İş'in tadil tekliflerinin gereği kadar kabul edilmemiş bulunması kanunların tatbikatında boşluklar yaratmakta ve kanun maddelerinin açıklıkla anlaşılmasına imkan vermemektedir. Bu cümleden olarak, Emekli Sandığı'na bağlı işyerlerinde çalışan işçilerin sendikalarla münasebetleri açıklığa kavuşturulamamış ve kanun maddesinde sarahat olmaması yüzünden bu durumda bulunan işçilerin haklarının korunmasında sendikalar üzerine düşen görevleri yerine getiremez duruma düşürülmüşlerdir. Bu ve buna benzer aksaklıkların önümüzdeki devrede giderilebilmesi için işbaşına getirilecek Yönetim Kurulu'nun ciddi çalışmalar yapacağı muhakkaktır. Kanunlarda meydana gelen aksaklıkların giderilmesile, Türkiye'de gereken çalışma havasının teessüsü sağlanacak, yurdumuzun hızla kalkınmasına yardımcı olunacaktır.

İşlerinden çıkarılanların, çoğunlukla işlerine iade edildiklerini izahı zaid addetmekteyiz.

Hür Dünyaya açılan pencereden bakmayı terk edip, bizzat kapıdan girme yolunu ihtiyar ettiğimiz Dördüncü genel kurul Toplantısından sonra Yurt dışına eğitim amacile gönderilecek sendikacıların tesbitinde İnsiyatifin İcra Kuruluna bırakılması uygun görülmüş ve sendikalar arasında 1953 yılındanberi ihtilaf konusu olarak devam eden ve sendikacılarımızın daha önce yurt dışına gönderilmelerine engel olan çekişme ve çelişmelere saş verme amacile İcra Kurulunun resen hareketi tasvib edilmiştir. İşbaşına getirildiğimiz günden sonra yabancı ülkelerde görgü ve bilgilerini arttırmak amacile gönderilen sendika liderlerinin Türkiye'deki sendikacılık hareketleri bakımından ne derecede faydalı olduklarını izaha lüzum yoktur, sanırız. Halen münakaşa konusu olan bu safiyane hareketin bundan sonra samimiyetle değerlendirileceği kanısında olan Yönetim kurulumuz daha çok sayıda sendika önderinin Hür Dünyada yapacağı incelemlerin fayda ve zaruretime bir defa daha işareti vazife telakki eder

Muhterem Delegeler

Yönetim kurulumuz başlıca temel görevlerinden birisi olarak Türk-İş'in bir teşkilatlanma planına kavuşturulması ve teşkilatlanmada temel fikrin doğması konusunda gerekli çalışmaları yapmış ve gerek planın hazırlanması ve gerekse uygulanmasında yeni esaslar getirilmesi ve planın kademeli tatbikatını öngörmüştür. Teşkilatlanma planının hazırlanması ve yönetim kurulundaki müzakerelerinden sonra Mümessiller heyetinde maruz kaldığı tenkitler malumdur. Tenkitlerin giderilmesi düşünülerek batıda olduğu gibi Teşkilatlanmada ihtilafları uzlaştırma ve giderme komisyonu adile bir komisyon kurulmuş ve Bu komisyonda Türkiye Tipi sendikalarla, Mesleki federasyonlar ve Üyesi en çok olan Sendikalardan üçer temsilci ile İcra kurulu ve Yönetim kurulu adına teşkilatlanma Komisyonu üyelerinin katılmaları kararlaştırılarak bu komisyonun teşkilatlanmada uzlaşmazlık halinde müdahalesi ve iş kolları Yönetmeliğinin Türk-İş adına incelenmesinde ve işkollarının tesbitinde üzerine düşen görevleri yapması imkanı sağlanmıştır. Bu husus dikkate alınarak yeni ana tüzük tasarısında da heyetin teşekkülü konusunda hükümler getirilmiştir.

Bu arada Beş yıllık kalkınma planının incelenmesi Yönetim kurulumuzca yapılmış ve Planın danışma kurulunda yapılacak tenkitleri için İcra kurulumuza talimat verilerek Planın işçi açısından değerlendirilmesi ve işçi hak ve menfaatlerinin teminat altına alınması için gereken çalışmalar yapılmıştır.

Sayın delegeler

Dördüncü genel kurulda Yönetim kurulumuza verilen görevlerden birisi Türk-İş'i itibarlı, sözüne güvenilir ve Türk halk efkârında davranışları tasvib edilir, Bağlı teşekküllerin inancına mazhar bir teşekkül haline getirmek gibi çok önemli bir görevdi. Bu gün bu husus Şükranla kaydetmek zorundayız ki gerek Türk-İş'in etrafında toplanan Sendika, federasyon ve Türkiye Tipi sendikalarla, gerekse Basınıımızın müzahareti ile gerçekleşmiş bulunmaktadır. Artık Türkiye'de işçi davaları üzerinde kesinlikle söz söyleyebilecek, mütalaa beyan edebilecek bir üst kuruluş olarak Türk-İş varlığını tescil ve kabul ettirmiş bulunmaktadır. Türk-İş'e bağlı sendikalar büyük

./..

bir çoğunlukla aidat vecibelerini zamanında yerine getirir bir vaziyete gelmişler ve çalışmalarında Türk-İş'in talimat ve direktiflerine uygun hareket etmeyi, prensib olarak kabullenmişlerdir. Bu mis-terek hareket prensibidir ki, çıkartılacak kanunlarda Türk-İş'in gö-rüşünün alınması zorunlu kılınmış ve işçi hareketlerinde tek ve gerçek söz sahibi olarak Türk-İş'in mütalaa edilmesine sebebiyet vermiştir.

Genel olarak Yönetim kurulumuzun icra kurulu ile birlikte ba-şarmaya muvaffak olduğu konuların izahını bu şekilde özetledikten sonra, Yurdumuzda mevcut siyasi ve iktisadi istikrarsızlığa temas etmeyi ve temsil ettiğimiz toplumla birlikte Milletimizin gerçek menfaatleri açısından görüşümüzü belirtmeyi kaçınılmaz bir vazife telakki etmekteyiz. Bu gün Türkiye istikrarsız Hükümetlerin, geçici kabinelerin yönelttiği bir ülke durumundadır. Piyasada istikrar yok tur. Semaye, ürksitmek isteyenlerin büyük gayretleriyle güven hissini kaybetmiş ve gerekli yatırımlardan kaçınır bir duruma düşürülmüştür. Yatırma önem vermeyen özel teşebbüs erbabının lüks mesken inşaatın-dan kendisini alıkoyması ve yatırımı sanayii hareketlerine tevcih etmesi konusunda henüz başarılı adımlar atılamamıştır. İşsizliğin artmış olduğu bir vakiydir. Siyasi istikrardan yoksun memleketimizde iktisadi istikrardan bahsetmek ise gülünç olur. Politikacılarımızın her şeyden önce Milletimizin büyük menfaatlerini düşünerek uzun ömür-lü ve devamlı hükümetler kurmaları gerek siyasi istikrarsızlığa, gerekse iktisadi istikrarsızlığa son vermeleri gerekmektedir. Milli Gelirin sür'atle artması ve artan gelirden Vatandaşların adilane olarak nasiblerini almaları ve Anayasamızın 45 nci maddesi gereğince işçilerin işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir ücret saye-sine ulaşmaları henüz sağlanamamıştır. Plan, tatbikatında bir hayli ilerleme kaydedilmiş olmasına rağmen istenilen seviyeye varılamamış-tır. Eğitim ve tarım yönlerimiz başıboş bırakılmış, şehirlere akın durdurulamamıştır. Her yönü ile Politikaya kapılmış olmanın bize neye mal olduğu henüz düşünmemektedir. Yabancı ülkelere kalifiye sanatkarların akmalarına göz yumulmuş ve iş gücü heder edilmiştir. Plan, Yurdumuzdaki kalifiye sanatkara duyulan ihtiyacı açıklıkla belirttiği halde, bu ihtiyacı karşılayacak Yurt içi tedbirler alın-mamış ve Yurt dışındaki işçiler de himayeden yoksun bırakılmıştır.

İşçi ateşeliklerinin kurulması yıllar evvel vadedilmiş olması-na rağmen henüz kuruluş tedbirleri dahi alınamamıştır. İşçi ateşele-rinin Türk işçilerinin çalıştırıldıkları yabancı ülkelere gönderilme-leri zamanı gelmiş ve hatta geçmiştir.

Hür sendikacılığın ve Hür işçiliğin ancak demokratik nizam içe-risinde bu nizamın vazgeçilmez temel müesseselerinden birisi olarak düşünülebileceği bilinmektedir. Yurdumuzda Demokratik nizamı tehli-keye düşürecek bazı davranışlar olduğu görülmüş ve bir takım kişile-rin rejimi yıkma teşebbüsünde bulundukları esefle müşahade edilmiş-tir. Askeri bir kuvvet denemesile rejime kastedenlere karşı Türk ordusunun şanlı mazisinden aldığı ilhamla yaptığı enerjik müdahale-nin demokrasiyi kurtarmış olduğu vakiydir. Yönetim Kurulumuz 1.10.1962 tarihinde yaptığı mutad toplantısında "Türk-İş, şanlı Türk Ordusun-dan başka ordu tanımamaktadır" demek suretile vukua gelecek olaylarda kendi safını samimiyetle belirtmiş ve inancını o tarihte umumî efka-ra yayınladığı bir bildiri ile teyit etmiştir. Başkaldırma olayların-da, Hükümetin ve Parlamento üyelerinin gösterdikleri azimkar davranı-şı şükranla karşıladığımızı ifade etmeyi vazife sayarız. Ancak,

şurasını ifade etmek zorundayız ki: Milli gelirin tüm olarak azlığı, nüfusun büyük bir kısmının da milli gelirden tam hakkını alamayışı ile düştüğü sıkıntıyı fırsat bilerek, bu kişiler arasında bir sınıf mücadelesi açılacak istenmiş, "işçi" adı altında bazı siyasi oyunlar oynanmıştır. Devlet Radyolarında 1848 nutuklarını tekrarlayanlara kulak tıkanmıştır. Türkiye'de aşırı sol cereyanlara karşı gereken tedbirin alınması lüzumunun belirtilmesi zaruret haline gelmişti.

Dış politikada ise, hükümetin davranışı dikkatle takip eden Yönetim kurulumuz, vatanımızın bölünmez bir parçası olan Kıbrıs'da cereyan eden müessif olaylara karşı Hükümetin gösterdiği titizlik ve enerjik müdahaleyi tasvip etmiş, güdülen politikanın akliseline dayandığına inanmıştır.

Türk işçisinin mümtaz temsilcileri,

Milli gelirin yükseltilmesi ve adil esaslara göre dağılmasını sağlayacak bir sistemin kurulması için zamanın geldiğine inanan Yönetim Kurulumuz, dar gelirli işçi arkadaşlarımızdan kesilen gelir vergisinin normal hale getirilmesi ve geçim sıkıntısı içerisinde olan işçilerden tasarruf bonusu kesilmemesi, buna karşılık büyük toprak sahiplerinden gelir vergisi tahsili ile, vergi kaçakçılığının önlenmesini şiddetle istemektedir. Şehirlere akının durdurulması ancak toprak reformu ile mümkündür. Hükümet programında yer alan bu husus kuvveden fiile çıktığı an büyük çaptaki işsizliği normal hale getirecektir.

Özel teşebbüs sahiplerinin yatırımı, lüks mesken inşaatından daha ziyade sanayi hareketlerine tevcih etmesi, köylere kadar işletmeciliği götürmesi, köylümüzün bizzat köyünde rahat bir hayata kavuşmasını temin, aynı zamanda işçinin de işe bağlanması ve işsiz kalmamasını sağlamış olacaktır.

Üçüncü Koalisyon hükümetinin programı, bundan önceki Hükümet Programlarına berzemekle beraber, değişik mahiyet arz etmekde ve bazı reform teklifleri getirileceği vad edilmektedir. Yönetim kurulumuz, yukarıda sıralanan şikayetlerin giderilmesinde, hükümetin getirmeyi vadettiği reform tekliflerini gerçekleştirilmesi lüzumuna inanmaktadır. Reformların gerçekleştirilmesi için, hükümet adamlarımızın gerekiyorsa ikbal mevkilerini kaybetme tehlikesini seve seve karşılayabilme cesaretini göstermelerini bekliyor ve sür'atle reformların gerçekleştirilmesini istiyoruz.

Muhterem Delegeler,

Dünyadaki sendikal hareketleri dikkatle inceleyecek olursak, sendikal hareketlerin iki şekilde geliştiğini müşahade etmek mümkündür. Bunlardan birisi bugün Hür Dünyadaki tekamülcü sendikacılık, diğer ise bunun karşısında olan ihtilalci sendikacılıktır. İşçi hareketlerinin sür'atle geliştiği yurdumuzda, sendikacılığımızın geleceğini tayin etmek ve istikametimizi çizmek zorunda olduğumuza işaretle, Yönetim Kurulu olarak, Türkiye'deki sendikal işçiler çevresinden aldığımız ilhamla, yolunuzun tekamülcü sendikacılık yolu olması gerektiğine, ihtilalci metodlarla çalışma yolunun bizim için müsbet bir yol olmadığına dikkati çekmeyi vazife sayıyoruz. Bu noktayı esas olarak, sermaye ve emek arasındaki münasebetlerin ne şekilde gelişmesi gerektiği hususundaki düşüncelerimizi şöylece belirtmenin faydalı olduğu kanısındayız. Evel emirde sermayenin devlet elinde toplanması manasına gelen Kollektivizmin karşısında olduğumuza unutulmamalıdır. Ancak, Türkiye'de özel teşebbüs ve bunun ./...

- 6 -

gerektirdiği sermaye hareketinin de, işçi hayatının gelişmesi için yeterli bulunmadığı bir vakiydir. Bu sebeple, statik ve dinamik servet olayları ile, az parayla kısa zamanda çok kazanç sağlamayı gerektiren ekonomik kısır yapıya da son verme lüzumuna inanmaktayız. İşçinin sosyal adalet ve daha iyi yaşama şartlarını, iyi hesaplanmış sermaye hareketlerinin sağlayacağına ve bu hareketin gelişmesine de inanmakta ve ihtiyaç görmekteyiz. Bu arada şunu da belirtelim ki, Türkiye'nin devletçilik tatabikati yanında devlet elile kurulan teşebbüslerde de modern anlamda sermaye tekamülü getirilmesine lüzum vardır.

Değerli Delegeler,

Biz inanıyoruz ki, Türkiye'de çalışma hayatı, güvenilir ve inandırıcı bir hale gelmezse, plan ne kadar iyi ve ileri memleketlerdeki yıllar evvel tatbik edilerek netice alınmış seviyede olursa olsun, hakiki anlamı ile bir refah seviyesine erişmemize imkan bırakmayacaktır. Türk-İş', bu genel kuruldan sonra, yalnız lafzi manasile değil, gerçek yapısı ile de Türkiye'deki iş hayatının ve toplum düzeninin temel müesseselerinden birisi haline gelmelidir. Türk-İş'in bu yapıya kavuşturulması objektif görüşün her kademedeki hakim olması ile mümkündür. Bu sebeple, işçinin ve idarecilerin çekişme, gelişme ve didinmeyi bırakarak samimiyetle birbirine inanması ve güvenmesi ilk prensip olarak kabul ediyoruz. Çalıştırmanın ucuz işçilikten vazgeçmesi kaçınılmaz bir zarurettir. Bu arada, çalışanın da, Beş Yıllık Kalkınma Planında ön görüldüğü üzere Produktiviteyi arttıracak ve sanayi hareketlerinin gelişmesinde en önemli rolü oynayacak bir hale getirilmesi için Türk-İş ve Türk-İş'e bağlı teşekküller üzerine düşen görevi yapmalıdırlar.

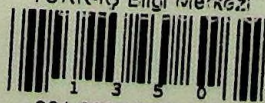
Bu vesile ile, şuna da işaret etmek isteriz ki, işçi-işveren, daha açık bir deyinle millet olarak yakamızı politika kavgalarından kurtararak birbirimizi sevmeyi, saymayı ön plana almalıyız. Çalışmalıyız, güvenmeliyiz, övmeyi memleketimizi geri kalmış ülke durumundan kurtardıktan sonraya bırakmalıyız.

Kıymetli Delegeler,

Birleşmeliyiz, iş yerlerinde sendikalar, Federasyonlar ve milli sendikalar ile Türk-İş'in etrafında toplanmalıyız. Henüz sendikacılığın ulaşmadığı iş yerlerine, sendikacılığı götürmeliyiz. Türk-İş'in kurulduğu günden bu tarafa geçirdiği safhaları düşünerek batılı anlamında bir sendikacılık yolunu seçen kişileri anlamaya çalışarak kararlarımızı vermeliyiz. Alacağınız kararların isabetli olacağı inancı içerisinde sizleri saygı ile selamlar, Genel Kurulun, Memleketimize ve Büyük Milletimize hayırlı olmasını dileriz.

YÖNETİM KURULU

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

331.8806 BEŞ 1964